

**ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΜΟΝΑΔΩΝ
ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ**

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

**«ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ
ΚΑΙ ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΤΗΝ ΥΓΕΙΑ»**

ΜΑΡΙΑΛΕΝΑ ΒΕΛΙΣΚΑΚΗ

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ: ΑΝΤΩΝΙΟΣ ΜΑΝΙΑΤΗΣ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 2009

ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ
ΣΥΓΚΕΚΡΙΜΕΝΑ ΣΥΗΝ ΥΓΕΙΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η υγεία και η πρόνοια αποτελούν ένα ύψιστο κοινωνικό αγαθό και το επίπεδό τους χαρακτηρίζει, κατά ένα μεγάλο μέρος, το βαθμό ανάπτυξης μιας κοινωνίας. Εντάσσεται σε ένα σύνθετο πλέγμα φορέων, υπηρεσιών και διαδικασιών, που διαμορφώνουν το περιεχόμενό τους και καθορίζουν ανάλογα την έκταση του δικαιώματος για την προστασία τους. Οι δημόσιες επενδύσεις στην υγεία, την πρόνοια και τις υπηρεσίες είναι άμεση υποχρέωση μιας ευνομούμενης κοινωνίας απέναντι στους πολίτες της. Σύμφωνα με το Σύνταγμα της Ελλάδας, το κράτος μεριμνά για την υγεία και την κοινωνική πρόνοια των πολιτών, που σημαίνει ότι το κράτος δραστηριοποιούμενο προς εξασφάλιση της υγείας και πρόνοιας δεν δύναται να αποκλείσει την ιδιωτική πρωτοβουλία και να επιβάλει κρατικό μονοπώλιο στην παροχή υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, αλλά απεναντίας οφείλει να ενισχύσει τόσο τη δημιουργία του κατάλληλου θεσμικού πλαισίου όσο και την παροχή κινήτρων στους ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, υποβάλλοντάς τους παράλληλα σε καθεστώς διοικητικών ελέγχων της ποιότητας των υπηρεσιών τους. Άλλωστε ο ρόλος του δημόσιου τομέα παραμένει κεντρικός στη διασφάλιση δημοσίων υπηρεσιών στους πολίτες.

Ο διάλογος σχετικά με τις Συμπράξεις Ιδιωτικού και Δημόσιου Τομέα είναι πολύ πρόσφατος στη χώρα μας με την ψήφιση του Ν.3389/2005. Ανεξάρτητα από τις ελπίδες ή τους φόβους που προκαλούν, οι ΣΔΙΤ αποτελούν μία πραγματικότητα. Οι ΣΔΙΤ χαρακτηρίζονται από υψηλό βαθμό πολυπλοκότητας και αποτελούν νέο θεσμό για την ελληνική πραγματικότητα που απαιτεί εύλογη περίοδο ωρίμανσης.

Προκειμένου να ευδοκιμήσει η προσπάθεια βελτίωσης των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας με τη χρησιμοποίηση των ΣΔΙΤ, οι ιδιωτικές εταιρείες που θέλουν να δραστηριοποιηθούν με την παροχή δημοσίων υπηρεσιών πρέπει να αποδεχτούν μια σειρά από κανόνες και νόρμες που είναι αρκετά διαφορετικές από βασικούς κανόνες λειτουργίας του ιδιωτικού τομέα. Ο δημόσιος τομέας πρέπει να μεριμνήσει για την πληρότητα του θεσμικού και του συμβατικού πλαισίου, να εισαγάγει ή να επιτρέψει ευέλικτες δομές απασχόλησης, να επενδύσει στο ανθρώπινο δυναμικό τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, να εξασφαλίσει τη διαφάνεια και τέλος, να ενισχύσει το όλο πλαίσιο συνεργασίας με δικλίδες ασφαλείας στη βάση της αξιολόγησης των αποτελεσμάτων, έτσι ώστε αφενός να επιτευχθεί ο αρχικός στόχος και αφετέρου να διασφαλισθεί η ορθολογική

χρήση των δημόσιων οικονομικών, υλικών και ανθρώπινων υγειονομικών πόρων, αλλά και ο δημόσιος χαρακτήρας του συστήματος υγείας συνολικά.

Ο πυρήνας ενός έργου ΣΔΙΤ είναι η σύμβαση μεταξύ Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα, μέσω της οποίας ο Δημόσιος τομέας προσδιορίζει τις προδιαγραφές του έργου ή της υπηρεσίας, καθώς και του τρόπου πληρωμής του Ανάδοχου.

Ο Ιδιώτης συνήθως αναλαμβάνει μέσω διαγωνισμού τη χρηματοδότηση, το σχεδιασμό, την κατασκευή, τη λειτουργία και τη συντήρηση του έργου για 15- 30 έτη.

Η αποπληρωμή του έργου γίνεται στο βάθος χρόνου της σύμβασης, είτε από την εκμετάλλευση του έργου (π.χ. εμπορικό κέντρο, parking), είτε από περιοδικές πληρωμές του Δημοσίου (π.χ. νοσοκομείο, σχολείο), ανάλογα με την επίτευξη προκαθορισμένων στόχων ποιότητας και διαθεσιμότητας.

Η ανάληψη οποιασδήποτε πρωτοβουλίας στον τομέα της υγείας με τη σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα πρέπει να συνοδεύεται από ένα σαφές πλαίσιο κατανομής των αρμοδιοτήτων και ανάληψης των ευθυνών, δηλαδή από ένα ολοκληρωμένο θεσμικό πλαίσιο.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Περίληψη.....	3
Πίνακας Κυριότερων Συντομογραφιών.....	8
Διάρθρωση Μελέτης.....	9
Πρόλογος.....	11
Εισαγωγή.....	12
<u>Πρώτο Κεφάλαιο: Ιστορική αναδρομή στην ανάληψη έργων και στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες.....</u>	13
1.1 Μορφές συνεργασίας ιδιωτών- δημοσίου στο εξωτερικό.....	13
1.2 Μορφές συνεργασίας ιδιωτών- δημοσίου στην Ελλάδα.....	14
<u>Δεύτερο Κεφάλαιο: Οι συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στο χώρο της υγείας και της πρόνοιας.....</u>	16
2.1 Το Υγειονομικό Σύστημα στην Ελλάδα.....	16
2.1.1 Το Εθνικό Σύστημα Υγείας.....	16
2.1.2 Η προστασία της υγείας.....	21
2.2 Το σύστημα της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ελλάδα.....	23
2.2.1 Η προστασία της κοινωνικής πρόνοιας.....	24
2.3 Η συμβατότητα του Ν.3389/2005 στο τομέα της Υγείας & Πρόνοιας.....	25
2.4 Προϋπάρχουσες Ρυθμίσεις Συνεργασιών στο χώρο της Υγείας & Πρόνοιας.....	28
2.5 Η ευρωπαϊκή εμπειρία.....	30
2.5.1 Η εφαρμογή των ΣΔΙΤ στα Νοσοκομεία της Μεγάλης Βρετανίας.....	31
2.6 Η ελληνική εφαρμογή των ΣΔΙΤ στον τομέα της δημοσίας υγείας.....	36
2.7 Οι ιδιαιτερότητες και οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας των ΣΔΙΤ στον τομέα Υγείας - Πρόνοιας.....	40
2.8 Οι ΣΔΙΤ ως εργαλείο καινοτομίας για την προστασία της παγκόσμιας δημόσιας υγείας.....	42
<u>Τρίτο Κεφάλαιο: Το πεδίο εφαρμογής, οι συμβαλλόμενοι και το αντικείμενο της σύμβασης σύμπραξης.....</u>	49
3.1 Συζήτηση του σχεδίου Νόμου «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα» στη Βουλή.....	49
3.1.1 Απόψεις της τότε κυβέρνησης.....	49
3.1.2 Απόψεις της τότε Αξιωματικής Αντιπολιτευσης.....	51
3.1.3 Απόψεις λοιπών κομμάτων.....	53
3.1.4 Κριτική προσέγγιση των συζητήσεων της Βουλής επί του νομοσχεδίου.....	54
3.2 Νομική Φύση σύμπραξης.....	61
3.3 Το πεδίο εφαρμογής της σύμπραξης, κατά το ελληνικό δίκαιο.....	62
3.4 Συμβαλλόμενοι στη σύμβαση σύμπραξης.....	65
3.4.1 Ο Δημοσιος Φορέας – Αναθέτουσα Αρχή.....	65
3.4.2 Ο Ιδιωτικός Φορέας – Προσφέροντας.....	68
3.4.2.1 Η Ανώνυμη Εταιρία Ειδικού Σκοπού.....	69
3.5 Το αντικείμενο της Σύμβασης της Σύμπραξης.....	72
3.5.1 Οι Απαγορευσεις του Αντικειμένου της Σύμβασης Σύμπραξης.....	73
3.6 Μορφές Σύμβασης Σύμπραξης.....	77
<u>Τέταρτο Κεφάλαιο: Το προσυμβατικό πλαίσιο για την υλοποίηση των συμβάσεων σύμπραξης.....</u>	81
4.1 Τα όργανα και οι διαδικασίες για την υλοποίησης των ΣΔΙΤ.....	81
4.1.1 Η Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέ.....	81
4.1.2 Η Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα.....	83
4.1.2.1 Κατάλογος Προτεινόμενων Συμπράξεων.....	84

4.1.2.2 Υποβοήθηση των Δημοσίων Φορέων.....	87
4.1.2.3 Παρακολούθηση Υλοποίησης και Ενημέρωση.....	88
4.1.2.4 Άλλες αρμοδιότητες της ΕΙ ΣΔΙΤ.....	88
4.2 Οι διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων σύμπραξης.....	90
4.2.1 Οι γενικές αρχές της διαδικασίας ανάθεσης των συμβάσεων σύμπραξης.....	90
4.2.2 Οι διαδικασίες ανάθεσης για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα.....	92
4.2.2.1 Προκήρυξη του Διαγωνισμού.....	92
4.2.2.2 Μορφές Διαδικασιών Ανάθεσης.....	93
4.2.2.3 Κριτήρια Ανάθεσης.....	101
4.2.2.4 Λόγοι αποκλεισμού Υποψηφίων.....	103
4.2.2.5 Χρηματοοικονομική επαρκεία και πιστοληπτική ικανότητα Υποψηφίων.....	105
4.2.2.6 Αξιολόγηση τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων των υποψηφίων.....	105
4.2.3 Υπογραφή Σύμβασης.....	107
4.2.4 Η δικαστική προστασία στο προσυμβατικό στάδιο.....	109
4.3 Καταγραφή σημείων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής από της Αναθετούσες Αρχές κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων ΣΔΙΤ.....	110
Πέμπτο Κεφάλαιο: Το συμβατικό πλαίσιο εκτέλεσης των συμβάσεων σύμπραξης.....	113
5.1 Οι γενικές αρχές που διέπουν το συμβατικό στάδιο εκτέλεσης των συμβάσεων ΣΔΙΤ.....	113
5.1.1 Η Αρχή της Προστασίας του Δημοσίου Συμφέροντος.....	114
5.1.2 Η Αρχή της Προστασίας του Περιβάλλοντος και της Βιώσιμης Ανάπτυξης.....	115
5.1.3 Αρχή συνεχούς λειτουργίας.....	117
5.1.4 Αρχή καθολικότητας.....	120
5.1.5 Αρχή προστασίας δικαιωμάτων διοικούμενων.....	122
5.2 Το περιεχόμενο μιας Σύμβασης Σύμπραξης.....	124
5.2.1 Η κατασκευή Έργου και η παροχή Υπηρεσιών ως αντικείμενο της Σύμβασης της Σύμπραξης.....	126
5.2.1.1 Μελέτη έργου.....	126
5.2.1.2 Κατασκευή έργου και κατασκευαστικές εργασίες.....	127
5.2.1.3 Πρόβλεψη σύμβασης υπεργολαβίας.....	128
5.2.2 Προσδιορισμός και Κατανομή Κινδύνων.....	128
5.2.3 Κόστος σύμπραξης - αποπληρωμή - εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων.....	130
5.2.3.1 Κόστος σύμπραξης.....	131
5.2.3.2 Αποπληρωμή.....	135
5.2.3.3 Εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων.....	145
5.2.4 Ρήτρες ορθής εκτέλεσης συμβατικών υποχρεώσεων.....	146
5.2.4.1 Ποινικές ρήτρες.....	148
5.2.4.2 Ρήτρες επιβράβευσης.....	150
5.2.4.3 Άλλες ρήτρες εκτέλεσης.....	150
5.2.5 Ρήτρες αναπροσαρμογής.....	151
5.2.6 Ρήτρες υποκατάστασης.....	152
5.2.6.1 Μεταβολές στη μετοχική σύνθεση της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.....	153
5.2.6.2 Υποκατάσταση του δημοσίου φορέα.....	155
5.2.7 Ζητήματα εργαζομένων.....	156
5.2.8 Υποχρεώσεις του δημοσίου φορέα.....	156
5.2.9 Διάρκεια - λήξη - παράταση σύμπραξης.....	158
5.2.10 Καταγγελία σύμβασης.....	161
5.2.11 Εκκαθάριση σχέσεων και νομική τύχη των εγκαταστάσεων.....	162
5.2.12 Πραγματική κατάσταση των εγκαταστάσεων κατά την λήξη.....	165

5.2.13 Εφαρμοστέο δικαιο και επίλυση διαφορών των συμβαλλομένων.....	167
5.2.14 Κατάρτιση παρεπόμενων συμβάσεων.....	169
<u>Έκτο Κεφάλαιο: 1ο Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης ως μελέτη περιπτώσης...</u>	171
6.1 Ιστορικό.....	171
6.2 1ο νοσοκομείο.....	172
6.3 Η μορφή της σύμπραξης.....	173
6.4 Οι Συμβαλλόμενοι της σύμβασης.....	174
6.4.1 Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. ως δημόσιος φορέας και αναθέτουσα αρχή.....	174
6.4.2 Ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης.....	176
6.5 Το αντικείμενο της σύμβασης.....	176
6.6 Ο προϋπολογισμός του έργου.....	178
6.7 Η κλειστή διαδικασία ως μέθοδος δημοπράτησης.....	179
6.8 1α κριτήρια αξιολόγησης κατά τη διαδικασία προεπιλογής.....	182
6.8.1 Η χρηματοοικονομική επάρκεια και πιστοληπτική ικανότητα των υποψηφίων...182	
6.8.2 Οι τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των υποψηφίων.....	183
6.9 Το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης, προσφοράς.....	184
6.10 Προθεσμίες, περιοδοί κατασκευής, λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου.....	185
6.11 η χρηματοδότηση και η αποπληρωμή του έργου.....	186
6.12 1ο περιεχομένο της σύμβασης.....	186
6.13 Νομική Προστασία.....	187
6.14 Σχολιασμός της διαδικασίας σύμπραξης του έργου.....	188
Συμπεράσματα.....	193
<u>Παραρτήματα.....</u>	136
1 Νόμοι- Προεδρικά Διατάγματα- Οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης- Νομολογία.....	197
2 Περίληψη Προκήρυξης Διαγωνισμού για την υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Τεχνική Διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες.....	201
3 Απόφαση έγκρισης έργων ΣΔΙΠ από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών.....	207
4 Κατάλογος Προκηρύξεων Έργων ΣΔΙΠ.....	215
5 Κατάλογος Εγκεκριμένων από τη ΔΕΣΔΙΠ προτάσεων για την υλοποίηση ΣΔΙΠ μέσω του Ν.3389/2005.....	219
Βιβλιογραφία.....	229
<u>ΠΙΝΑΚΕΣ</u>	
Πίνακας 1: Επιλογές ΣΔΙΠ στο χώρο των νοσοκομείων.....	31
Πίνακας 2: Κόστος κατασκευής, διοικητικό κόστος και ετήσια αμοιβή διαθεσιμότητας στα ΣΔΙΠ νοσοκομεία της Βρετανίας.....	33
Πίνακας 3: ΣΔΙΠ στο Νοσοκομειακό κλάδο.....	34
Πίνακας 4: Εγκεκριμένες από την ΔΕΣΔΙΠ προτάσεις για την υλοποίηση ΣΔΙΠ μέσω του Ν.3389/2005 με έμφαση στην Υγεία & Πρόνοια.....	39
Πίνακας 5: Δυνατότητες διαδικασιών Διαπραγμάτευσης και Ανταγωνιστικού Διαλόγου..	99
Πίνακας 6: Συνήθεις κίνδυνοι που παρουσιάζονται σε έργα ΣΔΙΠ.....	129
Πίνακας 7: Κριτήρια Αξιολόγησης της Α' Φάσης (προεπιλογή 5 υποψηφίων) επιλογής Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.....	180
Πίνακας 8: Κριτήρια Χρηματοοικονομικής Αξιολόγησης της Α' Φάσης (προεπιλογή 5 υποψηφίων) επιλογής Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης.....	183
<u>ΕΙΚΟΝΕΣ</u>	
Εικόνα 1: Διαδικασία υπαγωγής έργου / υπηρεσίας στις διατάξεις του Ν.3389/2005.....	85

ΠΙΝΑΚΑΣ ΚΥΡΙΟΤΕΡΩΝ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

A.K.	Αστικός Κώδικας
AEMY	Αώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας
ΔΕΑ	Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων
ΔΕΠΑΝΟΜ	Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων
ΔΕΣΔΠ	Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα
ΔΥΠΕ	Διοίκηση Υγειονομικής Περιφέρειας
ΕΙ Α	Ειδική Γραμματεία Αποκρατικοποιήσεων
ΕΓΣΔΙΤ	Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα
ΕΕΕΕ	Επίσημη Εφημερίδα Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων
ΕΚΑΒ	Εθνικό Κέντρο Άμεσης Βοήθειας
ΕΣΥ	Εθνικό Σύστημα Υγείας
ΕΤΒΑ	Ελληνική Τράπεζα Βιομηχανικής Ανάπτυξης
Ε.Κ.	Ευρωπαϊκές Κοινοότητες
ΙΟΚ	Ινστιτούτο Οικονομίας Κατασκευών
ΚΑΠΗ	Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων
ΚΕΔ	Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου
ΚΕΣΥ	Κεντρικό Συμβούλιο Υγείας
ΚΗΦΗ	Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
Κ.Ν.	Κωδικοποιητικός Νόμος
ΚΟΚ	Κώδικας Οδικής Κυκλοφορίας
Κ.Υ.	Κέντρο Υγείας
ΜΕΕΠ	Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων
ΜΚΦ	Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
ΟΤΑ	Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
ΣΕΕΥΠ	Σωμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας
ΣτΕ	Συμβούλιο της Επικρατείας
ΥΥΚΑ	Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
ΦΠΑ	Φόρος Προστιθέμενης Αξίας
EMAS	Ευρωπαϊκό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου
ΙΑVI	International AIDS Vaccine Initiative
GA VI	Global Alliance for Vaccines (βασικός εμβολιασμός στα παιδιά όλου του κόσμου)
NHS	National Health Service
NIH	National Institute of Health
PFIs	Private Finance Initiatives (Κινητρα Ιδιωτικής Χρηματοδότησης)
PPPs	Public Private Partnerships
IDK	Special Program for Research Training in Tropical Diseases
UNDP	United Nations Development Programme (Αναπτυξιακό Πρόγραμμα Ηνωμένων Εθνών)
WB	World Bank (Παγκόσμια Τράπεζα)
WHO	World Health Organization (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας)

ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΜΕΛΕΤΗΣ

Η παρούσα πτυχακή εργασία έχει την ακόλουθη δομή:

Στο πρώτο κεφάλαιο βλέπουμε την ιστορική εξέλιξη των συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα από αρχαιοτάτων χρόνων στην Ελλάδα και το εξωτερικό.

Στο δεύτερο κεφάλαιο παρουσιάζεται το νομικό καθεστώς, τα δομικά χαρακτηριστικά και η προστασία της υγείας και της πρόνοιας στην Ελλάδα, καταγράφονται οι προϋπάρχουσες ρυθμίσεις συνεργασιών πριν από το Ν.3389/2005 και η συνταγματική συμβατότητα του Νόμου στους δύο αυτούς τομείς. Γίνεται μια επισκόπηση της εφαρμογής των ΣΔΙΤ στην Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα στα νοσοκομεία της Μεγάλης Βρετανίας. Τέλος καταγράφονται οι ιδιαιτερότητες και οι κρίσιμοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη κατά την εφαρμογή των ΣΔΙΤ στην υγεία.

Το τρίτο κεφάλαιο πραγματεύεται τη σύμβαση σύμπραξης σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο (Ν.3389/2005) και συγκεκριμένα τη νομική της φύση, το πεδίο εφαρμογής της, τους συμβαλλόμενους στη σύμβαση, το αντικείμενο αυτής καθώς και τις μορφές στις οποίες κατηγοριοποιείται, ανάλογα με το ακριβές περιεχόμενο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών εκ της σύμβασης σύμπραξης. Επίσης παραθέτονται κριτικά οι επικρίσεις και οι απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στη βουλή για το νομοσχέδιο περί των συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα στη χώρα μας.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρουσιάζεται το προσυμβατικό πλαίσιο υλοποίησης συμβάσεων ΣΔΙΤ σύμφωνα με το Ν.3389/2005. Ειδικότερα μελετώνται διεξοδικά τα όργανα (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. & Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.) και οι διαδικασίες των συμπράξεων, για την επιλογή του αντισυμβαλλομένου ιδιωτικού φορέα αναλύονται οι διαδικασίες ανάθεσης της σύμβασης σύμπραξης καθώς και η δικαστική προστασία κατά το προσυμβατικό στάδιο υλοποίησης σύμπραξης.

Στο κεφάλαιο πέντε αναλυτικά το περιεχόμενο της σύμβασης σύμπραξης. Παρόλο που δεν υπάρχει μέχρι στιγμής η σχετική εμπειρία υλοποίησης ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, στην εν λόγω ενότητα γίνεται μια προσπάθεια μελέτης και παρουσίασης των ζητημάτων (όπως το αντικείμενο της σύμπραξης, ο προσδιορισμός και η κατανομή κινδύνων, το κόστος και η αποπληρωμή, οι ρήτρες εκτέλεσης συμβατικών υποχρεώσεων, η διάρκεια – λήξη – παράταση, τα ζητήματα των εργαζομένων, το εφαρμοστέο δίκαιο κ.ά.) τα οποία θα πρέπει να διευθετούνται με τη Σύμβαση Σύμπραξης ώστε να διασφαλίζεται η απροβλημάτιστη εκτέλεσή της.

Και τέλος στο έκτο κεφάλαιο μελετάται το έργο της υλοποίησης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης ως ένα παράδειγμα Σύμπραξης στον Ελλαδικό χώρο μέσα από την οπτική γωνία των διαδικασιών του προσυμβατικού σταδίου.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Οι συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα εμφανίζονται στην Ελλάδα ως ένας νέος τρόπος κάλυψης των δημοσίων απαιτήσεων για δημόσια έργα και για παροχή δημοσίων υπηρεσιών. Πλέον οι δημόσιες αυτές απαιτήσεις μπορούν να καλυφθούν πιο αποτελεσματικά ή εξίσου αποτελεσματικά μέσω της συνεργασίας δημοσίων και ιδιωτικών φορέων.

Η θεσμοθετημένη εισαγωγή αυτού του τρόπου ικανοποίησης των δημοσίων αναγκών και του δημοσίου συμφέροντος έγινε μέσω του Ν. 3389/2005. Με το νόμο αυτόν εισήχθησαν ρυθμίσεις που αποκλίνουν από τις γενικές διατάξεις του διοικητικού, δημόσιου, αστικού και εμπορικού δικαίου, κατά τρόπο που να ευνοούν την επιλογή των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα από το δημόσιο αλλά και να παρακινούν τους ιδιώτες ως προς τη συμμετοχή σε τέτοιες συνεργασίες και δραστηριότητες.

Στην πράξη οι ΣΔΙΤ αποτελούν μέσο παραχώρησης στους ιδιώτες δραστηριοτήτων που ανήκουν κατά τεκμήριο στο δημόσιο τομέα. Οι δραστηριότητες αυτές παραχωρούνται στους ιδιώτες καθολικά ως προς το αντικείμενο που αφορούν. Έτσι, οι ιδιώτες μέσω των ΣΔΙΤ αναλαμβάνουν τη μελέτη και κατασκευή των δημοσίων έργων και την παροχή δημοσίων υπηρεσιών αφού κατασκευαστούν τα έργα. Αναλαμβάνουν επιπλέον και τη χρηματοδότηση, τη λειτουργία, τη συντήρηση αλλά και την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων αυτών.

Οι ΣΔΙΤ αποτελούν μια μεγάλη μεταρρύθμιση στον τομέα δημιουργίας υποδομών και της παροχής υπηρεσιών του Δημοσίου. Μια μεταρρύθμιση, η υλοποίηση της οποίας θα συμβάλει σημαντικά στην ανάπτυξη της ελληνικής οικονομίας και κοινωνίας τα επόμενα χρόνια, προσφέροντας στο δημόσιο τη δυνατότητα να αξιοποιήσει τα πλέον σύγχρονα μέσα για την παροχή δημοσίων αγαθών προς τους πολίτες. Με τις ΣΔΙΤ θα δοθεί μια νέα ώθηση στην ανάπτυξη και θα διασφαλισθεί η έγκαιρη και σωστή ολοκλήρωση πολλών αναγκαίων υποδομών, ενώ παράλληλα θα απελευθερωθούν πόροι για περισσότερες κοινωνικές και αναπτυξιακές προτεραιότητες. Τα οφέλη από τις ΣΔΙΤ θα είναι μεγάλα για το δημόσιο, τους πολίτες, αλλά και για τον ιδιωτικό τομέα που αποκτά πρόσβαση σε μία νέα μεγάλη αγορά.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η παρούσα ατομική γραπτή εργασία εκπονήθηκε στο πλαίσιο του μαθήματος πτυχιακής εργασίας του τμήματος Δ.Μ.Υ.Π. της σχολής Σ.Δ.Ο. του Τ.Ε.Ι. Καλαμάτας.

Σκοπός της διπλωματικής εργασίας είναι η μελέτη, η διερεύνηση, και η κριτική αξιολόγηση του θεσμικού πλαισίου (περιεχόμενο, διαδικασίες, μορφές σύμπραξης, συμβατικές ρυθμίσεις) των συμβάσεων ΣΔΙΤ προκειμένου να δούμε υπό ποιες προϋποθέσεις μπορεί η παραχώρηση των υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας σε ιδιωτικούς φορείς να μην ακυρώσει την έννοια της κοινωνικής παροχής και να ελαχιστοποιήσει τον κίνδυνο της μετατροπής των εν λόγω κοινωνικών αγαθών σε εμπόρευμα. Το πεδίο δράσης της πτυχιακής εργασίας θα είναι οι συμβάσεις ΣΔΙΤ στο χώρο της Υγείας.

Μέσα στο πλαίσιο αυτό επιδιώκεται να παρουσιαστεί ένα ερευνητικό πλαίσιο εργασίας, του οποίου οι αντικειμενικοί στόχοι είναι οι εξής:

- η μελέτη και διερεύνηση του θεσμικού πλαισίου της Υγείας, της Πρόνοιας και της συμβατότητας του Ν.3389/2005 στην κατασκευή έργων και παροχή υπηρεσιών του τομέα υγείας και πρόνοιας
- η μελέτη και διερεύνηση του προσυμβατικού πλαισίου της σύμβασης ΣΔΙΤ
- η διερεύνηση και εξέταση των συμβατικών ρυθμίσεων εκτέλεσης των συμβάσεων ΣΔΙΤ

Η ερευνητική μεθοδολογία για την πτυχιακή εργασία που θα ακολουθηθεί είναι στην αναζήτηση πηγών από τη βιβλιογραφία για τη μελέτη και τη διερεύνηση των παραμέτρων που χαρακτηρίζουν το θεσμικό πλαίσιο των συμβάσεων ΣΔΙΤ με έμφαση στον τομέα της υγείας.

Μέσω της ολοκλήρωσης της παρούσης πτυχιακής εργασίας προσδοκούμε να διερευνηθούν στο μέτρο του δυνατού τα ζητήματα που άπτονται των συμβάσεων και των συμφωνιών που καταρτίζονται στο πλαίσιο μιας σύμπραξης Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα, δηλαδή ζητήματα που αφορούν τόσο το προσυμβατικό, όσο και το μετασυμβατικό στάδιο μιας σύμβασης σύμπραξης.

Εικάζουμε ότι η μέθοδος των συμβάσεων ΣΔΙΤ για μονάδες Υγείας θα αποβεί επωφελής για το ΕΣΥ στις οποίες αυτές πρόκειται να ενταχθούν.

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Ιστορική αναδρομή στην ανάληψη έργων και στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών από ιδιώτες

Η ανάθεση της εκπλήρωσης δημοσίων σκοπών και της ικανοποίησης των δημοσίων αναγκών σε ιδιώτες είναι κάτι που συχνά ξενίζει, ειδικά υπό το πρίσμα της δημόσιας φύσης τόσο των εκτελούμενων έργων, όσο και των δημοσίων υπηρεσιών που προσφέρονται. Όμως η κατανόηση της σημασίας της σύμπραξης του δημοσίου με τον ιδιωτικό τομέα στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος γίνεται πιο απλή, όταν παρατεθούν στοιχεία που αποδεικνύουν, πως η εμπλοκή των ιδιωτών στα δημόσια πράγματα και ειδικά στην εξυπηρέτηση των δημοσίων συμφερόντων δεν είναι κάτι καινούργιο. Αντιθέτως ιστορικά παρατηρείται με διάφορες μορφές, που με τον έναν ή άλλον τρόπο δεν απέχουν σημαντικά της σύγχρονης μορφής συνεργασίας δημοσίου και ιδιωτών μέσω των ΣΔΙΤ.

Δεν αποτελεί λοιπόν καινοφανές φαινόμενο οι ιδιωτικοί φορείς να συμμετέχουν ή και να αναλαμβάνουν μόνοι τους τη διεκπεραίωση καθηκόντων που έχουν δημόσιο χαρακτήρα και θα αναμενόταν να αποτελούν αποκλειστική αρμοδιότητα του δημοσίου τομέα. Αντιθέτως, υποστηρίζεται, πως στην ιστορία σε αρκετές περιόδους η ανάθεση της κατασκευής, χρηματοδότησης και διαχείρισης δημοσίων έργων ήταν ζήτημα των ιδιωτικών φορέων. Αυτό οφείλεται στην ιστορική εμφάνιση κυκλικών τάσεων ως προς την εναλλαγή του ιδιωτικού τομέα και του δημοσίου στην ικανοποίηση δημοσίων σκοπών.

Ακολουθώς παρατίθενται στοιχεία που υποδηλώνουν, πως η ανάγκη αλλά και η έννοια της συνεργασίας- σύμπραξης των δημοσίων και των ιδιωτικών φορέων δεν είναι άγνωστες τόσο σε χώρες του εξωτερικού όσο και στην Ελλάδα. Με τον τρόπο αυτόν αμβλύνονται οι εντυπώσεις που αρχικώς δημιουργούνται ως προς το αντιφατικό της εξυπηρέτησης δημοσίων συμφερόντων και της ικανοποίησης δημοσίων σκοπών από ιδιώτες.

1.1 Μορφές συνεργασίας ιδιωτών-δημοσίου στο εξωτερικό

Από τα αρχαία χρόνια γίνονται αναφορές σε συνεργασία ιδιωτών και δημοσίου στην εκτέλεση δημοσίων έργων και στην εκμετάλλευση αυτών με σκοπό τόσο την ικανοποίηση του γενικού συμφέροντος, όσο και την επιδίωξη επιχειρηματικού κέρδους από τους ιδιώτες. Ήδη στην εποχή της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ο Ολυπιανός και ο Λίβιος επέλεξαν τη συνεργασία του δημοσίου με τους ιδιώτες για την κατασκευή, επισκευή ή και φροντίδα δημοσίων υποδομών και εγκαταστάσεων, όπως δρόμοι, δημόσιες αγορές, ναοί ακόμα και

θέατρα ή λιμάνια. Σε άλλες περιπτώσεις αναφέρεται η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτών στην αρχαία Ρώμη για την εκτέλεση και διαχείριση έργων σχετικά με την παροχή ύδρευσης προς τους πολίτες. Η εκτέλεση έργων σχετικά με αυτά και η εκμετάλλευσή τους γινόταν αντικείμενο συνεργασίας των ιδιωτών με το δημόσιο.

Το 1870, όπου αναπτύχθηκε κυρίως το σιδηροδρομικό δίκτυο στη Γαλλία, υπήρχαν πολλές συμφωνίες σύμπραξης του δημοσίου και των ιδιωτών ως προς την κατασκευή, χρηματοδότηση και εκμετάλλευση σχετικών έργων. Το ίδιο ισχύει και για το δίκτυο παροχής ηλεκτρικής ενέργειας, γκαζιού και νερού. Εν γένει στη Γαλλία τον 19^ο και 20^ο αιώνα ενισχύθηκε η τάση αυτών των μορφών συνεργασίας με αποτέλεσμα να παρατηρηθεί η διαμόρφωση των «εμπορικών δημοσίων υπηρεσιών», στην παροχή των οποίων εμπλέκονταν ιδιωτικοί φορείς.

1.2 Μορφές συνεργασίας ιδιωτών-δημοσίου στην Ελλάδα

Η πρώτη αναφορά στην Ελλάδα για μορφή συνεργασίας ιδιώτη και δημοσίου με σκοπό την εκτέλεση δημοσίου έργου και την ικανοποίηση αντίστοιχης δημοσίας ανάγκης γίνεται σε σχέση με την Ερέτρια τον 4^ο αιώνα π.Χ. Συγκεκριμένα, στην περίπτωση αυτή είχε ανατεθεί στον εργολάβο Χαιρεφάνη το έργο της αποξήρανσης της λίμνης «εν Πτέχαις». Το δημόσιο στην περίπτωση αυτή δεν ανέλαβε ούτε την εκτέλεση του έργου, ούτε και τη χρηματοδότησή του. Αντιθέτως, παραχώρησε στον ιδιώτη και την εκμετάλλευση του αποτελέσματος του έργου αυτού για συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, με σκοπό αυτός να μπορέσει από τη διαχείρισή του, να αντλήσει χρήματα που θα απόσβεναν το κόστος του αλλά και θα απέφεραν σε αυτόν και κέρδος. Σε αυτή την ενέργεια ικανοποίησης δημοσίων σκοπών και αναγκών η συμμετοχή του δημοσίου περιοριζόταν στην παροχή της έκτασης προς υλοποίηση του έργου και σε αντίστοιχες διευκολύνσεις. Αντιθέτως, ο ιδιώτης αναλάμβανε τον κίνδυνο της κατασκευής, της χρηματοδότησης και της αποδοτικής διαχείρισης ενός έργου με δημόσιο σκοπό και σημασία.

Στη σύγχρονη Ελλάδα υπάρχουν παραδείγματα συνεργασιών, που παρουσιάζουν ομοιότητες στις συνεργασίες που εμφανίστηκαν σε ευρωπαϊκά κράτη, όπως π.χ. οι συμβάσεις με τις εταιρείες Πάουερ και Ούλεν για την παροχή ηλεκτρικής ενέργειας και ύδρευσης. Ακόμη, υπήρξαν οι συμφωνίες συνεργασίας για την αστική τηλεφωνία με την Siemens und Halske και για τη διεθνή τηλεφωνία με την Eastern. Στην ίδια κατηγορία ανήκουν και οι συμβάσεις του ΕΟΤ με ιδιώτες, που αποσκοπούσαν στην ανάπτυξη του

τουρισμού μέσω ανέγερσης ξενοδοχείων από ιδιώτες επί ακινήτων του δημόσιου, τα οποία διαχειρίζονταν το δημόσιο.

Έχουν παρουσιαστεί όμως και άλλες μορφές συνεργασίας-σύμπραξης των ιδιωτών με το δημόσιο σε υποδομές παροχής δημοσίων υπηρεσιών. Πριν την κατάργησή του, το άρθρο 1 παρ.3 του Ν.4458/1965 όριζε, πως επιτρέπεται μετά από έγκριση του Υπουργού Βιομηχανίας να αναλαμβάνει η ΕΤΒΑ την οργάνωση και την εκμετάλλευση βιομηχανικών περιοχών ή να παραχωρεί το δικαίωμα αυτό σε άλλα πρόσωπα που διαθέτουν την απαραίτητη τεχνική και οικονομική δυνατότητα. Με το Ν. 973/1979, στο άρθρο 6, δόθηκε η δυνατότητα της παραχώρησης από το δημόσιο ΚΕΔ (Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου), εκτάσεων σε ιδιώτες, προκειμένου να χρηματοδοτήσουν, κατασκευάσουν και διαχειριστούν προς όφελός τους υποδομές. Στο άρθρο 10 παρ.1 του Ν. 1815/1988 παρέχεται η δυνατότητα της έκδοσης προεδρικού διατάγματος με πρόταση του Υπουργού Μεταφορών και Επικοινωνιών, εκ του οποίου θα καθορίζονται τα σχετικά με ίδρυση, κατασκευή και εκμετάλλευση αεροδρομίων από το Δημόσιο ή από φυσικά πρόσωπα. Ακόμα το προεδρικό αυτό διάταγμα θα ορίζει και τα σχετικά με τη σύναψη και τους όρους συμβάσεων παραχώρησης δικαιώματος για την κατασκευή αεροδρομίων επί χερσαίων επιφανειών, με αντάλλαγμα την εκμετάλλευσή τους για ορισμένο χρονικό διάστημα από νομικό ή φυσικό πρόσωπο, καθώς και τα προσόντα των προσώπων αυτών. Σήμερα μπορούμε να δούμε το αεροδρόμιο των Σπάτων που το εκμεταλλεύεται η γερμανική Χόχτιφ καθώς και την Αττική οδό από την κοινοπραξία εταιρειών συμφερόντων του Μπόμπολα και τη γέφυρα Ρίου- Αντιρρίου με επικεφαλής γαλλική πολυεθνική.

Από τα παραπάνω φαίνεται, πως η συνεργασία του ιδιωτικού και του δημόσιου τομέα δεν είναι κάτι το άγνωστο. Παρατηρείται μια προσπάθεια απομάκρυνσης του δημόσιου από την ενεργό συμμετοχή σε τομείς που ο ιδιωτικός τομέας μπορεί εξίσου και πιο ικανοποιητικά να προσφέρει, ακόμα και αν αυτοί οι τομείς σχετίζονται με το δημόσιο συμφέρον και την εξυπηρέτηση δημοσίων αναγκών και σκοπών.

ΔΕΥΤΕΡΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Οι συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στο χώρο της υγείας και της πρόνοιας

Η εξέλιξη του Εθνικού Συστήματος Υγείας παρέκκλινε σημαντικά από τις ιδρυτικές εξαγγελίες περί «υγείας ως κοινωνικού αγαθού», και φαίνεται να προσλαμβάνει τη μορφή ενός επικουρικού, προς τις ιδιωτικές υπηρεσίες υγείας, συστήματος.

Με αφετηρία το Ν.3389/2005, που άνοιξε το δρόμο της συνεργασίας Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα, οι ΣΔΙΤ σήμερα παρουσιάζονται ως μια πρόσφορη συμπληρωματική λύση για τον εκσυγχρονισμό των δομών υγείας, της λειτουργίας τους, και της πληρότητάς τους. Στο πλαίσιο αυτό ήδη το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει προχωρήσει στην προώθηση συγκεκριμένων πρωτοβουλιών για την εκτέλεση έργων και την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών προς τους πολίτες στον τομέα της Υγείας και Πρόνοιας.

2.1 Το Υγειονομικό Σύστημα στην Ελλάδα

2.1.1 Το Εθνικό Σύστημα Υγείας

Με την ψήφιση του Ν.1397/83 καθιερώθηκε για πρώτη φορά στη χώρα μας το Εθνικό Σύστημα Υγείας (Ε.Σ.Υ.) δημόσιου χαρακτήρα, με σκοπό την προσφορά αναβαθμισμένων υπηρεσιών υγείας σε όλο τον πληθυσμό χωρίς διακρίσεις. Οι ραγδαίες μεταβολές στο κοινωνικό, οικονομικό και τεχνολογικό περιβάλλον, οι πεπερασμένοι οικονομικοί πόροι και οι αυξανόμενες ανάγκες περίθαλψης του πληθυσμού ως αποτέλεσμα της γήρανσης, επέβαλαν το θεσμικό εκσυγχρονισμό του συστήματος υγείας. Έτσι, μέσα από μια σειρά νομοθετημάτων (Ν.1579/1985, Ν.1759/1988, Ν.2071/1992, Ν.2194/1994, Ν.2519/1997, Ν.2889/2001, Ν.3106/2003, Ν.3172/2003, Ν.3235/2004, Ν.3304/05, Ν.3329/05, Ν.3370/2005 και Ν. 3527/2007) η πολιτεία προσπάθησε είτε να αντιμετωπίσει χρόνια προβλήματα είτε να καλύψει κενά του συστήματος. Αντικείμενο μεταρρυθμίσεων αποτέλεσαν μεταξύ άλλων η πρωτοβάθμια φροντίδα υγείας, η δημόσια υγεία, οι προμήθειες των νοσοκομείων, το Εθνικό Σύστημα Κοινωνικής Φροντίδας και ο Κώδικας Ιατρικής Δεοντολογίας. Στο πλαίσιο του στόχου της βελτίωσης της αποδοτικότητας και της ποιότητας των παρεχόμενων κρατικών υπηρεσιών υγείας εντάσσεται και η δημιουργία ελεγκτικών μηχανισμών της διοικητικής δράσης των φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς υγείας και πρόνοιας (δηλαδή κυρίως το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ.Υ.Κ.Α.), οι Διοικήσεις Υγειονομικής Περιφέρειας (Δ.Υ.Πε.) τα Νοσοκομεία, τα Κέντρα Υγείας (Κ.Υ.) και οι Μονάδες Κοινωνικής Φροντίδας (Μ.Κ.Φ.).

Οι θεσμοί αυτοί, η δράση των οποίων ήδη έχει αποδειχτεί πολύτιμη, είναι: ο Συνήγορος της Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Ν.3293/2004) και το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (ΣΕΕΥΠ) (Ν.2920/2001).¹

Κύριο χαρακτηριστικό του ελληνικού συστήματος υγείας είναι ο μεγάλος βαθμός συγκεντρωτισμού και κρατικής ρυθμιστικής παρέμβασης, καθώς κάθε πλευρά της χρηματοδότησης και παροχής των υπηρεσιών υγείας είναι αντικείμενο ελέγχου του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (Υ.Υ.Κ.Α.). Η χάραξη της γενικής πολιτικής και ο συντονισμός της δράσης όλων των κρατικών οργάνων στον τομέα της υγείας υπάγονται στις επιτελικές αρμοδιότητες του Υ.Υ.Κ.Α., ο σχεδιασμός της εθνικής στρατηγικής στο χώρο της υγείας και η υποβολή προτάσεων προς τον Υπουργό Υ.Κ.Α. ανήκει στις αρμοδιότητες του Κεντρικού Συμβουλίου Υγείας (ΚΕ.Σ.Υ.). Επίσης η ιεράρχηση των προτεραιοτήτων για την πολιτική δημόσιας υγείας με στόχο τη διαμόρφωση του Εθνικού Σχεδίου Δράσης (τετραετές) για τη δημόσια υγεία κατόπιν εισηγήσεως προς το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών και το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης ανήκει στην αρμοδιότητα του Εθνικού Συμβουλίου Δημόσιας Υγείας (Ε.ΣΥ.Δ.Υ). Στην αρμοδιότητα του Υ.Υ.Κ.Α. ανήκει και η εποπτεία των οργανισμών κοινωνικής ασφάλισης, όσον αφορά στην παροχή από τους τελευταίους υγειονομικών υπηρεσιών (κλάδος ασθενείας). Επίσης, υπό την εποπτεία της κεντρικής υπηρεσίας λειτουργεί ο Οργανισμός Καταπολέμησης των Ναρκωτικών (Ο.ΚΑ.ΝΑ), το Κέντρο Ελέγχου Ειδικών Λοιμώξεων (Κ.Ε.Ε.Λ), το Κέντρο Ελέγχου και Πρόληψης Νοσημάτων (ΚΕ.ΕΛ.Π.Ν.Ο.), ο Εθνικός Οργανισμός Μεταμοσχεύσεων (Ε.Ο.Μ), ο Εθνικός Οργανισμός Φαρμάκων (Ε.Ο.Φ) και η Εθνική Σχολή Δημόσιας Υγείας (Ε.Σ.Δ.Υ.).

Η δημόσια υγεία είναι πρωτίστως άσκηση δημόσιας πολιτικής και αποτελεί αντικείμενο ευθύνης του κράτους, άρα τελεί υπό την εγγύηση της Πολιτείας. Ορίζεται ως το σύνολο των οργανωμένων δραστηριοτήτων της πολιτείας και της κοινωνίας, που είναι επιστημονικά τεκμηριωμένες και αποβλέπουν: στην πρόληψη νοσημάτων, στη προστασία

¹ Σαριδάκη Ε., *Αντιλήψεις και προοπτικές του προσωπικού και των ασθενών για το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας στο Νοσοκομείο Σωτηρία*, Καλαμάτα Φεβρουάριος 2008
Τσαντίλης Π., *Ευρωπαϊκό και Εθνικό Δίκαιο της Υγείας*, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2008

και στην προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, στην αύξηση του προσδόκιμου επιβίωσης και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής².

Ειδικότερα από τη νομοθεσία προκύπτει ένα «οργανόγραμμα στο χώρο της δημόσιας υγείας», στο οποίο εντάσσονται οι εξής δομές³:

- i. Η Γενική Γραμματεία Δημόσιας Υγείας του Υ.Υ.Κ.Α. για τη χάραξη και την εφαρμογή της κυβερνητικής πολιτικής.
- ii. Η Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας του Υ.Υ.Κ.Α. για την υλοποίηση μέτρων στο πλαίσιο Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τη δημόσια Υγεία, τον έλεγχο των υπηρεσιών της Δημόσιας Υγείας και την παρακολούθηση και εποπτεία της εφαρμογής των πολιτικών της Ευρωπαϊκής Ένωσης Ε.Ε. και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας Π.Ο.Υ. για την προστασία της Δημόσιας Υγείας.
- iii. Οι περιφερειακές Διευθύνσεις Δημόσιας Υγείας ως εκτελεστικός μηχανισμός των πολιτικών και των παρεμβάσεων Δημόσιας Υγείας του Εθνικού Σχεδίου Δράσεως στη γεωγραφική περιοχή της περιφέρειας.
- iv. Οι υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας της Τοπικής Αυτοδιοίκησης του πρώτου και δευτέρου βαθμού.
- v. Οι υπηρεσίες, οι Οργανισμοί και άλλοι φορείς που προσφέρουν στον τομέα της Δημόσιας Υγείας.
- vi. Μη κυβερνητικές οργανώσεις

Με βάση τον ιδρυτικό νόμο του Ε.Σ.Υ. (Ν.1397/83) και τους μεταγενέστερους σχετικούς νόμους, το Ελληνικό Εθνικό Σύστημα Υγείας εμφανίζει χαρακτηριστικά ενός μεικτού συστήματος, με συμμετοχή του ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, τόσο στην παροχή υπηρεσιών υγείας όσο και στη χρηματοδότηση αυτών και κύρια χαρακτηριστικά την υποχρεωτική ασφάλιση, την ισότιμη και καθολική κάλυψη, το δημόσιο χαρακτήρα των υποδομών, την παραγωγή των υπηρεσιών υγείας από το κράτος, τη δημόσια (κατά κύριο λόγο κρατική) χρηματοδότηση⁴, καθώς και τη χρηματοδότηση της μισθοδοσίας, του

² Μανιάτης Α., *Δίκαιο Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2009, σ. 70

³ Μανιάτης Α., *Δίκαιο Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2009, σσ. 73-76

⁴ Σιγάλας Ι., 1999, *Οργανισμοί και υπηρεσίες υγείας*, στο Αγραφιώτης Δ. (επιμ.), *Βασικές αρχές Διοίκησης Διαχείρισης (management) υπηρεσιών υγείας*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Θεοδώρου Μ., 1999, *Διεθνής εμπειρία και ελληνική πραγματικότητα*, στο Αγραφιώτης Δ. (επιμ.), *Δομή και Λειτουργία του Ελληνικού Συστήματος Υγείας (Διοικητικές και Νομικές Διαστάσεις)*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

εξοπλισμού και των έργων από το κράτος μέσω προγραμμάτων δημοσίων επενδύσεων ή κοινοτικών προγραμμάτων⁵.

Στο πλαίσιο αυτό, οι δημόσιες υπηρεσίες υγείας παρέχονται από το Ε.Σ.Υ. και τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης. Το Ε.Σ.Υ. προσφέρει σε όλους τους πολίτες της χώρας επείγουσα (προ)νοσοκομειακή περίθαλψη (Ε.Κ.Α.Β.), πρωτοβάθμια φροντίδα μέσω των εξωτερικών ιατρείων των νοσοκομείων, των κέντρων υγείας και των περιφερειακών αγροτικών ιατρείων και νοσοκομειακή περίθαλψη μέσω των δημόσιων νοσοκομείων. Η κάλυψη των δαπανών γίνεται μέσω της γενικής φορολογίας.

Τα ασφαλιστικά ταμεία προσφέρουν στους ασφαλισμένους τους κυρίως πρωτοβάθμια φροντίδα μέσω των πολυϊατρείων τους ή συμβεβλημένων ιατρών και διαγνωστικών κέντρων. Η ασφάλιση είναι υποχρεωτική και γίνεται με βάση το επάγγελμα. Η χρηματοδότηση των ασφαλιστικών φορέων βασίζεται στις εισφορές εργαζομένων και εργοδοτών και τις κρατικές επιδοτήσεις ή κοινωνικούς πόρους. Κύριο χαρακτηριστικό του συστήματος είναι ότι η έκταση της ασφαλιστικής κάλυψης και το εύρος των παροχών διαφέρουν μεταξύ των επιμέρους φορέων.

Ο ιδιωτικός τομέας υγείας επικεντρώνεται στη δραστηριοποίηση των ιδιωτικών ασφαλιστικών εταιρειών, την ίδρυση διαγνωστικών κέντρων, μαιευτηρίων και κλινικών, τη δραστηριότητα ιδιωτών ιατρών ειδικοτήτων, τις υπηρεσίες αποκατάστασης όπως φυσιοθεραπείες ή υπηρεσίες για ηλικιωμένους όπως τα γηροκομεία. Το Υ.Υ.Κ.Α. αντιμετωπίζει σοβαρά προβλήματα στην προσπάθεια παρακολούθησης και ελέγχου του συστήματος, δεδομένης της απουσίας περιφερειακών οργάνων και ορισμένων νομοθετικών κενών σχετικά με τους όρους λειτουργίας των ιδιωτικών υπηρεσιών υγείας.

Η διάρθρωση του ελληνικού υγειονομικού συστήματος στα βασικά επίπεδα φροντίδας υγείας ανάλογα με το είδος των υπηρεσιών που παρέχονται κατηγοριοποιείται στην Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας (εξω-νοσοκομειακή περίθαλψη) και στη Δευτεροβάθμια – Τριτοβάθμια (εσω-νοσοκομειακή περίθαλψη).

Μέσα στο πέρασμα των τελευταίων δεκαετιών, παρά τη σημαντική ποσοτική και ποιοτική μεγέθυνση του υγειονομικού μας συστήματος, το Εθνικό Σύστημα Υγείας εξακολουθεί να εμφανίζει αρνητικά φαινόμενα, στρεβλώσεις και δυσλειτουργίες, που

⁵ Χατζητόλιος Απ., Ζαμπτίτης Π., Σανιδάς Αθ., Ζαφειρόπουλος Αθ., Ασλανίδης Ι., 2007, *Οι Στιγμιότυποι Δράσεων και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΑΙΤ) στο χώρο της Υγείας*, Ιατρικό Βήμα, Φεβρουάριος – Μάρτιος 2007, σσ. 54-63

ολοένα και πιο συχνά αποτελούν αντικείμενο δημοσιογραφικών ερευνών. Οι περισσότεροι, ίσως, από εμάς έχουν γίνει μάρτυρες της προβληματικής κατάστασης, στην οποία βρίσκονται οι περισσότερες δημόσιες μονάδες υγείας, που σπάνια ανταποκρίνονται στις απαιτήσεις και τις ανάγκες ενός σύγχρονου και ευέλικτου συστήματος υγείας.

Η έλλιπής οργάνωση και λειτουργία, η χαμηλή αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα, η έλλειψη σύγχρονου εξοπλισμού, η ανεπάρκεια εξειδικευμένου προσωπικού, η άσχημη κατάσταση των κρατικών νοσοκομείων και εν γένει Ιδρυμάτων, το υπερ-ειδικευμένο και παράλληλα ανισομερώς κατανεμημένο ιατρικό προσωπικό, η οικονομική διάκριση («φακελάκι») στην παροχή υπηρεσιών, το χαμηλό επίπεδο των νοσοκομειακών υπηρεσιών, η ανεξέλεγκτη ανάπτυξη του ιδιωτικού τομέα υγείας, η απουσία αυστηρού θεσμικού πλαισίου και μηχανισμών ελέγχου του συστήματος, η υποχρηματοδότηση και η απουσία μίας ολοκληρωμένης πολιτικής για τη δημόσια υγεία και κατ' επέκταση η ανυπαρξία συστηματικής και πλήρους πληροφόρησης του πολίτη, ως μέρος της αγωγής υγείας αποτελούν μερικούς από τους λόγους, για τους οποίους η υγεία στον τόπο μας νοσεί και ο πολίτης δεν απολαμβάνει το αγαθό της υγείας στον προσήκοντα βαθμό.

Ως «ελληνικό παράδοξο» χαρακτηρίζεται το γεγονός ότι δεδομένης της καθολικής υγειονομικής κάλυψης του πληθυσμού από το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, το υγειονομικό μας σύστημα είναι το πλέον ιδιωτικοποιημένο μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών⁶. Η Ελλάδα εμφανίζει το μικρότερο ποσοστό δημόσιας δαπάνης ως ποσοστό επί των συνολικών δαπανών για την υγεία στις χώρες του ΟΟΣΑ δαπανώντας μόλις το 42,8% της συνολικής δαπάνης για την υγεία. Είναι αξιοσημείωτο ότι ακόμη και στις άκρως φιλελεύθερες Η.Π.Α., των οποίων η κουλτούρα είναι εντελώς ξένη ως προς τα εθνικά συστήματα υγείας, το ποσοστό των δημοσίων δαπανών για την υγεία ως προς τις συνολικές δαπάνες είναι μεγαλύτερο (45,1%) από αυτό της Ελλάδας. Η ιδιωτική δαπάνη υγείας αντίστοιχα ως ποσοστό της συνολικής δαπάνης υγείας είναι η μεγαλύτερη στον ΟΟΣΑ αγγίζοντας το 57.2% το 2005⁷.

Εξαιτίας του ότι στην Ελλάδα δεν υπήρξε μία συστηματική και επαρκής δημόσια πολιτική για τη δημόσια υγεία με αποτέλεσμα τη διαίωιση των προβλημάτων του συστήματος, καθώς το ισχύον θεσμικό πλαίσιο εφαρμόζεται αποσπασματικά έχουμε σαν

⁶ Σίσκου Ο., Καϊτελίδου Δ., Θεοδώρου Μ., Λιαρόπουλος Α., 2008, *Η δαπάνη υγείας στην Ελλάδα - Το ελληνικό παράδοξο*, Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(5):663-672

⁷ Σίσκου Ο., Καϊτελίδου Δ., Θεοδώρου Μ., Λιαρόπουλος Α., 2008, *Η δαπάνη υγείας στην Ελλάδα - Το ελληνικό παράδοξο*, Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(5):663-672

αποτέλεσμα την απαξίωση του ΕΣΥ και τη στροφή των πολιτών στον ιδιωτικό τομέα παροχής φροντίδας υγείας, που αφενός μεν δημιουργεί συνθήκες ανισότητας στην υγειονομική ανθρωπογεωγραφία της χώρας και αφετέρου προσφέρει ένα προνομιακό πεδίο ανάπτυξης επιχειρηματικής δραστηριότητας και υλοποίησης επενδύσεων από την πλευρά του ιδιωτικού κεφαλαίου.

2.1.2 Η προστασία της υγείας

Οι νομικοί κανόνες που διέπουν την προστασία της υγείας τίθενται πρώτα απ' όλα στο Σύνταγμα. Το δικαίωμα στην υγεία κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 21 παρ.3 («*Το κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών...*»), του Συντάγματος καθώς και στο άρθρο 5 παρ.5 («*Καθένας έχει δικαίωμα στην προστασία της υγείας*»), και άρθρο 7 παρ.2 («*Τα βασανιστήρια, οποιαδήποτε σωματική κάκωση, βλάβη της υγείας ή άσκηση ψυχολογικής βίας... απαγορεύονται και τιμωρούνται, όπως νόμος ορίζει*») ως κοινωνικό και θετικό δικαίωμα με δύο διαφορετικές εκφάνσεις: με πλατιά έννοια καθώς ανήκει στον ευρύτερο κοινωνικό χώρο και με στενή ως αναγόμενο στην υπόσταση του ανθρώπου⁸. Εκτός από την υποχρέωση του κράτους να λαμβάνει μέτρα για τη διατήρηση και την αποκατάσταση της υγείας των πολιτών, η προστασία της υγείας ως ατομικό δικαίωμα, υποχρεώνει τα κρατικά όργανα και κάθε άλλο δημόσιο ή ιδιωτικό υποκείμενο να απέχουν από ενέργειες που προσβάλλουν την υγεία των πολιτών. Στο πλαίσιο αυτό κινείται και η ερμηνευτική δήλωση της παρ. 4 του άρθρου 5 «*Απαγορεύονται ατομικά διοικητικά μέτρα που περιορίζουν σε οποιονδήποτε Έλληνα την ελεύθερη κίνηση ή εγκατάσταση στη Χώρα, καθώς και την ελεύθερη έξοδο και είσοδο σε αυτή. ...*» του Συντάγματος, στην οποία ορίζεται ότι στην απαγόρευση αυτή «*... δεν περιλαμβάνεται η απαγόρευση της εξόδου με πράξη του εισαγγελέα, εξαιτίας ποινικής δίωξης, ούτε η λήψη μέτρων που επιβάλλονται για την προστασία της δημόσιας υγείας ή της υγείας ασθενών, όπως νόμος ορίζει.*»⁹.

Γενικότερα η υγεία ως θεμελιώδες δικαίωμα λαμβάνει αμυντικό (αποκρούει κάθε είδους επιθετικές ενέργειες) (άρθρο 5 παρ. 5 καθώς και άρθρο 7 παρ.2 του Συντάγματος), προστατευτικό (αξίωση για προστασία από επιθετικές ενέργειες) και διασφαλιστικό (αξίωση για παροχή, βλ. Διοικ Εφ Πειρ 1048/1994) περιεχόμενο και ανάγεται έτσι σε

⁸ Δημητρόπουλος Α., 2008, *Συνταγματικά δικαιώματα, Γενικό μέρος - Ειδικό μέρος. Σύστημα Συνταγματικού Δικαίου* - Τόμος Γ - Τεύχη Ι - ΙΙΙ, Σάκκουλας Εκδόσεις Α.Ε.

⁹ Μανιάτης Α., *Δίκαιο Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2009, σ.68

συνταγματικά κατοχυρωμένη κρατική μέριμνα ενώ τέλος ενεργεί κατά πάντων, δηλ. τριτενεργεί (άρθρο 25 παρ. 1 εδ. γ του Συντάγματος). Επιπρόσθετα θα πρέπει να επισημανθεί ότι το δικαίωμα στη δημόσια υγεία θα πρέπει να αντιμετωπίζεται με βάση και την κατά το άρθρο 25 παρ. 1 αρχή της αναλογικότητας μεταξύ του επιδιωκόμενου δημόσιου σκοπού και του χρησιμοποιούμενου μέτρου προς επίτευξή του, εφόσον το μέτρο περιορίζει συνταγματικά δικαιώματα¹⁰.

Η γραμματική διατύπωση του άρθρου 21 παρ.3 του Συντάγματος ότι το κράτος «μεριμνά» για την υγεία των πολιτών, δεν συνεπάγεται την κατοχύρωση του δικαιώματος της «δωρεάν υγείας» όπως συμβαίνει στην αντίστοιχη περίπτωση της παιδείας (άρθρο 16 παρ.4 του Συντάγματος), ούτε και την κατοχύρωση ειδικών μέτρων για την προστασία της υγείας. Απλώς «μεριμνά», με την έννοια ότι ανατίθεται στον κοινό νομοθέτη να συγκεκριμενοποιήσει την κρατική μέριμνα (ΣτΕ 3292/1988) οργανώνοντας υπηρεσίες για όλα τα άτομα όπως ο Ν.1397/83 που θεσπίζει το Ε.Σ.Υ.¹¹. Με αυτόν τον τρόπο το κράτος αναλαμβάνει την υποχρέωση όχι να είναι οι πολίτες υγιείς αλλά να παρέχονται κατάλληλες υπηρεσίες προς το σκοπό αυτό (ΣτΕ 400/1986 σύμφωνα με το οποίο «το άρθρο 21 παρ.3 ιδρύει ευθεία εκ του Συντάγματος υποχρέωση του κράτους για τη λήψη θετικών μέτρων προς προστασία της υγείας των πολιτών, στους οποίους δίνει το δικαίωμα να απαιτήσουν από την πολιτεία την πραγμάτωση της αντίστοιχης υποχρεώσεώς της.»).

Από τη συστηματική ερμηνεία των διατάξεων του Συντάγματος προκύπτει μια πολυδιάστατη διασφάλιση της προστασίας της υγείας από το κράτος, που καλύπτει τη λήψη θετικών μέτρων πρόληψης και υγειονομικής φροντίδας μέσω της οργάνωσης υψηλού επιπέδου υπηρεσιών υγείας. Καταδεικνύεται επίσης ότι η δέσμευση του κράτους να προσφέρει στους πολίτες τις κατάλληλες υπηρεσίες πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας περίθαλψης είναι όσο χρειάζεται εξειδικευμένη ώστε να εξυπηρετεί όχι μόνο το γενικότερο δημόσιο συμφέρον αλλά επί πλέον τα ιδιαίτερα προβλήματα υγείας των πολιτών που αποκτούν έτσι γνήσια δικαιώματα για συγκεκριμένες υγειονομικές παροχές.

¹⁰ Μανιάτης Α., *Δίκαιο Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα- Κομοτηνή 2009, σ.68-69

¹¹ Κρεμαλής, 1987 *Το δικαίωμα για προστασία της υγείας, Από τις κοινωνικές ασφαλίσεις ασθενειών στο ενιαίο σύστημα υπηρεσιών υγείας*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

2.2 Το σύστημα της Κοινωνικής Πρόνοιας στην Ελλάδα

Τα χαρακτηριστικά του ελληνικού συστήματος κοινωνικής πρόνοιας αντανακλούν την ιδιότυπη πορεία οικοδόμησης του κοινωνικού κράτους στην Ελλάδα¹². Το κοινωνικό κράτος στην Ελλάδα οικοδομήθηκε (Ν.2082/92, Ν.2345/95, Ν.2646/98 και Ν.3329/2005) χωρίς συντονισμό και προέκυψε ως αποτέλεσμα συνεχών συμβιβασμών με ομάδες πίεσης ή περιστασιακής αντιμετώπισης κρίσεων με αποτέλεσμα το σημερινό κοινωνικό κράτος να μην αποτελεί ένα συνεκτικό σύνολο κοινωνικών πολιτικών αλλά να απαρτίζεται από αποσπασματικές ρυθμίσεις που δεν αφορούν στο σύνολο του πληθυσμού. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα οι κοινωνικοί θεσμοί στην Ελλάδα να απέχουν σήμερα από τους αντίστοιχους της Δ. Ευρώπης ποσοτικά και ποιοτικά. Ποσοτικά, γιατί οι κοινωνικές δαπάνες στην Ελλάδα δεν έχουν υπερβεί ποτέ το 25% του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (ΑΕΠ) και οι κοινωνικές ανισότητες εξακολουθούν να είναι έντονες και μετά τη μεταφορά πόρων στα νοικοκυριά μέσα από τις κοινωνικές πολιτικές. Ποιοτικά, οι διαφορές εμφανίζονται με την καθυστέρηση στην ανάπτυξη συνολικών πολιτικών για τη στήριξη ευπαθών κοινωνικών ομάδων¹³. Αυτά τα χαρακτηριστικά δεν αποτελούν αποκλειστικό προνόμιο της Ελλάδας.

Το ελληνικό σύστημα κοινωνικής πρόνοιας λειτουργεί ως ένα κεντρικά κατευθυνόμενο μοντέλο παροχής επιδομάτων σε χρήμα, παροχών σε είδος και προσωπικών κοινωνικών υπηρεσιών, το οποίο στηρίζεται στην παρέμβαση των φορέων του δημόσιου τομέα. Οι ιδιωτικές επιχειρήσεις προσφέρουν υπηρεσίες στα άτομα που δεν προσφεύγουν στη χρησιμοποίηση του δημόσιου συστήματος, ενώ οι εθελοντικοί φορείς προωθούν κυρίως συλλογικά αιτήματα των μελών τους ή έρχονται να αναπληρώσουν κενά που δημιουργούνται στον τομέα της κοινωνικής προστασίας, που απορρέουν από την περιοριστική λειτουργία των δημόσιων υπηρεσιών¹⁴.

Ο όρος κοινωνική φροντίδα αποδίδει την προστασία που παρέχεται σε άτομα ή ομάδες με προγράμματα πρόληψης και αποκατάστασης και αποσκοπεί στη δημιουργία προϋποθέσεων ισότιμης συμμετοχής των ατόμων στην οικονομική και κοινωνική ζωή και να τους εξασφαλίσει ένα αξιοπρεπές επίπεδο διαβίωσης.

¹² Ματσαγγάνης, Μ., 2002, *Η δημόσια παρέμβαση στον τομέα της υγείας*, στο Νιάκας Δ. (επιμ.), *Θέματα οικονομικής και χρηματοδοτικής διαχείρισης υπηρεσιών υγείας*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

¹³ Σακελλαρόπουλος Θ., 2003, *Παγκοσμιοποίηση, Κοινωνική Πολιτική, Ελλάδα: Εννέα θέσεις* στο: Σακελλαρόπουλος Θ. *Ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής*, Τόμος Α', Διόνκος, Αθήνα

¹⁴ Αμίτσης Γ., 2001, *Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Τα ελληνικά μοντέλα των κοινωνικών υπηρεσιών και η ευρωπαϊκή εμπειρία*, Εκδ. Παπαζήσης

Η κοινωνική φροντίδα μπορεί να διακριθεί σε πρωτοβάθμια (παροχή υπηρεσιών ανοιχτής φροντίδας), δευτεροβάθμια (παροχή υπηρεσιών φιλοξενίας ή κλειστής φροντίδας) και σε τριτοβάθμια (παροχή υπηρεσιών ανοιχτής και κλειστής κοινωνικής φροντίδας).

Το σύστημα κοινωνικής πρόνοιας στην Ελλάδα έρχεται αντιμέτωπο με έντονες προκλήσεις και πέσεις προσαρμογής στο μεταβαλλόμενο διεθνές κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον (δημογραφικές μεταβολές, μετασχηματισμός των παραδοσιακών δομών της οικογένειας, μείωση στα επίπεδα παροχής άτυπης φροντίδας, εισροή μεγάλου αριθμού μεταναστών, εξευρωπαϊσμός κ.λπ.) και με τις νέες κοινωνικές ανάγκες που δημιουργούνται και χρήζουν άμεσης αντιμετώπισης. Οι αδυναμίες του ελληνικού συστήματος κοινωνικής προστασίας επιβάλλουν αλλαγή προσανατολισμού της οικονομικής ενίσχυσης, μέσω της επιδοματικής πολιτικής, της εξασφάλισης ποιοτικών κοινωνικών υπηρεσιών και της οργάνωσης υποδομών υποστήριξης και μηχανισμών κοινωνικής ενσωμάτωσης των ευπαθών ομάδων.

2.2.1 Η προστασία της κοινωνικής πρόνοιας

Το ισχύον Σύνταγμα, αφιερώνει τα άρθρα 4 – 25 στα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα, των οποίων το περιεχόμενο είναι δηλωτικό της μεταβολής του κράτους σε προστατευτικό – κοινωνικό κράτος δικαίου. Αξιοσημείωτο από την άποψη αυτή, είναι το άρθρο 25 παρ.1 Συντ., που ορίζει ότι *«τα δικαιώματα του ανθρώπου ως ατόμου και ως μέλους του κοινωνικού συνόλου, και η αρχή του κοινωνικού κράτους δικαίου τελούν υπό την εγγύηση του κράτους»* και κατοχυρώνει την αρχή του Κοινωνικού Κράτους. Το κοινωνικό κράτος αποτυπώνει μια συγκεκριμένη θεσμική μορφή κράτους πρόνοιας, όπου κατοχυρώνεται θεσμικά η παρεμβατική λειτουργία του κράτους που αποσκοπεί στην άσκηση κοινωνικής πολιτικής.

Από τους στόχους του κοινωνικού κράτους προκύπτει και το περιεχόμενό του, που συνίσταται στην αξίωση για κοινωνική πρόνοια, για κοινωνική φροντίδα, στον καθορισμό του οικονομικού και κοινωνικού συντάγματος, στην κοινωνική ασφάλιση και στη φορολογική πολιτική.

Η κρατούσα στη θεωρία γνώμη δέχεται ότι το άρθρο 21 του Συντάγματος κατοχυρώνει ένα ενιαίο δικαίωμα για κοινωνική πρόνοια, δηλαδή για παροδικού χαρακτήρα στοιχειώδη προστασία των ευπαθών κοινωνικά ομάδων πληθυσμού, με σκοπό την πρόληψη, μείωση ή

επανόρθωση μιας δυσμενούς κοινωνικής ή οικονομικής ανάγκης¹⁵. Επιμέρους εκφάνσεις αυτού του δικαιώματος συνιστούν οι κάτωθι διατάξεις του άρθρου 21 του Συντάγματος:

- **παρ. 2.** «Πολύτεκνες οικογένειες, ανάπηροι πολέμου και ειρηνικής περιόδου, θύματα πολέμου, χήρες και ορφανά εκείνων που έπεσαν στον πόλεμο, καθώς και όσοι πάσχουν από ανίατη σωματική ή πνευματική νόσο έχουν δικαίωμα ειδικής φροντίδας από το Κράτος».
- **παρ. 3.** «Το Κράτος μεριμνά για την υγεία των πολιτών και παίρνει ειδικά μέτρα για την προστασία της νεότητας, του γήρατος, της αναπηρίας και για την περίθαλψη των απόρων».
- **παρ. 4.** «Η απόκτηση κατοικίας από αυτούς που την στερούνται ή που στεγάζονται ανεπαρκώς αποτελεί αντικείμενο ειδικής φροντίδας του Κράτους».
- **παρ. 5.** «Ο σχεδιασμός και η εφαρμογή δημογραφικής πολιτικής, καθώς και η λήψη όλων των αναγκαίων μέτρων αποτελεί υποχρέωση του Κράτους».
- **παρ. 6.** «Τα άτομα με αναπηρίες έχουν δικαίωμα να απολαμβάνουν μέτρων που εξασφαλίζουν την αυτονομία, την επαγγελματική ένταξη και τη συμμετοχή τους στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της Χώρας». Από τα προαναφερόμενα φαίνεται ότι Πολιτεία οφείλει, με τη λήψη συγκεκριμένων νομοθετικών, θεσμικών και διοικητικών μέτρων, να εκδηλώνει έμπρακτα το ενδιαφέρον της για τις ευπαθείς κοινωνικά ομάδες πληθυσμού. Επιπρόσθετα οι ευπαθείς κοινωνικά ομάδες έχουν το δικαίωμα να απολαμβάνουν παροχές (ιδρυματική περίθαλψη όπως οι «Μονάδες Φροντίδας Ηλικιωμένων», στέγη και ανοιχτή περίθαλψη όπως τα «Κέντρα Ανοιχτής Προστασίας Ηλικιωμένων (Κ.Α.Π.Η.)» τα Κέντρα Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων (Κ.Η.Φ.Η.) κ.ά.) προερχόμενες από την κοινωνική πρόνοια, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι θεμελιώνεται ευθεία αγωγή αξίωση κατά του Κράτους.

2.3 Η συμβατότητα του Ν.3389/2005 στον τομέα της Υγείας & Πρόνοιας

Όπως προαναφέρθηκε και πρωτύτερα, η μέριμνα για την προστασία της υγείας των πολιτών προβλέπεται ως βασικό καθήκον του Κράτους (άρθρο 21 παρ. 3 του Συντάγματος

¹⁵ Κρεμαλής Κ., 1991, *Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια*, Εκδ. Αντ Σάκκουλα

και άρθρο 1 του Ν. 1397/1983). Με άλλα λόγια, η παροχή υπηρεσιών υγείας ανάγεται από το Σύνταγμα σε αντικείμενο δημόσιας υπηρεσίας.

Όμως, η διάταξη του άρθρου 21 παρ. 3 του Συντάγματος αναθέτει στο Κράτος τη μέριμνα για την υγεία των πολιτών και όχι το μονοπώλιο στην παροχή υπηρεσιών υγείας. Η νομολογία του ΣτΕ 1374/1997 είναι κατηγορηματική ως προς το ζήτημα αυτό «...κατά... την έννοιαν του άρθρ. 21 παρ. 3 του Συντάγματος, δι' αυτού δεν θεσπίζεται κρατικόν μονοπώλιον παροχής υπηρεσιών υγείας». Επίσης, σύμφωνα με την άποψη της μειοψηφίας στο ΣτΕ (Ολ.) 400/1986, «...το άρθρον 21 § 3 του Συντάγματος δεν έχει την έννοιαν ότι επιτρέπει την θέσπισιν κρατικού μονοπωλίου παροχής υπηρεσιών υγείας...». Το Σύνταγμα δηλαδή δεν αποκλείει (ΣτΕ 1374/1997) την παροχή υπηρεσιών υγείας και από φορείς του ιδιωτικού τομέα. Βέβαια, στην περίπτωση της υγείας δεν κατοχυρώνεται ρητή συνταγματική ελευθερία υπέρ των ιδιωτών, όπως αντίθετα στο άρθρο 16 παρ 8 εδ. α' του Συντάγματος αναφορικά με την ιδιωτική παιδεία. Όμως, το Σύνταγμα καθιερώνει γενικότερα τεκμήριο υπέρ της ελευθερίας, δηλαδή θεσμοθετεί την αρχή πως ότι δεν απαγορεύεται, είναι επιτρεπτό και δεν μπορεί να εμποδιστεί.

Επίσης, από τη συνταγματική διάταξη του άρθρου 5 παρ. 1 (στην οποία προστατεύεται η οικονομική - επιχειρηματική ελευθερία των ιδιωτικών φορέων παροχής υγειονομικών υπηρεσιών), σε συνδυασμό και με τη θεμελιώδη συνταγματική αρχή του άρθρου 2 παρ. 1, προκύπτει ότι δεν είναι συνταγματικά επιτρεπτή η επικράτηση ενός συγκεντρωτικού κοινωνικού Κράτους με αποκλειστική παραγωγή και κατανομή των υγειονομικών μέσων¹⁶. Επομένως, οι ιδιώτες και οι ιδιωτικές επιχειρήσεις μπορούν να αναπτύσσουν δραστηριότητες στον τομέα της υγείας (άρθρο 1 Ν.2071/1992) οι οποίες τελούν υπό την εποπτεία του Κράτους.

Με το άρθρο 25 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η αρχή του Κοινωνικού Κράτους (με περιεχόμενο την αξίωση για κοινωνική πρόνοια, για κοινωνική φροντίδα, στον καθορισμό του οικονομικού και κοινωνικού συντάγματος, στην κοινωνική ασφάλιση και στη φορολογική πολιτική). Το άρθρο 21 παρ. 1 έως 3 του Συντάγματος αναθέτει στο Κράτος τη μέριμνα για κοινωνική πρόνοια. Συνεπώς, η κοινωνική πρόνοια αποτελεί δημόσια υπηρεσία που ασκείται από το Κράτος, χωρίς πάντως να αποκλείεται από το Σύνταγμα και η ανάθεση ενός τμήματος αυτής σε ιδιωτικούς φορείς (ΣτΕ 1374/1997, «το Κράτος δεν

¹⁶ Κρεμαλής, 1987 *Το δικαίωμα για προστασία της υγείας. Από τις κοινωνικές ασφαλίσεις ασθένειας στο ενιαίο σύστημα υπηρεσιών υγείας*, Εκδ. Αντ. Σάκουλα

διαθέτει αποκλειστικότητα στο γενικότερο τομέα των κοινωνικών υπηρεσιών», στο πλαίσιο της οικονομικής - επιχειρηματικής τους ελευθερίας, όπως αυτή κατοχυρώνεται ιδίως στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος. Συνεπώς, είναι δυνατή η νομοθετική πρόβλεψη της σύστασης ιδιωτικών φορέων κοινωνικής πρόνοιας, υπαγόμενων σε κρατικό έλεγχο και εποπτεία, οι οποίοι θα λειτουργούν παράλληλα προς τους κρατικούς φορείς κοινωνικής πρόνοιας προκειμένου να αντιμετωπιστεί η υφιστάμενη αδυναμία και ανεπάρκεια των τελευταίων, και ιδίως η οικονομική κρίση του υπάρχοντος συστήματος κοινωνικής πρόνοιας.

Το ελληνικό Σύνταγμα, αναμφίβολα κατοχυρώνει και ένα οικονομικό σύστημα, με βάση το οποίο η δημοκρατία μας προσδιορίζεται ως «φιλελεύθερη - διευθυνόμενη». Αυτό σημαίνει ότι, αφενός αναγνωρίζεται η οικονομική ελευθερία (άρθρο 5, παράγραφος 3), και η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία (άρθρο 106 παράγραφος 2: «*Η ιδιωτική οικονομική πρωτοβουλία δεν επιτρέπεται να αναπτύσσεται σε βάρος της ελευθερίας και της ανθρώπινης αξιοπρέπειας ή προς βλάβη της εθνικής οικονομίας*») ως δικαίωμα και ως θεσμός, αφετέρου αυτές περιορίζονται μέσω του Κρατικού Παρεμβατισμού (άρθρο 106, παράγραφοι 1: «*Για την εδραίωση της κοινωνικής ειρήνης και την προστασία του γενικού συμφέροντος το Κράτος προγραμματίζει και συντονίζει την οικονομική δραστηριότητα στη χώρα, επιδιώκοντας να εξασφαλίσει την οικονομική ανάπτυξη όλων των τομέων της εθνικής οικονομίας. Λαμβάνει τα επιβαλλόμενα μέτρα ... για την προώθηση της περιφερειακής ανάπτυξης και ... περιοχών*», και άρθρο 106 παράγραφο 3: «*Με την επιφύλαξη της προστασίας που παρέχεται από το άρθρο 107 ... ζωτική σημασία για την αξιοποίηση των πηγών του εθνικού πλούτου, ή έχουν ως κύριο σκοπό την παροχή υπηρεσιών στο κοινωνικό σύνολο*»). Συνεπώς, το ελληνικό είναι για ένα μεικτό οικονομικό σύστημα: αφενός θεμελιώνεται στην ελεύθερη οικονομία ή οικονομία της αγοράς, αφετέρου επιτάσσει την εμπλοκή του Κράτους στην οικονομική δραστηριότητα, με σκοπό την προώθηση μιας πιο κοινωνικής πολιτικής, προς όφελος των χαμηλότερης στάθμης κοινωνικών στρωμάτων, ως αποτέλεσμα των λαϊκών διεκδικήσεων.

Από τα προαναφερόμενα γίνεται σαφές ότι, το κράτος στα πλαίσια της οικονομικής και περιφερειακής ανάπτυξης υποχρεώνεται να δραστηριοποιηθεί και να δημιουργήσει την κατάλληλη υποδομή παροχής υπηρεσιών υγείας και πρόνοιας, ενώ περαιτέρω οφείλει να παρεμβαίνει θέτοντας κανόνες και να ασκεί εποπτεία στους ιδιωτικούς φορείς παροχής υπηρεσιών υγείας & πρόνοιας.

Σε μια εποχή παγκόσμιας οικονομικής ύφεσης και δημοσιονομικής στενότητας, η Σύμπραξη Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα, αποτελεί το αναγκαίο -αλλά συμπληρωματικό- εργαλείο για την ενίσχυση του Συστήματος Υγείας & Πρόνοιας σε ρεαλιστική βάση, με την εξεύρεση και διάθεση πόρων από τον ιδιωτικό τομέα για τη βελτίωση των υποδομών και των εν γένει υπηρεσιών.

Με το Ν.3389/2005, όχι μόνο δεν θίγεται η συνταγματική επιταγή του άρθρου 21, αφού σύμφωνα με τις εξαγγελίες του Υπουργού Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης οι ιατρικές και νοσηλευτικές υπηρεσίες θα συνεχίσουν να παρέχονται από το Δημόσιο και μάλιστα αναβαθμισμένες, αλλά αντιθέτως αποκτά ουσιαστικό περιεχόμενο ο επανορθωτικός και αναδιανεμητικός χαρακτήρας του δικαιώματος στην υγεία μέσα στο πλαίσιο της ανταγωνιστικής οικονομίας της αγοράς. Στην ίδια κατεύθυνση, προβλέπεται ρητώς ότι εξαιρούνται από το αντικείμενο των Συμπράξεων μόνον οι δραστηριότητες που ανήκουν σύμφωνα με το Σύνταγμα «άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος», όπως η Εθνική Άμυνα, η Δικαιοσύνη, η Αστυνόμευση και η ευθύνη εκτέλεσης ποινών, και στις οποίες δεν περιλαμβάνεται η Υγεία και η Πρόνοια.

2.4 Προϋπάρχουσες Ρυθμίσεις Συνεργασιών στο χώρο της Υγείας & Πρόνοιας

Από μια οπτική γωνία, η Ελλάδα δεν προσέρχεται ως «πρωτάκι» στον νέο κόσμο των συμπράξεων στο χώρο της Υγείας & Πρόνοιας. Η συνεργασία του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα δεν είναι νέα, αφενός μεν λόγω του ότι τα τελευταία χρόνια ολοκληρώθηκε σειρά έργων στον ευρύτερο δημόσιο τομέα με συν-χρηματοδότηση και εκχώρηση δικαιωμάτων εκμετάλλευσης της χρήσης σε ιδιώτες, αφετέρου δε λόγω του ότι και στον τομέα της υγείας, η σχέση δημόσιου και ιδιωτικού θεωρείται δεδομένη, αν και όχι με την ίδια ένταση σε όλες τις κατηγορίες των παρεχόμενων φροντίδων. Το θεσμικό πλαίσιο (Ν.2646/98, Ν.2889/01, Ν.2955/01, Ν.3204/03, ΠΔ.346/98 και ΠΔ.18/2000), της τελευταίας περιόδου επιτρέπει την ανάθεση επιμέρους λειτουργιών του δημόσιου τομέα υγείας σε ιδιωτικά εταιρικά σχήματα, καθώς και τη χρησιμοποίηση ιδιωτικών υγειονομικών υποδομών υπό δημόσια χρηματοδότηση, προκειμένου να αντιμετωπιστούν ελλείψεις του δημόσιου τομέα υγείας¹⁷.

¹⁷ Χατζητόλιος Απ., Ζαμπτίτης Π., Σανιδάς Αθ., Ζαφειρόπουλος Αθ., Ασλανίδης Ι., 2007, *Οι Συμπράξεις*

Η εμπειρία της εφαρμογής των διατάξεων του προϋπάρχοντος θεσμικού πλαισίου έχει δώσει θετικά αποτελέσματα, καθώς τα νοσοκομεία ανέθεσαν το έργο της καθαριότητας και της φύλαξης των κτιρίων τους σε Ιδιωτικούς Φορείς, με διατήρηση, αν όχι βελτίωση, των αντίστοιχων υπηρεσιών και περιορισμό του κόστους. Ακόμη, με τις ίδιες διατάξεις δόθηκε η δυνατότητα στα νοσοκομεία να αναθέσουν με συμβάσεις ορισμένου χρόνου την τροφοδοσία και σίτιση σε Ιδιωτικούς Φορείς. Μέσω των συμβάσεων αυτών εξασφαλίστηκε, επιπλέον, ο αναγκαίος χρόνος για την ανακατασκευή πεπαλαιωμένων υποδομών των μαγειρείων, ένα πρόσθετο δηλαδή διαχρονικό όφελος για το Νοσοκομείο. Εξάλλου, η δυνατότητα προμήθειας μεγάλων και δαπανηρών μηχανημάτων, όπως αξονικών, μαγνητικών τομογράφων κ.ά., με τη μέθοδο leasing, χωρίς καταβολή τιμήματος από την πλευρά του νοσοκομείου, με τραπεζική χρηματοδότηση και εξόφληση κατά ιατρική πράξη, εξασφαλίζει εκτός από την αγορά υψηλού κόστους ιατροτεχνολογικού εξοπλισμού και τη δυνατότητα ανανέωσής του μετά την εξόφληση.

Επίσης στον τομέα της δημόσιας υγείας, η πρώτη πρόβλεψη για σύμπραξη του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα έγινε στο Ν. 3370/2005. Πιο συγκεκριμένα, στο ΙΒ' κεφάλαιο του εν λόγω νόμου (που περιλαμβάνει τα άρθρα 32, 33 και 34) προβλέπεται η συνεργασία μεταξύ νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου κοινωφελούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα τα οποία προσφέρουν υπηρεσίες υγείας με σκοπό την αμοιβαία βοήθεια και με απώτερο στόχο τη βελτίωση των παρεχόμενων στον πολίτη υπηρεσιών υγείας, όπως αναφέρει η εισηγητική έκθεση του Ν. 3370/2005. Η συνεργασία αφορά επιστημονικό και εκπαιδευτικό έργο (π.χ. την από κοινού διοργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων και ερευνητικών προγραμμάτων, την εκπαίδευση ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού και την ανταλλαγή επιστημονικών υπηρεσιών), καθώς και παροχή υπηρεσιών υγείας (νοσηλεία ασθενών σε Μονάδες Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) των Ν.Π.Ι.Δ. κοινωφελούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, με προβλεπόμενη κοστολόγηση σε κλειστό νοσήλιο). Αξίζει να αναφερθεί ότι ο Υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης μπορεί να αποφασίσει επέκταση της συνεργασίας μεταξύ νοσοκομείων του Ε.Σ.Υ. και Ν.Π.Ι.Δ. κοινωφελούς μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, καθώς και ότι τα νοσοκομεία που

λειτουργούν με το παραπάνω καθεστώς μπορούν να αναγνωρίζονται ως κατάλληλα για την άσκηση ιατρών προκειμένου να τους χορηγηθεί ειδικότητα.

2.5 Η ευρωπαϊκή εμπειρία

Οι ΣΔΙΤ στο νοσοκομειακό κλάδο παρουσιάζουν ιδιαίτερη ποικιλομορφία. Η διεθνής εμπειρία έχει να επιδείξει συμπράξεις με τη μορφή της εκχώρησης των υποστηρικτικών, των κλινικών υπηρεσιών ή και της διοίκησης δημόσιων νοσοκομείων σε ιδιώτες, με τη μορφή της λειτουργίας ιδιωτικών πτερύγων εντός δημόσιων νοσοκομείων, με τη μορφή της κατασκευής δημόσιων νοσοκομείων με ιδιωτικά κεφάλαια με ή χωρίς ανάληψη της ευθύνης παροχής των υποστηρικτικών ή και των κλινικών υπηρεσιών από τον ιδιωτικό φορέα¹⁸.

Επιλογές	Υποχρεώσεις ιδιωτικού τομέα	Υποχρεώσεις δημόσιου τομέα
Εγκατάσταση ιδιωτικής πτέρυγας εντός δημόσιου νοσοκομείου	Λειτουργεί ιδιωτική πτέρυγα (μόνο για ιδιωτικούς ασθενείς) εντός του δημόσιου νοσοκομείου. Μπορεί να προσφέρει τόσο τις μη κλινικές όσο και τις κλινικές υπηρεσίες	Διοικεί το δημόσιο νοσοκομείο καλύπτοντας τους ασθενείς του δημοσίου. Συνάπτει συμβόλαια με τον ιδιώτη για τους όρους κοινής χρήσης εργαστηρίων, προσωπικού
Ανάθεση μη κλινικών-υποστηρικτικών λειτουργιών σε ιδιώτη (outsourcing)	Παρέχει τις μη κλινικές υπηρεσίες (καθαριότητα, μαγειρεία, πλυντήρια, φύλαξη, συντήρηση υποδομών). Προσλαμβάνει το προσωπικό για τις συγκεκριμένες υπηρεσίες	Παρέχει όλες τις κλινικές υπηρεσίες (ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό), διοικεί το νοσοκομείο
Ανάθεση κλινικών υποστηρικτικών υπηρεσιών σε ιδιώτη	Παρέχει κλινικές υποστηρικτικές υπηρεσίες, όπως ακτινολογικές και εργαστηριακές υπηρεσίες	Παρέχει τις κλινικές υπηρεσίες (ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό), διοικεί το νοσοκομείο
Ανάθεση εξειδικευμένων κλινικών υπηρεσιών σε ιδιώτη	Παρέχει εξειδικευμένες κλινικές υπηρεσίες (π.χ. λιθοτριψία) ή εγχειρήσεις ρουτίνας (π.χ. καταρράκτη)	Παρέχει όλες τις κλινικές υπηρεσίες (ιατρικό και παραϊατρικό προσωπικό), διοικεί το νοσοκομείο
Ανάθεση Management δημόσιου νοσοκομείου σε ιδιώτη	Διοικεί δημόσιο νοσοκομείο μετά από σύναψη συμβολαίου με το δημόσιο ή τα ταμεία κοινωνικής ασφάλισης παρέχοντας όλες τις κλινικές και μη κλινικές υπηρεσίες. Προσλαμβάνει όλο το προσωπικό. Ανάλογα με το είδος του συμβολαίου μπορεί να φέρει την υποχρέωση για νέες επενδύσεις κεφαλαίου	Συνάπτει συμβόλαιο με ιδιώτη. Πληρώνει τον ιδιώτη για όλες τις υπηρεσίες που παρέχει. Ελέγχει τον ιδιώτη για την ποιότητα των προσφερομένων υπηρεσιών και την τήρηση του συμβολαίου
Ιδιωτική χρηματοδότηση, κατασκευή και	Χρηματοδοτεί, κατασκευάζει και κατέχει ένα δημόσιο νοσοκομείο, το οποίο στη συνέχεια ενοικιάζει στο κράτος	Διοικεί το νοσοκομείο, πληρώνοντας προσυμφωνημένο ενοίκιο στον ιδιώτη κατασκευαστή και ιδιοκτήτη

¹⁸ Χονδύλης Η., Αντωνοπούλου Α., Μπένος Α., 2008, Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στα νοσοκομεία - Ιδεολογική προτίμηση ή εμπειρικά βασισμένη επιλογή στην πολιτική υγείας; Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(4):496-508

ενοικίαση δημόσιου νοσοκομείου		
ιδιωτική χρηματοδότηση, κατασκευή και λειτουργία δημόσιου νοσοκομείου	Χρηματοδοτεί, κατασκευάζει και λειτουργεί ένα δημόσιο νοσοκομείο παρέχοντας τις μη κλινικές ή και τις κλινικές υπηρεσίες. Το νοσοκομείο παραμένει στην ιδιοκτησία του ιδιώτη ή μεταβιβάζεται στο δημόσιο μετά από τη λήξη του συμβολαίου	Καταβάλλει ετήσιες αμοιβές στον ιδιώτη για το κεφαλαιουχικό κόστος και το τρέχον κόστος των υπηρεσιών που παρέχει
Πώληση δημόσιου νοσοκομείου σε ιδιώτη και συνέχιση της λειτουργίας του	Αγοράζει το νοσοκομείο και συνεχίζει να το λειτουργεί ως δημόσιο	Πληρώνει τον ιδιώτη για τις υπηρεσίες που προσφέρει, ελέγχει τις παρεχόμενες υπηρεσίες και την τήρηση του συμβολαίου
Πώληση δημόσιου νοσοκομείου σε ιδιώτη και αλλαγή της χρήσης του	Αγοράζει το δημόσιο νοσοκομείο, το οποίο και αξιοποιεί για άλλη χρήση, όπως αυτή καθορίζεται από το συμβόλαιο	Ελέγχει τη μετατροπή του δημόσιου νοσοκομείου προκειμένου να τηρηθούν οι συμφωνίες του συμβολαίου

Πίνακας 1: Επιλογές ΣΔΙΤ στο χώρο των νοσοκομείων

(πηγή Κονδύλης Η., Αντωνοπούλου Α., Μπένος Α., 2008, *Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στα νοσοκομεία - Ιδεολογική προτίμηση ή εμπειρικά βασιζόμενη επιλογή στην πολιτική υγείας;* Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(4):496-508)

Τα τελευταία χρόνια, στο επίπεδο της Ευρωπαϊκής Ένωσης παρατηρείται μια συνεχής επέκταση της χρήσης των ΣΔΙΤ ως μέσου επένδυσης κεφαλαίου στο νοσοκομειακό τομέα, ιδιαίτερα σε συστήματα υγείας χρηματοδοτούμενα μέσω φορολογίας. Η Μεγάλη Βρετανία ήταν η πρώτη χώρα στην Ευρώπη που έκανε εκτεταμένη χρήση των ΣΔΙΤ προκειμένου να εξασφαλίσει επενδύσεις για κοινωνικές υποδομές, όπως είναι τα νοσοκομεία. Χαρακτηριστικά αναφέρουμε ότι, τα 64 από τα 68 μεγάλα έργα στο χώρο της υγείας στην Μ. Βρετανία υλοποιήθηκαν ή υλοποιούνται ήδη με τη μέθοδο της Σύμπραξης και συνολικό προϋπολογισμό 16 δισ. ευρώ, ενώ μόλις 4 με δημόσια χρηματοδότηση και προϋπολογισμό 290 εκατ. ευρώ. Ακολουθώντας το βρετανικό παράδειγμα, στην Ισπανία βρίσκονται σε εξέλιξη 14 έργα (ανακαίνισης Δημόσιων νοσοκομείων). Στη Γαλλία βρίσκονται σε εξέλιξη 11 σχετικά σχέδια και 20 είναι υπό εξέταση, ενώ η Πορτογαλία και η Σουηδία έχουν προχωρήσει σε παρεμβάσεις στο Σύστημα Υγείας τους με Συμπράξεις Δημόσιου-Ιδιωτικού Τομέα.

2.5.1 Η εφαρμογή των ΣΔΙΤ στα Νοσοκομεία της Μεγάλης Βρετανίας

Η υιοθέτηση και υλοποίηση των συμπράξεων δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στο νοσοκομειακό κλάδο της Βρετανίας, χαρακτηρίστηκε από το Υπουργείο Υγείας «ως το

μεγαλύτερο πρόγραμμα κατασκευής νοσοκομείων στην ιστορία της Εθνικής Υπηρεσίας Υγείας»¹⁹, το οποίο προέβλεπε την παράδοση σε λειτουργία πάνω από 100 νέων νοσοκομείων μεταξύ 2000 και 2010, ενώ ο Alan Milburn, πρώην Υπουργός Υγείας της Βρετανίας, όριζε τις ΣΔΙΤ ως τη μόνη χρηματοδοτική πρόταση για την ανέγερση νέων νοσοκομείων («*the only game in town*»)²⁰. Παρά τις όποιες αρχικές επιφυλάξεις, το σύστημα προχώρησε με γρήγορους ρυθμούς. Το 85% των νέων επενδύσεων στο NHS (94% των νέων νοσοκομείων) υλοποιήθηκαν μέσω PFI²¹.

Η δεκαετής όμως εφαρμογή των ΣΔΙΤ στον νοσοκομειακό τομέα της Μεγάλης Βρετανίας θέτει σημαντικά ερωτήματα για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των εν λόγω προγραμμάτων²². Οι δημόσιες δαπάνες υγείας εκτρέπονται όλο και περισσότερο προς τον ιδιωτικό τομέα, ενώ την ίδια στιγμή αμφισβητείται έντονα πλέον η οικονομική αποδοτικότητα των επενδύσεων (Value for money), δεδομένου ότι οι δαπάνες υγείας συνεχώς διογκώνονται. Από την άλλη πλευρά, φαινόμενα κακής ποιότητας, κακού σχεδιασμού, κτιρίων με ανεπαρκή διαρρύθμιση, παροχής χαμηλής ποιότητας υπηρεσιών, επισημαίνονται σε πολλά νέα νοσοκομεία PFI²³.

Η εφαρμογή των ΣΔΙΤ στον νοσοκομειακό κλάδο της Βρετανίας είναι αποκαλυπτική για την αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα των εν λόγω προγραμμάτων²⁴. Ειδικότερα τα εμπειρικά δεδομένα της δεκαετούς εφαρμογής τους στη Βρετανία, φανερώνουν ότι το κόστος των ΣΔΙΤ είναι πολύ υψηλό (υψηλό επιτόκιο δανεισμού, κέρδος ιδιωτικών κοινοπραξιών, υψηλά διοικητικά έξοδα) και μάλιστα συγκριτικά υψηλότερο σε σχέση με το συμβατικό τρόπο χρηματοδότησης μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων. Το υψηλό κόστος των PFI προγραμμάτων επιβαρύνει τους χρηματοδοτούμενους μέσω φορολογίας προϋπολογισμούς των αυτοδιοικούμενων νοσοκομείων της NHS, καθώς όλο και μεγαλύτερο ποσοστό των εσόδων τους δαπανάται για την αποπληρωμή των ιδιωτικών

¹⁹Department of Health. 1998

²⁰ Jones J., 2000, *The private finance initiative: Spinning out the defence.*, Br Med J, Vol. 320 σσ. 1460–1461

²¹ Edwards P., Shaoul J., Stafford A., Arblaster L., 2004, *Evaluating the operation of PFI in roads and hospitals.* Research Report No.84, Manchester Business School, University of Manchester, 123-176, C.A.E.T

²² Ιος της Ελευθεροτυπίας, 2007, *Στην Ελλάδα ο άγγλος ασθενής Ελευθεροτυπία*, 16/12/2007 (<http://www.iospress.gr/ios2007/ios20071216.htm>)

²³ Lister J. 2005, *Health policy reform. Driving the wrong way?*, Middlesex University Press, www.mupress.co.uk

(http://www.unido.org/fileadmin/ext_media/Publications/download/bot_1.pdf)

²⁴ Κονδύλης Η., Αντωνοπούλου Λ., Μπένος Α., 2008, *Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στα νοσοκομεία - Ιδεολογική προτίμηση ή εμπειρικά βασιζόμενη επιλογή στην πολιτική υγείας;* Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(4):496-508

κοινοπραξιών. Κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας το μέσο κόστος κατασκευής ανά ΣΔΙΤ νοσοκομείο στη Βρετανία δεκαπλασιάστηκε. Από 104,58 εκατομμύρια € ανά πρόγραμμα ΣΔΙΤ στα 21 πρώτα PFI νοσοκομεία, το μέσο κόστος έφθασε τα 1,075 δισεκατομμύρια € ανά πρόγραμμα ΣΔΙΤ στα 3 τελευταία υπό κατασκευή PFI νοσοκομεία, εγείροντας πλέον σοβαρά ερωτηματικά σχετικά με την οικονομική βιωσιμότητα και αποδοτικότητα αυτών των προγραμμάτων.

Νοσοκομείο	Κόστος κατασκευής (εκατομμύρια €)	Συνολικό κόστος (εκατομμύρια €)	Διοικητικό κόστος, % κόστους κατασκευής	Αμοιβή διαθεσιμότητας (εκατομμύρια €)	Αμοιβή διαθεσιμότητας (% εσόδων νοσοκομείου)	Αμοιβή διαθεσιμότητας (% κόστους κατασκευής)
Calderdale	95,15	ΜΔ	ΜΔ	12,81	12,4	13,5
Carlisle Hospitals	95,30	125,20	31,3	11,78	17,3	12,4
Greenwich	123,73	160,55	30,8	16,20	11,5	13,1
Norfolk & Norwich	211,37	315,22	49,1	22,98	12,8	10,9
North Durham	89,85	141,41	60,6	10,46	12,0	11,6
Wellhouse	79,54	95,74	18,5	14,73	12,0	18,5
Dartford	138,46	169,39	22,8	15,47	ΜΔ	11,2
Bromley	173,61	228,31	35,8	ΜΔ	ΜΔ	ΜΔ

Πίνακας 2: Κόστος κατασκευής, διοικητικό κόστος και ετησια αμοιβή διαθεσιμότητας στα ΣΔΙΤ νοσοκομεία της Βρετανίας

Τα εμπειρικά δεδομένα της Βρετανίας θέτουν επίσης υπό αμφισβήτηση το κυρίαρχο επιχειρήμα των υποστηρικτών των PFIς περί ανάληψης από τους ιδιώτες κινδύνων που παραδοσιακά βάρυναν το δημόσιο τομέα. Υποδεικνύουν ότι η επένδυση κεφαλαίων μέσω ΣΔΙΤ στο χώρο των νοσοκομείων είναι μια ασφαλής επένδυση για τους ιδιώτες, καθώς οι κίνδυνοι που αναλαμβάνουν είναι μικροί, αφορούν μόνο στην κατασκευαστική περίοδο του έργου εξασφαλίζοντας έτσι ένα εγγυημένο, μονοπωλιακό κέρδος από τη χρονική στιγμή που θα χτιστεί το νοσοκομείο και μετά. Επιπλέον η μεταφορά κινδύνου στα πλαίσια μιας σύμπραξης προϋποθέτει ποινές σε περίπτωση αθέτησης των συμφωνημένων, οι οποίες όμως στην περίπτωση των PFI προγραμμάτων ουδέποτε εφαρμόζονται. Σε τελική ανάλυση, ο κίνδυνος ενός προγράμματος ΣΔΙΤ δεν μεταβιβάζεται, αλλά αντιθέτως οι φορολογούμενοι καλούνται να πληρώσουν για τους κινδύνους που υποτίθεται ότι αναλαμβάνει ο ιδιωτικός τομέας.

Έχει καταγραφεί μια μείωση της δυναμικότητας των νέων ΣΔΙΤ νοσοκομείων της τάξης του 30%. Η εν λόγω μείωση έγινε με κριτήρια πρωτίστως οικονομικής βιωσιμότητας (affordability) και όχι ικανοποίησης των υγειονομικών αναγκών, επιδρώντας αρνητικά στην κλινική δραστηριότητα των νέων νοσοκομείων, με αποτέλεσμα τα τελευταία να αδυνατούν να ικανοποιήσουν τις υγειονομικές ανάγκες των τοπικών πληθυσμών.

Τα PFI νοσοκομειακά προγράμματα σχετίζονται με μείωση έως και 16,7% των προϋπολογισμών μισθοδοσίας γεγονός που μεταφράζεται στη χρησιμοποίηση μικρότερου αριθμητικά και λιγότερο εξειδικευμένου νοσηλευτικού, κυρίως, προσωπικού. Παράλληλα, στα περισσότερα PFI νοσοκομεία υπηρεσίες που μέχρι πρότινος παρέχονταν δωρεάν στους ασθενείς και το προσωπικό (υψηλή ποιότητα γευμάτων, στάθμευση, μεταφορά των ασθενών που αποθεραπεύονται στο σπίτι κ.λπ.) μετατρέπονται πλέον σε ανταποδοτικές, μετακυλώντας το χρηματοδοτικό φορτίο στους ίδιους τους χρήστες των υπηρεσιών υγείας.

Τέλος τα εμπειρικά δεδομένα στο νοσοκομειακό κλάδο της Βρετανίας συγκλίνουν στο συμπέρασμα ότι οι συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα δεν προσφέρουν ποιότητα για την τιμή (Value for money) και συνεπάγονται εκποίηση της ακίνητης περιουσίας της NHS και παραχώρησή της με ευνοϊκούς όρους στον ιδιωτικό τομέα. Τα PFIs, στην πραγματικότητα, δεν αποτελούν μια νέα μορφή χρηματοδότησης, αλλά μια νέα μορφή κυβερνητικού δανεισμού από τον ιδιωτικό τομέα. Προκαλούν ανακατεύθυνση των δημόσιων πόρων από τα δημόσια νοσοκομεία προς τις ιδιωτικές κοινοπραξίες, μεταφέροντας παράλληλα το χρηματοδοτικό φορτίο στις επόμενες γενεές.

Ολοκληρώνοντας την ανασκόπηση εμπειρικών δεδομένων από την εφαρμογή των ΣΔΙΤ στη Βρετανία ²⁵ καταλήγουμε ότι η Βρετανική Εθνική Υπηρεσία Υγείας για πρώτη φορά στην ιστορία της μετά το 1946, από κάτοχος-ιδιοκτήτης νοσοκομειακών υποδομών, μετατράπηκε σε ένοικό τους, επιβαρύνοντας και δεσμεύοντας τις επόμενες γενεές φορολογουμένων για 30 και πλέον έτη με υπέρογκες ετήσιες συνολικές πληρωμές προς τις κοινοπραξίες, οι οποίες έφθασαν τα 2,91 δισεκατομμύρια £ το 2001 και αναμένεται να ξεπεράσουν τα 4,5 δισεκατομμύρια £ κατά τη χρονική περίοδο 2004-2008.

ΣΔΙΤ στο Νοσοκομειακό Κλάδο	
Επιχειρήματα υπέρ των ΣΔΙΤ	Βρετανικά Εμπειρικά Δεδομένα κατά των ΣΔΙΤ
Ανεύρεση νέων πηγών χρηματοδότησης. Κατασκευή δημόσιων υποδομών με ιδιωτικά κεφάλαια.	Οι ΣΔΙΤ δεν αποτελούν νέο τρόπο χρηματοδότησης αλλά νέο τρόπο δανεισμού από τον ιδιωτικό τομέα και μετακύλησης του χρέους στις επόμενες γενεές φορολογουμένων
Ο ανταγωνισμός μεταξύ των κατασκευαστικών εταιρειών για τη σύναψη συμβολαίου με το δημόσιο εγγράται αυξημένη αποδοτικότητα	Ο αριθμός των ανταγωνιζόμενων κατασκευαστικών εταιρειών είναι πολύ μικρός για να εξασφαλίσει την όποια δυνατότητα επιλογής στο δημόσιο φορέα που διενεργεί τον διαγωνισμό

²⁵ Κονδύλης Η., Αντωνοπούλου Α., Μπένος Α., 2008, *Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στα νοσοκομεία - Ιδεολογική προτίμηση ή εμπειρικά βασιζόμενη επιλογή στην πολιτική υγείας;* Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(4):496-508

Έργα παραδοτέα εντός προβλεπόμενου χρόνου	Ο κατασκευαστικός χρόνος συνήθως κυμαίνεται εντός των προβλεπόμενων ορίων. Προηγούνται όμως πολύχρονες διαπραγματεύσεις. Συνολικός χρόνος κατασκευής (διαπραγματεύσεις + κατασκευή) ίδιος ή και υψηλότερος σε σχέση με τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων
Έργα παραδοτέα εντός προϋπολογισμού	Στο πρώτο κύμα PFI νοσοκομείων της Βρετανίας οι υπερβάσεις του κόστους σε σχέση με τις αρχικές εκτιμήσεις κυμάνθηκαν από 9 – 229%
Ο ιδιωτικός τομέας είναι πιο αποδοτικός στη διαχείριση, γεγονός που εγγυάται υψηλή ποιότητα στο μικρότερο δυνατό κόστος	Τα εμπειρικά δεδομένα από τη Βρετανία δείχνουν το συγκριτικά υψηλότερο (έως και 77%) κατασκευαστικό κόστος σε σχέση με τα προγράμματα δημοσίων επενδύσεων, με παράλληλη μείωση κατά 30% των νοσοκομειακών κλινών και μείωση κατά 20% του προσωπικού
Ο ιδιωτικός τομέας ενσωματώνει στις νέες νοσοκομειακές υποδομές σχεδιαστικές και κατασκευαστικές καινοτομίες	Πρόσφατα δημοσιευμένη μελέτη (Νοέμβριος 2006) στο περιοδικό του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας επισημαίνει και κωδικοποιεί τα δεκάδες σχεδιαστικά προβλήματα και κακοτεχνίες των νέων ΣΔΙΤ νοσοκομειακών υποδομών στη Μ. Βρετανία
Ο ιδιώτης αναλαμβάνει τον κατασκευαστικό κίνδυνο (καθυστέρηση κατασκευής, υπέρβαση του κόστους) και το λειτουργικό κίνδυνο των υποστηρικτικών υπηρεσιών του νέου νοσοκομείου	Η μεταφορά κινδύνου προϋποθέτει και ανάλογες ποινές σε περίπτωση αθέτησης των συμφωνιών του συμβολαίου, ποινές οι οποίες ουδέποτε εφαρμόζονται. Σε περίπτωση αποτυχίας ή χρεοκοπίας του ιδιώτη το δημόσιο καλείται να διασώσει και να διεκπεραιώσει το έργο
Η εμπλοκή του ιδιωτικού τομέα στην κατασκευή νέων νοσοκομείων απαλλάσσει το δημόσιο τομέα από τον κίνδυνο εμφάνισης φαινομένων διαφθοράς	Η έλλειψη διαφάνειας στις συμφωνίες ΣΔΙΤ κάτω από το πέπλο της «εμπορικής εμπιστευτικότητας», η διακίνηση μεγάλων ποσών δημόσιου χρήματος, η ύπαρξη χρηματοοικονομικών συμβούλων που εργάζονται ταυτόχρονα ή και διαδοχικά στο δημόσιο και ιδιωτικό τομέα δημιουργούν όλες εκείνες τις προϋποθέσεις για την εμφάνιση φαινομένων διαφθοράς

Πίνακας 3: ΣΔΙΤ στο Νοσοκομειακό κλάδο
(πηγή Μπένος Α. Κονδύλης Η. 2006)

Άλλες πάλι, διατυπωμένες από ανεξάρτητους οργανισμούς και προσωπικότητες απόψεις, θέτουν έντονα τον προβληματισμό για το μέλλον των PFI, αλλά και του NHS:

- «Μερικές πολύ μεγάλες συμπράξεις PFI έχουν αρχίσει να μας δημιουργούν σοβαρά προβλήματα»²⁶
- «Το μεγαλύτερο στην ιστορία της NHS πρόγραμμα κατασκευής νέων νοσοκομείων» μετατράπηκε στο μεγαλύτερο πρόγραμμα κλεισίματος νοσοκομειακών κλινών»²⁷.

²⁶ Ricketts B., 2005

- «Για τα δημόσια νοσοκομεία, οι ΣΔΙΤ έχουν μετατραπεί σε ζουρλομανδύα! (...) Αποτελεί παραλογισμό, τη στιγμή που υπάρχουν νοσοκομεία σε όλη τη χώρα που υποφέρουν από περικοπές και βρίσκονται προ κλεισίματος, τουλάχιστον 80 οργανισμοί του NHS να έχουν εγκλωβιστεί σε μακροχρόνια συμβόλαια για την κατασκευή μεγάλων νοσοκομείων που δε γνωρίζουμε αν πράγματι το NHS τα έχει ανάγκη»!²⁸

2.6 Η ελληνική εφαρμογή των ΣΔΙΤ στον τομέα της δημόσιας υγείας

Η εφαρμογή της σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα στο χώρο της δευτεροβάθμιας παροχής υπηρεσιών υγείας ξεκίνησε με την υπ' αριθμ. Υ4α/85958/23-08-2005 (ΦΕΚ 1202/2005 Β) απόφαση του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, όπου καθορίστηκε η συνεργασία μεταξύ του Γενικού Νοσοκομείου «Κοργιαλένειου-Μπενάκειου» με το νοσηλευτικό ίδρυμα «Ερρίκος Ντυνάν» για νοσηλεία ασθενών του πρώτου στη Μονάδα Εντατικής Θεραπείας (Μ.Ε.Θ.) του δευτέρου. Όπως προβλέπει και ο Ν.3370/2005, η νοσηλεία των ασθενών- ασφαλισμένων των ασφαλιστικών ταμείων χρεώνεται με κλειστό νοσήλιο και δαπάνη νοσηλείας καταβάλλεται απευθείας στο νοσηλευτικό ίδρυμα «Ερρίκος Ντυνάν». Όσον αφορά τον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης, δεν έχουν προχωρήσει ακόμα έργα με τη σύμπραξη δημόσιων και ιδιωτικών φορέων παροχής προνοιακών υπηρεσιών, κάτι που ασφαλώς εξηγείται και από την ίδια τη μη- ανταποδοτική φύση των προνοιακών παροχών.

Μεγάλη κινητικότητα παρατηρείται για την ανέγερση νοσοκομείων σε όλη την ελληνική επικράτεια μέσω των ΣΔΙΤ. Ειδικότερα, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (βλέπε πίνακα 4) έχει προγραμματίσει και δρομολογήσει την κατασκευή μιας σειράς μονάδων υγείας με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, αναβαθμίζοντας το επίπεδο των παρεχομένων υπηρεσιών, σε καίριας σημασίας περιοχές, σε περιοχές που έχουν ζωτική ανάγκη υγειονομικής υποστήριξης, για την ανάπτυξη και υλοποίηση του υγειονομικού χάρτη της χώρας.

Οι μονάδες αυτές είναι:

²⁷ Gafney D, Pollock A, Price D, Shao ul J., 1999, *NHS capital expenditure and the private finance initiative – expansion or contraction?* Br Med J Vol. 319 σσ. 48–51

²⁸ Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 2006

- Το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, δυναμικότητας 400 κλινών.
- Το Ογκολογικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, δυναμικότητας 400 κλινών.
- Το νέο Γενικό Νοσοκομείο Πρέβεζας, δυναμικότητας 164 κλινών.
- Το νέο Γενικό Νοσοκομείο Ανατολικής Αττικής, δυναμικότητας 400 κλινών.
- Το νέο Γενικό Νοσοκομείο στην Κω, δυναμικότητας 200 κλινών.

Ταυτόχρονα, μελετάται η σύμπραξη με ιδιωτική εταιρεία για την κατασκευή ενός πανεπιστημιακού νοσοκομείου στην Αθήνα (Μελίσσια), με φορέα υλοποίησης το Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Σε πιο μακροπρόθεσμη βάση τοποθετείται το ενδεχόμενο επέκτασης της συνεργασίας δημόσιων νοσοκομείων με ιδιωτικούς φορείς με σκοπό τον έλεγχο τόσο των προμηθειών, όσο και της στελέχωσης των νοσοκομείων²⁹. Το μοντέλο αυτό εφαρμόζεται επί χρόνια σε ευρωπαϊκές χώρες όπως η Ιταλία και η Γερμανία με θετικά αποτελέσματα. Πρόκειται ασφαλώς για μια ενέργεια που θα αποτελέσει καινοτομία στη λειτουργία του Ε.Σ.Υ., αλλά ταυτόχρονα πρέπει να αναφερθεί ότι η εισαγωγή του στον ελληνικό χώρο χρήζει ιδιαίτερης μελέτης, καθώς οι συνθήκες των χωρών που ήδη εφαρμόζεται είναι διαφορετικές σε σχέση με αυτές της χώρας μας.

Στη χώρα μας τα έως τώρα δεδομένα υποδηλώνουν ότι η ηγεσία του υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης επέλεξε προς εφαρμογή το βρετανικό υπόδειγμα των ΣΔΙΤ, γνωστό και ως Κίνητρα Ιδιωτικής Χρηματοδότησης (Private Finance Initiatives - PFIs). Η υλοποίηση θα γίνει δια της μεθόδου: «Σχεδιασμός, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία» (Design, Built, Finance, Operate, DBFO) με συγκεκριμένους περιορισμούς όσον αφορά το σκέλος της λειτουργίας και το βαθμό ανάμειξης του Ιδιώτη. Συγκεκριμένα όλες οι μονάδες υγείας, που θα κατασκευαστούν με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, θα είναι ενταγμένες στο ΕΣΥ και θα αποτελούν αναπόσπαστο τμήμα αυτού. Ο ιδιώτης θα αναλάβει όλες τις άλλες λειτουργίες εκτός από τον Ιατρικό και Νοσηλευτικό τομέα, που προβλέπεται ότι θα παραμείνει υπό τον αποκλειστικό έλεγχο του Δημοσίου. Στα καινούργια νοσηλευτικά ιδρύματα εξασφαλίζεται η ισότιμη και ελεύθερη πρόσβαση όλων των Ελλήνων με κάλυψη από τα ασφαλιστικά ταμεία.

²⁹ Τσαντίλης Π., *Ευρωπαϊκό και Εθνικό Δίκαιο της Υγείας, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2008

Σε ομιλία του πρώην Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κ. Δημήτρη Αβραμόπουλου στο Ετήσιο Συνέδριο του Economist επισημαίνονται ότι από τη λειτουργία των νέων υπερσύγχρονων νοσοκομειακών μονάδων θα υπάρξουν πολλαπλασιαστικά οφέλη για τις τοπικές κοινωνίες σε επίπεδο ανάπτυξης ενός υποστηρικτικού πλαισίου παροχής υπηρεσιών και δομών υγείας, με τη δημιουργία κέντρων υγείας και βρεφονηπιακών σταθμών. Επιπρόσθετα, εκτιμάται ότι με την κατασκευή των νέων σύγχρονων δομών υγείας με τη μέθοδο ΣΔΙΤ θα δημιουργηθούν συνολικά 5.000 νέες θέσεις εργασίας, που πρωτίστως θα ωφελήσουν τους κατοίκους των εκεί περιοχών με αναπτυξιακές επιδράσεις στις τοπικές κοινωνίες.

Ο προγραμματισμός όμως του Υπουργείου Υγείας για την αξιοποίηση των ΣΔΙΤ στον τομέα της Πρόνοιας, περιλαμβάνει και την κατασκευή κέντρων αποκατάστασης και αποθεραπείας. Συγκεκριμένα έχει προγραμματιστεί η δημιουργία ενός Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας δυναμικότητας 250 κλινών στη Βόρεια Ελλάδα (Αιγίνιο της Πιερίας) ενώ αντίστοιχα κέντρα αποκατάστασης και αποθεραπείας έχει επίσης προγραμματιστεί να κατασκευαστούν στην Αττική, στην Κεντρική Ελλάδα και στην Κρήτη. Από άλλους δημόσιους φορείς έχουν προγραμματιστεί σχετικά επίσης έργα όπως:

- Υλοποίηση Προτύπου Κέντρου Φροντίδας Ηλικιωμένων Δήμου Μίκρας
- Υλοποίηση Οικημάτων Στέγασης, Βρεφονηπιακών Σταθμών και Πολυχώρων Άθλησης σε μονάδες του Στρατού Ξηράς και της Πολεμικής Αεροπορίας

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Ενδεικτικός προϋπολογισμός έργου	Status Έργου
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.).	Υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης.	324 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης των υποδομών)	Ο διαγωνισμός για την Επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Από τα οκτώ (8) σχήματα που υπέβαλαν αιτήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β Φάση του εν λόγω διαγωνισμού.
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.).	Υλοποίηση του νέου Ογκολογικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης.	330 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης των υποδομών)	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης..
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.).	Υλοποίηση του νέου Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας.	109 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης)	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.
Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας Α.Ε.	Υλοποίηση του Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Βορείου Ελλάδας.	103 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης)	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Δήμος Μίκρας Θεσσαλονίκης.	Αξιοποίηση Δημοτικής Περιουσίας με την Υλοποίηση Προτύπου Κέντρου Φροντίδας Ηλικιωμένων Δήμου Μίκρας.	126 εκ. Ευρώ	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εθνικής Άμυνας.	Υλοποίηση Οικημάτων Στέγασης, Βρεφονηπιακών Σταθμών και Πολυχώρων Άθλησης σε μονάδες του Στρατού Ξηράς και της Πολεμικής Αεροπορίας.	130 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης)	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.

Πίνακας 4: Εγκεκριμένες από την Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. προτάσεις για την υλοποίηση ΣΔΙΤ μέσω του Ν.3389/2005 με έμφαση την Υγεία & Πρόνοια

(πηγή: Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα,

<http://www.sdit.mnec.gr>)

2.7 Οι ιδιαιτερότητες και οι κρίσιμοι παράγοντες επιτυχίας των ΣΔΙΤ στον τομέα Υγείας - Πρόνοιας

Στην κατεύθυνση εισαγωγής των ΣΔΙΤ θα πρέπει να λαμβάνονται σοβαρά υπόψη οι ιδιαιτερότητες που υπάρχουν στον τομέα της Υγείας. Οι κυριότερες από αυτές είναι³⁰:

- Η μοναδικότητα του ασθενούς και η αδυναμία του να λάβει ο ίδιος αποφάσεις.
- Η ανάγκη συνεχούς τήρησης κανόνων ηθικής δεοντολογίας.
- Η κρισιμότητα των περιπτώσεων.
- Ο περιορισμένος αριθμός των δυνατών επιλογών & η ανάγκη άμεσης παρέμβασης.
- Η ιδιότητα του λειτουργού που χαρακτηρίζει όλους σχεδόν τους εργαζόμενους.
- Η ένταση οργάνωσης και διαχείρισης και ο τρόπος επιμερισμού της εξουσίας και της ευθύνης.
- Η ανάγκη ταυτόχρονης αντιμετώπισης πολλαπλών και καθημερινών κρίσιμων καταστάσεων.

Στην προσπάθεια πρόβλεψης και αξιολόγησης των κινδύνων που απειλούν την αποτελεσματική και αποδοτική λειτουργία του εθνικού συστήματος Υγείας, έχουν καταγραφεί διάφοροι παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την κλινική πρακτική αλλά και τη γενικότερη λειτουργία των νοσοκομείων και των άλλων μονάδων υγείας και προσδιορίζουν το τελικό αποτέλεσμα. Ο τρόπος που θα επιδράσει η εφαρμογή των ΣΔΙΤ σε αυτούς τους παράγοντες θα διαδραματίσει ουσιαστικό ρόλο στην επιτυχία ή αποτυχία της όλης προσπάθειας. Χαρακτηριστικά, μπορούν να αναφερθούν: το θεσμικό πλαίσιο, οργανωτικοί και διοικητικοί παράγοντες, η ακολουθούμενη πολιτική, το περιβάλλον εργασίας, η αξιόπιστη παροχή επαρκών υλικών μέσων, παράγοντες ομάδας, παράγοντες προσωπικού, παράγοντες καθήκοντος, τα χαρακτηριστικά του ασθενή, παράγοντες δημοσιότητας κ.ά.³¹.

³⁰ Χατζηπουλίδης Γ., Καλφακάκου Γλ., 2008, *Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα: Η εφαρμογή τους στον τομέα της Υγείας*, Τεχνικά Χρονικά Διμηνιαία Έκδοση Τεύχος 3 (Μάιος- Ιούνιος 2008) ΤΕΕ

³¹ Χατζηπουλίδης Γ., Καλφακάκου Γλ., 2008, *Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα: Η εφαρμογή τους στον τομέα της Υγείας*, Τεχνικά Χρονικά Διμηνιαία Έκδοση Τεύχος 3 (Μάιος- Ιούνιος 2008) ΤΕΕ

Οι ΣΔΙΤ, όμως, από τη φύση τους παρουσιάζουν και μια σειρά άλλα προβλήματα που κρίνουν άμεσα την επιτυχή ή όχι εφαρμογή τους. Η κύρια σκοπιά, από την οποία θα πρέπει να εξετασθούν οι ΣΔΙΤ, για να κριθεί αν είναι επιτυχημένες, αφορά μια σειρά παραμέτρων και πώς η εφαρμογή τους θα τις επηρεάσει. Για να κρίνει κανείς το επίπεδο της υγειονομικής περίθαλψης μιας χώρας απαιτούνται «Μελέτες Απόδοσης» του Συστήματος Υγείας³² με κριτήρια που αφορούν: στην Ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών στην Ισοτιμία των πολιτών, στην Οικονομική Αποδοτικότητα του συστήματος, στην Πρόσβαση στις Υπηρεσίες Υγείας και στην Ικανοποίηση Ασθενών. Για να υλοποιηθούν, όμως, αυτές οι μελέτες χρειάζονται αξιόπιστα στοιχεία και μεθοδολογίες αξιολόγησης. Χωρίς αυτά δεν είναι δυνατόν να κριθεί η αποτελεσματικότητα οποιασδήποτε αλλαγής στον τομέα της νοσοκομειακής περίθαλψης, και μάλιστα τόσο ουσιαστικής όπως οι ΣΔΙΤ³³. Για να μπορέσουμε, λοιπόν, να κρίνουμε αν είναι επιτυχημένη μια παρέμβαση, όπως οι ΣΔΙΤ στο χώρο της υγείας θα πρέπει να είμαστε σε θέση να διαπιστώσουμε τη θετική εξέλιξη μιας σειράς δεικτών μετά την εφαρμογή των ΣΔΙΤ. Θα πρέπει να είμαστε σε θέση να συγκρίνουμε τα στοιχεία αυτά μεταξύ νοσοκομείων που λειτουργούν με καθεστώς ΣΔΙΤ και αυτών που υπάγονται πλήρως στο Δημόσιο έλεγχο, αλλά ακόμα και σε σχέση με τα ιδιωτικά νοσοκομεία. Εκτός από τις προαναφερόμενες ιδιαιτερότητες θα πρέπει να ληφθούν υπόψη και άλλοι παράγοντες κρίσιμοι για την επιτυχή έκβαση των συμπράξεων³⁴:

- Στρατηγικός Σχεδιασμός των ΣΔΙΤ
- Ιεράρχηση των Έργων
- Μεγιστοποίηση της σχέσης Αξίας - Κόστους (Value for Money)
- Οριοθέτηση των Έργων -Αποδοχή από Τραπεζικά Ιδρύματα (Bankability)
- Εκτίμηση Μακροπρόθεσμου Κόστους των Έργων
- Βελτιστοποίηση του Επιμερισμού του Ρίσκου
- Κτήση των Πνευματικών Δικαιωμάτων των Έργων
- Διάχυση των Έργων σε Τοπικό-Περιφερειακό Επίπεδο

³² Τούντας Γ., και Οικονόμου Ν.Α., 2007, *Αξιολόγηση υπηρεσιών και συστημάτων υγείας*. Αρχαία Ελληνικής Ιατρικής, 24(1):7-21

³³ Λιρόπουλος Α., 2006 Δημόσιος και Ιδιωτικός Τομέας: Επαναπροσδιορισμός των Ρόλων στην Υγεία μέσα από τις ΣΔΙΤ (PFI), 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη «Διοίκηση, Οικονομικά και τις Πολιτικές Υγείας», Αθήνα

³⁴ Κωνσταντίνου Χ., Μπακάλη Ν., και Αυγουλέα Α., 2005, *Κρίσιμοι Παράγοντες Επιτυχίας των Συμπράξεων Δημόσιου & Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)*, Deloitte Touche Tohmatsu

- Βέλτιστη Διαχείριση των ΣΔΙΤ από το Δημόσιο
- Σύσταση Κατάλληλων Ομάδων Εργασίας από το Δημόσιο

2.8 Οι ΣΔΙΤ ως εργαλείο καινοτομίας για την προστασία της παγκόσμιας δημόσιας υγείας.

Αυτό που έχουμε δει μέχρι στιγμής είναι η υιοθέτηση των ΣΔΙΤ ως εργαλείο για την χρηματοδότηση κυρίως έργων υποδομής εγκαταστάσεων και εξοπλισμού στον τομέα της Υγείας. Η κεντρική ιδέα της χρήσης των ΣΔΙΤ στην υγεία είναι απλή και συμφέρει. Το κράτος αναθέτει σε ιδιώτες να φτιάξουν για λογαριασμό του νέα νοσοκομεία και σε αντάλλαγμα τους παραχωρεί την εκμετάλλευση υπηρεσιών στα νοσοκομεία αυτά για δεκαετίες. Έτσι, αναπτύσσει το δημόσιο σύστημα υγείας χωρίς να είναι υποχρεωμένο να πληρώσει το κόστος γι' αυτό. Ωστόσο αυτή είναι η μία όψη της εφαρμογής των ΣΔΙΤ στον τομέα της Υγείας.

Την άλλη όψη συνθέτουν οι περιπτώσεις συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την υλοποίηση έργων, τα οποία θέτουν τις βάσεις της παγκόσμιας υγείας, βελτιώνοντας έτσι την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Όταν η αγορά και ο δημόσιος τομέας δεν διαθέτει τους κατάλληλους μηχανισμούς διανομής των μέσων και των μέτρων που εξασφαλίζουν τη Δημόσια Υγεία σε παγκόσμιο επίπεδο, ιδιαίτερα στις υπό ανάπτυξη χώρες που τη χρειάζονται περισσότερο, οι ΣΔΙΤ αποτελούν το θεσμό εκείνο που θα προσεγγίσει, λόγω της ιδιαίτερης ευελιξίας του, με πιο αποτελεσματικό τρόπο την προσδοκώμενη εξέλιξη.

Διάφοροι παράγοντες μπορούν να διατυπωθούν για την αναγκαιότητα της εμφάνισης αυτού του είδους συμπράξεων Δημοσίων και Ιδιωτικών φορέων στον τομέα της Δημόσιας Υγείας. Κυρίαρχος όμως θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ο αργός ρυθμός των θεσμικών προσαρμογών του τομέα της δημόσιας υγείας στις επερχόμενες δυναμικές αλλαγές. Και αυτό διότι οι ασθένειες μπορεί να εμμένουν (διάρροια- καρκίνος), να εξελίσσονται (ελονοσία- φυματίωση) ή να προκύπτουν εξ ολοκλήρου νέες (AIDS, η γρίπη των πτηνών H5N1, η γρίπη των χοίρων H1N1). Ακόμα, οι ραγδαίες εξελίξεις της ιατρικής και βιοτεχνολογίας, σε συνδυασμό με την αναποτελεσματικότητα και την κοινωνική ανεπάρκεια των δημοσίων συστημάτων υγείας και την ανεπάρκεια του ιδιωτικού τομέα (στην έρευνα και ανάπτυξη των προϊόντων για την αντιμετώπιση των ορφανών ασθενειών) ώθησαν τις κυβερνήσεις σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, αλλά και διεθνείς οργανισμούς να αναθεωρήσουν τη σχέση μεταξύ του δημοσίου και του ιδιωτικού τομέα.

Διεθνώς λοιπόν δημιουργούνται σχήματα από κρατικούς, μη κρατικούς και επιχειρησιακούς φορείς για την πραγμάτωση ανθρωπιστικών στόχων και στόχων κοινής ωφέλειας. Υπό αυτή την έννοια οι ΣΔΙΤ υλοποιούνται με σκοπό τη δημιουργία και ανάπτυξη της καινοτομίας στον τομέα της υγείας όπως στην περίπτωση ανάπτυξης και διάδοσης ενός δραστικού φαρμάκου, στη λήψη μέτρων για την προστασία της δημόσιας υγείας, στην επικοινωνιακή πολιτική ανάδειξης της ανάγκης και του τρόπου προστασίας της δημόσιας υγείας.

Στη διεθνή βιβλιογραφία έχουν καταγραφεί περισσότερες από 70 Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα³⁵ με επίκεντρο διάφορες πτυχές της Δημόσιας Υγείας, όπως ΣΔΙΤ για την έρευνα και ανάπτυξη φαρμάκων, ΣΔΙΤ για την παροχή υπηρεσιών Υγείας, ΣΔΙΤ για την χάραξη πολιτικών Υγείας. Όλες αυτές οι συμπράξεις είναι διεθνείς και εστιάζονται κυρίως σε ζητήματα πρόληψης και προστασίας της δημόσιας υγείας των αναπτυσσόμενων κρατών. Οι συντελεστές που συμπράττουν σε αυτές τις πρωτοβουλίες, που είναι πράγματι σπουδαίες και ωφέλιμες για την ανθρωπότητα, είναι συνήθως ο δημόσιος τομέας, ο ιδιωτικός τομέας και οι Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις. Στον τομέα της Παγκόσμιας Δημόσιας Υγείας οι βασικοί πρωταγωνιστές είναι τα Ηνωμένα Έθνη (WHO, UNICEF, UNAIDS), η Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank), οι πολυεθνικές επιχειρήσεις φαρμακευτικών ειδών και βιοτεχνολογίας και οι διαφορετικές μη κυβερνητικές οργανώσεις, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, του ακαδημαϊκού κόσμου και των φιλανθρωπικών οργανώσεων. Επίσης ο Τύπος και τα ΜΜΕ γενικότερα, όπου με την προβολή σχετικών θεμάτων και αφιερωμάτων συντελούν στην κατανόηση και στη διαμόρφωση συνείδησης για τη Δημόσια Υγεία.

Κάθε μία από τις 70 ΣΔΙΤ είναι ξεχωριστή ως προς τη νομική μορφή, τους όρους ανάμεσα στους φορείς, τις κυβερνητικές συμφωνίες, τη διοίκηση των λειτουργιών, τη χρηματοδότηση και τους στρατηγικούς στόχους.

Τα είδη των Συμπράξεων όπως διαμορφώνονται διεθνώς είναι τα εξής³⁶:

- *Διεθνής Αντιπροσωπία Συνεργασιών (International agency operated partnerships).*
Πρόκειται για προγράμματα του Δημοσίου Τομέα που ενθαρρύνουν την Ιδιωτική συμμετοχή. Λειτουργούν υπό τη διοίκηση και τον οικονομικό έλεγχο του

³⁵ Tim G. Evans and Lincoln C. Chen, 2000, Public- Private Partnerships in Global Health, The Rockefeller Foundation

³⁶ Tim G. Evans and Lincoln C. Chen, 2000, Public- Private Partnerships in Global Health, The Rockefeller Foundation

οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών ή της Παγκόσμιας Τράπεζας, καθώς και την επίβλεψη των κυβερνήσεων. Η Ιδιωτική Συμμετοχή εκφράζεται υπό τη μορφή της παροχής πληροφοριακού υλικού, εκπροσώπησης και χρηματοδότησης. Παραδείγματα τέτοιας μορφής Συμπράξεων αποτελούν το GAVI, το Roll Back Malaria (πρόγραμμα σύμπραξης για την αντιμετώπιση της ελονοσίας), και Stop TB (πρόγραμμα σύμπραξης για την αντιμετώπιση της φυματίωσης).

- *Ανεξάρτητες Μη Κυβερνητικές Οντότητες (Independent non Profit Entities)*. Πρόκειται για ανεξάρτητες μη κερδοσκοπικές οντότητες ιδιωτικής όμως χρηματοδότησης, διαχείρισης και διοίκησης. Συνήθως σε αυτή την κατηγορία ανήκουν νομικές οντότητες ιδιωτικής λειτουργίας υποκείμενες στην εθνική νομοθεσία. Ο ρόλος των ενδοκυβερνητικών ενεργειών ποικίλλει και μπορεί να εκτείνεται από συμμετοχή στη διοίκηση, μέχρι συγχρηματοδότηση, συμμετοχή σε κοινές δράσεις και ρύθμιση κανονιστικών εγκρίσεων.

Παρακάτω θα αναλυθούν ορισμένα παραδείγματα των μεγαλύτερων ΣΔΙΤ περιπτώσεων σε διεθνές επίπεδο, που επηρέασαν και ακόμα επηρεάζουν το μέλλον της παγκόσμιας Δημόσιας Υγείας:

- *IAVI (International AIDS Vaccine Initiative)*. Ιδρύθηκε το 1996 από τον Rockefeller και ορισμένους άλλους ιδρυτές σε χρονική στιγμή που ούτε το US National Institute of Health (NIH) ούτε η φαρμακευτική βιομηχανία ιδιωτικού δικαίου είχαν ενδιαφερθεί για την ανάπτυξη ενός εμβολίου κατά του AIDS στον αναπτυσσόμενο κόσμο. Σκοπός του IAVI (Δικτυακός Τόπος IAVI) ήταν να δώσει λύση στην υπάρχουσα κοινωνική ανεπάρκεια του δημόσιου συστήματος (NIH) και στην ανεπάρκεια της αγοράς της ιδιωτικής βιομηχανίας (φαρμακευτικές εταιρείες) μέσω της άντλησης ιδιωτικών και δημόσιων κεφαλαίων για τη δημιουργία ενός μη κυβερνητικού οργανισμού που θα επένδυε τους πόρους του στην έρευνα και την ανάπτυξη (R&D) του εμβολίου. Το IAVI δεν διεξάγει από μόνο του έρευνα, αλλά αναθέτει υπεργολαβικά τμήματα της Έρευνας και της Ανάπτυξης σε προσεκτικά επιλεγμένους συνεργάτες από το χώρο της βιομηχανίας, της πανεπιστημιακής κοινότητας και των αναπτυξιακών φορέων, σχηματίζοντας έτσι Συμπράξεις Βιομηχανίας- Πανεπιστημίων (Industry- Academia Partnerships).

Η χρηματοδότηση αυτής της προσπάθειας μέσα από το Ίδρυμα, εξασφαλίζει την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, καθώς και την πρόσβαση ακόμα και των πιο αδύναμων ομάδων στο εμβόλιο. Μετά από επανειλημμένες εισφορές του

Ιδρύματος Gates (Gates Foundation), το ίδρυμα IAVI έχει στη δικαιοδοσία του και χειρίζεται κεφάλαια ύψους \$250 εκ. δολαρίων με αποτέλεσμα να διαθέτει τόσο τους οικονομικούς όσο και τους οργανωτικούς πόρους για να φέρει εις πέρας τη δύσκολη και απαραίτητη αποστολή του.

- *GAVI (Global Alliance for Vaccines)*. Πρόκειται για κοινοπραξία που δραστηριοποιείται με σκοπό την προώθηση και διάδοση του βασικού εμβολιασμού στα παιδιά όλου του κόσμου (Δικτυακός τόπος GAVI). Από πολλούς θεωρείται ως το κατόρθωμα του 21^{ου} αιώνα στο πρόγραμμα της UNICEF για την προστασία της παιδικής ανάπτυξης και τη μείωση της παιδικής θνησιμότητας στη δεκαετία του 80. Έχοντας ιδρυθεί από μία επιτροπή εκπροσώπησης, της οποίας η διοίκηση ταλαντευόταν ανάμεσα στην WHO και την UNICEF, η σύμπραξη GAVI συγκεντρώνει προτάσεις από τις κυβερνήσεις των αναπτυσσόμενων κρατών, οι οποίες χρηματοδοτούνται με κίνητρο να επιτευχθεί εμβολιακή κάλυψη των παιδιών σε εθνικό επίπεδο. Η σύμπραξη GAVI δε διοικεί ούτε χειρίζεται προγράμματα. Η ανάθεση εκτελείται εξ ολοκλήρου από εθνικά προγράμματα, η χρηματοδότηση των οποίων αναλαμβάνεται από το GAVI, του οποίου οι πόροι αγγίζουν το 1.5 δισ. δολάρια, τα περισσότερα εκ των οποίων είναι χορηγίες του ιδρύματος Bill and Mellinda Gates.
- *Το πρόγραμμα TDR (Special Program for Research and Training in Tropical Diseases)*. Η κεντρική ιδέα του προγράμματος TDR ήταν ο έλεγχος και ο περιορισμός των μολυσματικών ασθενειών σε χώρες του τρίτου κόσμου. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας σε συνεργασία και με άλλους διεθνείς οργανισμούς, τον UNDP, τη UNICEF και την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank) δημιούργησαν πριν από 30 περίπου χρόνια το εν λόγω πρόγραμμα το οποίο είχε δυο αλληλοεξαρτώμενους σκοπούς:

1. *Ερευνα και Ανάπτυξη*: Να αναπτύξει ασφαλείς, αποδεκτές και προσιτές μεθόδους περιορισμού, διάγνωσης, θεραπείας και ελέγχου των ασθενειών- στόχου του προγράμματος TDR

2. *Εκπαίδευση και Ενδυνάμωση*: Ενδυνάμωση της θέσης των αναπτυσσόμενων χωρών και της ικανότητας να αναπτύσσουν από μόνες τους τις κατάλληλες τεχνολογίες για την αντιμετώπιση αυτών των ασθενειών.

Αρχικά το πρόγραμμα συμπεριλάμβανε τις εξής ομάδες ασθενειών: μαλάρια, σχιστοσομίαση, τριπανοσομίαση (Αφρικανική τριπανοσομίαση και ασθένεια Chagas),

λυσιμανίαση, φιλαρίαση (ογκοσερσίαση και λυμφατική φιλαρίαση) καθώς και λέπρα, ενώ προσφάτως ο δάγκειος και η φυματίωση προστέθηκαν στη λίστα των ασθενειών του προγράμματος TDR. Το εν λόγω πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται από το πρόγραμμα ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών, την Παγκόσμια Τράπεζα και τον Παγκόσμιο Οργανισμός Υγείας (W.H.O.), και αποτελεί καθαρά μια πρωτοβουλία του Δημοσίου, που συνέπραξε με τον Ιδιωτικό Τομέα σε συγκεκριμένους τομείς. Η σύμπραξη του TDR με τον ιδιωτικό τομέα περιλαμβάνει:

- *Συνεισφορά επιστημόνων από τη φαρμακοβιομηχανία στο TDR (δίκτυο εξειδικευμένων επιστημόνων με σκοπό την ανάπτυξη, εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων Έρευνας και Ανάπτυξης).*
- *Συγκεκριμένες υπηρεσίες της βιομηχανίας στους σκοπούς και τις δράσεις του προγράμματος (όπως κλινική εκτίμηση και παραγωγή νέων ουσιών, διάθεση Βέλτιστων Πρακτικών Παραγωγής, υποδομές ανάπτυξης και παραγωγής των εργαστηριακών αποτελεσμάτων κ.λπ.).*
- *Συνδυαστικά προγράμματα (όπως η σύμπραξη φαρμακοβιομηχανιών με το TDR για τη διερεύνηση και την ανάπτυξη των καινοτομιών τους, καθώς και τη διοχέτευσή τους στην αγορά).*

Στο πρόγραμμα TDR συνέπραξαν φαρμακευτικές εταιρείες από όλο τον κόσμο, προσφέροντας η κάθε μια, δραστικές ουσίες για την αντιμετώπιση των ασθενειών, αλλά και επιστημονικό και ερευνητικό ειδικευμένο προσωπικό. Το πεδίο που ανοίχτηκε ουσιαστικά από τον Κρατικό Τομέα και τις Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις, έδωσε στη βιομηχανία το πεδίο και την «αγορά» για την ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτομιών στον τομέα της υγείας, ως απάντηση σε υπάρχον πρόβλημα αντιμετώπισης των ασθενειών. Στο πρόγραμμα TDR λοιπόν, παρατηρούμε τον τρόπο με τον οποίο οι ΣΔΙΤ έδωσαν το έναυσμα για την ανάπτυξη καινοτομίας από τη φαρμακοβιομηχανία για την προστασία της Δημόσιας Υγείας, στο πλαίσιο της κοινωνικής εταιρικής ευθύνης.

Από τα προαναφερόμενα παραδείγματα των ΣΔΙΤ στον τομέα της υγείας γίνεται σαφές ότι, η αντιμετώπιση συγκεκριμένων αδυναμιών και προβλημάτων του τομέα υγείας επιτεύχθηκε μέσα από τις καινοτομίες σε προϊόντα και διαδικασίες, που αποτέλεσαν περιουσία ιδιωτικής προσπάθειας και οργανωτικής εμπειρίας.

Στο πεδίο των συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα στον τομέα της Δημόσιας Υγείας, αξίζει επίσης να επισημανθεί και η δράση της *μη κυβερνητικής οργάνωσης Global Forum for Health Research* (Δικτυακός τόπος Global Forum for Health Research) που έχει

ως στόχο τη μείωση της απόστασης 10/90 (το 10% του συνολικού χρηματικού ποσού που προϋπολογίζεται κάθε χρόνο για ερευνητικά προγράμματα σε θέματα υγείας, αναφέρονται στο 90% των προβλημάτων του πληθυσμού παγκοσμίως) μέσα από την προσπάθεια για αφιέρωση περισσότερων οικονομικών πόρων για την έρευνα σε μαζικότερα προβλήματα υγείας. Η προσπάθεια εύρεσης λύσης πραγματοποιείται μέσα από Συμπράξεις της Παγκόσμιας Τράπεζας (W.B.) και του Παγκόσμιου Οργανισμού Υγείας (WHO), με ιδιωτικά ιδρύματα, τη φαρμακοβιομηχανία και ΜΚΟ. Το Global Forum επίσης έχει ξεκινήσει μια πρωτοβουλία εντοπισμού όλων των σημαντικών ΣΔΙΤ σε θέματα υγείας, καθώς και ανάλυσης των σκοπών, των φορέων συμμετοχής, των δομών διακυβέρνησης της Σύμπραξης, το βαθμό επιτυχίας, τους περιορισμούς και τις δυσκολίες. Ο σχηματισμός αυτής της βάσης δεδομένων θα συντελέσει στην ανταλλαγή πληροφοριών των δυνητικών φορέων καθώς και στην ενθάρρυνση δημιουργίας νέων συμπράξεων.

Οι διεθνείς συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (GPPPs) στον τομέα της υγείας αναπτύχθηκαν ως απάντηση στις αδυναμίες της αγοράς και στην αποτυχία των δημοσίων φορέων να παρέχουν ποιοτικές υπηρεσίες και προϊόντα υγείας, ιδίως στις αναπτυσσόμενες χώρες. Έχουν ως σκοπό τους την έρευνα και την ανάπτυξη νέων προϊόντων (π.χ. φάρμακα και εμβόλια), τη βελτίωση της πρόσβασης σε προϊόντα υγείας, το διεθνή συντονισμό των φορέων για την άμεση αντιμετώπιση των ταχύτατα εξαπλωνόμενων ασθενειών, την ενίσχυση των υπηρεσιών υγειονομικής περίθαλψης, την παροχή δημόσιας ευαισθητοποίησης και εκπαίδευσης, καθώς και τη διασφάλιση της παροχής ποιοτικών υπηρεσιών υγείας.

Συμπερασματικά με βάση τα προαναφερόμενα, οι ΣΔΙΤ δύναται να ενταχθούν στην υπηρεσία ενός ανώτερου ανθρωπιστικού σκοπού και να αποτελέσουν το σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στη Δημόσια Υγεία.

Αναφορικά με την Ελλάδα θα τονίζαμε ότι είναι ιδιαίτερα χρήσιμη η ενεργοποίηση των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) ως εναλλακτικού μέσου χρηματοδότησης, στο πλαίσιο του δεύτερου θεματικού άξονα της Στρατηγικής της Λισαβόνας περί ανάπτυξης της έρευνας και της καινοτομίας. Προς την κατεύθυνση αυτή, η μόνη περίπτωση που έχει καταγραφεί είναι η ύπαρξη ενός ερευνητικού κέντρου με κύριο αντικείμενο την αντικαρκινική έρευνα, το οποίο θα λειτουργήσει όταν υλοποιηθεί το

*Ογκολογικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης*³⁷. Μέσα λοιπόν από τη θεσμική κατοχύρωση των ΣΔΙΤ που προβλέπει το σχέδιο δράσης του Υπουργείου Υγείας, η ανάπτυξη του ιατροφαρμακευτικού και βιοτεχνολογικού κλάδου στην Ελλάδα μπορεί να επιτευχθεί μέσα από την εποικοδομητική συνεργασία φορέων όπως τα πανεπιστήμια, που παρέχουν επιστημονικό ερευνητικό δυναμικό και του ιδιωτικού τομέα που χρηματοδοτεί τις ερευνητικές προσπάθειες. Βεβαίως απαραίτητη επίσης είναι η αύξηση των πόρων για την έρευνα δεδομένου ότι ο στόχος της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι να προσεγγίσουν το 3% επί του ακαθάριστου εθνικού προϊόντος (Α.Ε.Π.) ενώ στην Ελλάδα η επένδυση στην έρευνα και ανάπτυξη αποτελεί σήμερα μόλις το 0,6% του Α.Ε.Π.

³⁷ Εφημερίδα Μακεδονία, 2007, Στην τελική ευθεία ογκολογικό, παιδιατρικό.

ΤΡΙΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το πεδίο εφαρμογής, οι συμβαλλόμενοι και το αντικείμενο της σύμβασης σύμπραξης

3.1 Συζήτηση του σχεδίου Νόμου «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα» στη Βουλή

Κατά τη διάρκεια της συζήτησης επί της αρχής, των άρθρων και του συνόλου του νομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών: «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα», του θερινού τμήματος της Βουλής, τα κόμματα της Αντιπολίτευσης και κυρίως η Αξιωματική αντιπολίτευση άσκησαν αυστηρή κριτική και παρατηρήσεις, οι οποίες εστιάσθηκαν κυρίως στο ότι σε σχέση με το νομοσχέδιο υποβαθμίζεται το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, ακυρώνεται η έννοια του κοινωνικού κράτους, καταλύεται ο δημοκρατικός προγραμματισμός των έργων, αναιρείται το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο των δημοσίων έργων, θέτονται μείζονα θέματα ευνοιοκρατίας, αδιαφάνειας και διαφθοράς, δημιουργείται ένα πλαίσιο υπερβολικών υπερεξουσιών, δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον, και τέλος δημιουργείται φορολογική «ασυλία», ενώ αντιμετωπίζεται εχθρικά το περιβάλλον και ο πολιτισμός.

3.1.1 Απόψεις της τότε κυβέρνησης

Η υιοθέτηση του θεσμού των ΣΔΙΤ είναι αναγκαία για τον κ. Γαλαμάτη διότι «η Ελλάδα χρειάζεται νέο μοντέλο ανάπτυξης και τεράστιες επενδύσεις. Το κρατικοδίαιτο μοντέλο έχει από καιρό ξεπεράσει τα όρια του. Εξάντλησε τον παραγωγικό ιστό της χώρας, συσώρευσε ελλείμματα και χρέη»³⁸. Σύμφωνα πάλι με τον κ. Δένδια «το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων είναι προφανές ότι στο μέλλον δεν μπορεί να αντεπεξέλθει στις ανάγκες των υποδομών, της κατασκευής εκσυγχρονισμένων υποδομών και της συντήρησης των υπάρχουσών υποδομών»³⁹.

Το νομοσχέδιο για τις συμπράξεις του δημόσιου με τον ιδιωτικό τομέα για τον κύριο εισηγητή κ. Τασούλα είναι ένα νομοσχέδιο, το οποίο «έρχεται να συμπληρώσει θεσμικά τη δυνατότητα της πολιτείας να παράγει έργα και υπηρεσίες, που ανήκουν στην αρμοδιότητά

³⁸ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ, σελ. 1035

³⁹ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση Α, σ. 1105

της»⁴⁰. «Οτιδήποτε γίνεται σήμερα ως σύμπραξη γίνεται χωρίς κανένα πλαίσιο, γίνεται με αυτοσχεδιασμούς των φορέων» επισημαίνει ο κ. Αλογοσκούφης⁴¹.

Μετά από τη φορολογική μεταρρύθμιση και τον αναπτυξιακό νόμο, «αποτελεί τον τρίτο πυλώνα του αναπτυξιακού υποδείγματος της κυβέρνησης που θέλει να εφαρμόσει, ενός υποδείγματος που έχει ως στόχο την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας, την εξωστρέφεια της οικονομίας, τη βιώσιμη ανάπτυξη και την ενεργοποίηση όλων των δημιουργικών δυνάμεων της κοινωνίας» τονίζει χαρακτηριστικά ο κ. Μπεκίρης⁴². Είναι μία πολιτική επιλογή, η οποία αναδεικνύει το ρόλο της ιδιωτικής πρωτοβουλίας στην ανάπτυξη της χώρας και το ρόλο του δημόσιου τομέα ως διαχειριστή, επόπτη και υπεύθυνο αντισυμβαλλόμενο. Με το νόμο για τις συμπράξεις, τα προτερήματα και οι εγγυήσεις του δημοσίου «παντρεύονται» με τα προτερήματα και τις εγγυήσεις του ιδιωτικού τομέα και ο καθένας συνεισφέρει στη σύμπραξη ό,τι καλύτερο διαθέτει.

Βασικός στόχος της κυβέρνησης με το νομοσχέδιο αυτό είναι να εξαλειφθούν τα φαινόμενα σύμφωνα με τα οποία, ο έλληνας φορολογούμενος πληρώνει στο ακέραιο πολύ ακριβά, καθυστερημένα και κακής ποιότητας έργα. Όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο κ. Φώλιας «με το υφιστάμενο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων και από το συγχρηματοδοτούμενο με κοινοτικά κονδύλια υπάρχουν έργα τα οποία προκηρύσσονται, εγκρίνονται και ξεκινούν με συγκεκριμένο προϋπολογισμό, συγκεκριμένο χρονικό ορίζοντα και συγκεκριμένες προδιαγραφές ποιότητας. Συχνότατα έχουμε πολλαπλάσια υπέρβαση προϋπολογισμού και πολλαπλάσια υπέρβαση χρόνου και συχνότατα έχουμε κακοτεχνίες οι οποίες δυστυχώς καταγράφονται από τους ελεγκτές της Ευρωπαϊκής Ένωσης που απορρίπτουν τα έργα και τα απεντάσσουν»⁴³.

Οι απόψεις της πλειοψηφίας για το νομοσχέδιο, πέρα από τις παραπάνω επισημάνσεις, εστιάσθηκαν στα εξής βασικά σημεία:

- έγκυρη και αποτελεσματική ολοκλήρωση του έργου με συγκράτηση του κόστους,
- αποτελεσματικότερη εποπτεία εκτέλεσης των έργων,
- καταβολή του ανταλλάγματος σε μεταγενέστερο χρόνο,
- επίρριψη στους ιδιωτικούς φορείς ενός μεγάλου μέρους των κινδύνων, κατασκευαστικών και χρηματοδοτικών, από την κατασκευή των έργων,

⁴⁰ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1018

⁴¹ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1029

⁴² Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1032

⁴³ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ σ.1135

- μετάγγιση της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας των ιδιωτικών φορέων στο δημόσιο,
- υιοθέτηση συμπληρωματικών τρόπων δημοπράτησης και υλοποίησης έργων και υπηρεσιών σε σχέση με το πρότυπο των δημοσίων έργων.

Ο κ. Αλογοσκούφης σημειώνει ότι το νομοσχέδιο, στηρίχθηκε στις οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στην Πράσινη Βίβλο, ενώ σε άλλο σημείο αναφέρεται ότι, το νομοσχέδιο δεν περιφρονεί την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος, ούτε τις αρμόδιες υπηρεσίες που συνήθως καθυστερούν την προώθηση ενός έργου, διότι έχει ένα γρήγορο, έναν ορθό, έναν κοφτό μηχανισμό, ώστε τα θέματα που προκύπτουν, να λύνονται γρήγορα, και έτσι μπορεί ο ιδιώτης να ξέρει ότι δεν θα αντιμετωπίσει τη συνήθη βραδυπορία και τη συνήθη καθυστέρηση, που είτε αθέλητα, είτε ηθελήμενα η διοίκηση συχνά προκαλεί σ' αυτές τις επενδύσεις. Επιπλέον τονίζει ότι, «οι συμπράξεις αποτελούν ένα νέο χρηματοδοτικό εργαλείο για την κατασκευή υποδομών και την παροχή υπηρεσιών, που έρχεται να συμπληρώσει, όχι να υποκαταστήσει το πρόγραμμα του δημοσίου το επενδυτικό»⁴⁴.

Για την κυβέρνηση, η καθυστέρηση της ανάπτυξης των συμβάσεων ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, ενέχει τον κίνδυνο επιβράδυνσης της οικονομικής τους ανάπτυξης έναντι των άλλων κρατών, στα οποία οι εν λόγω συμβάσεις γνωρίζουν ήδη εκτεταμένη εφαρμογή.

3.1.2 Απόψεις της τότε Αξιωματικής Αντιπολίτευσης

Με άλλοθι την προσέλκυση επενδυτών, η Αξιωματική Αντιπολίτευση υποστηρίζει ότι το νομοθέτημα αγνοεί το θεσμικό πλαίσιο για τη μελέτη και κατασκευή έργων που ψήφισε πριν από λίγους μήνες η κυβέρνηση.

Επισημαίνεται ότι ένα πολύ μεγάλο μέρος του νομοσχεδίου αφορά τη δημιουργία δύο νέων οργάνων, τη Διυπουργική Επιτροπή και την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, που θα αποφασίζουν για τις επενδύσεις και μάλιστα χωρίς έλεγχο των συμβάσεων από τη Βουλή και το ελεγκτικό συνέδριο⁴⁵.

Για τον κ. Καισερλή τα αντικείμενα και η έκταση των τομέων του δημοσίου που θα εκχωρούνται στους ιδιώτες, οι χρηματοδοτικοί κανόνες των συμπράξεων και κυρίως των απαιτήσεων των ιδιωτών και των πηγών εξόφλησης αυτών των απαιτήσεων καθώς και οι

⁴⁴ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ σ.1130

⁴⁵ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1022

εγγυήσεις κοστολόγησης και καλής εκτέλεσης των έργων και των υπηρεσιών, δεν αντιμετωπίζονται από το νομοσχέδιο⁴⁶.

Ο κ. Πετσάλνικος επίσης υποστηρίζει ότι οι διατάξεις του νομοσχεδίου αποτελούν δείγμα αδιαφάνειας και αναξιοπιστίας, διότι όπως τονίζει «επιφέρετε την υποκατάσταση κάθε νομοθετικής διαδικασίας και οποιουδήποτε κοινοβουλευτικού ελέγχου», «επιτρέπεται με το νομοσχέδιο η θέσπιση όρων διαγωνισμού κατά περίπτωση», «δεν εφαρμόζεται ένα αυστηρό, δεσμευτικό, διαφανές, υποχρεωτικό για όλους θεσμικό πλαίσιο», «απουσιάζει ο κοινοβουλευτικός έλεγχος», «δεν προβλέπεται η τεκμηρίωση της ωφέλειας για το κοινωνικό σύνολο από την επιλογή της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα έναντι του συμβατικού τρόπου» και «δημιουργείται ένα πλαίσιο ανάθεσης της εκτέλεσης έργων δημόσιου σκοπού στα οποία δεν θα εφαρμόζεται η νομοθεσία περί δημοσίων έργων και μελετών»⁴⁷.

Η αξιωματική αντιπολίτευση υπογραμμίζει ότι, οι ΣΔΙΤ είναι ένας θεσμός που μπορεί να προσφέρει στην ανάπτυξη της χώρας, με την προϋπόθεση όμως ότι δεν θα υποκαταστήσει το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και θα στηρίζεται σε εθνικό και περιφερειακό σχεδιασμό.

Η κριτική της αξιωματικής αντιπολίτευσης για το νομοσχέδιο, πέρα από τις παραπάνω επισημάνσεις, εστιάζεται στα εξής βασικά σημεία:

- Δεν προβλέπεται τεκμηρίωση της ωφέλειας για κοινωνικό σύνολο.
- Περιλαμβάνονται τομείς, όπως η παιδεία και η υγεία, για την εκδήλωση επενδυτικού ενδιαφέροντος.
- Μελέτη εκ των υστέρων.
- Θεσπίζεται η εκ των υστέρων μελέτη περιβαλλοντικών επιπτώσεων, με αποτέλεσμα τη βέβαιη αύξηση του κόστους κατασκευής.
- Χωρίς έλεγχο οι συμβάσεις.

Η αξιωματική αντιπολίτευση θεωρεί τις ΣΔΙΤ μηχανισμό πολλαπλασιασμού των επενδύσεων και όχι περιστολής του δημόσιου τομέα, καθώς επίσης μέσο για την προσέλκυση κεφαλαίων και τεχνογνωσίας με παράλληλη ανάληψη του επιχειρηματικού ρίσκου από τους ιδιώτες.

⁴⁶ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1032

⁴⁷ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΘ σ.1056-1057

Ο πρόεδρος της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης παρατηρεί ότι το νομοσχέδιο θα αντικαταστήσει τις δημόσιες επενδύσεις με τις ιδιωτικές, μετακινώντας το κόστος των έργων στον πολίτη, και ταυτόχρονα θα δημιουργηθούν ανισότητες μεταξύ των μεγάλων αστικών κέντρων και της περιφέρειας. Επισημαίνει επίσης ότι, «τα έργα θα δημοπρατούνται χωρίς εκ των προτέρων να έχουν οριστεί οι περιβαλλοντικοί όροι», και σε άλλο σημείο της αγόρευσής του ότι, «το νομοσχέδιο παρακάμπτει όλους τους πιθανούς θεσμούς ελέγχου των συμβάσεων μεταξύ ιδιωτικού και δημόσιου τομέα, με αποτέλεσμα οι ίδιοι Υπουργοί, η ίδια η εκτελεστική εξουσία, να συναλλάσσεται απευθείας με το οικονομικό κεφάλαιο, χωρίς καμία διαδικασία ελέγχου, χωρίς καμία ασφαλιστική δικλίδα», θέτοντας με αυτό τον τρόπο μείζονα θέματα αδιαφάνειας και διαφθοράς⁴⁸.

3.1.3 Απόψεις λοιπών κομμάτων

Τα κόμματα της αριστεράς επισημαίνουν ότι, ο θεσμός των ΣΔΙΤ εισάγει τους ιδιώτες σε πεδία επιχειρηματικής δραστηριότητας που ασκούσε αποκλειστικά το δημόσιο με στόχο την αύξηση της κερδοφορίας τους. Σύμφωνα με την κ. Ξυροτύρη – Αικατερίνη «η σύγχρονη πολιτεία μεταφέρει πολλές από τις βασικές υποχρεώσεις της στην κοινωνική πρόνοια, στην υγεία, στην παιδεία, στον ιδιωτικό τομέα»⁴⁹.

Τονίζουν επίσης ότι, στο νομοσχέδιο σκόπιμα δεν διευκρινίζονται σοβαρά και κρίσιμα θέματα σχετικά με τη συμμετοχή του δημοσίου στη χρηματοδότηση των έργων, τη δυνατότητα δανειοδότησης των ιδιωτικών εταιρειών από τις τράπεζες με την εγγύηση του ελληνικού δημοσίου.

Θεωρούν ότι το κόστος των έργων θα είναι υψηλότερο εξαιτίας του κόστους της χρηματοδότησης από την εμπλοκή πολλών παραγόντων και τη σύναψη δέσμης συμβάσεων με μεγάλο κερδισμένο το τραπεζικό κεφάλαιο⁵⁰.

Σχολιάζουν επίσης το γεγονός ότι στην Ευρώπη υπάρχει περιορισμένη εφαρμογή των ΣΔΙΤ - δεν ξεπερνά το 5% έως 10% - και αξιοποιείται κυρίως στις περιπτώσεις όπου υφίσταται ισχυρός ελεγκτικός μηχανισμός του δημοσίου.

⁴⁸Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ σ.1128

⁴⁹Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1027

⁵⁰Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1028

Αναφέρονται επικριτικά στις διατάξεις του νομοσχεδίου που αφορούν τις αρμοδιότητες της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., τις προϋποθέσεις υπαγωγής των έργων, τις διαδικασίες ανάθεσης⁵¹.

Τέλος, καταθέτουν τις ενστάσεις τους σε ό,τι αφορά την απουσία της περιβαλλοντικής αδειοδότησης πριν από την ανάθεση, καθώς επίσης και το γεγονός ότι δεν διασφαλίζεται το δημόσιο συμφέρον δεδομένου ότι αρκετά θέματα (π.χ. η ποιότητα και η απόδοση του έργου κ.λπ.) του συμβατικού σταδίου αντιμετωπίζονται από την ίδια τη σύμβαση⁵².

3.1.4 Κριτική προσέγγιση των συζητήσεων της Βουλής επί του νομοσχεδίου

Χωρίς πρόθεση να μειώσουμε στο ελάχιστο την προσπάθεια που καταβάλλει ο Ν.3389/2005 αλλά και τη στάση που τήρησαν τα κόμματα της αντιπολίτευσης, θα προσπαθήσουμε να παραθέσουμε κριτικά τις επικρίσεις και τις απόψεις που διατυπώθηκαν κατά τη διάρκεια των συζητήσεων στη βουλή για το νομοσχέδιο περί των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα στη χώρα μας.

Είναι γεγονός ότι, τα έργα υποδομής και οι υπηρεσίες αποτελούν συνταγματική υποχρέωση της πολιτείας προς τους φορολογούμενους πολίτες κυρίως σε ό,τι αφορά στην παιδεία, στον αθλητισμό, στην κατοικία, στην εργασία, στην απόλυτη προστασία του δομημένου φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Ωστόσο, η μέχρι σήμερα εμπειρία υλοποίησης έργων κοινωνικού χαρακτήρα έχει να επιδείξει στις περισσότερες περιπτώσεις, αδυναμία υλοποίησής τους ή μεγάλη καθυστέρηση περάτωσης από έλλειψη μερική ή ολική των διατιθέμενων πόρων, ή άνιση κατανομή τους στη γεωγραφική επικράτεια. Υπό την έννοια αυτή, η κυβέρνηση ορθά θεωρεί ότι οι ΣΔΙΤ θα ενισχύσουν τη δραστηριότητα του κράτους ως κοινωνικού κράτους, διότι ακριβώς θα εξοικονομηθούν δημοσιονομικά σημαντικά ποσά, ώστε να μπορεί να τα διαθέσει το κράτος ως δημόσιο για την άσκηση του κοινωνικού του έργου. Με βάση λοιπόν το θεσμικό πλαίσιο, μπορούν να κατασκευάζονται με την αποκλειστική χρηματοδότηση του ιδιωτικού τομέα, και έργα τα οποία έχουν έντονο δημόσιο χαρακτήρα, δηλαδή έργα στα οποία δεν υπάρχει ανταποδοτικότητα και στα οποία ο πολίτης δεν πληρώνει τίμημα για τη χρήση τους.

⁵¹ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση Α σ.1090-1094

⁵² Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ σ.1116 και σ.1118

Από την άλλη οπτική όμως, η αντιπολίτευση δικαιολογημένα θεωρεί ότι με το Ν.3389/2005 «ακυρώνεται η έννοια της κοινωνικής παροχής και η ίδια η ουσία της κοινωνικής πολιτικής και του κοινωνικού κράτους», διότι αφενός, υπάρχει μια γενικευμένη ρύθμιση των αντικειμένων και της έκτασης των τομέων του δημόσιου που εκχωρούνται στους ιδιώτες και αφετέρου, εντάσσονται χωρίς κανένα περιορισμό, κριτήρια και προϋποθέσεις στο νέο πλαίσιο, λειτουργίες σε τομείς όπως η κοινωνική πρόνοια, η υγεία, η παιδεία κ.ά. που ασκούσε αποκλειστικά το δημόσιο και οι οποίες δεν μπορούν να είναι αντικείμενο επιχειρηματικής εκμετάλλευσης.

Εκτός από τη θεωρητική διαμάχη σχετικά με την έννοια της κοινωνικής πολιτικής και του κοινωνικού κράτους, το ποιες υπηρεσίες και έργα θα μπορέσουν να επιλεγούν για τη χρήση της συγκεκριμένης μεθόδου, εξαρτάται τελικά από τη φύση της υπηρεσίας ή του έργου και από τις δυνατότητες που υπάρχουν για αξιοποίηση των προσφορών του ιδιωτικού τομέα με όρους που ικανοποιούν το δημόσιο συμφέρον και την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου. Η εκτίμηση της προστιθέμενης αξίας και η τεκμηρίωση της ωφέλειας του κοινωνικού συνόλου σε περίπτωση προσφυγής σε σύμπραξη έναντι του συμβατικού τρόπου, θεωρούμε ότι πρέπει να είναι η πρώτη και απαραίτητη προϋπόθεση για οποιαδήποτε περαιτέρω ενέργεια, και όχι απλά η ανταποδοτικότητα και το επιχειρηματικό ενδιαφέρον. Ωστόσο η τεκμηρίωση της ωφέλειας του κοινωνικού συνόλου ως προϋπόθεση εφαρμογής των ΣΔΙΤ απουσιάζει από το θεσμικό πλαίσιο του νόμου.

Ο νόμος δεν αναφέρει ρητά τα κριτήρια βάσει των οποίων κρίνεται ή όχι τόσο η ένταξη στον κατάλογο προτεινομένων συμπράξεων, όσο και η υπαγωγή ενός έργου ή μιας υπηρεσίας στο νόμο για τις ΣΔΙΤ, γεγονός που ενδεχομένως να δημιουργήσει ανεξέλεγκτες καταστάσεις και αυθαιρεσίες, ιδιαίτερα στην προώθηση μη ανταποδοτικών συμπράξεων. Υπό αυτή την έννοια, δικαιολογημένα τα κόμματα της μειοψηφίας διερωτούνται με ποια κριτήρια το κράτος και οι δημόσιοι φορείς θα επιλέγουν το αντικείμενο των ΣΔΙΤ και πώς θα προωθούν τους διαγωνισμούς και τις συμβάσεις στη φάση υλοποίησης. Περαιτέρω επισημαίνουν ότι, η απουσία του δημοκρατικού προγραμματισμού, της εθνικής στρατηγικής, καθώς επίσης και του εθνικού περιφερειακού σχεδιασμού αποτελούν δείγματα αδιαφάνειας και ευνοιοκρατίας. Στον αντίποδα το κυβερνών κόμμα επισημαίνει ότι, αφενός μεν σ' ένα νομοθετικό πλαίσιο δεν μπορεί να περιγράφονται με λεπτομέρειες ο εθνικός ή ο περιφερειακός σχεδιασμός, αφετέρου η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. θα είναι υπεύθυνη για αυτού του είδους τις διαδικασίες.

Εκτιμάται ότι στο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ θα έπρεπε να προσδιορίζονται τα ελάχιστα στοιχεία που απαιτούνται προκειμένου κάποιο έργο ή κάποια υπηρεσία να μπει στο σχεδιασμό των Σ.Δ.Ι.Τ., ούτως ώστε να αποφευχθούν φαινόμενα διαπλοκής και συναλλαγών για την προώθηση έργων και υπηρεσιών που ενδιαφέρουν ως «φιλέτα» τα ιδιωτικά συμφέροντα.

Η κατασκευή, η διαχείριση και η συντήρηση μια υποδομής ή η παροχή μιας υπηρεσίας σε τομείς της εθνικής οικονομίας, όπου η απελευθέρωση της αγοράς είναι είτε ανέφικτη, είτε μη επιθυμητή, απαιτεί τεράστιες επενδύσεις στις οποίες το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων της χώρας μας, δυστυχώς δεν έχει τη δυνατότητα να ανταποκριθεί. Άλλωστε όπως εύλογα επισημαίνει ο κ. Δένδιας στην εισήγησή του «αν την είχε, θα είχε ανταποκριθεί»⁵³. Η οικονομική πραγματικότητα των περιορισμένων δημοσίων πόρων για ανάπτυξη και οι αυξανόμενες ανάγκες για σύγχρονες υποδομές, οδήγησαν την κυβέρνηση να προσαρμόσει τον τρόπο διακυβέρνησής της, σύμφωνα με τα πρότυπα άλλων χωρών με σκοπό τη δημιουργία ενός μοντέλου που θα προωθήσει τη σύγκλιση με επιτυχημένα διεθνή δεδομένα.

Οι ΣΔΙΤ λοιπόν, αποτελούν ένα χρήσιμο εργαλείο για την επίτευξη πολιτικών, οικονομικών και κοινωνικών στόχων. Αυτό το νέο εργαλείο κατά την άποψη της πλειοψηφίας της βουλής δρα συμπληρωματικά προς το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων, δεν το υποκαθιστά αλλά απεναντίας το συμπληρώνει και το επεκτείνει με σκοπό την πιο αποτελεσματική υλοποίηση υποδομών και την παροχή καλύτερων υπηρεσιών για τους πολίτες. Έργα λοιπόν, που μέχρι σήμερα προκηρύσσονται ως δημόσια έργα δεν υποκαθιστούνται από τις ΣΔΙΤ, θα συνεχίσουν να προκηρύσσονται ως δημόσια έργα, ενταγμένα πάλι στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων στο μέλλον. Τα κόμματα της αντιπολίτευσης του κοινοβουλίου δεν φαίνεται να προβάλλουν έντονες αντιρρήσεις ως προς την υιοθέτηση και τη χρησιμότητα των ΣΔΙΤ, ωστόσο επιστούν την προσοχή στην κυβέρνηση ως προς τον τρόπο προσέγγισης των ΣΔΙΤ και του κινδύνου που ελλοχεύει να υποκαταστήσει το πρόγραμμα δημοσίων επενδύσεων και των αναγκαίων δημοσίων λειτουργιών κυρίως από την πιθανολογούμενη κατάχρηση του θεσμού η οποία μπορεί να οδηγήσει είτε σε υπερχρέωση της χώρας, φορέων και πολιτών, είτε σε διολίσθηση αυτής της μορφής συνεργασίας σε καταστάσεις ανέλεγκτης και επικίνδυνης

⁵³ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΘ σ.1105

επιχειρηματικότητας. Θα πρέπει γίνει αντιληπτό λοιπόν ότι, η γενικευμένη τάση εφαρμογής των ΣΔΙΤ κυρίως σε τομείς όπου τις δραστηριότητες και υπηρεσίες μέχρι χθες ασκούσε το δημόσιο όχι μόνο δεν είναι απαραίτητα σωστή, αλλά και γιατί η μέχρι σήμερα διεθνής εμπειρία από τέτοιες συμπράξεις μας δείχνει ότι γίνονται τελικά σε βάρος του πολίτη, ενίοτε δε σε βάρος και του εθνικού σχεδιασμού.

Οι επικρίσεις των κομμάτων της αντιπολίτευσης σχετικά με το ότι το θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ αναιρεί και ουσιαστικά καταργεί το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο των δημοσίων έργων, χαρακτηρίζονται ως αβάσιμες και τείνουν προς την υπερβολή. Σε καμία διάταξη του θεσμικού πλαισίου δεν διατυπώνεται η φράση περί κατάργησης του νομοθετικού πλαισίου των κλασικών δημοσίων έργων. Θα πρέπει να γίνει κατανοητό ότι οι ΣΔΙΤ δεν αφορούν κλασικά δημόσια έργα. Αφορούν έργα που χαρακτηρίζονται από τεχνική, νομική ή χρηματοοικονομική πολυπλοκότητα και προϋποθέτουν σε μεγάλο βαθμό λειτουργική συναντίληψη και συνεργασία των εμπλεκόμενων εταιρών. Όπως άλλωστε επισημαίνει και ο κ. Μπέζας στην εισήγησή του «η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού δεν είναι απλώς κατασκευαστής δημοσίων έργων. Είναι μια εταιρεία, η οποία θα διαχειριστεί επιμέρους υπεργολαβίες κατασκευής, συντήρησης κτηρίων, εγκαταστάσεων. Μπορεί να έχει μέσα υπεργολάβους παροχής υπηρεσιών καθαριότητας, φύλαξης, εστίασης κ.λπ.. Επομένως μιλάμε για μια εντελώς διαφορετική διαδικασία, μια εντελώς διαφορετική νοοτροπία»⁵⁴. Είναι σαφές λοιπόν ότι το θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ όχι μόνο δεν καταργεί τα νομοθετικά πλαίσια που υπάρχουν για τα δημόσια έργα, αλλά αντίθετα διευρύνει τον ορίζοντα για την παραγωγή περισσότερων και καλύτερων δημοσίων έργων. Ωστόσο, είναι σκόπιμο να επισημάνουμε ότι κάποιες διατάξεις της νομοθεσίας περί δημοσίων έργων κυρίως αυτές που αφορούν στο προσυμβατικό στάδιο θα ήταν δυνατό να ενσωματωθούν και στο νομικό πλαίσιο των διατάξεων όπως για παράδειγμα οι ποινικές ρήτρες, οι εγγυητικές επιστολές, οι προϋποθέσεις τεχνικής ικανότητας αναδόχου, η τυποποίηση συμβατικών τευχών, ο έλεγχος της ποιότητας των έργων κ.ά.. Αντιθέτως, οι διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας παραπέμπουν τη ρύθμιση πολλών από τα ανωτέρω ζητήματα στην ίδια τη σύμβαση σύμπραξης (άρθρο 17 παρ. 2 του Ν. 3389/2005).

Δικαιολογημένες χαρακτηρίζονται οι αντιρρήσεις που διατυπώθηκαν κυρίως από το κόμμα της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης για τις ειδικές φορολογικές μεταρρυθμίσεις υπέρ

⁵⁴ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ σ.1127

των φορέων που μετέχουν στη σύμπραξη. Σύμφωνα με την άποψη της Αξιωματικής Αντιπολίτευσης, οι εν λόγω φορολογικές μεταρρυθμίσεις θα πρέπει να περιορίζονται μόνο στις δραστηριότητες της συγκεκριμένης σύμπραξης. Η κυβέρνηση στην προσπάθειά της να καταστούν ελκυστικές οι ΣΔΙΤ στους ιδιωτικούς φορείς ορθώς θέσπισε φορολογικά κίνητρα. Ωστόσο, δεν ήταν λογικό και δεν υπήρχε και λόγος η υλοποίηση ενός έργου ΣΔΙΤ από ένα ιδιώτη να δημιουργεί φορολογική «ασυλία» γενικώς για όλες τις δραστηριότητές του. Ως εκ τούτου, η κυβέρνηση προέβη ορθά στην τροποποίηση της διάταξης σύμφωνα με την οποία, οι ευνοϊκές φορολογικές μεταρρυθμίσεις αφορούν μόνο την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού και όχι τον ιδιωτικό φορέα.

Θετικό σημείο του Ν.3389/2005 αποτελεί η θεσμοθέτηση ενός κεντρικού μηχανισμού (Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.), ο οποίος θα διαθέτει κατάλληλα εκπαιδευμένα και εξειδικευμένα στελέχη, θα επιμελείται της αναλυτικής αξιολόγησης και έγκρισης των προτάσεων σύμπραξης, και σύμφωνα επίσης με την άποψη του κυβερνώντος κόμματος, θα συντελέσει αποτελεσματικά στην πιο γρήγορη διάδοση του θεσμού των συμπράξεων, μέσω της μεταφύτευσης της αποκτώμενης με τον καιρό τεχνογνωσίας προς τα στελέχη των φορέων του δημοσίου τομέα που θα εμπλακούν σε σχέδια ΣΔΙΤ. Ωστόσο, αυτή η επιλογή δύναται να αποδειχθεί αρνητική στην περίπτωση, που ο εν λόγω με μια σειρά αρμοδιοτήτων και εξουσιών μηχανισμός, λειτουργήσει συγκεντρωτικά, άκριτα, ανεξέλεγκτα και κάτω από τον ασφυκτικό πολιτικό έλεγχο. Ως προς αυτό το σημείο, τα κόμματα της αντιπολίτευσης κατηγορήσαν ευθέως την κυβέρνηση ότι καλλιεργεί, αναπτύσσει και εκμεταλλεύεται διπλή σειρά πελατειακών σχέσεων τόσο με δημόσιους φορείς, όσο και με ιδιώτες επενδυτές, όλα υπό τον απόλυτο πολιτικό, κομματικό έλεγχο της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ και της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ οι οποίες θα αποφασίζουν για τα έργα ΣΔΙΤ και μάλιστα χωρίς έλεγχο των συμβάσεων από τη Βουλή. Εκτός των άλλων η στελέχωση της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. γίνεται με διαδικασίες που δεν ενέχουν καμία απολύτως από τις θεσμικές εγγυήσεις που προβλέπονται για τις προσλήψεις στο Δημόσιο (ΑΣΕΠ). Είναι γεγονός ότι, σύμφωνα με τις διατάξεις του θεσμικού πλαισίου των ΣΔΙΤ, η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ εντοπίζει τις υπηρεσίες ή τις υποδομές που μπορεί να υλοποιηθούν μέσω ΣΔΙΤ, η Διυπουργική Επιτροπή αποφασίζει και η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ υλοποιεί οποιοδήποτε έργο ή υπηρεσία ελέγχοντας και υποδεικνύοντας στο φορέα ανάθεσης τόσο το περιεχόμενο της προκήρυξης, όσο και τις διαγωνιστικές διαδικασίες επιλογής αναδόχου.

Εκτιμάται ότι η απουσία συγκεκριμένων κριτηρίων και προϋποθέσεων για την έγκριση ή απόρριψη τόσο της ένταξης, όσο και της υπαγωγής ενός έργου ή υπηρεσίας στο θεσμό των

ΣΔΙΤ σε συνδυασμό με τις αυξημένες αρμοδιότητες και εξουσίες της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., θεωρητικά οπωσδήποτε δημιουργεί συνθήκες αδιαφάνειας, αυθαίρετων ενεργειών, επιλογών και πελατειακών σχέσεων. Ωστόσο, η πρακτική εφαρμογή του θεσμού των ΣΔΙΤ και η πορεία και η εξέλιξη των έργων ΣΔΙΤ θα αποδείξει εν τέλει, εάν κάτι τέτοιο ισχύει ή όχι. Μόνο μέσα από την στάση και τις επιλογές της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορούν να διαψευστούν ή να δικαιωθούν οι επικριτές και οι διαφωνούντες ως προς το εν λόγω θεσμό.

«Καλύτερα, γρηγορότερα, οικονομικότερα, και διαφανέστερα έργα», επισημαίνει ο εισηγητής κ. Αγοραστός⁵⁵, ο οποίος θεωρεί ότι το δημόσιο συμφέρον εξυπηρετείται μέσω του κοινού ενδιαφέροντος για την περιστολή του κόστους κατασκευής, της ταχείας και ποιοτικής περάτωσης του έργου, των ευχερειών καταβολής του οικονομικού ανταλλάγματος, της από κοινού ανάληψης του κατασκευαστικού και επιχειρηματικού κινδύνου, της απόκτησης τεχνογνωσίας και της μειωμένης επιβάρυνσης του δημόσιου χρέους. Θα συμφωνήσουμε με την προαναφερόμενη άποψη, ωστόσο, υπάρχει και η άλλη η άποψη, που επισημαίνει ότι από το θεσμικό πλαίσιο απουσιάζουν διατάξεις που διασφαλίζουν αποτελεσματικά το δημόσιο συμφέρον. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι, οι προϋποθέσεις για τη συμμετοχή των ιδιωτικών εταιρειών σε συμπράξεις αυτοαναιρούνται από το ίδιο το άρθρο, που τις επιβάλλει, με ενδεχόμενο σε εξαιρετικές περιπτώσεις να υπάρξει σύμπραξη χωρίς την ανάληψη κινδύνων από τον ιδιωτικό φορέα, ακόμη και χρηματοδότησης. Επιτρέπεται η θέσπιση διαφορετικών όρων διαγωνισμού κατά περίπτωση-σύμπραξη, γεγονός που δημιουργεί προβλήματα διαφάνειας των διαδικασιών ανάθεσης και δεν διασφαλίζει την αποτελεσματικότερη υλοποίηση και διαχείριση των έργων και υπηρεσιών. Απουσιάζουν οι ελάχιστες απαιτήσεις του δημοσίου για τη συμμετοχή των διαγωνιζομένων στους διαγωνισμούς, όπως και οι απαιτήσεις για την κατάσταση ή τη συντήρηση του έργου κατά την περίοδο εκμετάλλευσης ή την παραλαβή του έργου μετά το πέρας της σύμβασης. Δεν προβλέπεται ότι ο ανάδοχος αναλαμβάνει όλους τους κινδύνους κατασκευής, όπως γίνεται από τη διεθνή πρακτική. Διάταξη που να απαιτεί οποιαδήποτε δέσμευση κατά την υποβολή της προσφοράς των διαγωνιζομένων σε σχέση με τη διασφάλιση της χρηματοδότησης του δημοσίου έργου της υπηρεσίας δεν υπάρχει, ούτε προβλέπεται υποχρεωτική ασφάλιση του έργου. Με βάση τις

⁵⁵ Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ σ.1136

προαναφερόμενες ελλείψεις, οι παρατηρήσεις της αντιπολίτευσης είναι δικαιολογημένες, διότι η προστασία του δημοσίου συμφέροντος δύναται να καταστεί αδύνατη.

Συμπερασματικά, οι ΣΔΙΤ αποτελούν βασικό άξονα του μεταρρυθμιστικού προγράμματος της κυβέρνησης της χρονικής εκείνης περιόδου. Μια μεταρρύθμιση, που μπορεί να αποδειχθεί και για τη χώρα μας ένα χρήσιμο χρηματοδοτικό εργαλείο για την επίτευξη της μέγιστης δυνατής δημόσιας ωφέλειας μέσα από την εξασφάλιση δημόσιων υποδομών και την παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας και ανταγωνιστικού κόστους σε συνδυασμό τόσο με την δημοσιονομική εξυγίανση και τον εκσυγχρονισμό του δημοσίου τομέα, όσο και με την ανάπτυξη της οικονομίας και την ενίσχυση της απασχόλησης.

Αναμφισβήτητα με τον νόμο εισάγεται για πρώτη φορά στην ελληνική έννομη τάξη ένα συγκεκριμένο πλαίσιο εντός του οποίου δύναται πλέον να οργανωθεί και διαδοθεί η υλοποίηση σχεδίων ΣΔΙΤ στην Ελλάδα, τόσο στον τομέα των υποδομών, όσο και σ' αυτόν της παροχής υπηρεσιών. Δεδομένης της εμπειρίας από τις συμβάσεις παραχώρησης των μεγάλων έργων που υλοποιήθηκαν κατά τα τελευταία έτη, οριοθετείται το πεδίο εφαρμογής του θεσμού και ενσωματώνονται διατάξεις του κοινοτικού δικαίου των δημοσίων συμβάσεων, ώστε να παρέχεται στις αναθέτουσες αρχές μια ποικιλία εργαλείων επιλογής μεταβλητής ευελιξίας, με παράλληλη κατοχύρωση της διαφάνειας και διασφάλιση ενός ελαχίστου επιπέδου ανταγωνισμού. Σειρά διατάξεων οριοθετούν το συμβατικό πλαίσιο και την κατανομή των κινδύνων (κατασκευαστικών χρηματοδοτικών κ.λπ.) που συνδέονται με την υλοποίηση και τη διαχείριση του αντικειμένου της σύμπραξης, ώστε να εξασφαλισθεί η στήριξη του θεσμού από τα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, που θα κληθούν να συνεισφέρουν ουσιώδες μέρος της απαιτούμενης χρηματοδότησης. Ακολουθεί τη μέση οδό της δημιουργίας ενός ενδιάμεσου φορέα (Εταιρείας Ειδικού Σκοπού) που θα αναλάβει ως ιδιώτης το έργο, προβλέπει την εφαρμογή του «ανταγωνιστικού διαλόγου», σέβεται τις πρακτικές ανάγκες του ιδιωτικού τομέα, καθώς επιτρέπει ρήτρες εκχωρήσεων και υπεργολαβίας στη σύμβαση ΣΔΙΤ.

Πέραν αυτών, το θεσμικό πλαίσιο έχει ορισμένα περιθώρια βελτιώσεων τις οποίες δικαιολογημένα επισήμανε η αντιπολίτευση, ιδιαίτερα σε ό,τι αφορά την τεκμηρίωση της ωφέλειας για το κοινωνικό σύνολο από την επιλογή της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα έναντι του συμβατικού τρόπου, τη διαφάνεια των ανταγωνιστικών διαδικασιών (τυποποίηση συμβατικών τευχών, επιλογή αναδόχου κ.λπ.) την εκχώρηση άσκησης Δημόσιας Διοίκησης (επίβλεψη και παραλαβή έργων) και τη συνεπή λειτουργία και διαφανή έλεγχο των αποφάσεων της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ..

Ωστόσο θα πρέπει να τονίσουμε ότι, η μέχρι σήμερα εμπειρία των ΣΔΙΤ στη χώρα μας, έχει δείξει ότι σημαντικό μέρος των διατυπώσεων του θεσμικού πλαισίου που έγιναν αιτίες αντιδράσεων και επικρίσεων, αντιμετωπίστηκαν και ξεπεράστηκαν διαμέσου καλών πρακτικών εφαρμογών και με τη διατύπωση ενός καλού συμβατικού κειμένου (για παράδειγμα η εφαρμογή του προληπτικού ελέγχου των συμβάσεων, η ασφάλιση των έργων, η ανάληψη των κινδύνων και της χρηματοδότησης από τον ιδιώτη, διασφάλιση της χρηματοδότησης του έργου από μέρους του υποψηφίου κ.ά.), παρά με την εξαντλητική παρέμβαση του νομοθέτη, που εν προκειμένω σίγουρα είναι αποφευκτέα.

3.2 Νομική Φύση Σύμπραξης

Η νομική φύση της σύμβασης σύμπραξης ανάλογα με το περιεχόμενό της, προσδιορίζεται ως α) Ιδιωτική ή διοικητική σύμβαση, β) Σύμβαση πλαίσιο και γ) Μεικτή σύμβαση.⁵⁶

α) Η σύμβαση σύμπραξης μπορεί να είναι τόσο ιδιωτική όσο και διοικητική, κάτι όμως που εξαρτάται από το περιεχόμενό της. Διοικητική είναι η σύμβαση σύμπραξης, εφόσον: i) ο ένας συμβαλλόμενος είναι δημόσιος φορέας, δηλαδή το Δημόσιο, ΟΤΑ ή ΝΠΔΔ που ασκεί δημόσια εξουσία, ii) αντικείμενο της συμφωνίας αποτελεί η παραχώρηση στον ιδιωτικό φορέα της άσκησης ορισμένης δραστηριότητας που για λόγους δημοσίου συμφέροντος επιφυλάσσει το κράτος για τον εαυτό του, επιδιώκει δημόσιο σκοπό και εξυπηρετεί το δημόσιο συμφέρον, iii) και η σύμβαση περιέχει όρους, σύμφωνα με τους οποίους ο δημόσιος φορέας μπορεί να έχει αυξημένη δικαιοπρακτική ισχύ και να επεμβαίνει στις συμβατικές σχέσεις, ενώ παράλληλα συγκεκριμένα προνόμια εξασφαλίζουν την απρόσκοπτη λειτουργία της δραστηριότητας που έχει παραχωρηθεί.

Συνεπώς, όταν η σύμβαση σύμπραξης ως προς το περιεχόμενό της συμπληρώνει τα παραπάνω στοιχεία θεωρείται και αντιμετωπίζεται ως διοικητική. Σε διαφορετική περίπτωση αποτελεί σύμβαση ιδιωτική, που συνάπτεται μεταξύ των ιδιωτών και του δημόσιου φορέα ως ιδιώτη.

β) Η σύμβαση πλαίσιο είναι μία συμφωνία που συνάπτεται μεταξύ μιας ή περισσότερων αναθετουσών αρχών και ενός ή περισσότερων οικονομικών (ιδιωτικών) φορέων, η οποία αποσκοπεί στον καθορισμό των όρων που διέπουν τις συμβάσεις, που πρόκειται να

⁵⁶ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σς 139-141

συναφθούν κατά τη διάρκεια συγκεκριμένης περιόδου, ιδίως όσον αφορά στις τιμές και ενδεχομένως στις προβλεπόμενες ποσότητες.

γ) Μεικτή σύμβαση είναι η σύμβαση σύμπραξης η οποία συνδυάζει στοιχεία από πολλούς συμβατικούς τύπους ή περιλαμβάνει κυρίως στοιχεία ενός συμβατικού τύπου, με τέτοιο τρόπο όμως, ώστε να περιέχονται και άλλα στοιχεία και να αποκλίνει από την συνήθη μορφή του συγκεκριμένου συμβατικού τύπου.

3.3 Το πεδίο εφαρμογής της σύμπραξης, κατά το ελληνικό δίκαιο

Οι Συμπράξεις για την κατασκευή έργου ή και την παροχή υπηρεσιών, μπορούν να υπάγονται στο πεδίο εφαρμογής του ελληνικού νόμου για τις ΣΔΙΤ εφόσον πληρούν σωρευτικά τις εξής προϋποθέσεις:

α. Έργο ή υπηρεσία ως συμβατικό αντικείμενο

Το αντικείμενο των συμπράξεων πρέπει οπωσδήποτε να συνίσταται είτε στην εκτέλεση έργων είτε στην παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημόσιων Φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους. Προβλέπεται και η περίπτωση της μεικτής σύμβασης, της οποίας δηλαδή το αντικείμενο δεν αφορά αποκλειστικά την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών αλλά περιλαμβάνει στοιχεία και από τις δύο προαναφερόμενες δραστηριότητες.

β. Ανάληψη ουσιώδους μέρους των κινδύνων από τον Ιδιωτικό Φορέα έναντι ανταλλάγματος

Οι Συμπράξεις προβλέπουν ότι οι Ιδιωτικοί Φορείς, έναντι ανταλλάγματος που καταβάλλεται εφάπαξ ή τμηματικά από τους Δημόσιους Φορείς ή τους τελικούς χρήστες των έργων ή υπηρεσιών αυτών, αναλαμβάνουν ουσιώδες μέρος των κινδύνων:

-που συνδέονται με τη χρηματοδότηση, την κατασκευή, τη διαθεσιμότητα ή τη ζήτηση του αντικειμένου της Σύμπραξης και

-εκείνων που είναι συναφείς με τους παραπάνω, όπως ενδεικτικά είναι ο διαχειριστικός και ο τεχνικός κίνδυνος.

γ. Χρηματοδότηση του συμβατικού αντικειμένου με πόρους εξασφαλισμένους από τον Ιδιωτικό Φορέα

Οι Συμπράξεις προβλέπουν ότι η χρηματοδότηση ολικά ή μερικά της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών θα γίνει με κεφάλαια και πόρους που εξασφαλίζουν οι Ιδιωτικοί Φορείς

δ. Προϋπολογισμός κόστους μέχρι 200.000.000 ευρώ

Το συνολικό συμβατικό κόστος της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμπραξης κατά τον προϋπολογισμό δεν ξεπερνά το ποσό των διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ χωρίς να συνοπολογίζεται ο αναλογών Φ.Π.Α..⁵⁷

Ωστόσο, υπάρχει πρόβλεψη (άρθρο 2 παρ. 2) για τη δυνατότητα υπαγωγής Συμπράξεων, στις διατάξεις του νόμου αυτού, χωρίς να συντρέχει μία ή περισσότερες από τις προαναφερόμενες προϋποθέσεις, σε εξαιρετικές περιπτώσεις για την άμεση εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος όπως χαρακτηριστικά επισημαίνεται στην Αιτιολογική έκθεση του Νόμου και μόνο μετά από ομόφωνη απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής των Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (άρθρο 3). Το σημείο αυτό δημιουργεί εύλογα ερωτηματικά λαμβανομένου υπόψη ότι, οι προϋποθέσεις της ανάληψης του κινδύνου και της χρηματοδότησης από τους ιδιωτικούς φορείς, αποτελούν βασικές συνεισφορές του ιδιώτη αντισυμβαλλομένου σε μια σύμπραξη⁵⁸ αλλά και χαρακτηριστικά στοιχεία που διακρίνουν μια σύμπραξη έναντι ενός κλασικού δημοσίου έργου. Πώς είναι λοιπόν δυνατόν, οι βασικές προϋποθέσεις υπαγωγής που αποτελούν ταυτόχρονα προτερήματα μιας σύμπραξης να παρακάμπτονται με τη δικαιολογία της άμεσης εξυπηρέτησης του δημοσίου συμφέροντος;

Από τη μελέτη των εγκεκριμένων από την Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. προτάσεων, για την υλοποίηση ΣΔΙΤ, προκύπτει ότι από τις προϋποθέσεις υπαγωγής του Νόμου μόνο το όριο του προϋπολογισμού του έργου δεν έχει ληφθεί υπόψη. Συγκεκριμένα σε δέκα (10) από τα πενήντα δύο (52) υπαχθέντα έργα (ποσοστό 19%) γίνεται υπέρβαση στο εκ του Νόμου τθέμενο όριο του προϋπολογισμού (βλέπε Παράρτημα 4 – Κατάλογος Προτεινόμενων Συμπράξεων ΣΔΙΤ), ενώ στον τομέα της υγείας και πρόνοιας, δύο (2) (Παιδιατρικό και Ογκολογικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης) από τα τέσσερα (4) εγκεκριμένα έργα (50%) ξεπερνούν κατά πολύ το προβλεπόμενο όριο του προϋπολογισμού. Το ερώτημα που τίθεται είναι, εάν πράγματι τα κατ' εξαίρεση εγκεκριμένα έργα εξυπηρετούν άμεσες ανάγκες του δημοσίου συμφέροντος και άρα θα πρέπει να υλοποιηθούν ή το εκ του νόμου όριο των 200 εκ € είναι ενδεικτικό – «αυθαίρετο» και τέθηκε με σκοπό απλά να διασφαλιστεί το δημόσιο συμφέρον από την τυχόν υπαγωγή υπερκοστολογημένων έργων,

⁵⁷ Μανιάτης Α., *Νομοθεσία και Ασφάλεια Τεχνικών Έργων- Νομοθεσία Μελετών και Εκτέλεσης Δημοσίων Τεχνικών Έργων*, Τόμος Α', Μέρος Β', σσ.228-229, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

⁵⁸ Καραβή Ε., Μπυκοκλήνη Α., 2005, *Συμβάσεις Συμπράξεως Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκοιλα

αφήνοντας στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. την ευθύνη συγκεκριμενοποίησης των «εξαιρετικών περιπτώσεων»;

Εικάζουμε ότι, το όριο των 200 εκ € τέθηκε με σκοπό αφενός μεν, οι συμπράξεις να μην περιοριστούν μόνο στα συγχρηματοδοτούμενα και αυτοχρηματοδοτούμενα μεγάλα έργα υποδομής (δρόμοι, γέφυρες, τούνελ, κ.λπ.), αλλά να επεκταθούν και σε μικρά και σε μεσαία έργα έως 200 εκ €, τα οποία μπορούν πια να προκηρυχθούν όχι μόνο από την κεντρική κυβέρνηση, αλλά και από τους Οργανισμούς Τοπικής Αυτοδιοίκησης συμβάλλοντας στην ανάπτυξη της περιφέρειας. Αφετέρου, να συμμετάσχουν στα έργα ΣΔΙΤ όχι μόνο οι μεγάλοι κατασκευαστικοί όμιλοι αλλά και μικρότερες κατασκευαστικές εταιρείες στα πλαίσια του υγιούς ανταγωνισμού και των ίσων ευκαιριών. Επίσης, κάποια έργα ΣΔΙΤ είναι αρκετά περίπλοκα και ιδιαίτερης τεχνικής φύσεως και ο προϋπολογισμός τους αυξάνεται σημαντικά όχι μόνο εξαιτίας της κατασκευής και της λειτουργικής διαχείρισης αλλά κυρίως εξαιτίας της προμήθειας εξειδικευμένου εξοπλισμού (πχ. ιατρικός εξοπλισμός Νοσοκομείων). Για τα εν λόγω έργα είναι προφανές, ότι το προϋπολογιζόμενο κόστος υλοποίησης τους θα υπερβαίνει το όριο των 200 εκ €, επειδή όμως αποδεδειγμένα και τεκμηριωμένα εξυπηρετούν άμεσες ανάγκες του δημοσίου συμφέροντος, ορθώς δίδεται η δυνατότητα εκ του Νόμου να υλοποιηθούν ύστερα από ομόφωνη απόφαση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ..

Προβλέπεται ότι δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο Σύμπραξης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος και ιδίως:

- η εθνική άμυνα,
- η αστυνόμευση,
- η απονομή της δικαιοσύνης και
- η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια.

Κατά την αιτιολογική έκθεση του ίδιου νόμου, επισημαίνεται ότι με Συμπράξεις δεν είναι δυνατή η υποκατάσταση ιδιωτών στη θέση του κράτους, σε ό,τι αφορά στην άσκηση της ίδιας της δημόσιας εξουσίας είτε στο πλαίσιο του κράτους δικαίου είτε στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους, στο μέτρο που το τελευταίο έχει διασφαλιστεί συνταγματικά.

3.4 Συμβαλλόμενοι στη σύμβαση σύμπραξης

Στη σύμπραξη σύμβασης συμβάλλονται φορείς από το δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα. Ο πυρήνας των προσώπων που εμπλέκονται στις σχέσεις που δημιουργούνται είναι οι δημόσιοι φορείς, οι εργολήπτες αλλά και οι χρηματοδότες εκ μέρους των ιδιωτικών φορέων.

3.4.1 Ο Δημόσιος Φορέας- Αναθέτουσα Αρχή

Στο άρθρο 1 παρ. 1 του Ν 3389/2005 αποδίδεται ο ορισμός του δημοσίου φορέα που μπορεί να αποτελέσει συμβαλλόμενο μέρος στη σύμβαση ΣΔΙΤ. Αυτό γίνεται με βάση το πρόσωπο του δημοσίου φορέα και τη νομική του μορφή. Συγκεκριμένα ορίζεται, πως για τους σκοπούς του Ν. 3389/2005 ως δημόσιοι φορείς νοούνται:

α) το Δημόσιο με τη λειτουργική και την οργανική έννοια. Πρόκειται για τους φορείς, που έχουν σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες δικαίου το δικαίωμα ή και την υποχρέωση να διοικούν, δηλαδή να διενεργούν νομικές πράξεις και υλικές ενέργειες για την επιδίωξη δημοσίου σκοπού.

β) οι Οργανισμοί Τοπικής αυτοδιοίκησης, δηλαδή οι Κοινότητες, οι Δήμοι και οι Νομαρχίες.

γ) τα Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, τα οποία αποτελούν Δημόσια Νομικά πρόσωπα που χαρακτηρίζονται ως τέτοια από το Νόμο ή τις ιδρυτικές του διατάξεις⁵⁹. Επιπλέον κριτήριο που πρέπει να πληρούν είναι το δικαίωμα άσκησης δημόσιας εξουσίας με σκοπό την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος. Σύμφωνα με την Αιτιολογική έκθεση, οι διατάξεις των Οδηγιών 2000/52 και 2004/18 λήφθηκαν υπόψη για την οριοθέτηση της έννοιας του Δημοσίου Τομέα στο Ν.3389/2005. Ο Έλληνας νομοθέτης, με σκοπό να περιορίσει τον ανωτέρω ευρύτατο ορισμό των ΝΠΔΔ και να αφαιρέσει από την έννοια του δημοσίου φορέα τα Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου –έστω και αν αυτά ασκούν δημόσια εξουσία και εποπτεύονται ή χρηματοδοτούνται από ΝΠΔΔ- πρόσθεσε την τέταρτη κατηγορία Δημοσίων Φορέων.

δ) Σύμφωνα με τον νόμο, Ανώνυμες Εταιρείες μπορούν να θεωρηθούν Δημόσιοι Φορείς, με την προϋπόθεση ότι το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου τους ανήκει στο Κράτος, σε

⁵⁹ Σπηλιωτόπουλος Ε., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τ. Ι, δωδέκατη έκδοση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2007

ΟΤΑ, σε ΝΠΔΔ ή σε άλλη ή άλλες ανώνυμες εταιρείες που το μετοχικό τους κεφάλαιο ανήκει σε έναν από αυτούς τους φορείς. Με τη διάταξη αυτή ο νόμος, προσπαθεί να περιορίσει το εύρος του δημοσίου τομέα και των εν δυνάμει συμβαλλομένων μερών σε μια σύμπραξη, και ορίζει τελικά ως δημόσιους φορείς μόνο ανώνυμες εταιρείες (αποκλείοντας έτσι κάθε άλλο τύπο εμπορικού νομικού μορφώματος) και μόνο αυτές που στο σύνολό του το μετοχικό τους κεφάλαιο ανήκει σε έναν από τους παραπάνω δημόσιους φορείς.

Στην κατηγορία αυτή εντάσσεται η Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας (Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε.) η οποία είναι υπεύθυνη για την Υλοποίηση του Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Βορείου Ελλάδας μέσω ΣΔΙΤ. Η Α.Ε.Μ.Υ. Α.Ε. είναι δημόσια επιχείρηση κοινής ωφέλειας, λειτουργεί με βάση τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας χάριν του δημοσίου συμφέροντος και τελεί υπό την εποπτεία του κράτους, η οποία ασκείται δια του Υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης (άρθρο 2 παρ. 1 του Ν.3293/2004 και άρθρο 1 παρ. 1 ΠΔ 23/2006) και το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της ανήκει στο κράτος (άρθρο 4 του Ν.3293/2004 και άρθρο 5 ΠΔ 23/2006). Συνεπώς, ο ορισμός της Α.Ε.Μ.Υ. ως φορέα υλοποίησης του Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Βορείου Ελλάδας, είναι σύμφωνος με τις κείμενες διατάξεις του Ν.3389/2005, δεδομένου από τις διατάξεις του καταστατικού της έχει το δικαίωμα να συνάψει έγγραφη σύμβαση συνεργασίας για την ανέγερση και λειτουργία του εν λόγω κέντρου. Επίσης στην ίδια κατηγορία εντάσσεται και η Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (ΔΕΠΑΝΟΜ ΑΕ), η οποία λειτουργώντας ως Αναθέτουσα Αρχή έχει προκηρύξει το διαγωνισμό για την ανέγερση και λειτουργία του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης. Η ΔΕΠΑΝΟΜ λειτουργεί (άρθρο 1 παρ 3 του ΠΔ.312/1999) χάριν του δημοσίου συμφέροντος και για την κοινή ωφέλεια κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους (Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης) και το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της ανήκει στο κράτος (άρθρο 3 του ΠΔ.312/1999).

Θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η έννοια του «δημόσιου φορέα» ταυτίζεται με αυτή της «αναθέτουσας αρχής». Συγκεκριμένα, στο άρθρο 8 εδ. 2 του Νόμου ορίζεται ότι ως Αναθέτουσα αρχή νοείται ο Δημόσιος Φορέας, ο οποίος προκηρύσσει διαγωνισμό, για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα, με τον οποίο θα συνάψει Σύμβαση Σύμπραξης για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών.

Ωστόσο ο δημόσιος φορέας για να λειτουργήσει ως αναθέτουσα αρχή, δηλαδή να προχωρήσει στην προκήρυξη διαγωνισμού και τη σύναψη έγγραφης σύμβασης θα πρέπει

το αντικείμενο της συμφωνίας να εμπίπτει στις αρμοδιότητες του συγκεκριμένου δημόσιου φορέα» (βλ. την υπ' αριθμ. 1/25.01.2006 απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ) ως διατυπώνεται στο άρθρο 1 παρ. 2 του Νόμου σύμφωνα με το οποίο «οι ανωτέρω Δημόσιοι Φορείς μπορούν σε τομείς της αρμοδιότητάς τους να συνάπτουν έγγραφες συμβάσεις συνεργασίας».

Ως αρμοδιότητα του δημόσιου φορέα πρέπει να εννοηθεί η εξουσία του, δηλαδή το δικαίωμά του να πράττει ή να παραλείπει, βάσει των κανόνων του εν γένει διοικητικού δικαίου. Η εξουσία αυτή έχει δοθεί στο δημόσιο φορέα απευθείας από το νόμο ή το Σύνταγμα, από το καταστατικό του ή από σύμβαση, καθόσον η κάθε δημόσια αρχή δεν απολαμβάνει του δικαιώματος της ελευθερίας των συμβάσεων, αλλά υπόκειται σε ένα σχετικό δικαίωμα δραστηριοποίησης βάσει της αρχής της νομιμότητας⁶⁰ και της υποχρέωσης θεραπείας του γενικού συμφέροντος.

Περαιτέρω, για την έγκυρη συμμετοχή του δημόσιου φορέα στη σύναψη της σύμπραξης, η αρμοδιότητά του αυτή πρέπει να πληροί τόσο τις τοπικές όσο και τις υλικές προϋποθέσεις άσκησης της αρμοδιότητας. Δηλαδή, ο δημόσιος φορέας⁶¹ που συμβάλλεται στη σύμπραξη οφείλει να έχει τόσο την κατά χώρο αρμοδιότητα άσκησης της συγκεκριμένης εξουσίας (κατά τόπο αρμοδιότητα), όσο και την ποιοτική και κατά είδος εξουσία άσκησης της αρμοδιότητας αυτής (καθ' ύλη αρμοδιότητα).

Η Υλοποίηση του Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Βορείου Ελλάδας, εμπίπτει στις αρμοδιότητες της ανώνυμης εταιρείας Α.Ε.Μ.Υ. (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. δ' και παρ. 2 εδ. α' και εδ. στ' του ΠΔ 23/2006) και άρα μπορεί να λειτουργήσει ως αναθέτουσα αρχή, δηλαδή να προχωρήσει στην προκήρυξη και τη σύναψη έγγραφης σύμβασης του εν λόγω έργου.

Η ΔΕΠΑΝΟΜ έχει το δικαίωμα της ελευθερίας των συμβάσεων (άρθρο 2 εδ. δ' του ΠΔ.312/1999), δηλαδή της ανάθεσης με διαγωνισμό της μελέτης-κατασκευής- συντήρησης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης καθώς και της επίβλεψης- παρακολούθησης της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων και του ελέγχου των σχετικών μελετών του εν λόγω έργου.

⁶⁰ Βενιέρης Ι., 2007, ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σς146-155

⁶¹ Τάχος Α., 2000, Ελληνικό διοικητικό δίκαιο, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας

3.4.2 Ο Ιδιωτικός Φορέας – Προσφέρων

Ο ιδιωτικός φορέας κατά την έννοια του Νόμου μπορεί να είναι οποιοδήποτε φυσικό ή νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, το οποίο είναι διάφορο από το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και τις ανώνυμες εταιρείες των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει σε έναν από τους παραπάνω φορείς.

Στην έννοια του ιδιωτικού φορέα εμπίπτει σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 1 παρ. 1 κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο του ιδιωτικού τομέα με βάση το ουσιαστικό ή και τυπικό κριτήριο. Συγκεκριμένα, κατά το ουσιαστικό κριτήριο ιδιωτικός φορέας θεωρείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο δεν έχει καμία οργανωτική ή θεσμική σχέση με την ευρύτερη έννοια του δημοσίου τομέα. Κατά το τυπικό κριτήριο, ιδιωτικός φορέας θεωρείται κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο του οποίου η νομική υπόσταση (σύσταση, λειτουργία και λύση) διέπεται από τις διατάξεις του Ιδιωτικού Δικαίου⁶².

Εξ αντιδιαστολής στα αναφερόμενα στις περιπτώσεις του Δημοσίου Τομέα, προκύπτει ότι το νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου, του οποίου το μεγαλύτερο μέρος του μετοχικού του κεφαλαίου (ακόμα και το 99%) ανήκει σε έναν από τους παραπάνω Δημόσιους Φορείς, δεν θα θεωρηθεί Δημόσιος Φορέας, σύμφωνα με το Νόμο, αλλά Ιδιωτικός Φορέας, ο οποίος θα έχει τη θέση του αντισυμβαλλομένου στη σύμβαση ΣΔΙΤ.

Η έννοια του ιδιωτικού φορέα ταυτίζεται με την έννοια του προσφέροντα που προβλέπει το άρθρο 8 του Ν.3389/2005. Σύμφωνα με το εν λόγω άρθρο το οποίο είναι σύμφωνο και με τις διατάξεις της Οδηγίας 2004/18/EK (άρθρο 1 παρ. 8 και 9), ως προσφέρων νοείται κάθε ιδιωτικός φορέας που έχει υποβάλει προσφορά στο πλαίσιο διαδικασίας ανάθεσης. Στο ίδιο άρθρο αναφέρεται, πως προσφέρων μπορεί να είναι κάθε κατ' επάγγελμα εργολήπτης ή πάροχος υπηρεσιών και κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με αντικείμενο δραστηριότητας που περιλαμβάνει το αντικείμενο το οποίο αφορά στο προς εκτέλεση έργο ή υπηρεσία, εφόσον εκτελεί τα αντίστοιχα έργα ή παρέχει τις ζητούμενες υπηρεσίες στην ελεύθερη αγορά. Ακόμα, ως υποψήφιος νοείται κάθε ιδιωτικός φορέας (ή οι ενώσεις ή κοινοπραξίες ιδιωτικών φορέων) που συμμετέχει σε διαδικασία ανάθεσης.

⁶² Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

Εκ των παραπάνω συνάγεται, πως ιδιωτικός φορέας που μπορεί να συμμετέχει σε ΣΔΙΤ δεν είναι μόνο ο εργολήπτης ή κατασκευαστής. Μπορεί να είναι κάθε πρόσωπο νομικό ή φυσικό που μπορεί να παρέχει υπηρεσίες ή να εκτελεί έργα στην αγορά. Η παροχή υπηρεσιών μπορεί να αφορά στη χρηματοδότηση, στην παροχή ασφαλειών, στην παροχή συμβουλών, στη λειτουργία του έργου ή της παροχής υπηρεσιών, στη διαχείριση, στη συντήρηση κ.λπ. Σύμφωνα και με τη διεθνή πρακτική κάθε είδος νομικού και φυσικού προσώπου, που δεν εμπίπτει στην έννοια του δημοσίου φορέα, μπορεί να συμμετάσχει σε μια ΣΔΙΤ και να αποτελέσει συμβαλλόμενο μέρος σε σύμβαση σύμπραξης.

Πρέπει επιπλέον να παρατηρηθεί ότι στις προϋποθέσεις που θέτει ο Νόμος για τον χαρακτηρισμό ενός προσώπου ως Ιδιωτικού Φορέα, δεν συμπεριλαμβάνεται η προϋπόθεση της ελληνικής (ή ευρωπαϊκής) ιθαγένειας ή έδρας. Συνεπώς προκύπτει ότι ο αντισυμβαλλόμενος ιδιωτικός φορέας μπορεί να είναι και αλλοδαπό (ακόμα και μη ευρωπαϊκό) φυσικό ή νομικό πρόσωπο⁶³.

3.4.2.1 Η Ανώνυμη Εταιρεία Ειδικού Σκοπού

Κατά το προσυμβατικό στάδιο της Σύμπραξης, ο Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να έχει τόσο τη μορφή του φυσικού όσο και του νομικού προσώπου (κυρίως τη μορφή της Κοινοπραξίας), ωστόσο, κατά το στάδιο που ακολουθεί την ανάθεση (σύναψη σύμβασης σύμπραξης), ο Ιδιωτικός Φορέας είναι υποχρεωμένος να συμβληθεί με την Αναθέτουσα Αρχή μέσω Ανώνυμης Εταιρείας Ειδικού Σκοπού⁶⁴. Στις ελληνικές συμβάσεις σύμπραξης, οι Ιδιωτικοί Φορείς συμβάλλονται μέσω ανωνύμων εταιρειών ειδικού σκοπού που συνιστώνται από αυτούς αποκλειστικά και μόνο για τους σκοπούς της Σύμπραξης που εδρεύουν στην Ελλάδα και λειτουργούν σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου περί ανωνύμων εταιρειών (άρθρο 1 παρ. 4).

Συνεπώς, στη συνήθη περίπτωση που οι Ιδιωτικοί Φορείς έχουν συμμετάσχει στις Διαδικασίες Ανάθεσης υπό τη μορφή της Κοινοπραξίας, τότε τα μέλη της Κοινοπραξίας

⁶³ Βασιλακάκης Ε., 2005, *Η διαιτητική επίλυση διαφορών σχετικών με τις ΣΔΙΤ*, Συνήγορος Τεύχος 55/2005, σελ. 51

⁶⁴ Γεωργακόπουλος Δ., 2007, *Ν. 3389/2005: Ένας κριτικός σχολιασμός* Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκουλα, σσ 17-31

θα αποτελέσουν και τα εταιρικά μέλη της Εταιρείας Εδικού Σκοπού, μέσω και της οποίας θα συμβληθούν στη Σύμπραξη⁶⁵.

Σύμφωνα με την παρ. 2 του άρθρου 4 της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ ορίζεται ότι η επιλεγείσα κοινοπραξία είναι δυνατόν να υποχρεωθεί να περιβληθεί συγκεκριμένη νομική μορφή, εάν της ανατεθεί η σύμβαση, στο μέτρο που η περιβολή αυτής της νομικής μορφής είναι αναγκαία για την ορθή εκτέλεση της σύμβασης. Κατά συνέπεια ο περιορισμός συμμετοχής των ιδιωτικών φορέων στη σύμπραξη μόνο με τη μορφή ανώνυμης Εταιρείας Εδικού Σκοπού δεν είναι αντίθετος με την Οδηγία.

Η έδρα της Ανώνυμης Εταιρείας Εδικού Σκοπού πρέπει υποχρεωτικά να βρίσκεται στην Ελλάδα (άρθρο 1 παρ. 4. εδ' α') και οι διατάξεις που την διέπουν να είναι ο ελληνικός νόμος περί Ανωνύμων Εταιρειών (Ν.2190/1920).

Επιπλέον, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 4 εδ. β' του Νόμου, μέτοχοι της Εταιρείας Εδικού Σκοπού δύνανται να είναι μόνο οι Ιδιωτικοί Φορείς κατά την έννοια του νόμου αυτού, αποκλείοντας έτσι από τη συμμετοχή στην Ανώνυμη Εταιρεία Εδικού Σκοπού το δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, καθώς και άλλες ανώνυμες εταιρείες, των οποίων το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου ανήκει στους ανωτέρω δημόσιους φορείς.

Τρίτοι δύνανται να αποκτήσουν μετοχές σύμφωνα με τις ειδικές προβλέψεις του ίδιου νόμου περί ανωνύμων εταιρειών, το καταστατικό της Εταιρείας και τις τυχόν ειδικές προβλέψεις της Σύμβασης Σύμπραξης (άρθρο 1 παρ. 4. εδ' β' του Νόμου).

Ως τρίτοι εδώ πρέπει να εννοηθούν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, τα οποία δεν είχαν συμπεριληφθεί εντός των πλαισίων της Κοινοπραξίας, η οποία συμμετείχε ως προσφέρουσα, κατά τις Διαδικασίες Ανάθεσης. Από την έννοια των τρίτων, κατά ρητή νομοθετική επιταγή (άρθρο 1 παρ. 4. εδ' β' του Ν.3389/2005), πρέπει να εξαιρεθούν οι Δημόσιοι Φορείς, οι οποίοι σε καμία περίπτωση δεν μπορούν να αποκτήσουν μετοχές της Ανώνυμης Εταιρείας Εδικού Σκοπού.

Η προτίμηση της μορφής της Ανώνυμης Εταιρείας Εδικού Σκοπού αντανακλά την πάγια τακτική που ακολουθείται στο πλαίσιο των συμπράξεων σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες Αιτιολογική έκθεση Ν. 3389/2005. Επειδή συνήθως μέσω ΣΔΙΤ πραγματοποιούνται έργα πολυετούς διάρκειας και μεγάλου οικονομικού κόστους, οι τράπεζες που χρηματοδοτούν

⁶⁵ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη σ.155

τους Ιδιωτικούς Φορείς προτιμούν να συναλλάσσονται με ανώνυμες εταιρείες ειδικού σκοπού, καθώς οι τελευταίες δεν βαρύνονται με άλλες υποχρεώσεις παρά μόνο από αυτές που σχετίζονται με την υλοποίηση της σύμπραξης⁶⁶. Πράγματι, μέσω της ίδρυσης της ανώνυμης εταιρείας ειδικού σκοπού, η εταιρεία απομονώνεται οικονομικά και νομικά από την οικονομική κατάσταση των εταίρων της και μπορεί έτσι να επιβαρυνθεί μόνο από υποχρεώσεις που δημιουργούνται κατά τη διάρκεια σύμπραξης⁶⁷, καθώς οι τρίτοι-δανειστές των εταίρων δεν είναι και δανειστές της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.

Επιπλέον, μέσα από την υποχρεωτική συμμετοχή του ιδιωτικού φορέα μόνο μέσω της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού εξασφαλίζεται η απαιτούμενη διαφάνεια, αλλά ταυτόχρονα και ο έλεγχος από πλευράς αναθέτουσας αρχής της μετοχικής σύνθεσης της εταιρείας (άρθρο 1 παρ.4. Αιτιολογικής έκθεσης Ν.3389/2005).

Ως χαρακτηριστικές διευκολύνσεις από την πλευρά του Κράτους προς την Ανώνυμη Εταιρεία Ειδικού Σκοπού⁶⁸, μπορούν να αναφερθούν (α) η απαλλαγή της εταιρείας από τον φόρο εισοδήματος επί των δεδουλευμένων τόκων που αποκτά μέχρι τον χρόνο έναρξης της εκμετάλλευσης, (β) η δυνατότητα μεταφοράς και συμψηφισμού των συσσωρευμένων ζημιών της Εταιρείας με τα φορολογητέα κέρδη των δέκα επόμενων χρήσεων, καθώς και (γ) η επιτάχυνση της διαδικασίας έκδοσης όλων των απαραίτητων αδειών (60 ημέρες).

Μέσω των περιορισμών που θέτει ο νόμος αποτρέπεται η ελεύθερη μεταβίβαση των μετοχών της ανώνυμης Εταιρείας Ειδικού Σκοπού ή των δικαιωμάτων ψήφου στην εταιρεία, που θα αποτελούσε έμμεσα την έξοδο του ιδιωτικού φορέα από τη σύμβαση και την αλλοίωση του εταιρικού σκοπού (άρθρο 28. Αιτιολογικής Έκθεσης του Νόμου 3389/2005). Ο τρόπος με τον οποίο περιορίζεται και αποτρέπεται η αλλοίωση του εταιρικού σκοπού και ταυτόχρονα προάγεται η διαφάνεια, είναι μια σειρά περιορισμών που θέτει ο νόμος όσον αφορά σε μια σειρά πράξεων που δεν μπορούν να επιχειρηθούν έγκυρα από τη διοίκηση της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού χωρίς την προηγούμενη έγγραφη συναίνεση της αναθέτουσας αρχής.

⁶⁶ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

⁶⁷ Βενιέρης Ι., 2007

⁶⁸ Λαμπαδάριος Κ., 2005, *Ο νέος Νόμος 3389/2005 για τις ΣΔΙΤ, Συνήγορος 51/2005* (http://www.lambadarioslaw.gr/downloads/3389_05.pdf)

Συμπερασματικά, μπορούμε να καταλήξουμε στο ότι μέσω της Εταιρίας Ειδικού Σκοπού δημιουργείται ένα κανονιστικό πλαίσιο προστασίας των συμφερόντων τόσο του Δημοσίου, όσο και των σκοπών της ίδιας της σύμπραξης. Η εταιρική μορφή της Ανώνυμης Εταιρείας προσφέρει ασφάλεια στο πεδίο μη εξάρτησης της νομικής κατάστασης της εταιρείας από τυχόν προσωπικές μεταβολές στην οικονομική και νομική κατάσταση των μετόχων της.

Η σύσταση και η λειτουργία της εταιρείας στο αποκλειστικό πλαίσιο της σύμπραξης, καθώς και ο έλεγχος και η ανάγκη προηγούμενης έγκρισης της Αναθέτουσας Αρχής στις όποιες εταιρικές μεταβολές (απορρόφηση, συγχώνευση, εισαγωγή σε χρηματιστηριακή αγορά, κ.ά.), αποτελούν εχέγγυα τόσο προς την κατεύθυνση προστασίας της Αναθέτουσας Αρχής από κακόπιστες ενέργειες των ιδιωτικών φορέων, όσο και στην αποτελεσματική περάτωση των σκοπών της Σύμπραξης⁶⁹.

3.5 Το αντικείμενο της Σύμβασης της Σύμπραξης

Σύμφωνα με το άρθρο 2 παρ. 1 εδ. α' του Νόμου, αντικείμενο της σύμβασης της σύμπραξης μπορεί να αποτελεί *«η εκτέλεση έργων ή και η παροχή υπηρεσιών που ανήκουν στην αρμοδιότητα των Δημόσιων Φορέων με βάση διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους»*.

Στον ορισμό του «έργου» προσδίδεται (άρθρο 8) η έννοια του *«αποτελέσματος ενός συνόλου οικοδομικών εργασιών ή εργασιών πολιτικού μηχανικού που προορίζεται να πληροί αυτό καθαυτό μια οικονομική ή τεχνική λειτουργία»*. Ο συγκεκριμένος ορισμός είναι ο ίδιος με τον ορισμό του ΠΔ.334/2000 (άρθρο 3) για τις συμβάσεις παραχώρησης και είναι σαφώς ευρύτερος από αυτόν του νόμου για τα Δημόσια Έργα (άρθρο 1) αφού δεν αναφέρεται μόνο στην έννοια των Δημοσίων Έργων, αλλά στο έργο γενικά.

Έχει γίνει δεκτό ότι η συγκεκριμένη παράλειψη δεν αποτελεί νομοθετική παράβλεψη, αλλά πρόβλεψη πεδίου εφαρμογής του Νόμου περί ΣΔΙΤ τόσο και στις περιπτώσεις που το έργο δεν έχει δημόσιο χαρακτήρα.

Συγκεκριμένα, παρέχεται η δυνατότητα εφαρμογής του Νόμου και όταν το έργο που θα κατασκευαστεί δεν θα εξυπηρετεί κατ' ανάγκη το δημόσιο συμφέρον, με την έννοια της εξυπηρέτησης των κοινωνικών αναγκών ή την ανάπτυξη των κρατικών παραγωγικών

⁶⁹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη σσ 160-161

δυνατοτήτων. Πρόκειται για τις περιπτώσεις που η Αναθέτουσα Αρχή θα λειτουργήσει σαν ιδιώτης και θα συμβληθεί με τον αντισυμβαλλόμενο με σκοπό την εξυπηρέτηση της ιδιωτικής της περιουσίας και οικονομίας, καθώς και την επίτευξη επιχειρηματικού κέρδους μέσω της συμμετοχής της στην αγορά.

Αντικείμενο της σύμβασης ΣΔΙΤ πέρα από την εκτέλεση έργου μπορεί να αποτελεί και η ταυτόχρονη (ή μη) παροχή υπηρεσιών. Στην έννοια της σύμβασης υπηρεσιών ο νόμος ορίζει ότι αποτελούν «συμβάσεις, πλην των συμβάσεων έργων, που έχουν ως αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών οποιασδήποτε φύσης».

Μέσω αυτού του ευρέος ορισμού, γίνεται αντιληπτό ότι ο Νόμος περιλαμβάνει στην έννοια της σύμβασης υπηρεσιών κάθε σύμβαση που στοιχειοθετεί τα εξής βασικά χαρακτηριστικά: α) η βούληση του νομοθέτη η συγκεκριμένη δραστηριότητα να αποτελεί παροχή δημόσιας υπηρεσίας, β) η δημιουργία σχέσης δημοσίου δικαίου με εξαιρετικό συμβατικό καθεστώς και γ) η εξυπηρέτηση των δημοσίων αναγκών και συμφερόντων. Πέρα από τα ανωτέρω θεωρητικά και νομολογιακά κριτήρια για την υπαγωγή μιας σύμβασης υπηρεσιών στην έννοια της δημόσιας σύμβασης, ο ίδιος ο Νόμος θέτει μία και μοναδική προϋπόθεση για την υπαγωγή σε αυτόν που δεν είναι άλλη από τη σύμπτωση της παρεχόμενης υπηρεσίας εντός των νομικών, συμβατικών ή καταστατικών αρμοδιοτήτων του δημόσιου φορέα.

Ως αντικείμενο λοιπόν της ΣΔΙΤ κατά τον Ν.3389/2005 μπορεί να θεωρηθεί τόσο η κατασκευή έργου και η παροχή υπηρεσιών, όσο και η «ομαδοποίηση» αυτών υπό τη μορφή της μεικτής σύμβασης⁷⁰.

3.5.1 Οι Απαγορεύσεις του Αντικειμένου της Σύμβασης Σύμπραξης

Με βάση τις διατάξεις του Νόμου (άρθρο 2 παρ.3) «δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο Σύμπραξης οι δραστηριότητες που κατά το Σύνταγμα ανήκουν άμεσα και αποκλειστικά στο Κράτος και ιδίως η εθνική άμυνα, η αστυνόμευση, η απονομή της δικαιοσύνης και η εκτέλεση των ποινών που επιβάλλονται από τα αρμόδια δικαστήρια». Ο περιορισμός αυτός αντανακλά την πάγια νομολογία του ΣτΕ, σύμφωνα με την οποία «δεν είναι δυνατή η υποκατάσταση ιδιωτών στη θέση του κράτους, σε ό,τι αφορά στην άσκηση της

⁷⁰ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη σ 193

ίδιας της δημόσιας εξουσίας είτε στο πλαίσιο του κράτους δικαίου είτε στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους, στο μέτρο που το τελευταίο έχει διασφαλιστεί συνταγματικά» (άρθρο 2 παρ.3 της Αιτιολογικής Έκθεσης του Ν.3389/2005).

Η εν λόγω διάταξη δεσμεύει τόσο την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ, τη Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ, όσο και τους αντισυμβαλλόμενους ιδιώτες, αφού επιφέρει ακυρότητα κάθε πράξης ή συμφωνίας που αντίκειται σε αυτή⁷¹.

Όπως αναφέρεται και στην αιτιολογική έκθεση του Νόμου, η ενδεικτική αυτή απαρίθμηση των απαγορεύσεων του αντικειμένου της Σύμπραξης⁷², έχει ως έρεισμα την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, που ιδιαίτερα με την απόφαση 1934/1998 («υπόθεση παρκόμετρων») ορίστηκε ότι «μια τέτοια παραβίαση αποτελεί παραβίαση του αρθρ. 1 παρ. 3 του Συντάγματος, όπου κατοχυρώνεται η αρχή της λαϊκής κυριαρχίας όπως και του άρθρου 26 παρ. 2, σύμφωνα με το οποίο η εκτελεστική εξουσία ασκείται από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας και την Κυβέρνηση».

Όπως και σε άλλες αποφάσεις του Συμβουλίου της Επικρατείας (ΣτΕ 867/2002, ΣτΕ 2166/2002, ΣτΕ 2317/1999) έχει γίνει δεκτό, «η εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου σε καμία περίπτωση δεν μπορεί να ανατεθεί σε νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, επειδή οι αρμοδιότητες αυτές είναι αναπόσπαστες από τον πυρήνα της κρατικής εξουσίας ως έκφραση της λαϊκής κυριαρχίας».

Στο σημείο αυτό αξίζει να σχολιάσουμε ότι το ΣτΕ και ο κατά περίπτωση δικάσας Δικαστής καλείται να κρίνει και να αξιολογήσει το κατά πόσο η κάθε μεταβιβαζόμενη αρμοδιότητα σε κάποιο φορέα (π.χ. Ν.Π.Ι.Δ.) ανήκει στον πυρήνα της έννοιας του κράτους (π.χ. ο τομέας της εθνικής άμυνας, της εθνικής ασφάλειας, της δικαστικής λειτουργίας, της ασφάλισης, της φορολογικής διαδικασίας και το σφραγιστικό σύστημα). Ο κρατικός πατερναλισμός και η διστακτικότητα νομοθετικής εξουσίας προς την ιδιωτική δράση θεμελίωσε ιστορικά από τον 18^ο αιώνα το μοντέλο του συγκεντρωτικού κράτους που δύσκολα εκχωρεί εξουσίες και αρμοδιότητες, επιφυλάσσοντας για τον εαυτό του την πρωτοκαθεδρία και την πλήρη ανεξαρτησία δράσης στους περισσότερους τομείς. Βέβαια υπό την ενίσχυση των φιλελευθέρων φωνών και αντιλήψεων ιδιαίτερα στο πλαίσιο της

⁷¹ Καϊδατζής Α., 2006, *Το πεδίο εφαρμογής των ΣΔΙΤ : Συνταγματική θεώρηση ενόψει της Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 65- 76

⁷² Γεωργακόπουλος Δ., 2007, *Ν. 3389/2005: Ένας κριτικός σχολιασμός* Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 17-31

παγκοσμιοποίησης και της ευρωπαϊκής οικονομίας, του ελεύθερου ανταγωνισμού, της ενιαίας αγοράς και της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών τα όρια αυτά συχνά είναι υποκειμενικά, διάτρητα και ασαφή καθόσον ο εν λόγω χαρακτηρισμός εναπόκειται στην αξιολογική κρίση του κρίνοντος κατά πόσον οι δράσεις αυτές μπορούν να χαρακτηριστούν αμιγώς κρατικές.

Σχηματικά θα μπορούσαμε να απαριθμήσουμε της ανωτέρω απαγορεύσεις αντικειμένου της σύμβασης ΣΔΙΤ σε τέσσερις κατηγορίες⁷³, α) κλασικές δραστηριότητες εξουσιαστικής δράσης (π.χ. δημόσια τάξη, ασφάλεια και ποινικός σωφρονισμός), β) δραστηριότητες διοικητικής εποπτείας (π.χ. έκδοση διοικητικών αδειών), γ) χάραξη δημόσιας πολιτικής (π.χ. χωροταξικός και πολεοδομικός σχεδιασμός) και δ) δραστηριότητες που απορρέουν από τη συνταγματική επιταγή προς κρατική παροχική δράση (π.χ. δημόσια ασφάλιση, δημόσια εκπαίδευση και δημόσια υγεία).

Ο προσδιορισμός του περιεχομένου του πυρήνα της κρατικής δράσης, πέρα από ένα αδιαμφισβήτητο κομμάτι του, αποτελεί ένα σύνολο υποκειμενικών πολιτικών και οικονομικών αντιλήψεων⁷⁴. Ωστόσο σε καμία περίπτωση δεν μπορεί το κράτος να απεμπολήσει εντελώς το ρυθμιστικό και ελεγκτικό του ρόλο σε θέματα παροχικής πολιτικής στο πλαίσιο του κοινωνικού κράτους. Οι κεντρικοί άξονες της νέας πολιτικής για το δημόσιο τομέα είναι ότι, ενώ ο επιχειρηματικός ρόλος του Κράτους περιορίζεται, σε βαθμό που φυσικά ποικίλλει ανάλογα με τη συγκυρία και τις επιμέρους πολιτικές κατευθύνσεις και επιλογές, αντίθετα ο εποπτικός, ο εγγυητικός, ο ρυθμιστικός και ο ελεγκτικός του ρόλος ενισχύεται και αναβαθμίζεται ουσιαστικά⁷⁵.

Σε κάθε περίπτωση που η μεταβίβαση κρατικών αρμοδιοτήτων αποτελεί θεμιτό αντικείμενο σύμβασης ΣΔΙΤ, δεν επιτρέπεται αυτή η ιδιωτικοποίηση να οδηγεί σε απορύθμιση και πλήρη αποχή της κρατικής παρεμβατικότητας⁷⁶. Το κράτος οφείλει να αναλαμβάνει το ρόλο του «εγγυητή» προκειμένου να διασφαλίσει προς τους πολίτες του τη συνεχή και άρτια παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο πάντα της αρχής της νομιμότητας και

⁷³ Καϊδατζής Α., 2006, *Το πεδίο εφαρμογής των ΣΔΙΤ : Συνταγματική θεώρηση ενόψει της Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 65- 76

⁷⁴ Φορτσάκης Θ., *Συνταγματικοί και υπερνομοθετικοί περιορισμοί των ιδιωτικοποιήσεων.*, Δ.τ.Α., Τεύχος 22/2004, σελ. 453

⁷⁵ Μακροδημήτρης, Αν., 2008, *Δημόσιο, ιδιωτικοποίηση και κοινωνία πολιτών: προς μια νέα σύνθεση*, Τάσεις και Προβλήματα της Οικονομίας, ALLMEDIA

⁷⁶ Βλαχόπουλος Σ., *Η Ιδιωτικοποίηση των αρμοδιοτήτων του πυρήνα της κρατικής εξουσίας.*, Δ.τ.Α., Τεύχος 22/2004, σελ. 474

το σεβασμό των ατομικών και κοινωνικών συνταγματικών δικαιωμάτων. Στο πλαίσιο αυτό φαίνεται να κινήθηκε πρόσφατη απόφαση του ΣτΕ (υπ. αριθμ. 3266/08), σύμφωνα με την οποία αν και κρίθηκε συνταγματικό το σύστημα ελεγχόμενης στάθμευσης, ακυρώνει πρόστιμα σε παραβάτες ελεγχόμενης στάθμευσης από το Δήμο Αθηναίων. Ο πολίτης, που προσέβαλε την απόφαση προσδιορισμού των προστίμων, υποστήριζε ότι το μέτρο δεν αποθαρρύνει, αλλά αντίθετα ενθαρρύνει την στάθμευση σε θέσεις των κοινόχρηστων δρόμων για να εισπραχθούν όσο το δυνατόν περισσότερα τέλη, ενώ με την υποχρεωτική ανά τρίωρο αναζήτηση άλλης θέσης στάθμευσης, επιβαρύνεται (για εισπρακτικούς λόγους) ο κυκλοφοριακός φόρτος. Με αυτό τον τρόπο παραβιάζονται οι συνταγματικές διατάξεις που κατοχυρώνουν την ελευθερία κίνησης των πολιτών και ανάπτυξης της προσωπικότητάς τους, αφού επιβάλλονται τέλη απαγορευμένα για τη χρήση κοινόχρηστων χώρων. Έτσι το ΣτΕ με την απόφασή του, έκρινε ότι με τη θέσπιση του ΚΟΚ του 1999, τα νομαρχιακά, δημοτικά ή κοινοτικά συμβούλια επιτρέπεται να ρυθμίζουν τους χώρους ελεγχόμενης στάθμευσης με τη σήμανση «P-69» καθώς και το οικείο τέλος στάθμευσης, όμως τα επιβαλλόμενα πρόστιμα για παράβαση της ελεγχόμενης στάθμευσης προβλέπονται αποκλειστικά από τις διατάξεις του ΚΟΚ και όχι από την εξουσιοδοτική διάταξη του Ν.1416/84 (κατά το μέρος που προέβλεπε ότι τα δημοτικά και κοινοτικά συμβόλαια καθορίζουν εκτός από τα τέλη και το ύψος του προστίμου για παράβαση της ελεγχόμενης στάθμευσης) διότι η ανάθεση αρμοδιοτήτων αστυνομικής φύσεως, όπως η βεβαίωση της παράβασης, η ακινητοποίηση οχημάτων και η επιβολή σχετικών προστίμων σε ΝΠΙΔ αντίκειται στο Σύνταγμα, ενώ ο Ν.3389/2005 ρητά επιφυλάσσει την αστυνόμευση στο κράτος⁷⁷.

Πρέπει να γίνει ωστόσο δεκτό ότι οι ανωτέρω αναφερόμενοι περιορισμοί από το αντικείμενο της σύμβασης ΣΔΙΤ, αφορούν κυρίως στο μέρος της σύμβασης που έχει να κάνει με την παροχή υπηρεσιών και όχι με την κατασκευή έργου⁷⁸. Συνεπώς, ακόμα και στις περιπτώσεις που άπτονται στους τομείς δράσης που απαγορεύουν τη σύμπραξη, η εκτέλεση έργου στους τομείς αυτούς αποτελεί θεμιτό και νόμιμο αντικείμενο της σύμβασης ΣΔΙΤ.

⁷⁷ Μανιάτης Α., *Νομοθεσία και Ασφάλεια Τεχνικών Έργων- Νομοθεσία Μελετών και Εκτέλεσης Δημοσίων Τεχνικών Έργων*, Τόμος Α', Μέρος Β', σσ.229, 247, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο

⁷⁸ Βενέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ 203-207

Έτσι, δεν εξαιρούνται δραστηριότητες οι οποίες αν και εντάσσονται στο ευρύτερο πλαίσιο των κρατικών αρμοδιοτήτων δεν μπορούν να ενταχθούν στον σκληρό πυρήνα της κρατικής μονομερούς δράσης. Πρόκειται για παράδειγμα για την κατασκευή φυλακών, αστυνομικών τμημάτων ή δικαστικών μεγάρων, η οποία αποτελεί θεμιτό αντικείμενο ΣΔΙΤ και σε καμία περίπτωση δεν υπόκειται στις νομοθετικές εξαιρέσεις του αντικειμένου της σύμπραξης.

3.6 Μορφές Σύμβασης Σύμπραξης

Η κατηγοριοποίηση των συμβάσεων σύμπραξης καθορίζεται από το ακριβές περιεχόμενο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών εκ της σύμβασης σύμπραξης, δηλαδή από τα δικαιώματα των μερών επί των εγκαταστάσεων, τις υποχρεώσεις των τρίτων, τον τρόπο χρήσης των εγκαταστάσεων και τους κινδύνους που αναλαμβάνουν τα μέρη κ.λπ..

Παρακάτω παρουσιάζονται οι επτά βασικές μορφές σύμβασης σύμπραξης⁷⁹, που μπορεί να λάβει μια σύμβαση σύμπραξης. Δεν είναι οι μόνες που μπορούν να εμφανιστούν σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, αλλά είναι οι βασικότερες και κυριότερες μορφές, ενώ κάθε άλλη μορφή σύμπραξης βασίζεται σε στοιχεία των επτά αυτών μορφών.

1. Μοντέλο πώλησης στο δημόσιο φορέα με παρακράτηση κυριότητας

Στο συγκεκριμένο μοντέλο η εταιρεία ειδικού σκοπού αναλαμβάνει τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, διαχείριση του αντικειμένου της σύμπραξης, την εκκαθάριση των σχέσεων και έχει την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων μέχρι τη λήξη της σύμπραξης είτε αφορά σε έργο είτε αφορά σε παροχή υπηρεσιών. Ο δημόσιος φορέας κατά τη διάρκεια της σύμπραξης έχει μόνο το δικαίωμα χρήσης-εκμετάλλευσης καταβάλλοντας τις πληρωμές στον ιδιωτικό φορέα, ενώ στο τέλος της λήξης της σύμπραξης, οι εγκαταστάσεις αυτομάτως μεταβιβάζονται σε αυτόν.

⁷⁹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ 216-271

2. Μοντέλο χρηματοδοτικής μίσθωσης στο δημόσιο

Η εταιρεία ειδικού σκοπού είναι υπεύθυνη για τη μελέτη, την κατασκευή των εγκαταστάσεων και των υποδομών, τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση του αντικειμένου της σύμπραξης καθώς επίσης και για την ετοιμότητα και καταλληλότητα των εγκαταστάσεων προς χρήση, τη συντήρηση αυτών και την παροχή σχετικών βοηθητικών υπηρεσιών. Μέχρι τη λήξη της σύμπραξης διατηρεί την κυριότητα των εγκαταστάσεων, οι οποίες δεν μεταβιβάζονται αυτομάτως στο δημόσιο φορέα, αλλά απαιτείται να ασκηθεί από μέρους του δημόσιου φορέα το δικαίωμα απόκτησης της κυριότητας επί των εγκαταστάσεων, που αποτέλεσαν αντικείμενο της σύμπραξης μέχρι τη λήξη της σύμπραξης. Εάν δεν ασκηθεί το δικαίωμα αυτό, οι εγκαταστάσεις παραμένουν στην κυριότητα της εταιρείας ειδικού σκοπού. Ουσιαστικά η σύμβαση σύμπραξης σε αυτήν την περίπτωση προσομοιάζει στη σύμβαση χρηματοδοτικής μίσθωσης.

3. Μοντέλο μίσθωσης των εγκαταστάσεων στο δημόσιο φορέα

Η εταιρεία ειδικού σκοπού είναι υπεύθυνη για τη μελέτη, την κατασκευή των εγκαταστάσεων και των υποδομών, τη χρηματοδότηση, τη διαχείριση του αντικειμένου της σύμπραξης καθώς επίσης και για την ετοιμότητα και καταλληλότητα των εγκαταστάσεων προς χρήση, τη συντήρηση αυτών και την παροχή σχετικών βοηθητικών υπηρεσιών. Η εταιρεία ειδικού σκοπού έχει την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων, που αποτελούν το αντικείμενο της σύμπραξης, ενώ συμφωνείται πως το δικαίωμα εκμετάλλευσης και χρήσης των εγκαταστάσεων αυτών το έχει ο δημόσιος φορέας. Στο τέλος της σύμπραξης συμφωνείται είτε η ανανέωση της μίσθωσης είτε ακόμα και πώληση των εγκαταστάσεων στο δημόσιο φορέα.

4. Μοντέλο κυριότητας του δημόσιου φορέα επί των εγκαταστάσεων

Το κύριο χαρακτηριστικό αυτού του μοντέλου σύμπραξης είναι, πως από την αρχή της διαδικασίας σύμπραξης μέχρι το τέλος αυτής ο κύριος των εγκαταστάσεων που αφορά η σύμπραξη είναι ο δημόσιος φορέας. Ο δημόσιος φορέας κατά τη διάρκεια της σύμπραξης καταβάλλει τις πληρωμές στον ιδιωτικό φορέα σε τακτά χρονικά διαστήματα. Ενδέχεται πάντως σε κάποιες περιπτώσεις η εταιρεία ειδικού σκοπού να έχει σύμφωνα με τη σύμβαση σύμπραξης και το δικαίωμα της χρήσης και εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων, εν όλω ή εν μέρει, κάτι που αποτελεί αντικείμενο συμφωνίας στη σύμβαση σύμπραξης.

5. Μοντέλο ανάθεσης της διαχείρισης στην εταιρεία ειδικού σκοπού

Στο μοντέλο αυτό οι εγκαταστάσεις ήδη υφίστανται και ανήκουν στο δημόσιο φορέα. Αυτός επιλέγει να αναθέσει τη διαχείριση αλλά και εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων στην εταιρεία ειδικού σκοπού, διατηρώντας την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων και μεταθέτοντας στην εταιρεία ειδικού σκοπού την άσκηση της δραστηριότητας να παρέχει τις αντίστοιχες δημόσιες υπηρεσίες. Η εταιρεία ειδικού σκοπού αναλαμβάνει την αναδιάρθρωση του τρόπου λειτουργίας των εγκαταστάσεων, την βελτιστοποίηση των αποτελεσμάτων λειτουργίας και την επωφελέστερη παροχή υπηρεσιών εκ των εγκαταστάσεων αυτών. Επίσης αναλαμβάνει την προμήθεια των εγκαταστάσεων με μηχανήματα και εξοπλισμό που καθιστούν καλύτερη τη λειτουργία των εγκαταστάσεων.

Ειδική εφαρμογή βρίσκει αυτό το μοντέλο σύμπραξης στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών κοινής ωφέλειας, όπως η ύδρευση, η αποχέτευση, η παραγωγή και διανομή ενέργειας, αερίου ή και ακόμα και η παροχή τηλεπικοινωνιακών υπηρεσιών.

6. Μοντέλο παραχώρησης της λειτουργίας στους ιδιωτικούς φορείς

Στη σύμπραξη με αυτήν τη μορφή η εταιρεία ειδικού σκοπού αναλαμβάνει τη μελέτη, κατασκευή εγκαταστάσεων και λειτουργία και διαχείριση αυτών με σκοπό την παροχή υπηρεσιών ή μόνο την κατασκευή έργου. Στο μεγαλύτερο βαθμό η σύμπραξη αυτή αφορά στην παροχή αγαθών και υπηρεσιών προς τρίτους, προς εξυπηρέτηση δημοσίων αναγκών και με σκοπό την ικανοποίηση του δημοσίου συμφέροντος. Το χαρακτηριστικό της σύμπραξης αυτής είναι, πως το προϊόν της διαχείρισης και λειτουργίας των εγκαταστάσεων δεν προορίζεται για το δημόσιο φορέα, αλλά για τρίτους χρήστες του έργου και των δημοσίων υπηρεσιών, οι οποίοι καταβάλλουν τις πληρωμές για την αποπληρωμή της σύμπραξης. Η καταβολή των ποσών γίνεται είτε απευθείας από τους τρίτους στην εταιρεία ειδικού σκοπού ή από τους τρίτους στο δημόσιο φορέα και κατόπιν προωθούνται προς την εταιρεία ειδικού σκοπού και τους ιδιωτικούς φορείς.

Η εταιρεία ειδικού σκοπού καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης έχει την κυριότητα των εγκαταστάσεων και στη λήξη της σύμπραξης είτε τις μεταβιβάζει στο δημόσιο, είτε διατηρεί την κυριότητα αυτών. Το μοντέλο αυτό σύμπραξης ταυτίζεται σε μεγάλο βαθμό τις συμβάσεις παραχώρησης και τα αυτοχρηματοδοτούμενα έργα.

7. Μοντέλο εταιρικής συμμετοχής

Στη σύμπραξη με αυτήν τη μορφή συστήνεται μια εταιρεία (μεικτή επιχείρηση, η οποία είναι ΝΠΙΔ, και στην οποία συμμετέχουν οικονομικά και διοικητικά το δημόσιο, με όποια μορφή μπορεί να έχει, και ιδιωτικοί φορείς), ενδεχομένως και ανώνυμη κατά το πρότυπο της εταιρείας ειδικού σκοπού, η οποία αναλαμβάνει την εκτέλεση του έργου, τη διαμόρφωση των εγκαταστάσεων και του τρόπου παροχής των δημοσίων υπηρεσιών. Η σημαντική διαφορά από τις άλλες μορφές σύμπραξης είναι, πως σε αυτήν ο δημόσιος φορέας εμπλέκεται ενεργά όχι μόνο στην διαδικασία αλλά και στην ίδια την εταιρεία που αναλαμβάνει τις δραστηριότητες στη σύμπραξη..

Το εν λόγω μοντέλο σύμπραξης στην Ελλάδα δεν πρόκειται να χρησιμοποιηθεί, δεδομένου ότι εκ του Ν.3389/2005 ο δημόσιος φορέας μπορεί να συνεργαστεί με τους ιδιώτες μόνο συμβατικά στη διαδικασία σύμπραξης και όχι και εταιρικά (μέτοχοι στην εταιρεία ειδικού σκοπού μπορούν να είναι μόνο οι ιδιωτικοί φορείς).

ΤΕΤΑΡΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το προσυμβατικό πλαίσιο για την υλοποίηση των συμβάσεων σύμπραξης

4.1 Τα όργανα και οι διαδικασίες για την υλοποίηση των ΣΔΙΤ

Η υλοποίηση μιας σύμβασης εκτέλεσης ενός έργου ή παροχής υπηρεσιών ακολουθεί τα στάδια του σχεδιασμού, της ωρίμανσης, της ανάθεσης και της εκτέλεσης. Καθ' όλη τη διάρκεια αυτών των διαδοχικών σταδίων απαιτούνται θεσπισμένες διαδικασίες που οδηγούν μέσω ασφάλειας δικαίου στο τελικό αποτέλεσμα⁸⁰.

Στις ΣΔΙΤ, οι διαδικασίες αυτές υλοποιούνται μέσω οργάνων – φορέων της δημόσιας εξουσίας, τα οποία δρουν διοικητικά, εκδίδοντας διοικητικές πράξεις (κανονιστικές - ατομικές), αποφασίζοντας ή εγκρίνοντας συμβατικές δράσεις. Η θεσμοθέτηση των οργάνων αυτών οφείλεται στην ανάγκη δημιουργίας ενός συγκροτημένου μηχανισμού διοίκησης τέτοιων συμβάσεων, οι οποίες χαρακτηρίζονται από την πολυπλοκότητα τόσο κατά το στάδιο προετοιμασίας της Σύμβασης Σύμπραξης, όσο και κατά το στάδιο εκτέλεσης αυτής.

Στο πλαίσιο του Νόμου για τις ΣΔΙΤ, ορίζονται δύο διοικητικά όργανα, τα οποία είναι αρμόδια καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησης μιας Σύμπραξης. Το πρώτο είναι η Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.) ως ένα καθοδηγητικό όργανο ανωτάτου επιπέδου και το δεύτερο είναι η Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.) ως το ενδιάμεσο όργανο μεταξύ των φορέων υλοποίησης των συμβάσεων και της ΔΕΣΔΙΤ, με επικουρικό ρόλο.

4.1.1 Η Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Διοικητικού Τομέα

Σύμφωνα με το άρθρο 3 του ν. 3389/2005 συνιστάται Διυπουργική Επιτροπή Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.). Η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ αποτελείται από τον Υπουργό Οικονομίας και Οικονομικών, τον Υπουργό Ανάπτυξης και τον Υπουργό Περιβάλλοντος, χωροταξίας και δημοσίων Έργων, ως τακτικά μέλη και τον Υπουργό ή τους Υπουργούς που εποπτεύουν καθένα από τους

⁸⁰ Μητκίδης Χ., 2007, *Όργανα και Διαδικασίες για την Υλοποίηση των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα* (σε συλλογικό έργο) Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 41-50

Δημόσιους Φορείς, οι οποίοι προβλέπεται να συμμετάσχουν στη Σύμπραξη ή και να συμβληθούν στη Σύμβαση Σύμπραξης ή και στα Παρεπόμενα Σύμφωνα, ως έκτακτα μέλη. Ο Υπουργός Οικονομίας και Οικονομικών προεδρεύει της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ, εποπτεύει το έργο της και έχει την ευθύνη της υποβολής των σχετικών εισηγήσεων προς αυτή. Η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ αποφασίζει κατόπιν εισηγήσεων της Ειδικής Γραμματείας Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, σύμφωνα με τα ειδικώς προβλεπόμενα στα εδάφια (αα) έως (στστ) της παραγράφου 2 του άρθρου 4 το κατά πόσο η κατασκευή ενός έργου ή η παροχή μιας υπηρεσίας θα υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.3389/2005 για τις ΣΔΙΤ, μετά από εκτίμηση των οικονομικών και άλλων δεδομένων.

Ουσιαστικά το όργανο της Διυπουργικής Επιτροπής αποτελεί το θεσμοθετημένο μέσο εκ του Ν. 3389/2005 που ασκεί τον κύριο εποπτικό ρόλο του δημοσίου, και ουσιαστικά αντιπροσωπεύει το δημόσιο τομέα και τα συμφέροντα αυτού. Αποτελεί το όργανο θεματοφύλακα των δημοσίων συμφερόντων και το μέσο νομιμοποίησης της παραχώρησης δικαιωμάτων και καθηκόντων στους ιδιωτικούς φορείς. Σε αυτό το πλαίσιο το άρθρο 3 στην παρ. 2 ορίζει σχετικά με το όργανο αυτό, πως εξειδικεύει την κυβερνητική πολιτική για την εκτέλεση έργων και την παροχή υπηρεσιών με την συμμετοχή ιδιωτικών κεφαλαίων. Πάντως εκ της διατάξεως του νόμου προκύπτει, πως η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ δεν είναι όργανο σταθερό με σταθερή σύνθεση. Αποτελείται η σύνθεση αυτού του οργάνου από τακτικά μέλη και από έκτακτα. Ο προσδιορισμός των εκτάκτων μελών και η τελική σύνθεση του οργάνου αυτού σε κάθε περίπτωση εξαρτάται από τις εξεταζόμενες περιπτώσεις συμπράξεων⁸¹.

Η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ με αποφάσεις της:

(α) εγκρίνει την υπαγωγή Συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού ή ανακαλεί τέτοιες εγκρίσεις, σύμφωνα με την παράγραφο 3 του άρθρου 5,

(β) αποφασίζει την ένταξη στο Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων του καταβλητέου στους Ιδιωτικούς Φορείς συμβατικού ανταλλάγματος,

(γ) αποφασίζει για τη συμμετοχή ή μη του Δημοσίου στη χρηματοδότηση της κατασκευής των έργων ή της παροχής των υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της Σύμπραξης,

(δ) λαμβάνει κάθε άλλη συναφή απόφαση.

⁸¹ Βενέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ 108-109

4.1.2 Η Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα

Στο άρθρο 4 προβλέπεται, πως στο Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών συνιστάται Ειδική Γραμματεία Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα (Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.), με σκοπό την επικουρία της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ και των Δημόσιων Φορέων (άρθρο 59 παρ. 6 του ΠΔ 63/2005). Σύμφωνα με το άρθρο αυτό έργο της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ είναι:

(α) ο εντοπισμός των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεσθούν ή να παρασχεθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου αυτού σύμφωνα με την παράγραφο 2,

(β) η εν γένει προώθηση της εκτέλεσης έργων ή της παροχής υπηρεσιών μέσω του θεσμού των Συμπράξεων,

(γ) η διευκόλυνση και υποστήριξη των Δημόσιων Φορέων στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8, για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων που θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων ή την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο Συμπράξεων,

(δ) η παρακολούθηση της υλοποίησης των Συμβάσεων Σύμπραξης και των Παρεπόμενων Συμφώνων, η τακτική ενημέρωση της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ και η επεξεργασία και υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων και

(ε) η σύνταξη ετήσιας έκθεσης και η παρουσίασή της στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής.

Στις γενικές αρμοδιότητες της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ ανήκει το δικαίωμά της:

(α) να ζητά και να λαμβάνει στοιχεία σχετικά με έργα ή υπηρεσίες, την εκτέλεση ή παροχή των οποίων προωθούν ή σχεδιάζουν Δημόσιοι Φορείς,

(β) να ζητά και να λαμβάνει από οποιοδήποτε Δημόσιο ή Ιδιωτικό Φορέα κάθε πληροφορία ή στοιχείο που απαιτείται για να διαγνωσθεί, εάν η εκτέλεση ενός έργου ή η παροχή μιας υπηρεσίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της Σύμπραξης Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων σύμφωνα με τις διατάξεις του νόμου αυτού,

(γ) να επεξεργάζεται τα στοιχεία που λαμβάνει από επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς όπως, ενδεικτικά, από την Ελληνική Ένωση Τραπεζών, το Τεχνικό Επιμελητήριο Ελλάδος, το Οικονομικό Επιμελητήριο Ελλάδος και το Σύνδεσμο Εργοληπτικών Εταιρειών,

(δ) να μελετά ολοκληρωμένες προτάσεις που επεξεργάζονται Δημόσιοι και Ιδιωτικοί Φορείς για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή να καλεί Δημόσιους ή Ιδιωτικούς Φορείς να επεξεργασθούν τέτοιες προτάσεις και να παρέχει σε αυτούς κάθε εύλογη συνδρομή,

(ε) σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών αλλά και τις αρμόδιες υπηρεσίες των εμπλεκόμενων Δημόσιων Φορέων, να παρακολουθεί το σύνολο των οικονομικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι Δημόσιοι Φορείς, ιδιαίτερα τη μελλοντική επιβάρυνση που προκύπτει ή μπορεί να προκύψει για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από τις πληρωμές που διενεργούνται για Συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού,

(στ) να συντάσσει και να διανέμει έντυπο υλικό με πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με τις Συμπράξεις και τους σκοπούς που αυτές εξυπηρετούν, τις διεθνώς διαδεδομένες μεθόδους εφαρμογής τους και τις διατάξεις του νόμου αυτού,

(ζ) να τυποποιεί έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες των Διαδικασιών Ανάθεσης, όπως αυτές ορίζονται στο άρθρο 8,

(η) να τυποποιεί κάθε είδους Συμβάσεις Σύμπραξης ή Παρεπόμενα Σύμφωνα προς το σκοπό της διευκόλυνσης των Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων στη διαμόρφωση των όρων των Συμπράξεων,

(θ) να υποβάλλει στη Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου των Συμπράξεων,

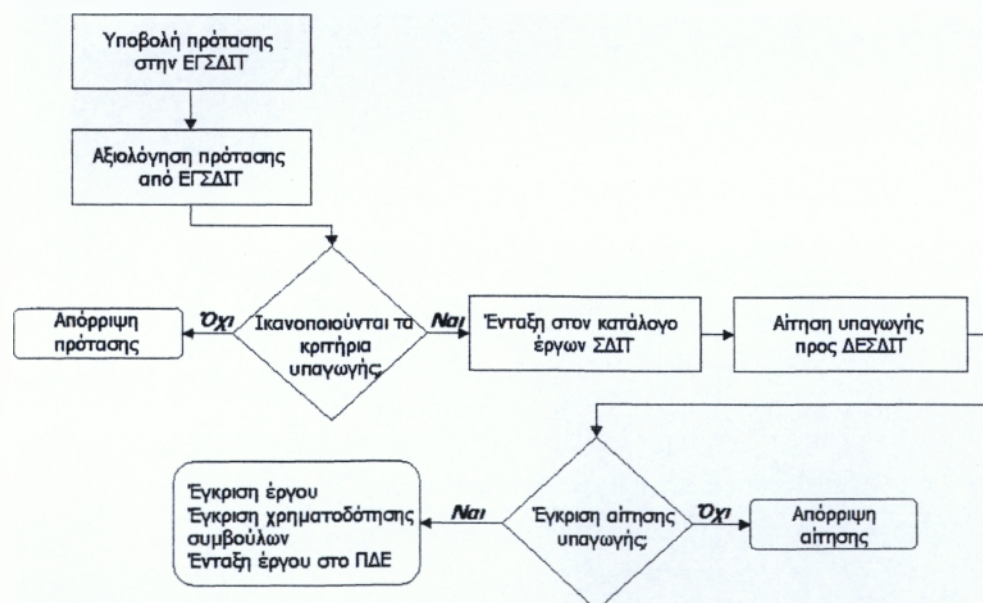
(ι) να συντονίζει την εκπόνηση μελετών και την εν γένει παροχή υποβοηθητικών του έργου της υπηρεσιών σε πρόσωπα που προσλαμβάνονται σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 4 του άρθρου 6.

4.1.2.1 Κατάλογος Προτεινόμενων Συμπράξεων

Η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι αρμόδια για τον εντοπισμό των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεστούν ή να παρασχεθούν μέσω Συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του Νόμου για τις ΣΔΙΤ (άρθρο 4 παρ. 1. εδ. α'). Για το σκοπό αυτό συγκεντρώνει τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για να κρίνει ποια έργα ή υπηρεσίες μπορούν να υλοποιηθούν μέσω Συμπράξεων, αξιολογεί τις οικονομικές και τεχνικές παραμέτρους, καθώς και τα νομικά και άλλα θέματα που συνδέονται με αυτά και εν συνεχεία καταρτίζει ένα μη δεσμευτικό κατάλογο έργων και υπηρεσιών (Κατάλογος Προτεινόμενων

Συμπράξεων) που μπορούν να υλοποιηθούν μέσω Σύμπραξης και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου (άρθρο 4. παρ. 2). Ο Κατάλογος Προτεινόμενων Συμπράξεων επικαιροποιείται ανά εξάμηνο χωρίς να αποκλείεται η έκτακτη μεταβολή του από νέες προτάσεις Συμπράξεων που κρίνονται ώριμες ή υποβάλλονται προς κρίση μετά την τακτική έκδοση του (άρθρο 4 παρ. 4).

Για την ένταξη ενός έργου ή μιας υπηρεσίας στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων, απαιτείται η υποβολή σχετικής πρότασης («Έντυπο Υποβολής Πρότασης») του εμπλεκόμενου φορέα προς ΕΓΣΔΙΤ, η οποία θα συνοδεύεται από τα απαραίτητα στοιχεία που θα τεκμηριώνουν τη σκοπιμότητα υλοποίησής της. (δικτυακός τόπος Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ). Ενδεικτικά, ως προσκομιζόμενα στοιχεία αναφέρονται (άρθρο 2. παρ. 2. εδ. (α) έως και (ζ), Απόφασης 1^{ης} της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ), η αναλυτική περιγραφή του έργου ή της υπηρεσίας που αποτελεί το αντικείμενο της σύμπραξης, τα τεχνικά χαρακτηριστικά του αντικειμένου σύμπραξης και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης του, η παρουσίαση της προτεινόμενης μορφής σύμπραξης, (η οποία αποτελείται από τη μελέτη, την κατασκευή, τη χρηματοδότηση, τη συντήρηση, τη λειτουργία και την εκμετάλλευση), ενδεικτικό προϋπολογισμό εκτέλεσης έργου ή υπηρεσίας, κοινωνικοοικονομικά κριτήρια που τεκμηριώνουν την αναγκαιότητα υλοποίησης της προτεινόμενης σύμπραξης, καθώς και την ανταποδοτικότητα αντικειμένου της σύμπραξης για τον ιδιωτικό φορέα.

Εικόνα 1: Διαδικασία υπαγωγής έργου / υπηρεσίας στις διατάξεις του Ν.3389/2005

Η ΕΓΣΔΙΤ στη συνέχεια, γνωστοποιεί στους κατά περίπτωση αρμόδιους Δημόσιους Φορείς, την ένταξη έργων ή υπηρεσιών της αρμοδιότητάς τους στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων και καλεί αυτούς μέσα σε αποκλειστική προθεσμία δύο μηνών από τη λήψη της σχετικής ειδοποίησης, να καταθέσουν στη ΔΕΣΔΙΤ «Αίτηση Υπαγωγής» της συγκεκριμένης Σύμπραξης στις διατάξεις του νόμου αυτού (άρθρο 4 παρ.3).

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι η υπαγωγή ενός έργου ή μιας υπηρεσίας στις διατάξεις του Νόμου για τις ΣΔΙΤ είναι δυναμική και όχι υποχρεωτική, κάτι που απαιτεί πρωτοβουλία ενεργειών από τους ενδιαφερόμενους Δημόσιους Φορείς τόσο για την «υποβολή» όσο και για την «υπαγωγή» στις διατάξεις του Νόμου για τις Συμπράξεις (άρθρο 4 παρ. 3 και 4 Εισηγητικής Έκθεσης του Ν.3389/2005).

Η ΔΕΣΔΙΤ, εντός διμήνου από τη διαβίβαση σε αυτήν των «Αιτήσεων Υπαγωγής», και κατόπιν σχετικής εισηγήσεως της ΕΓΣΔΙΤ, εκδίδει την απόφαση υπαγωγής με την οποία εγκρίνει ή απορρίπτει, εν όλω ή εν μέρει, τις Αιτήσεις Υπαγωγής των ενδιαφερόμενων δημόσιων φορέων (άρθρο 4 παρ. 3 εδ. β').

Ο Νόμος δεν αναφέρει ρητά τα κριτήρια βάσει των οποίων κρίνεται ή όχι τόσο η Ένταξη στον Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων, όσο και η Υπαγωγή ενός έργου ή μιας υπηρεσίας στο Νόμο για τις ΣΔΙΤ. Η ΕΓΣΔΙΤ μέσω του Εγχειριδίου για την υλοποίηση έργων και υπηρεσιών μέσω ΣΔΙΤ, αναφέρει ενδεικτικά κριτήρια που λαμβάνει υπόψη της για την έγκριση της καταρχήν υπαγωγής στο σύστημα των Συμπράξεων και τη συμπερίληψη στον «Κατάλογο Προτεινόμενων Συμπράξεων» όπως είναι η αρμοδιότητα του προτείνοντος τη Σύμπραξη Δημοσίου Φορέα, η ωριμότητα ή η δυνατότητα ωρίμανσης του προτεινόμενου έργου ή των υπηρεσιών, η βιωσιμότητα του έργου, η ανταποδοτικότητά του, η αναγκαιότητα υλοποίησης της σχετικής υποδομής, η σύμφωνη γνώμη της τοπικής κοινωνίας, η ώθηση που μπορεί να δώσει η συγκεκριμένη επένδυση στις τοπικές επιχειρηματικές δραστηριότητες, εάν η υλοποίηση του προτεινόμενου έργου ή η παροχή της προτεινόμενης υπηρεσίας από Ιδιωτικό Φορέα μπορεί να καταλήγει σε βελτιωμένη ποιότητα των υπηρεσιών που παρέχονται στους τελικούς χρήστες, δηλαδή στους πολίτες κ.λπ. Ωστόσο η απουσία συγκεκριμένων νομοθετικών κριτηρίων για τις προϋποθέσεις έγκρισης ή απόρριψης τόσο της ένταξης, όσο και της υπαγωγής δημιουργεί

προβλήματα στην αιτιολογία των σχετικών δυσμενών διοικητικών πράξεων (απορριπτικών της ένταξης ή της υπαγωγής) και του περαιτέρω δικαστικού ελέγχου αυτών⁸².

Στο σημείο αυτό θα πρέπει να σχολιάσουμε ότι ο χώρος της Υγείας και της Πρόνοιας έχει αρκετές ιδιαιτερότητες, η σημαντικότερη των οποίων είναι η διαχείριση του αγαθού της Υγείας ως κοινωνικού αγαθού και από την άλλη η ύπαρξη κέρδους τόσο για το δημόσιο όσο και για τον ιδιωτικό φορέα. Η εφαρμογή της μεθόδου των ΣΔΙΤ στην Υγεία & Πρόνοια δημιουργεί μία ιδιαίτερα πολύπλοκη και σύνθετη νομική κατάσταση, στην οποία συνυπάρχουν περισσότερα, και συνήθως αντικρουόμενα συμφέροντα. Ως εκ τούτου θα πρέπει να καταστρωθεί και υιοθετηθεί πολιτικά και κοινωνικά ένα Μακρόπνοο Εθνικό Σχέδιο Δράσεων και Πολιτικών που θα καθορίζει με ακρίβεια τους στόχους Ανάπτυξης και Κοινωνικής Συνοχής και βάσει αυτού να γίνεται η υιοθέτηση και θέσπιση των ΣΔΙΤ στο χώρο της Υγείας & Πρόνοιας από μέρους της ΕΓΣΔΙΤ. Κάτι τέτοιο δεν φαίνεται να έχει γίνει μέχρι στιγμής.

Μετά την έκδοση της «Απόφασης Υπαγωγής» η ΕΓΣΔΙΤ αναλαμβάνει το συντονισμό των διαδικασιών ανάθεσης που ορίζονται στο άρθρο 5 παρ. 1 του Νόμου, για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετάσχει στη Σύμπραξη. Ταυτόχρονα δημιουργείται και μια σειρά από υποχρεώσεις του Δημόσιου Φορέα απέναντι στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ., η παραβίαση των οποίων μπορεί να επιφέρει την ανάκληση της απόφασης υπαγωγής της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ.

4.1.2.2 Υποβοήθηση των Δημοσίων Φορέων

Η ΕΓΣΔΙΤ είναι αρμόδια για τη διευκόλυνση και υποστήριξη (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. (γ)) των Δημοσίων Φορέων στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης, για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων που θα αναλάβουν την εκτέλεση των έργων ή την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο Συμπράξεων.

Η επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα από την Αναθέτουσα Αρχή αποτελεί κρίσιμο στοιχείο για την αποτελεσματικότητα του έργου ή της παροχής υπηρεσιών που θα αποτελεί και το αντικείμενο της Σύμβασης Σύμπραξης. Η σημασία της επιλογής του ιδιωτικού Φορέα καταδεικνύεται ιδιαίτερα στην περίπτωση που το Δημόσιο συμμετέχει χρηματοδοτικά

⁸² Μητκίδης Χ., 2007, *Όργανα και Διαδικασίες για την Υλοποίηση των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα* (σε συλλογικό έργο) Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 41-50

στην υλοποίηση των συμβατικών σκοπών, κάτι που δικαιολογεί απόλυτα το αυξημένο ενδιαφέρον του Δημοσίου στην υποβοήθηση και διευκόλυνση του Δημόσιου Φορέα στην επιλογή αντισυμβαλλομένου με κριτήρια την καλύτερη απόδοση και τις παρεχόμενες εγγυήσεις. Για το λόγο αυτό πάντοτε ένα στέλεχος της ΕΓΣΔΙΤ συμμετέχει στην επιτροπή Διενέργειας και Αξιολόγησης του εκάστοτε Διαγωνισμού για την επιλογή ανάδοχου έργου ΣΛΙΤ.

4.1.2.3 Παρακολούθηση Υλοποίησης και Ενημέρωση

Σύμφωνα με τις διατάξεις του Νόμου(άρθρο 4 παρ. 1 εδ. δ'), η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι αρμόδια για την παρακολούθηση της υλοποίησης των Συμβάσεων Σύμπραξης και των Παρεπόμενων Συμφώνων, την τακτική ενημέρωση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. καθώς και την επεξεργασία και την υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων που ανακύπτουν κατά την εκτέλεση της Σύμβασης Σύμπραξης.

Περαιτέρω, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι υπεύθυνη για τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. ε') της προόδου των εργασιών τόσο της ίδιας, όσο και της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. και την παρουσίαση αυτής στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής.

Η δράση της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ κατευθύνεται γενικά στην προώθηση της εκτέλεσης έργων και της παροχής υπηρεσιών μέσω του θεσμού των Συμπράξεων, με σκοπό την καθιέρωσή του τρόπου αυτού ως κανόνα για την οικονομική και τεχνολογική ανάπτυξη των τεχνολογικών υποδομών του Κράτους (άρθρο 4 παρ. 1 εδ. β'). Ως αποδέκτης όλης της σχετικής πληροφόρησης, έχει την πρωτοβουλία της κίνησης και του συντονισμού των διαδικασιών της υλοποίησης της Σύμπραξης (άρθρο 4 παρ. 3 και 4 Εισηγητικής Έκθεσης).

4.1.2.4 Άλλες Αρμοδιότητες της Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ.

Ο Νόμος (άρθρο 4 παρ. 2) παρέχει στην Ειδική Γραμματεία το δικαίωμα να ζητά και να λαμβάνει στοιχεία σχετικά με έργα ή υπηρεσίες, την εκτέλεση ή παροχή των οποίων προωθούν ή σχεδιάζουν Δημόσιοι Φορείς, καθώς και να λαμβάνει από οποιοδήποτε Δημόσιο ή Ιδιωτικό Φορέα κάθε πληροφορία ή στοιχείο που απαιτείται για να διαγνωσθεί, εάν η εκτέλεση ενός έργου ή η παροχή μιας υπηρεσίας μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω της Σύμπραξης Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων (άρθρο 4 παρ. 2 εδ (α)).

Η παροχή πληροφόρησης καθώς και η δυνατότητα συλλογής στοιχείων σχετικών με την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών, δημιουργεί στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. τη δυνατότητα γνώσης και δημιουργίας σφαιρικής άποψης για την προσφορότητα υπαγωγής μιας δραστηριότητας στο Νόμο για τις ΣΔΙΤ, όπως επίσης και τη δυνατότητα σχηματισμού αντικειμενικών και ανταποκρινόμενων στα πραγματικά δεδομένα μελετών, σχεδίων και προτάσεων προς την Διυπουργική Επιτροπή.

Επίσης, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. έχει τη δυνατότητα να επεξεργάζεται τα στοιχεία που λαμβάνει από επαγγελματικούς και επιχειρηματικούς φορείς και να μελετά ολοκληρωμένες προτάσεις, που επεξεργάζονται Δημόσιοι ή Ιδιωτικοί Φορείς για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών, ή να καλεί Δημόσιους ή Ιδιωτικούς Φορείς να επεξεργασθούν τέτοιες προτάσεις και να παρέχει σε αυτούς κάθε εύλογη συνδρομή (άρθρο 4 παρ. 2 εδ. γ' και δ').

Στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της διενέργειας μελετών και της σύνταξης προτάσεων, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορεί σε συνεργασία με τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών (αλλά και τις αρμόδιες υπηρεσίες των εμπλεκόμενων Δημόσιων Φορέων), να παρακολουθεί (άρθρο 4 παρ. 2 εδ. ε') το σύνολο των οικονομικών υποχρεώσεων που αναλαμβάνουν οι Δημόσιοι Φορείς, (ειδικά τη μελλοντική επιβάρυνση που προκύπτει για το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων από τις πληρωμές που διενεργούνται για Συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στις διατάξεις του νόμου αυτού).

Ως συνέπεια των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. μπορεί τόσο να υποβάλει (άρθρο 4 παρ. 2 εδ. θ' και ι') στη Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. προτάσεις για τη βελτίωση του νομοθετικού πλαισίου των Συμπράξεων, όσο και να συντονίζει την εκπόνηση μελετών και την εν γένει παροχή υποβοηθητικών του έργου της υπηρεσιών προς την κατεύθυνση υλοποίησης των σκοπών της Σύμβασης Σύμπραξης.

Τέλος, στο πλαίσιο της προώθησης του θεσμού των Συμπράξεων και στην όσο το δυνατόν μεγαλύτερη υποβοήθηση των εμπλεκόμενων Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι αρμόδια να συντάσσει και να διανέμει έντυπο υλικό με πληροφορίες και οδηγίες σχετικά με τις Συμπράξεις (πχ. κέντρο πληροφόρησης δικτυακού τόπου Γενικής Γραμματείας ΣΔΙΤ) και τους σκοπούς που αυτές εξυπηρετούν καθώς και τις διεθνώς διαδεδομένες μεθόδους εφαρμογής τους. Επίσης, η Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. είναι αρμόδια να τυποποιεί έγγραφα που μπορούν να χρησιμοποιούνται για τις ανάγκες των Διαδικασιών Ανάθεσης, να τυποποιεί κάθε είδους Συμβάσεις Σύμπραξης ή Παρεπόμενα Σύμφωνα προς το σκοπό της διευκόλυνσης των Δημόσιων και Ιδιωτικών Φορέων στη διαμόρφωση των όρων των Συμβάσεων Σύμπραξης (άρθρο 4 παρ. 2 εδ. στ', ζ' και η').

4.2 Οι διαδικασίες ανάθεσης των συμβάσεων σύμπραξης

4.2.1 Οι γενικές αρχές της διαδικασίας ανάθεσης των συμβάσεων σύμπραξης

Κατά ρητή επιταγή του Ν.3389/2005 (άρθρο 9 παρ. 1. εδ. α') για τις ΣΔΙΤ, βρίσκουν εφαρμογή μια σειρά Γενικών Αρχών. Αυτές οι γενικές αρχές αποτελούν την υλοποίηση των οριζόμενων γενικών αρχών στην Οδηγία 2004/18/ΕΚ, απηχούν τις απόψεις του ΣτΕ και του Δικαστηρίου των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων και οριοθετούν το γενικό πλαίσιο υποχρεώσεων των εμπλεκόμενων στην υλοποίηση ενός σχεδίου μέσω Σύμβασης Σύμπραξης⁸³.

Οι γενικές αρχές των διαδικασιών των Συμπράξεων εφαρμόζονται (άρθρο 9 παρ. 1. εδ. β') ανεξαρτήτως του είδους της Σύμβασης (σύμβαση έργου, σύμβαση υπηρεσίας, μικτή σύμβαση) έργο της οποίας η Αναθέτουσα Αρχή επιδιώκει τη σύναψη.

Ο Νόμος παρέχει εκτός από την απαρίθμηση των εφαρμοζόμενων στις Συμπράξεις Γενικών Αρχών τον ορισμό και το εννοιολογικό περιεχόμενο αυτών, σε μια προσπάθεια αφενός κατεύθυνσης των Διοικητικών Οργάνων προς την ορθότερη και πιο αντικειμενική πρακτική εφαρμογή τους και αφετέρου με στόχο την αποσαφήνιση των πρακτικών συνεπειών της εφαρμογής των Γενικών Αρχών κατά τις διαδικασίες σύναψης και εκτέλεσης των Συμβάσεων Σύμπραξης⁸⁴.

Συγκεκριμένα, στην παρ. 2 του άρθρου 9 οι Γενικές Αρχές που βρίσκουν εφαρμογή σε όλα τα στάδια μιας σύμβασης ΣΔΙΤ είναι οι εξής:

(α) Ίση μεταχείριση σημαίνει την αποφυγή οποιασδήποτε διάκρισης με βάση την ιθαγένεια ή οποιοδήποτε άλλο κριτήριο που δεν δικαιολογείται από αντικειμενικούς λόγους. Στο περιεχόμενο της αρχής αυτής υπάγεται όχι μόνο ο καθορισμός όρων πρόσβασης σε μία οικονομική δραστηριότητα χωρίς διακρίσεις, αλλά και η λήψη από τις δημόσιες αρχές όλων των μέτρων που είναι σε θέση να εξασφαλίζουν την άσκηση αυτής της δραστηριότητας.

⁸³ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

⁸⁴ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

(β) Διαφάνεια είναι η δημοσιοποίηση της πρόθεσης της Αναθέτουσας Αρχής να προβεί στη σύναψη Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή Μικτής Σύμβασης, ώστε να εξασφαλίζεται η δημιουργία συνθηκών ανταγωνισμού χωρίς στρεβλώσεις.

(γ) Αναλογικότητα σημαίνει ότι κάθε μέτρο που επιλέγεται από την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι αναγκαίο και πρόσφορο για την επίτευξη του στόχου, στον οποίο αποβλέπει, και να προκαλεί τα λιγότερο δυνατά προβλήματα στην άσκηση μιας οικονομικής δραστηριότητας. Ιδίως στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης δεν επιτρέπεται να αξιόνονται τεχνικές, επαγγελματικές ή χρηματοοικονομικές ικανότητες δυσανάλογες και υπερβολικές σε σχέση με το αντικείμενο της σχετικής Σύμβασης Έργου ή Υπηρεσιών ή της Μεικτής Σύμβασης.

(δ) Αμοιβαία αναγνώριση σημαίνει ότι η Αναθέτουσα Αρχή υποχρεούται να δεχθεί τις τεχνικές προδιαγραφές, τους ελέγχους, καθώς επίσης τους τίτλους, τα πιστοποιητικά και τα προσόντα που απαιτούνται σε άλλο κράτος- μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στο μέτρο που αναγνωρίζονται ως ισοδύναμα με εκείνα τα οποία απαιτούνται στην Ελλάδα.

(ε) Προστασία του δημόσιου συμφέροντος σημαίνει ότι κατά τη λήψη της απόφασης για την ανάθεση Σύμβασης Έργου ή υπηρεσιών ή Μικτής Σύμβασης λαμβάνονται υπόψη:

- οι σχετικές χρηματοδοτικές ανάγκες και η κατά το δυνατό ελαχιστοποίηση της οικονομικής επιβάρυνσης ή συμβολής της Αναθέτουσας Αρχής,
- οι ανάγκες των χρηστών για βελτιωμένες υπηρεσίες και
- η ανάγκη χρήσης εξειδικευμένης τεχνογνωσίας.

(στ) Προστασία των δικαιωμάτων των ιδιωτών σημαίνει ότι οι αποφάσεις, θετικές, αρνητικές ή απορριπτικές, πρέπει να είναι αιτιολογημένες και να μπορούν να αποτελούν αντικείμενο ένδικης προστασίας των Ιδιωτικών Φορέων και των ιδιωτών εν γένει. Στην έννοια της ένδικης προστασίας περιλαμβάνεται και η προσωρινή ένδικη προστασία.

(ζ) Αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού σημαίνει ότι:

- διασφαλίζεται η μεγαλύτερη δυνατή συμμετοχή Υποψηφίων που είναι ικανοί να εκτελέσουν τα έργα ή να παράσχουν τις υπηρεσίες που επιθυμεί η Αναθέτουσα Αρχή,
- ο διαγωνισμός διεξάγεται με ίσους όρους και αντικειμενικά κριτήρια και
- αποτρέπεται η δημιουργία μονοπωλιακών ή ολιγοπωλιακών καταστάσεων ή στρεβλώσεων.

(η) Αρχή της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης σημαίνει ότι κατά τον προγραμματισμό και την εκτέλεση των Συμβάσεων Έργου ή Υπηρεσιών ή των Μικτών Συμβάσεων, λαμβάνεται υπόψη ότι το φυσικό και το

ανθρωπογενές περιβάλλον συνιστά αγαθό που προστατεύεται αυτοτελώς, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι προς χάρη των επόμενων γενεών.

4.2.2 Οι διαδικασίες ανάθεσης για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα

4.2.2.1 Προκήρυξη του Διαγωνισμού

Η πρώτη ενέργεια στην οποία προβαίνει η Αναθέτουσα Αρχή στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης είναι η έκδοση της «Προκήρυξης» ή «Προκήρυξης Διαγωνισμού», το περιεχόμενο της οποίας ορίζεται με σαφήνεια στο άρθρο 8 του Νόμου.

Η Προκήρυξη Διαγωνισμού από την Αναθέτουσα Αρχή αποτελεί κανονιστική διοικητική πράξη, απευθύνεται σε αόριστο αριθμό προσώπων που συγκεντρώνουν τα απαιτούμενα από την Προκήρυξη προσόντα και δεσμεύει τόσο την Αναθέτουσα Αρχή, η οποία διεξάγει τον Διαγωνισμό, όσο και τους διαγωνιζομένους (ΣτΕ 2992/1983 και 3306/1991). Η παράβαση των ουσιωδών όρων της προκήρυξης από πλευράς της Αναθέτουσας Αρχής οδηγεί στην ακυρότητα των εγκριτικών πράξεων του αποτελέσματος του Διαγωνισμού, ενώ η παράβαση τέτοιων διατάξεων από πλευράς των διαγωνιζομένων καθιστά τις προσφορές του απαράδεκτες (ΣτΕ 2772/1986). Η προκήρυξη ως κανονιστική διοικητική πράξη ελέγχεται από τα δικαστήρια, από την άποψη της τήρησης των προϋποθέσεων που τάσσονται για την έκδοσή της από την εξουσιοδοτική διάταξη, καθώς και της μη υπέρβασης των αυτών ορίων της εξουσιοδότησης.

Στην ειδική περίπτωση της προκήρυξης που αφορά σε διαγωνιστική διαδικασία στο πλαίσιο του Νόμου για τις ΣΔΙΤ, γίνεται δεκτό ότι βρίσκει εφαρμογή συμπληρωματικά το Ιδιωτικό Δίκαιο (Αστικός Κώδικας) και όχι η Νομοθεσία περί Δημοσίων Έργων (άρθρο 17 παρ. 1 της Αιτιολογικής Έκθεσης του Νόμου).

Η Προκήρυξη του Διαγωνισμού θα αποτελέσει τη βάση όχι μόνο των διαπραγματεύσεων, αλλά και των τελικών συμβατικών κειμένων. Τα μέρη δεν μπορούν να απέχουν από τα ουσιώδη οριζόμενα στην Προκήρυξη και δεσμεύονται από το περιεχόμενο αυτής, προκειμένου το κείμενο των συμβάσεων που θα διέπουν τη Σύμπραξη να συμβαδίζει με τα όσα έχουν δημοσιευτεί στο κείμενο της προκήρυξης⁸⁵.

⁸⁵ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

Στο πλαίσιο αυτό υποθέτουμε πως η εκάστοτε κυβέρνηση, θέλοντας να εξυπηρετήσει το δημόσιο συμφέρον και το κοινωνικό όφελος, διατηρεί τον έλεγχο και επιλέγει τους σωστούς όρους και προϋποθέσεις στις ΣΔΙΤ. Το ερώτημα που τίθεται είναι πώς θα μπορέσει και να τους επιβάλλει; Στο «παζάρι» των διαβουλεύσεων με τον ιδιωτικό τομέα είναι κάθε φορά αβέβαιο το ποιος θα επικρατήσει. Και δεν εννοούμε μόνο τους όρους κάθε συγκεκριμένης Σύμβασης, πόσο ωφέλιμοι ή επαχθείς θα είναι για το δημόσιο. Οι αναθέτουσες αρχές πρέπει να έχουν στο μυαλό τους ότι εισέρχονται σε ένα διαφορετικό και πολυδαίδαλο πεδίο διαγωνισμών, παραμέτρων, διαπραγμάτευσης, επιλογής, συμφωνίας. Για όλα αυτά απαιτείται επαρκώς στελεχωμένη και εκπαιδευμένη Δημόσια Διοίκηση (είναι άραγε;) τόσο για τη διενέργεια των προκηρύξεων (σύνταξη όρων, κανόνες δημοσιότητα κ.λπ.) όσο και για τη σύναψη των Συμβάσεων ΣΔΙΤ.

Συμπερασματικά καταλήγουμε ότι είναι λοιπόν αναγκαία η τυποποίηση των όρων της διακήρυξης, όπως γίνεται και στην περίπτωση των κλασικών δημόσιων έργων. Αυτό θα είχε ως αποτέλεσμα να απαλλάξει τους κατά περίπτωση Δημόσιους Φορείς, αλλά και τους πολιτικούς αρμόδιους, από τις πιέσεις τρίτων (τοπικών κοινωνιών, αρχόντων της τοπικής αυτοδιοίκησης, εκπροσώπων μικροσυμφερόντων κ.ά.) για κατ' εξαίρεση ρυθμίσεις και όρους στο τεύχος της διακήρυξης.

4.2.2.2 Μορφές Διαδικασιών Ανάθεσης

Για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα που θα συμμετέχει στη Σύμπραξη ακολουθούνται οι διαδικασίες ανάθεσης που προβλέπονται στο άρθρο 11 του Νόμου. Οι διαδικασίες αυτές είναι οι ακόλουθες:

α) Ανοιχτές και Κλειστές Διαδικασίες

Οι βασικές μορφές διαδικασιών ανάθεσης που προβλέπει ο Νόμος για τις ΣΔΙΤ είναι οι Ανοιχτές Διαδικασίες και οι Κλειστές Διαδικασίες (άρθρο 11 παρ. 1). Ως «Ανοιχτές Διαδικασίες» νοούνται οι διαδικασίες στο πλαίσιο των οποίων κάθε ενδιαφερόμενος Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να υποβάλει Προσφορά εφόσον συγκεντρώνει τα προσόντα και τις ικανότητες που προβλέπει η Προκήρυξη (άρθρο 8 παρ. 4). Ως «Κλειστές Διαδικασίες» νοούνται οι διαδικασίες στις οποίες κάθε Ιδιωτικός Φορέας μπορεί να ζητήσει να συμμετάσχει, προσφορά όμως μπορούν να υποβάλουν από αυτούς εκείνοι μόνον οι Ιδιωτικοί Φορείς που έχουν προσκληθεί από την Αναθέτουσα Αρχή (άρθρο 8 παρ. 5).

Η κλειστή διαδικασία περιλαμβάνει δύο φάσεις (Δικτυακός τόπος Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ). Κατά την πρώτη φάση μπορεί να συμμετέχει κάθε ενδιαφερόμενος που πληροί τις προϋποθέσεις συμμετοχής. Στη δεύτερη φάση καλούνται να υποβάλλουν τεχνική και οικονομική προσφορά όσοι εκ των συμμετασχόντων προεπιλέχθηκαν από την Αναθέτουσα Αρχή με βάση τα κριτήρια επιλογής (αντικειμενικά και να μην εισάγουν διακρίσεις μεταξύ των Υποψηφίων) και τα ελάχιστα προσόντα και ικανότητες που έχουν καθορισθεί με την Προκήρυξη. Ο ελάχιστος (τουλάχιστον πέντε) και ο μέγιστος αριθμός των συμμετεχόντων (άρθρο 12 παρ. 2) που θα προσκληθούν να υποβάλλουν τεχνική και οικονομική προσφορά ορίζεται στο Τεύχος Προκήρυξης της πρώτης φάσης.

Παρόλο που οι διαδικασίες ανοιχτού τύπου εξασφαλίζουν υψηλό βαθμό διαφάνειας και ικανοποιητικό επίπεδο ανταγωνισμού, καθώς λόγω των αυστηρών κανόνων περί δημοσιότητας της προκήρυξης, προσελκύουν έναν σημαντικό αριθμό υποψηφίων⁸⁶, στην Ελλάδα μέχρι σήμερα έχει υιοθετηθεί η κλειστή διαδικασία στο σύνολο των προκηρύξεων έργων ΣΔΙΤ. Η επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης διεξήχθη με τη μέθοδο της κλειστής διαδικασίας. Κατά την Α' Φάση της Κλειστής Διαδικασίας (Προεπιλογή) του εν λόγω διαγωνισμού, οκτώ (8) Υποψήφιοι που υπέβαλαν Φακέλους Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος⁸⁷.

Ο περιορισμός των προσφορών και των υποψηφίων μόνο σε αυτούς που κατά την κρίση της Αναθέτουσας Αρχής διαθέτουν τα προσόντα και τις ικανότητες που εξυπηρετούν σε μεγαλύτερο βαθμό τις ανάγκες της συγκεκριμένης Σύμπραξης, προϋποθέτει την ύπαρξη αντικειμενικών κριτηρίων στην προκήρυξη του διαγωνισμού. Η Αναθέτουσα Αρχή θα πρέπει να γνωρίζει εκ των προτέρων και με ακρίβεια τα ουσιώδη χαρακτηριστικά του έργου ή της υπηρεσίας που προτίθεται να δημοπρατήσει και να μπορεί έτσι να τα περιγράψει ακριβώς και στο κείμενο της προκήρυξης, προκειμένου να προβεί στην προκήρυξη διαγωνισμού με κλειστή διαδικασία. Συνήθως οι Συμπράξεις απαιτούν την εξυπηρέτηση ειδικών και λεπτομερειακών αναγκών, μέσω της ικανοποίησης ιδιαίτερων και πολύπλοκων κοινωνικών αναγκών γεγονός που δυσκολεύει σημαντικά το έργο της Αναθέτουσας Αρχής κατά τη διαδικασία προετοιμασίας των τευχών δημοπράτησης.

⁸⁶ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

⁸⁷ Λεβτίο Τύπου ΛΕΠΑΝΟΜ

Συμπερασματικά, μπορούμε να καταλήξουμε στο ότι η κλειστή διαδικασία ως διαδικασία ανάθεσης θα πρέπει αφενός μεν να δικαιολογείται και να τεκμηριώνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό από τη φύση και τις ιδιαιτερότητες του έργου, και αφετέρου η επιλογή αυτής από μέρος της Αναθέτουσας Αρχής να γίνεται με φρόνηση, με περίσκεψη και όχι με κατάχρηση, δεδομένου ότι ελλοχεύει ο κίνδυνος της καταπάτησης των γενικών αρχών που πρέπει να διέπουν τη διαδικασία της ανάθεσης.

Τα μειονεκτήματα των διαδικασιών ανάθεσης ανοιχτού και κλειστού τύπου, οδηγούν στο συμπέρασμα⁸⁸ ότι η άκαμπτη αυτή φύση των διαδικασιών, τις καθιστά ουσιαστικά ακατάλληλες ως μεθόδους σύστασης μιας Σύμπραξης με σύνθετο αντικείμενο, για την οποία επιδιώκεται η ενεργός εμπλοκή των ενδιαφερομένων οικονομικών φορέων του ιδιωτικού τομέα στην επιλογή της βέλτιστης από τεχνικής και οικονομικής άποψης λύσης.

β) Ο Ανταγωνιστικός Διάλογος

Η προβλεπόμενη στο Κοινοτικό Δίκαιο (άρθρο 29 της Οδηγίας 18/2004 ΕΚ) διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου έχει υιοθετηθεί και από τον Ελληνικό Νόμο για τις Συμπράξεις. Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να προσφύγει στη διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου σε περίπτωση ιδιαίτερα πολύπλοκων συμβάσεων, εφόσον κρίνει ότι η ανάθεση της συγκεκριμένης σύμβασης έχει ιδιαίτερες ανάγκες και αναζητά από κοινού με τους Ιδιωτικούς Φορείς τη λύση που ενδείκνυται καλύτερα στις ανάγκες αυτές⁸⁹.

Στη σχετική ερμηνευτική ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τον ανταγωνιστικό διάλογο [CC/2005/04 γεν.1,5.10.2005] δίνονται ως παραδείγματα νομικής ή χρηματοοικονομικής πολυπλοκότητας οι περιπτώσεις Αναθετουσών Αρχών που επιθυμούν να αποκτήσουν μια εγκατάσταση (σχολείο, νοσοκομείο, κ.λπ.) με την ευθύνη της χρηματοδότησης, της κατασκευής και λειτουργίας από έναν οικονομικό φορέα (με ενδεχόμενο ο τελευταίος να αναλάβει και τη συντήρηση των εγκαταστάσεων, τις υπηρεσίες φύλαξης, τις υπηρεσίες τροφοδοσίας κ.λπ.) συχνά για μεγάλη χρονική περίοδο. Στις συγκεκριμένες περιπτώσεις η νομική και χρηματοοικονομική διάρθρωση της

⁸⁸ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίων και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

⁸⁹ Πράσινη Βίβλος σχετικά με τις ΣΔΙΤ και το Κοινοτικό Δίκαιο των Δημοσίων Συμβάσεων και των Συμβάσεων Παραχώρησης, σ. 11

επένδυσης ενδέχεται να είναι ιδιαίτερα πολύπλοκη και επιπλέον ενδέχεται να είναι αβέβαιο και το αποτέλεσμα της δημοπρασίας. Δηλαδή εάν η Αναθέτουσα Αρχή προκηρύξει το έργο με ανοικτή ή κλειστή διαδικασία θα πρέπει να έχει προσδιορίσει στα έγγραφα του διαγωνισμού τη νομική και χρηματοοικονομική διάρθρωση της επένδυσης και το αποτέλεσμα της δημοπρασίας θα είναι μια σύμβαση δημόσιου έργου. Εάν δε γνωρίζει εξαρχής τη νομική και τη χρηματοοικονομική διάρθρωση της επένδυσης, αυτή θα προσδιοριστεί μέσα από τη διαδικασία του διαγωνισμού με συζητήσεις και διαβουλεύσεις με τους διαγωνιζόμενους που απαγορεύονται κατά την ανοικτή ή την κλειστή διαδικασία. Οφείλει συνεπώς να ακολουθήσει μια διαδικασία που ενέχει διαπραγμάτευση όπως για παράδειγμα αυτή της διαπραγμάτευσης ή του ανταγωνιστικού διαλόγου. Με βάση τους όρους και τις προϋποθέσεις των διαδικασιών αυτών, οι Αναθέτουσες Αρχές συζητούν και διαπραγματεύονται με τους οικονομικούς φορείς τους όρους της σύμβασης. Με τον τρόπο αυτό οι Αναθέτουσες Αρχές γνωρίζουν έγκαιρα μετά το πέρας του ανταγωνιστικού διαλόγου αν θα ακολουθήσουν τα στάδια επιλογής αναδόχου για σύμβαση δημόσιου έργου ή για σύμβαση παραχώρησης χωρίς εξ αυτού να εμφανιστούν κίνδυνοι προσφυγών και ενστάσεων για τη διαδικασία του διαγωνισμού με ενδεχόμενο την ακύρωσή του.

Η Αναθέτουσα Αρχή, όταν προκηρύσσει διαγωνισμό με τη διαδικασία του Ανταγωνιστικού Διαλόγου, περιγράφει στη σχετική Προκήρυξη ή στα Παραρτήματά της μόνο τις ανάγκες και απαιτήσεις της (άρθρο 13 παρ. 3) και όχι τη περιγραφή του τρόπου κατασκευής του έργου ή παροχής της υπηρεσίας, όπως συμβαίνει σε μια «κλασικού» τύπου προκήρυξη, κατά τις ανοικτές ή κλειστές διαδικασίες ανάθεσης. Στη συνέχεια, προβαίνει σε διάλογο (άρθρο 13 παρ. 4.) με εκείνους από τους συμμετέχοντες που πληρούν τις προϋποθέσεις επιλογής (άρθρο 8 παρ. 6). Σκοπός του διαλόγου είναι η διερεύνηση και ο προσδιορισμός των μέσων που μπορούν να ικανοποιήσουν με τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της. Κατά τη διάρκεια του διαλόγου αυτού, η Αναθέτουσα Αρχή εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των υποψηφίων μεριμνώντας μεταξύ άλλων και για την παροχή της ίδιας επακριβώς πληροφόρησης σε όλους τους υποψηφίους. Οι λύσεις, προτάσεις και εν γένει εμπιστευτικές πληροφορίες που περιέρχονται σε γνώση της Αναθέτουσας Αρχής από έναν υποψήφιο είναι εμπιστευτικές και δεν γνωστοποιούνται στους άλλους υποψηφίους χωρίς τη συναίνεσή του. Ο ανταγωνιστικός διάλογος μπορεί να διεξάγεται και σε διαδοχικές φάσεις, εφόσον αυτό προβλέπεται στην Προκήρυξη του Διαγωνισμού ή γνωστοποιείται εγγράφως σε όλους τους υποψηφίους. Στην περίπτωση αυτή, ο αριθμός των υπό εξέταση λύσεων μπορεί να μειώνεται ανά φάση διαλόγου με την

εφαρμογή των κριτηρίων ανάθεσης που αναφέρονται στην Προκήρυξη. Η Αναθέτουσα Αρχή επιλέγει τη λύση ή τις λύσεις που ανταποκρίνονται καλύτερα στις ανάγκες της, κηρύσσει τη λήξη του διαλόγου και ενημερώνει σχετικά τους υποψηφίους, τους οποίους και καλεί να υποβάλουν την τελική προσφορά τους, με βάση τη λύση ή τις λύσεις που επιλέγησαν κατά τη διάρκεια του διαλόγου (άρθρο 13 παρ. 6.). Στη συνέχεια, η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις προσφορές των υποψηφίων με βάση τα κριτήρια ανάθεσης (άρθρο 13 παρ. 7) που έχουν καθορισθεί στην Προκήρυξη και επιλέγει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά (άρθρο 13 παρ. 2).

Στον Ανταγωνιστικό Διάλογο, ο ελάχιστος αριθμός Υποψηφίων είναι τρεις, ωστόσο σε κάθε περίπτωση, ο αριθμός των προσκαλούμενων Υποψηφίων πρέπει να είναι επαρκής ώστε να διασφαλίζεται πραγματικός ανταγωνισμός (άρθρο 12 παρ. 2. εδ. δ').

Κρίσιμο σημείο της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου αποτελεί το υψηλό κόστος που συνεπάγεται η συμμετοχή στην πολύπλοκη αυτή διαδικασία, από πλευράς των Ιδιωτικών Φορέων, γεγονός που μπορεί να οδηγήσει σε πιθανό περιορισμό του ανταγωνισμού. Το εν λόγω θέμα αντιμετωπίζεται με τη νομοθετική πρόβλεψη της απονομής βραβείων ή της καταβολής μέρους του κόστους συμμετοχής από την Αναθέτουσα Αρχή (άρθρο 13 παρ. 10).

Συμπερασματικά, ο ανταγωνιστικός διάλογος είναι μια ειδική διαδικασία ανάθεσης που έχει συγκεκριμένες προϋποθέσεις εφαρμογής. Οι Αναθέτουσες Αρχές οφείλουν να εξετάζουν την κάθε περίπτωση ξεχωριστά όταν θελήσουν να εφαρμόσουν τη διαδικασία αυτή. Η «αντικειμενική αδυναμία» των Αναθετουσών Αρχών να ορίσουν τα μέσα που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες τους ή να εκτιμήσουν τι μπορεί να προσφέρει η αγορά από την άποψη τεχνικών λύσεων ή/και χρηματοδοτικών ή/και νομικών λύσεων, δεν είναι μια αφηρημένη έννοια. Αποτελεί ευθύνη των Αναθετουσών Αρχών να αποδεικνύουν με επιμέλεια για την κάθε περίπτωση την «αντικειμενική αδυναμία» τους να προσδιορίσουν το έργο. Επιπρόσθετα, με βάση τα προαναφερόμενα η διαδικασία ανάθεσης μέσω του ανταγωνιστικού διαλόγου φαίνεται να λύνει μια σειρά τεχνικών, χρηματοοικονομικών και νομικών προβλημάτων σε περιπτώσεις «ιδιαίτερα πολύπλοκων συμβάσεων», μέσω του διαλόγου των Ιδιωτικών Φορέων με την Αναθέτουσα Αρχή. Ωστόσο παραμένει σε νομοθετική εκκρεμότητα η θέσπιση σαφών κριτηρίων για το πότε μια σύμβαση χαρακτηρίζεται ως «ιδιαίτερα πολύπλοκη». Για παράδειγμα, μια προς ανάθεση σύμβαση θα μπορούσε να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα πολύπλοκη σύμβαση (τεχνική πολυπλοκότητα) στις παρακάτω περιπτώσεις:

- είτε η Αναθέτουσα Αρχή να αδυνατεί να προσδιορίσει τα τεχνικά μέσα που θα χρησιμοποιηθούν ώστε να επιτύχει το περιγραφόμενο έργο ή την περιγραφόμενη λύση – και αυτό αποτελεί σπάνια περίπτωση δεδομένου ότι σε εξαιρετικές μόνον περιπτώσεις υπάρχει αδυναμία προσδιορισμού των τεχνικών προδιαγραφών για το σύνολο ή και για μέρος του έργου
- είτε (περίπτωση που μπορεί να συμβεί πιο συχνά) η Αναθέτουσα Αρχή βρίσκεται σε αδυναμία να αποφασίσει ανάμεσα σε διάφορες πιθανές λύσεις (επιλογές) ποια είναι αυτή που ικανοποιεί κατά τον καλύτερο τρόπο τις ανάγκες της.

Επίσης η χρηματοοικονομική ή νομική πολυπλοκότητα η οποία μπορεί να εμφανιστεί κατά την υλοποίηση έργων που εμπεριέχουν σύνθετες χρηματοδοτήσεις με χρηματοοικονομική και νομική διάρθρωση που δεν μπορεί να καθορισθεί εκ των προτέρων από την Αναθέτουσα Αρχή, αποτελεί μια ακόμη περίπτωση ιδιαίτερης πολυπλοκής σύμβασης.

Η ευρεία διακριτική ευχέρεια που παρέχεται στις Αναθέτουσες Αρχές για την κρίση περί την πολυπλοκότητα μιας σύμβασης, μπορεί να οδηγήσει σε αφανή καταστρατήγηση των ανοιχτών διαδικασιών, οι οποίες παρέχουν μεγαλύτερη διαφάνεια και δημοσιότητα κατά τη διαδικασία ανάθεσης. Τέλος, αμφιβολίες εκφράζονται σχετικά με το πόσο μπορεί να κατοχυρωθεί η προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής και βιομηχανικής ιδιοκτησίας στο πλαίσιο του ανταγωνιστικού διαλόγου, δεδομένου ότι ακριβώς λόγω της φύσης της διαδικασίας, οι υποψήφιοι θα πρέπει να καταθέτουν προτάσεις που περιλαμβάνουν σύνθετες τεχνικές, χρηματοοικονομικές και νομικές λύσεις, στις οποίες θα έχουν πρόσβαση οι ανταγωνιστές τους, χωρίς να είναι βέβαιοι για την ανάληψη της σύμβασης.

γ) Διαπραγμάτευση

Ως τρίτος τρόπος διαδικασίας ανάθεσης μιας σύμβασης σύμπραξης προβλέπεται η διαδικασία της διαπραγμάτευσης, η οποία πρέπει να τίθεται σε εφαρμογή μόνο σε συγκεκριμένες περιπτώσεις (άρθρο 14 παρ.1 εδ. α' έως δ') και μόνο υπό τους αυστηρούς όρους που θέτει η ευρωπαϊκή και εθνική νομοθεσία. Ο σκοπός της θέσπισης αυτού του τρίτου τρόπου ανάθεσης είναι η εξασφάλιση εναλλακτικής λύσης για τις περιπτώσεις που η κλειστή ή ανοιχτή διαδικασία, καθώς και η διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου δεν επαρκούν για την κάλυψη των αναγκών της συγκεκριμένης σύμβασης.

Από τη νομοθετική διάταξη ωστόσο δεν προκύπτει ο τρόπος διαπραγμάτευσης των προσφορών, ούτε δίνονται σαφείς νομοθετικές κατευθύνσεις προς τις Αναθέτουσες

Αρχές⁹⁰, αφήνοντας έτσι ένα ανέλεγκτο πεδίο κατάχρησης των αρχών της δημοσιότητας, της διαφάνειας και του ελεύθερου ανταγωνισμού.

Κατά τη Διαδικασία Διαπραγμάτευσης, η ανάθεση της Σύμβασης (άρθρο 14 παρ. 3) πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο με βάση το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς, ενώ η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να εξασφαλίζει την ίση μεταχείριση όλων των υποψηφίων μεριμνώντας μεταξύ άλλων και για την παροχή της ίδιας επακριβώς πληροφόρησης σε όλους τους υποψηφίους (άρθρο 14 παρ. 4). Η αναθέτουσα αρχή έχει το δικαίωμα να προβεί σε περιορισμό (άρθρο 12 παρ. 2. εδ. α') των υποψηφίων (ο ελάχιστος αριθμός Υποψηφίων είναι τρεις). Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης μπορεί να διεξάγεται και σε διαδοχικές φάσεις, εφόσον αυτό προβλέπεται στην Προκήρυξη του Διαγωνισμού ή γνωστοποιείται εγγράφως σε όλους τους υποψηφίους.

Στον παρακάτω πίνακα δίδονται κωδικοποιημένες οι δυνατότητες της διαδικασίας με διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης και της διαδικασίας ανταγωνιστικού διαλόγου.

Διαπραγμάτευση με δημοσίευση προκήρυξης	Διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Περίπτωση μη κανονικών ή απαράδεκτων προσφορών ✓ Περίπτωση αδυναμίας συνολικού προκαθορισμού τιμών ✓ Περίπτωση υπηρεσιών με προδιαγραφές μη επαρκείς ✓ Περίπτωση έργων για σκοπούς έρευνας, δοκιμής ή τελειοποίησης 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Σε ιδιαίτερα πολύπλοκες συμβάσεις, όταν υπάρχει αντικειμενική αδυναμία της Αναθέτουσας Αρχής να καθορίσει τα τεχνικά μέσα και τις νομικές / χρηματοοικονομικές λεπτομέρειες που απαιτούνται για την υλοποίηση του σχεδίου
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Πρόσκληση υποβολής αίτησης εκδήλωσης ενδιαφέροντος για διαπραγμάτευση ✓ Προεπιλογή ✓ Αποστολή πρόσκλησης για υποβολή προσφορών ✓ Διαπραγμάτευση προσφορών για προσαρμογή στους όρους της σύμβασης ✓ Ανάθεση 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Επιλογή των κατάλληλων υποψηφίων ✓ Διάλογος με τους οικονομικούς φορείς για εξεύρεση κατάλληλων λύσεων ✓ Υποβολή προσφορών ✓ Ανάθεση στην πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά ✓ Διευκρίνιση – Επιβεβαίωση των στοιχείων της προσφοράς
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Τελικές συζητήσεις και διαπραγματεύσεις με τον ανάδοχο για την υπογραφή της σύμβασης ✓ Απαγόρευση μεταβολής των ουσιαστών στοιχείων της προσφοράς ή όρων της προκήρυξης του διαγωνισμού 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Απαγόρευση μεταβολής των ουσιαστών στοιχείων της προσφοράς ή όρων της προκήρυξης του διαγωνισμού

Πίνακας 5: Δυνατότητες διαδικασιών Διαπραγμάτευσης και Ανταγωνιστικού Διαλόγου

⁹⁰ Καράβη Ε., Μποκολίνη Α., 2005, *Συμβάσεις Συμπράξεως Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

Η διαδικασία της διαπραγμάτευσης πλεονεκτεί συγκριτικά με τις κλειστές και ανοιχτές διαδικασίες και τον ανταγωνιστικό διάλογο στη περίπτωση ανάθεσης πολύπλοκων συμβάσεων ή σύνθετων συμπράξεων, δεδομένου ότι η αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να προβαίνει σε συνεχή διαμόρφωση και διαφοροποίηση των όρων της σύμβασης, κατά τη διάρκεια των διαπραγματεύσεων και μέχρι τη σύναψη αυτής⁹¹.

δ) Η εξαιρετική διαδικασία κατ' εφαρμογή του Νόμου 3049/2002

Για την αποτελεσματική αντιμετώπιση ειδικών συνθηκών που μπορεί να εμποδίζουν την ανάθεση και υλοποίηση ορισμένων συμβάσεων σύμπραξης (άρθρο 16 παρ. 1. της Αιτιολογικής Έκθεσης του Ν.3389/2005), η Διυπουργική Επιτροπή μετά από έκδοση ειδικά αιτιολογημένης απόφασής της, δύναται να λειτουργήσει ως Αναθέτουσα Αρχή και να διεξάγει το διαγωνισμό με την ευέλικτη διαδικασία⁹² του νόμου «περί ιδιωτικοποιήσεων».

Η χρήση της συγκεκριμένης δυνατότητας πρέπει να γίνεται περιορισμένα και μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, που δικαιολογούν τη χρήση της λόγω τεχνικών, οικονομικών ή άλλης φύσεως δυσκολιών για την πραγματοποίηση του σκοπού της σύμπραξης. Ως, ειδικές συνθήκες που δικαιολογούν τη χρήση της διαδικασίας του Νόμου «περί αποκρατικοποιήσεων» μπορούν να θεωρηθούν: α) η αντικειμενική αδυναμία του αρμόδιου δημόσιου φορέα να προχωρήσει ο ίδιος στην ανάθεση και υλοποίηση της σύμβασης σύμπραξης, λόγω αδυναμίας ανάληψης του σχετικού κόστους, β) η ανάγκη εσπευσμένης ανάθεσης και υλοποίησης έργων για την αντιμετώπιση κατεπειγουσών αναγκών ή την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος και γ) η έλλειψη εμπειρίας και τεχνογνωσίας της αναθέτουσας αρχής σε συγκεκριμένους τομείς που απαιτούν υψηλή τεχνολογία.

Η αναλογική εφαρμογή του νόμου για τις αποκρατικοποιήσεις και στην περίπτωση των διαδικασιών ανάθεσης της σύμβασης σύμπραξης, δημιουργεί ευελιξία και ταχύτητα στην διαδικασία, που μπορεί να οδηγήσει στην έγκαιρη αντιμετώπιση έκτακτων περιπτώσεων. Όπως προκύπτει και από τη νομοθετική πρόβλεψη, η διαδικασία αυτή αποτελεί εξαίρεση

⁹¹ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

⁹² Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

από τη διαδικασία της ανάθεσης και επιτρέπεται μόνο σε περιπτώσεις που τη δικαιολογούν αντικειμενικά κριτήρια και όχι η σκοπιμότητα της πολιτικής φύσης της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ.

4.2.2.3 Κριτήρια Ανάθεσης

Η ανάθεση των Συμβάσεων Σύμπραξης από το Δημόσιο Φορέα που ενεργεί ως Αναθέτουσα Αρχή γίνεται με κριτήριο είτε (α) την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά είτε (β) τη χαμηλότερη τιμή. Τα εν λόγω κριτήρια είναι τα ίδια με τα κριτήρια που θέτει η Οδηγία 2004/18/EK (Άρθρα 45 έως και 52 της Οδηγίας) του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου «περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημοσίων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών».

α) Η πλέον συμφέρουσα από οικονομικής απόψεως προσφορά

Το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής απόψεως προσφοράς, σημαίνει ότι εξετάζονται και συνυπολογίζονται κατά την εκτίμηση των προσφορών, πέραν των οικονομικών παραμέτρων και διάφορες άλλες παράμετροι, που προσδιορίζονται εξ αρχής από την Αναθέτουσα Αρχή στο πλαίσιο της διαδικασίας ανάθεσης. Τέτοιες παράμετροι (άρθρο 10 παρ. 2 εδ. α΄) μπορούν να είναι η ποιότητα, η τιμή, η τεχνική αρτιότητα, τα αισθητικά και λειτουργικά χαρακτηριστικά, τα περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά, το κόστος λειτουργίας, η αποδοτικότητα και η τεχνική συνδρομή, η ημερομηνία παράδοσης και η προθεσμία παράδοσης ή εκτέλεσης κ.λπ. Η αναθέτουσα αρχή μπορεί επίσης να χρησιμοποιεί κριτήρια τα οποία αποβλέπουν στην ικανοποίηση κοινωνικών απαιτήσεων που ανταποκρίνονται ιδίως στις οριζόμενες στις προδιαγραφές της αγοράς ανάγκες κατηγοριών πληθυσμού, οι οποίες μειονεκτούν ιδιαίτερος και στις οποίες ανήκουν οι δικαιούχοι / χρήστες των έργων, προμηθειών και υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμβασης (Εκθεση Α΄ Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής, επί του Νομοσχεδίου ΣΔΙΤ).

Η σχετική στάθμιση που προσδίδει η Αναθέτουσα Αρχή σε καθένα από τα κριτήρια αυτά για τον προσδιορισμό της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη Προσφοράς πρέπει να γνωστοποιείται στους Υποψηφίους (άρθρο 10 παρ. 2 εδ. β΄ και γ΄).

Ο καθορισμός αυτών των κριτηρίων είναι συνάρτηση του αντικειμένου της σύμβασης, στο μέτρο που τα κριτήρια αυτά πρέπει να επιτρέπουν την αξιολόγηση του επιπέδου

επίδοσης που παρουσιάζεται από κάθε προσφορά σε σχέση με το αντικείμενο της σύμβασης, όπως αυτό ορίζεται στις τεχνικές προδιαγραφές, καθώς και τη μέτρηση της σχέσης ποιότητας / τιμής κάθε προσφοράς (Εκθεση Α' Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής, επί του Νομοσχεδίου ΣΔΙΤ).

Σε περίπτωση που η στάθμιση δεν είναι δυνατή, η Αναθέτουσα Αρχή προσδιορίζει την προτεραιότητα των κριτηρίων που έχει επιλέξει με την κατάρτιση πίνακα, όπου τα κριτήρια αυτά εμφανίζονται κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας (άρθρο 10 παρ. 2 εδ. δ').

Για τη διασφάλιση της ίσης μεταχείρισης των υποψηφίων, τα κριτήρια της ανάθεσης πρέπει να επιτρέπουν τη σύγκριση των προσφορών και την αντικειμενική αξιολόγησή τους, έτσι ώστε μέσω της αντικειμενικής αυτής αξιολόγησης να επιτρέπεται στην αναθέτουσα αρχή να ικανοποιεί το σχετικό δημόσιο συμφέρον, βάσει των προδιαγραφών της αγοράς (Εκθεση Α' Διεύθυνσης Επιστημονικών Μελετών της Βουλής, επί του Νομοσχεδίου ΣΔΙΤ).

Η χρήση του κριτηρίου της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς είναι επιβεβλημένη στις περιπτώσεις που ο διαγωνισμός πραγματοποιείται με τις διαδικασίες του ανταγωνιστικού διαλόγου ή των διαπραγματεύσεων (άρθρα 13 παρ. 2 και 14 παρ. 3), ενώ στις ανοιχτές ή κλειστές διαδικασίες η χρήση του κριτηρίου αυτού είναι δυνατή, καθώς η ανάθεση σε αυτές τις περιπτώσεις, μπορεί να γίνει και με το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής.

Το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας, από οικονομικής άποψης, προσφοράς αποτελεί ένα πληρέστερο εργαλείο αξιολόγησης, σε σχέση με το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, δεδομένου ότι λαμβάνει υπ' όψιν του μια σειρά παραμέτρων (τεχνικών, λειτουργικών, χρονικών κ.ά.), οι οποίοι δεν αξιολογούνται όταν κριτήριο της ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή. Για αυτόν τον λόγο, και στην περίπτωση των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών ανάθεσης, πρέπει να θεωρηθεί το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς, προτιμητέο, και το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής να περιοριστεί μόνο στις περιπτώσεις που πρόκειται είτε για μια χαμηλού προϋπολογισμού σύμβαση σύμπραξης, είτε όταν το αντικείμενο της σύμβασης περιγράφεται λεπτομερώς και σε όλες τις τεχνικές παραμέτρους του στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Προς την κατεύθυνση αυτή φαίνεται να έχει οδηγήσει η ΕΓΣΔΙΤ τις Αναθέτουσες Αρχές, δεδομένου ότι στο σύνολο τους οι δημοσιευμένες μέχρι σήμερα προκηρύξεις θέτουν ως κριτήριο ανάθεσης σύμβασης την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

β) Η χαμηλότερη τιμή

Όταν η ανάθεση της σύμβασης σύμπραξης πραγματοποιείται βάσει του κριτηρίου της χαμηλότερης τιμής, η διαδικασία ανάθεσης προσιδιάζει στον χαρακτήρα του μειοδοτικού διαγωνισμού.

Το κριτήριο της ανάθεσης της σύμβασης σύμπραξης βάσει της χαμηλότερης τιμής, μπορεί να βρει εφαρμογή μόνο στις περιπτώσεις των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών ανάθεσης⁹³, αφού το κριτήριο που επιβάλλεται νομοθετικά να ακολουθηθεί στις διαδικασίες ανταγωνιστικού διαλόγου και στις διαδικασίες διαπραγματεύσεων είναι αυτό της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς (άρθρα 13 παρ. 2 και 14 παρ. 3).

Στις περιπτώσεις λοιπόν, των ανοιχτών ή κλειστών διαδικασιών ανάθεσης, και εφόσον αυτό ορίζεται ρητά στην κανονιστική πράξη της προκήρυξης του διαγωνισμού, η ανάθεση της σύμβασης μπορεί να γίνει στον Προσφέροντα που υπέβαλε την χαμηλότερη τιμή προσφοράς για την κατασκευή του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

Σε αυτή την περίπτωση, η αναθέτουσα αρχή δεσμεύεται να προχωρήσει στη σύναψη της σύμβασης σύμπραξης με τον Προσφέροντα που υπέβαλε την προσφορά με τη χαμηλότερη τιμή, αφού δεν παρέχεται από το νόμο η δυνατότητα συνεκτίμησης άλλων στοιχείων (όπως π.χ. ο χρόνος παράδοσης του έργου ή της υπηρεσίας, οι παρεχόμενες εγγυήσεις κ.ά.).

Πρέπει να επισημανθεί ότι το κριτήριο της ανάθεσης της σύμβασης στον Προσφέροντα με τη χαμηλότερη τιμή προσφοράς, θα περιοριστεί μόνο στις συμβάσεις σύμπραξης που είτε το οικονομικό κόστος τους είναι χαμηλό, είτε το περιγραφόμενο έργο ή η παρεχόμενη υπηρεσία ορίζεται με τρόπο λεπτομερειακό και ακριβή στις διατάξεις της προκήρυξης.

4.2.2.4 Λόγοι αποκλεισμού Υποψηφίων

Στα πλαίσια των Διαδικασιών Ανάθεσης και πριν από την ανάθεση της Σύμβασης, η αναθέτουσα Αρχή ελέγχει αν δεν συντρέχει λόγος αποκλεισμού Υποψηφίων ή Προσφερόντων. Συγκεκριμένα:

⁹³ Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα

(α) Η Αναθέτουσα Αρχή αποκλείει τη συμμετοχή στις Διαδικασίες Ανάθεσης οποιουδήποτε Υποψηφίου που είτε ο ίδιος είτε τα φυσικά πρόσωπα που έχουν εξουσία εκπροσώπησης του ή δύνανται να τον ελέγχουν, έχουν καταδικαστεί με αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου για αδίκημα το οποίο τιμωρείται με ποινή φυλάκισης τριών μηνών και άνω ή κάθειρξης. Για την εφαρμογή των παραπάνω, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά από τους Υποψηφίους να υποβάλλουν σχετικά έγγραφα. Όταν ο Υποψήφιος δεν είναι εγκατεστημένος στην Ελλάδα, αλλά προέρχεται από άλλο κράτος-μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η αναθέτουσα Αρχή μπορεί να ζητά τη συνεργασία των αρμόδιων αρχών του κράτους- μέλους του Υποψηφίου.

(β) Η Αναθέτουσα Αρχή έχει το δικαίωμα να αποκλείσει οποιονδήποτε Υποψήφιο ή Προσφέροντα από τη συμμετοχή ή την περαιτέρω συμμετοχή στις Διαδικασίες Ανάθεσης, εφόσον:

αα) τελεί υπό πτώχευση, εκκαθάριση ή ειδική εκκαθάριση ή αναγκαστική διαχείριση ή πτωχευτικό συμβιβασμό ή σε οποιαδήποτε ανάλογη κατάσταση που προκύπτει από παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη είτε από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε από τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

ββ) έχει κινηθεί εναντίον του διαδικασία κήρυξης σε πτώχευση, εκκαθάρισης, αναγκαστικής διαχείρισης, πτωχευτικού συμβιβασμού ή οποιαδήποτε άλλη παρόμοια διαδικασία προβλεπόμενη είτε από τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε από τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

γγ) έχει καταδικασθεί για αδίκημα σχετικό με την επαγγελματική του διαγωγή, σύμφωνα με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

δδ) έχει διαπράξει σοβαρό επαγγελματικό παράπτωμα το οποίο αποδεδειγμένως διαπίστωσε, με οποιοδήποτε μέσο, η Αναθέτουσα Αρχή,

εε) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την καταβολή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας καταγωγής του,

στστ) δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις του όσον αφορά την πληρωμή των φόρων και τελών σύμφωνα είτε με τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας είτε με τις διατάξεις της νομοθεσίας της χώρας προέλευσης ή σύστασής του,

ζζ) προέβη αποδεδειγμένως σε σοβαρές ψευδείς δηλώσεις κατά την παροχή των πληροφοριών που απαιτούνται κατ' εφαρμογή της παραγράφου αυτής ή όταν δεν έχει παράσχει τις πληροφορίες αυτές.

4.2.2.5 Χρηματοοικονομική επάρκεια και πιστοληπτική ικανότητα Υποψηφίων

Κατά το στάδιο των διαδικασιών ανάθεσης η Αναθέτουσα Αρχή ελέγχει την οικονομική - χρηματοοικονομική επάρκεια (άρθρο 18 παρ. 1. εδ α έως και δ), καθώς και την πιστοληπτική ικανότητα των υποψηφίων και των προσφερόντων (άρθρο 15 παρ. 2) σύμφωνα με τα κριτήρια που έχουν τεθεί στο κείμενο της προκήρυξης (άρθρο 15 παρ. 3 εδ στ').

Πρόκειται για έλεγχο εκ μέρους της αναθέτουσας αρχής, των χρηματοοικονομικών παραμέτρων και στοιχείων, που ισχύουν στο πρόσωπο των εν δυνάμει αντισυμβαλλομένων της, με σκοπό την εξασφάλιση όσο το δυνατό περισσότερων εγγυήσεων, σχετικά με υλοποίηση των στόχων της σύμβασης σύμπραξης, από οικονομική άποψη. Η ύπαρξη ή η ανυπαρξία των στοιχείων αυτών δεν οδηγεί στον αποκλεισμό του υποψηφίου ή προσφέροντα, αλλά απλώς τον τοποθετεί στο επίπεδο αξιολόγησης και οικονομικής πιστότητας, στο οποίο ανήκει.

Σε περίπτωση που ο Υποψήφιος ή ο Προσφέρων, για βάσιμο λόγο, δεν είναι σε θέση να προσκομίσει τα δικαιολογητικά που ζητεί η Αναθέτουσα Αρχή, μπορεί να αποδεικνύει την οικονομική και χρηματοοικονομική του επάρκεια με οποιοδήποτε άλλο έγγραφο το οποίο η Αναθέτουσα Αρχή κρίνει κατάλληλο (άρθρο 15 παρ. 2).

4.2.2.6 Αξιολόγηση τεχνικών και επαγγελματικών ικανοτήτων των υποψηφίων

Κατά το στάδιο των διαδικασιών ανάθεσης η Αναθέτουσα Αρχή αξιολογεί τις τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των Υποψηφίων ή Προσφερόντων.

Οι τεχνικές ικανότητες των υποψηφίων ή Προσφερόντων μπορούν να αποδεικνύονται με έναν ή περισσότερους από τους ακόλουθους τρόπους, ανάλογα με τη φύση, την ποσότητα ή τη σπουδαιότητα και τη χρήση του αντικειμένου της Σύμβασης. Συγκεκριμένα, για τις ανάγκες της ανωτέρω αξιολόγησης, η Αναθέτουσα Αρχή δύναται να ζητά:

(α) υποβολή καταλόγου των εργασιών που έχουν εκτελεσθεί κατά την προηγούμενη πενταετία, με τα πιστοποιητικά και στοιχεία από τα οποία προκύπτει η ορθή εκτέλεσή

τους, το σχετικό ποσό, ο τόπος και ο χρόνος πραγματοποίησής τους και η έγκαιρη και προσήκουσα αποπεράτωσή τους,

(β) υποβολή καταλόγου των κυριότερων παραδόσεων ή των κυριότερων υπηρεσιών που πραγματοποιήθηκαν ή παρασχέθηκαν κατά την προηγούμενη τριετία, με αναφορά του αντίστοιχου ποσού, της ημερομηνίας και του παραλήπτη,

(γ) αναφορά του τεχνικού προσωπικού ή των τεχνικών υπηρεσιών είτε ανήκουν απευθείας στον Υποψήφιο ή σε Προσφέροντα είτε όχι,

(δ) περιγραφή του τεχνικού εξοπλισμού και των μέτρων που λαμβάνει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων για τη διασφάλιση της ποιότητας και περιγραφή του εξοπλισμού μελέτης και έρευνας της επιχείρησής του,

(ε) αναφορά επαγγελματικών προσόντων του Υποψηφίου ή Προσφέρωντα ή αναφορά των τίτλων σπουδών των διευθυντικών στελεχών του ιδίως των υπευθύνων για την παροχή των υπηρεσιών ή τη διεξαγωγή των εργασιών,

(στ) αναφορά των μέτρων περιβαλλοντικής διαχείρισης που μπορεί να εφαρμόζει ο Υποψήφιος ή Προσφέρων κατά την εκτέλεση της Σύμβασης, όπου αυτό ενδείκνυται,

(ζ) δήλωση σχετικά με το μέσο ετήσιο εργατοϋπαλληλικό δυναμικό του Υποψηφίου ή Προσφέροντος και για τον αριθμό των στελεχών της επιχείρησής του κατά την τελευταία τριετία,

(η) δήλωση σχετικά με τα μηχανήματα, τις εγκαταστάσεις και τον τεχνικό εξοπλισμό που διαθέτει ο Υποψήφιος ή ο Προσφέρων για την εκτέλεση της Σύμβασης,

(θ) αναφορά του τμήματος του αντικειμένου της Σύμβασης το οποίο ο Υποψήφιος ή Προσφέρων προτίθεται να αναθέσει σε τρίτους υπό μορφή υπεργολαβίας, καθώς και περιγραφή των βασικών όρων της υπεργολαβίας,

(ι) εφόσον γίνεται επίκληση οικονομικής στήριξης τρίτου για τις ανάγκες της εκτέλεσης της Σύμβασης, βεβαιώσεις του τρίτου αυτού από τις οποίες να προκύπτει η δέσμευσή του να αναλάβει το σύνολο ή μέρος του σχετικού κόστους,

(ια) προκειμένου για κοινοπραξία, βεβαίωση από την οποία να προκύπτει η φύση και έκταση της δέσμευσης για οικονομική συμμετοχή των προσώπων που την απαρτίζουν ή τρίτων.

Η Αναθέτουσα Αρχή ζητά από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να αποδεικνύουν την εγγραφή τους σε επαγγελματικό ή εμπορικό μητρώο ή να προσκομίζουν ανάλογη ένορκη βεβαίωση ή πιστοποιητικό. Στις Συμβάσεις υπηρεσιών, εφόσον οι Υποψήφιοι ή Προσφέροντες πρέπει να διαθέτουν ειδική έγκριση ή να είναι μέλη συγκεκριμένου

οργανισμού για να είναι σε θέση να παράσχουν τη σχετική υπηρεσία στη χώρα προέλευσης ή σύστασής τους, η αναθέτουσα Αρχή είναι δυνατό να τους ζητά να αποδείξουν ότι διαθέτουν την έγκριση αυτή ή ότι είναι μέλη του εν λόγω οργανισμού.

Όταν η αναθέτουσα Αρχή απαιτεί από τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να προσκομίσουν πιστοποιητικά που εκδίδονται από ανεξάρτητους οργανισμούς και βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους των υποψηφίων ή Προσφερόντων ορισμένων προτύπων περιβαλλοντικής διαχείρισης, πρέπει να παραπέμπει είτε στο Ευρωπαϊκό Σύστημα Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS) είτε σε πρότυπα περιβαλλοντικής διαχείρισης που βασίζονται σε αντίστοιχα ευρωπαϊκά ή διεθνή πρότυπα.

Η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να καλεί τους Υποψηφίους ή Προσφέροντες να συμπληρώνουν ή να διευκρινίζουν τα έγγραφα που υπέβαλαν στο πλαίσιο των Διαδικασιών Ανάθεσης.

Ο τρόπος και ο χρόνος προσκόμισής τους καθορίζονται από την Αναθέτουσα Αρχή με την Προκήρυξη.

4.2.3 Υπογραφή Σύμβασης

Όταν ολοκληρωθούν οι διαδικασίες ανάθεσης, η Αναθέτουσα Αρχή θα προβεί στην υπογραφή της σύμβασης σύμπραξης, με τον προσφέροντα, ο οποίος έχει υποβάλει είτε η πιο συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, είτε τη χαμηλότερη τιμή. Ως προσφορά θα νοηθεί (άρθρο 8 παρ. 13) το σύνολο των οικονομικών, τεχνικών, χρηματοδοτικών και άλλων προτάσεων που υπέβαλε ο Υποψήφιος για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο της Διαδικασίας Ανάθεσης, κατόπιν πρόσκλησης της Αναθέτουσας Αρχής και σύμφωνα με τις απαιτήσεις που αυτή έχει θέσει με την Προκήρυξη και τα παραρτήματά της και τα τυχόν άλλα έγγραφα της Διαδικασίας Ανάθεσης.

Η σύμβαση σύμπραξης θα περιέχει τους όρους και τις ρυθμίσεις που καθορίστηκαν από τον Δημόσιο Φορέα με τη σχετική προκήρυξη κατά τη διαδικασία ανάθεσης και θα συνιστά το μοναδικό νομικό πλαίσιο, το οποίο θα δεσμεύει τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς (άρθρο 17 παρ. 1, εδ. α'). Το περιεχόμενο της σύμβασης σύμπραξης προβλέπεται ρητά άρθρο 17 παρ. 2.

Από τις διατάξεις του Ν.3389/2005 φαίνεται ότι οι συμβάσεις σύμπραξης δεν θα υφίστανται προσυμβατικό έλεγχο από το Ελεγκτικό Συνέδριο, ούτε θα υπόκεινται σε

κοινοβουλευτικό έλεγχο, γεγονός που έχει σχολιαστεί επικριτικά, και μπορεί ενδεχομένως να δημιουργήσει θέματα αδιαφάνειας. Αντιθέτως προβλέπεται προληπτικός έλεγχος τόσο για το αντικείμενο της παραχώρησης, όσο και για τους όρους της προκήρυξης και της συνακόλουθης σύμβασης σύμπραξης, από τη Διυπουργική Επιτροπή και την Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ (άρθρα 3, 4 και 5). Η κύρωση των συμβάσεων έργων ΣΔΙΤ στη Βουλή αν και στοχεύει στη διευκόλυνση και επίσπευση της εκτέλεσης τους, σύμφωνα με τον Ειδικό Γραμματέα ΣΔΙΤ κ. Λεωνίδα Κορρέ «θα είχε ως συνέπεια τη γενικευμένη αναγόρευση συμβάσεων σε νόμους του Ελληνικού Κράτους»⁹⁴. Όσον αφορά τον προσυμβατικό έλεγχο των συμβάσεων ΣΔΙΤ από το Ελεγκτικό Συνέδριο, παρόλο που δεν ορίζεται ρητά από Ν.3389/2005 στην πράξη διενεργείται, και ορθώς διενεργείται δεδομένου, ότι είναι υποχρεωτικός ο έλεγχος νομιμότητας των συμβάσεων για την εκτέλεση έργων και παροχής υπηρεσιών από το Δημόσιο, τα Ν.Π.Δ.Δ. και τις επιχειρήσεις ή οργανισμούς, η προϋπολογιζόμενη δαπάνη των οποίων υπερβαίνει το ποσό του ενός εκατομμυρίου (1.000.000.000) ευρώ, πριν τη σύναψή τους (απόφαση ΦΓ8/16805/99 (ΦΕΚ 1970/99 Β) και άρθρο 2 του Ν. 3310/05). Επιπλέον με την αναθεώρηση του ελληνικού Συντάγματος το 2001, προστέθηκε στις αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου, ο έλεγχος συμβάσεων μεγάλης οικονομικής αξίας, στις οποίες αντισυμβαλλόμενος είναι το Δημόσιο ή άλλο νομικό πρόσωπο που εξομοιώνεται με το Δημόσιο από την άποψη αυτή, όπως νόμος ορίζει. Με την προσθήκη αυτή του εδαφίου β' στο άρθρο 98 παρ. 1 του Συντάγματος το νομοθετικό κεκτημένο που υπήρχε υπό τη μορφή της απλής δυνατότητας ελέγχου καθιερώθηκε πλέον ως συνταγματική επιταγή. Σε αντίθετη περίπτωση, δηλαδή εάν δεν διενεργηθεί ο έλεγχος νομιμότητας από το Ελεγκτικό Συνέδριο, η σύμβαση που συνάπτεται είναι άκυρη.

Ο έλεγχος νομιμότητας του σχεδίου της σύμβασης, πριν από τη σύναψή της, διενεργείται από Κλιμάκιο του Ελεγκτικού Συνεδρίου («ολοκληρώνεται μέσα σε τριάντα (30) ημέρες από τη διαβίβαση σε αυτό του σχετικού φακέλου...») και στοχεύει στη διαπίστωση τυχόν νομικών πλημμελειών στις πράξεις της διαδικασίας ανάδειξης αναδόχου, που προηγείται της κατάρτισης της σχετικής σύμβασης. Στο πλαίσιο του ανωτέρω ελέγχου, το Κλιμάκιο δεν υποκαθιστά τα αρμόδια διοικητικά όργανα στην ουσιαστική εκτίμηση των πραγμάτων

⁹⁴Κορρές Λ., 2007, *Χαιρετισμός ημερίδας*, Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία* Εκδ. Αντ. Σάκκουλα 2007, σσ 6- 13

και δεν ελέγχει την ορθότητα των τεχνικών κρίσεων της Διοίκησης ή τις κρίσεις σκοπιμότητας.

Με τη νέα αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου για έλεγχο νομιμότητας των συμβάσεων του Δημοσίου δεν θα μπορούσε κανείς να αμφισβητήσει, πως ο νομοθέτης επιδίωξε την ενίσχυση της διαφάνειας και της αντικειμενικότητας στην ανάθεση δημοσίων συμβάσεων με σημαντικό οικονομικό αντικείμενο. Για το λόγο αυτό και για να αποφύγει την κατάρτιση και εκτέλεση άκυρων συμβάσεων, προέβλεψε ως προληπτικό και όχι ως κατασταλτικό τον έλεγχο νομιμότητας των συμβάσεων. Η έντονη ανάγκη διαφάνειας κατά την οικονομική λειτουργία του κράτους, ήταν αυτή που επέβαλε και τη συνταγματική κατοχύρωση του ελέγχου αυτού. Σήμερα, η έννοια της διαφάνειας έχει μεταβληθεί σε έννοια κρίσιμη για την εξυγίανση του δημοσίου βίου και ο έλεγχος νομιμότητας των δημοσίων συμβάσεων αναδεικνύεται με τη σειρά του σε τροφοδότη της αναπτυξιακής πορείας του σύγχρονου ελληνικού κράτους και σε εχέγγυο της ισότιμης συμμετοχής στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση. Το κατά πόσο, βέβαια ο σχετικός έλεγχος είναι ο ενδεδειγμένος για την περίπτωση ελέγχεται εκ του αποτελέσματος.

4.2.4 Η δικαστική προστασία στο προσυμβατικό στάδιο

Το προσυμβατικό στάδιο της σύμβασης σύμπραξης, έγκειται κυρίως στην πράξη της προκήρυξης του διαγωνισμού και σε όλες τις διαδικαστικές πράξεις κατά το στάδιο των διαδικασιών ανάθεσης, που εκδίδονται πριν από τη σύναψη της σύμβασης, με σκοπό την κατάρτιση αυτής. Στο κλασικό δίκαιο των διοικητικών συμβάσεων, αυτού του είδους οι διοικητικές πράξεις αποτελούν αποσπαστές διοικητικές πράξεις, οι οποίες προσβάλλονται με το ένδικο βοήθημα της αίτησης ακύρωσης (ΣτΕ 2465/1982, 120/1987, 1854/1995).

Ωστόσο στο πεδίο των συμβάσεων σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη ή απαγόρευση εφαρμογής του δικαίου των διοικητικών συμβάσεων και της δικαστικής προστασίας, κατά το προσυμβατικό στάδιο. Ως εκ τούτου δημιουργούνται ερωτηματικά σχετικά με τα ένδικα μέτρα προσβολής των πράξεων της Αναθέτουσας αρχής κατά το προσυμβατικό στάδιο.

Σύμφωνα με την υπ αριθμ 77/2005 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών «*οι διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων παραχώρησης υπάγονται στις διατάξεις των Ασφαλιστικών Μέτρων του Ν.2522/1997*» Με βάση αυτή την απόφαση μπορούμε να υποθέσουμε ότι κατά το

προσυμβατικό στάδιο των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, θα βρίσκει εφαρμογή το δίκαιο των κλασικών διοικητικών συμβάσεων.

Μελετώντας τα έργα των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα που έχουν δημοπρατηθεί μέχρι σήμερα, παρατηρούμε ότι στις προκηρύξεις περιλαμβάνεται ο όρος σύμφωνα με τον οποίο ορίζεται ότι «ο διαγωνισμός θα διεξαχθεί και η σύμβαση θα ανατεθεί και θα εκτελεστεί, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις διατάξεις του Ν.3389/2005, της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, του ΠΔ.60/2007, της Οδηγίας 89/665/ΕΚ, του Ν.2522/1997 (Ασφαλιστικά Μέτρα), του ΠΔ.774/1980, όπως ισχύει και του Ν.3310/2005».

Από τα προαναφερόμενα δύναται να συμπεράνουμε ότι κατά το προσυμβατικό στάδιο των ΣΔΙΤ, η δικαστική προστασία των εμπλεκόμενων ιδιωτικών φορέων, αλλά και τρίτων, παρέχεται σύμφωνα με τις διατάξεις του κλασικού δικαίου των διοικητικών συμβάσεων. Έτσι, βρίσκει εφαρμογή ο νόμος για τα ασφαλιστικά μέτρα (Ν.2522/1997) κατά το προσυμβατικό στάδιο, προσαρμοσμένος στις ανάγκες και την ιδιαίτερη νομική φυσιογνωμία που παρουσιάζει μια σύμβαση σύμπραξης. Αυτό άλλωστε αποδεικνύεται και από την υπ' αριθμ. 1367/2008 απόφαση της Επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ, σχετικά με την εξέταση της αίτησης ασφαλιστικών μέτρων για το διαγωνισμό επιλογής Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το έργο «Μελέτη, Χρηματοδότηση, Κατασκευή και Τεχνική Διαχείριση Κτηρίων Διοίκησης και Σχολών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με Σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)».

4.3.Καταγραφή σημείων που χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής από τις Αναθέτουσες Αρχές κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων ΣΔΙΤ

- Συμπλήρωση προκαταρκτικής προκήρυξης ή προκήρυξης σύμβασης, σύμφωνα με τα τυποποιημένα έντυπα που διατίθενται στη ιστοσελίδα της ΕΕ (www.simap.europa.eu)
- Αποστολή της προκαταρκτικής ή της κύριας προκήρυξης σύμβασης στην Επίσημη Εφημερίδα των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων (ΕΕΕΕ), σε μια επίσημη γλώσσα της ΕΕ (άρθρο 30 του Π.Δ 60/2007).
- Δημοσίευση στον εγχώριο τύπο (3 εφημερίδες), τόσο σε πολιτικές όσο και σε οικονομικές εφημερίδες πανελληνίας εμβέλειας την επομένη της αποστολής στην ΕΕΕΕ.

- Η περιληπτική διακήρυξη του διαγωνισμού που δημοσιεύεται στον ελληνικό Τύπο δεν πρέπει να περιλαμβάνει στοιχεία διαφορετικά από αυτά που περιλαμβάνει η διακήρυξη που δημοσιεύεται στην Επίσημη Εφημερίδα της Ε.Ε.
- Στο τεύχος των όρων της διακήρυξης περιλαμβάνεται και το σχέδιο της σύμβασης.
- Οι ελάχιστες προθεσμίες παραλαβής των προσφορών περιγράφονται στο άρθρο 32 του Π.Λ 60/2007.
- Ο αριθμός υποψηφίων που προσκαλούνται να υποβάλλουν προσφορά πρέπει να είναι επαρκής, προκειμένου να καλύπτεται η συνθήκη του πλήρους ανταγωνισμού. Στην κλειστή διαδικασία, ο ελάχιστος αριθμός υποψηφίων είναι πέντε (5).
- Οι τεχνικές απαιτήσεις (τεχνικές προδιαγραφές) που προσδιορίζουν τα απαιτούμενα χαρακτηριστικά μιας υπηρεσίας περιγράφονται στο άρθρο 53 του Π.Δ. 60/2007.
- Η εμπειρία ή η υποδομή που διαθέτουν οι υποψήφιοι στην παροχή παρόμοιων υπηρεσιών, συνδέονται αποκλειστικά με την απόδειξη της τεχνικής ικανότητας των υποψηφίων κατά το στάδιο της ποιοτικής επιλογής και δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιηθεί στο στάδιο της ανάθεσης. Επομένως, τα κριτήρια τα οποία συνδέονται ουσιαστικά με την αξιολόγηση της τεχνικής και χρηματοοικονομικής ικανότητας και της επάρκειας των υποψηφίων για την εκτέλεση της συγκεκριμένης σύμβασης δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως κριτήρια ανάθεσης αλλά μόνον ως κριτήρια ποιοτικής επιλογής των υποψηφίων.
- Για την αξιολόγηση των προσφορών, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το άρθρο 51 του Π.Δ 60/2007.
- Όπου προβλέπονται προθεσμίες συμπεριλαμβανομένων των εγγυητικών επιστολών, οι οποίες δεν εξειδικεύουν τον όρο «ημέρες», τότε αυτές θα πρέπει να νοούνται ως ημερολογιακές.
- Όταν οι αναθέτουσες αρχές απαιτούν την προσκόμιση πιστοποιητικών από τους οικονομικούς φορείς, τα οποία βεβαιώνουν την τήρηση εκ μέρους του οικονομικού φορέα ορισμένων προτύπων εξασφάλισης της ποιότητας, θα πρέπει να αποδέχονται και άλλα αποδεικτικά στοιχεία για ισοδύναμα μέτρα εξασφάλισης της ποιότητας. Επομένως η προκήρυξη θα πρέπει να περιλαμβάνει τη φράση «ή ισοδύναμο», και πρέπει να διευκρινισθεί ότι η κατοχή πιστοποιητικού διασφάλισης ποιότητας, δεν αποτελεί κριτήριο ανάθεσης σύμβασης αλλά κριτήριο ποιοτικής επιλογής το οποίο εξετάζεται στον έλεγχο της τεχνικής καταλληλότητας των υποψηφίων (άρθρο 47 του Π.Δ. 60/2007).

- Οι αναθέτουσες αρχές ενημερώνουν το συντομότερο δυνατό τους υποψηφίους για τις αποφάσεις που ελήφθησαν και τους λόγους απόρριψής τους σύμφωνα με το άρθρο 35 του ΠΑ 60/2007.
- Για τις Διοικητικές προσφυγές, ακολουθείται ο Ν. 2522/97.
- Για συμβάσεις προϋπολογισθείσας δαπάνης άνω του 1.000.000€ (εκτός ΦΠΑ)
- σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 3310/2005, όπως τροποποιημένος ισχύει, αποστέλλονται για προσυμβατικό έλεγχο στο ελεγκτικό συνέδριο: η απόφαση διενέργειας διαγωνισμού και συγκρότησης της Επιτροπής Διενέργειας του Διαγωνισμού και Αξιολόγησης των Προσφορών, η προκήρυξη, η απόφαση χρηματοδότησης, οι περιλήψεις (δημοσιευμένες σε εφημερίδες και Ευρωπαϊκή Επιτροπή), οι προσφορές, οι αποφάσεις εγκρίσεως των δικαιολογητικών, τεχνικών προσφορών και κατακύρωσης καθώς και το σχέδιο της σύμβασης.

ΠΕΜΠΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ: Το συμβατικό πλαίσιο εκτέλεσης των συμβάσεων σύμπραξης

Ο πυρήνας υλοποίησης μιας σύμπραξης είναι η σύμβαση που συνάπτεται μεταξύ της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού και του δημοσίου φορέα που παραγγέλλει το εκάστοτε έργο. Οι συμβατικές ρυθμίσεις που διέπουν τις σχέσεις του δημοσίου φορέα και της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού είναι ιδιαίτερες πολύπλοκες και η ορθή και επαρκής εκτέλεση της σύμβασης σύμπραξης επιβάλλει τη σαφήνεια των όρων και το διαφανές των υποχρεώσεων των μερών. Ο Νόμος προβλέπει κατάλογο ζητημάτων (άρθρο 17 παρ. 2) τα οποία θα πρέπει να διευθετούνται με τη Σύμβαση Σύμπραξης ώστε να διασφαλίζεται η απροβλημάτιστη εκτέλεσή της.

Δεδομένου ότι μέχρι στιγμής δεν υπάρχει καμία εμπειρία στην Ελλάδα, ούτε υπάρχει κάποιο πρότυπο ή οδηγός μιας σύμβαση ΣΔΙΤ, στο κεφάλαιο αυτό θα προσπαθήσουμε στον βαθμό που αυτό είναι δυνατό, να παρουσιαστούν οι γενικές ρυθμίσεις που θα πρέπει να διέπουν το συμβατικό πλαίσιο εκτέλεσης της σύμβασης σχετικά με τις βασικές αρχές του συμβατικού σταδίου εκτέλεσης της σύμπραξης, τη μελέτη και κατασκευή των εγκαταστάσεων, την ανάληψη των κινδύνων από τα συμβαλλόμενα μέρη, το αντάλλαγμα προς τους ιδιωτικούς φορείς, τις διάφορες ρήτρες ικανοποίησης των συμβατικών υποχρεώσεων και εξασφάλισης του αποτελέσματος, τα ζητήματα εργατικού δικαίου που περιλαμβάνει η σύμβαση σύμπραξης, την επίλυση των διαφορών κατά την εκτέλεση της σύμβασης, τη λύση της σύμβασης σύμπραξης, την εκκαθάριση των σχέσεων των μερών, καθώς και ζητήματα των παρεπόμενων συμβάσεων.

5.1 Οι γενικές αρχές που διέπουν το συμβατικό στάδιο εκτέλεσης των συμβάσεων ΣΔΙΤ

Όπως αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 4 της παρούσης εργασίας, στο Νόμο για τις ΣΔΙΤ, βρίσκουν εφαρμογή μια σειρά Γενικών Αρχών (άρθρο 9 παρ. 1. εδ. α') που διέπουν κυρίως το προσυμβατικό στάδιο της σύμβασης σύμπραξης, και δεσμεύουν κατά βάση τον Δημόσιο Φορέα υπό τη μορφή της Αναθέτουσας Αρχής.

Ωστόσο και στο συμβατικό στάδιο εκτέλεσης (κατάρτιση - διαμόρφωση του συμβατικού περιεχομένου) της σύμβασης σύμπραξης θα πρέπει επίσης να τηρούνται συγκεκριμένες βασικές αρχές, οι οποίες καθορίζουν τη συμβατική ρύθμιση των υποχρεώσεων των συμβαλλομένων σε μια ΣΔΙΤ και περιορίζουν αντίστοιχα τη συμβατική ελευθερία των

μερών ή διαμορφώνουν πιο συγκεκριμένα τα πλαίσια δραστηριότητας των μερών και ειδικά των ιδιωτικών φορέων. Επειδή οι αρχές αυτές διαπνέουν τον τρόπο διαμόρφωσης των συμβατικών ρυθμίσεων, αλλά και τον τρόπο ερμηνείας και εφαρμογής τους, τόσο όταν πρόκειται για σύμβαση έργου, όσο και για συμβάσεις προμήθειας, καθώς και για μεικτές συμβάσεις έργου και προμήθειας για την εξυπηρέτηση βασικών αναγκών του κοινωνικού συνόλου όπως είναι η υγεία, η πρόνοια, η παιδεία κ.λπ. κρίνεται σκόπιμο να αναλυθούν διεξοδικά.

5.1.1 Η Αρχή της Προστασίας του Δημοσίου Συμφέροντος

Κατά τις γενικές διατάξεις του Δημοσίου Ελληνικού Δικαίου⁹⁵, ως Δημόσιο Συμφέρον ορίζεται η χρησιμότητα ή ωφέλεια που έχουν για ένα πρόσωπο, για διάφορους λόγους, είτε οι υπηρεσίες άλλων ανθρώπων, είτε οι σχέσεις με αυτούς ή ορισμένα πράγματα είτε νομικές ρυθμίσεις ή πραγματικές καταστάσεις ή δραστηριότητες. Δημόσιο είναι το συμφέρον, όταν το υποκείμενο του είναι ο λαός. Το δημόσιο συμφέρον άλλοτε ταυτίζεται με τα συμφέροντα των ιδιωτών, (π.χ. εθνική άμυνα, παιδεία, υγεία) κι άλλοτε έρχεται σε αντίθεση με αυτά, με σκοπό την εξυπηρέτηση των γενικότερων συμφερόντων της κοινωνίας ή των συμφερόντων ορισμένων μελών αυτής.

Συνταγματικό αντίκρισμα βρίσκει η αρχή αυτή σε διάφορες διατάξεις του Συντάγματος: «Όλες οι εξουσίες πηγάζουν από το Λαό, υπάρχουν υπέρ αυτού.»(αρθ. 1 παρ. 3 του Συντάγματος), «ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας, ο πρωθυπουργός, οι υπουργοί ορκίζονται να υπηρετούν το γενικό συμφέρον» (αρ. 33 παρ. 2 του Συντάγματος., άρθρα. 9 και 14 του Ν.1558/1985) και οι δημόσιοι υπάλληλοι «υπηρετούν το Λαό» (αρθ. 103 παρ. 1 του Συντάγματος), ενώ το «Κράτος μεριμνά για την προστασία του γενικού συμφέροντος» (106 παρ. 1 του Συντάγματος).

Η συγκεκριμενοποίηση της έννοιας του δημοσίου συμφέροντος, πραγματοποιείται πρωτίστως από το ίδιο το Σύνταγμα, κατόπιν από το νόμο και -κατ' εξουσιοδότηση του νόμου- από την κανονιστική πράξη της διοίκησης, αλλά και από την ατομική διοικητική πράξη, που εκδίδεται κατ' άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της Διοίκησης.

Η σημασία της αρχής προστασίας του δημοσίου συμφέροντος, αποκτά διπλή σημασία στο πεδίο των Συμβάσεων ΣΔΙΤ. Από τη μία πλευρά, όταν η Διοίκηση καλείται να λάβει

⁹⁵ Σπηλιωτόπουλος Ε., 2007, *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τ. Ι, δωδέκατη έκδοση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα

μέτρα, που «επιβάλλει το δημόσιο συμφέρον», πρέπει να εξειδικεύσει την αόριστη αυτή έννοια, βάσει των κριτηρίων της ελληνικής έννομης τάξης, και των αρχών που διέπουν την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας. Από την άλλη, όταν πρέπει να επιλέξει μεταξύ περισσότερων εξίσου νόμιμων λύσεων, η κρίση της θα πρέπει επίσης να γίνεται με κριτήριο την εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος (άρθρο 9 παρ. 2 εδ. ε).

5.1.2 Η Αρχή της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης ανάπτυξης

Σύμφωνα με τον Ν.3389/2005 (άρθρο 9 παρ. 2 εδ. ζ') για τις ΣΔΙΤ, τόσο κατά τον προγραμματισμό, όσο και κατά την εκτέλεση των Συμβάσεων Έργου, Υπηρεσιών ή των Μεικτών Συμβάσεων, πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι το φυσικό και ανθρωπογενές περιβάλλον αποτελούν αγαθά που προστατεύονται αυτοτελώς, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι προς χάρη των επόμενων γενεών.

Ο κανόνας της προστασίας του περιβάλλοντος εδράζεται ρητά στο ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο για τις Συμπράξεις (άρθρο 27 παρ. 1 της Οδηγίας 2004/18/EK) και βρίσκει έρεισμα και στο ελληνικό Σύνταγμα (άρθρο 24 παρ. 1) και λειτουργεί στο πλαίσιο της απόλαυσης ομώνυμου δικαιώματος, που είναι μεικτού χαρακτήρα. Η απόφαση του ΣτΕ 218/1983 ρητώς αναγνωρίζει ότι, η προστασία των δασών και των δασικών εκτάσεων ανάγεται πλέον σε «κοινωνικό δικαίωμα» ενώ οι αποφάσεις του ΣτΕ 3682/1986 και 2304/1995 αναγνωρίζουν την ύπαρξη «κοινωνικού δικαιώματος χρήσεως του φυσικού περιβάλλοντος». Η τάση της νομολογίας είναι να απαλείψει τις αδυναμίες των διατάξεων του άρθρου 24 του Συντάγματος, ώστε από ατελείς διατάξεις αμφισβητούμενης αποτελεσματικότητας, στη διοικητική και δικαστική πρακτική, να αναγνωρισθούν ως τέλειες διατάξεις, δηλαδή δεσμευτικοί κανόνες δικαίου⁹⁶.

Η αντιμετώπιση της προστασίας του περιβάλλοντος έναντι της οικονομικής ανάπτυξης από τη νομολογία του ΣτΕ, μπορεί να διακριθεί σε τρία χρονικά στάδια, κατά τα οποία εμφανίζεται αντιπαράθεση ή συσχετισμός της προστασίας του περιβάλλοντος με άλλα έννομα αγαθά. Το στάδιο στάθμισης το στάδιο συνεκτίμησης και το στάδιο συμπόρευσης. Η βούληση πάντως της επεμβατικής δημόσιας Διοίκησης μπορεί να ελεγχθεί δικαστικώς «από της απόψεως υπερβάσεως των άκρων ορίων αυτής», ή αλλιώς ο δικαστής ασκεί

⁹⁶ Περιβαλλοντική Πληροφόρηση Echothesis, 2008

οριακό έλεγχο και βάσει των διδαγμάτων της κοινής πείρας, δηλαδή σταθμίζει σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση κατά πόσο υποβαθμίζεται το περιβάλλον.

- αποφάσεις ΣτΕ 844/1994 και 2844/93 σύμφωνα με τις οποίες η αρχή της αναπτυξιακής οικονομικής πολιτικής ασκείται σε συνδυασμό με τη δημόσια πολιτική προστασίας του περιβάλλοντος και με προέχουσα μέριμνα για την πρόληψη της βλάβης τους περιβάλλοντος, έτσι ώστε η ανάπτυξη να είναι βιώσιμη.
- απόφαση ΣτΕ 2755/94 και Ολ. ΣτΕ 2537/1996 για τη συνεκτίμηση των συγκρουόμενων αγαθών με στόχο την εξασφάλιση της βιώσιμης ανάπτυξης
- αποφάσεις ΣτΕ 2759/1994, ΣτΕ 2058/1994, ΣτΕ 327/1999 οι οποίες δεν αντιμετωπίζουν την οικονομική ανάπτυξη και την προστασία του περιβάλλοντος ως δύο αντιπαρατιθέμενες αξίες, όπου η πραγμάτωση της μίας αναιρεί την άλλη.

Στο ίδιο πλαίσιο, πρέπει και στην περίπτωση της σύμπραξης δημόσιου ιδιωτικού τομέα να τηρηθεί η συγκεκριμένη αρχή και να λειτουργήσει καταλυτικά στη διαμόρφωση των συμβατικών ρυθμίσεων στη σύμβαση σύμπραξης. Η αρχή αυτή πρέπει να διαπνέει και την εκτέλεση της σύμπραξης καθώς και κάθε ενέργεια ή πράξη στα πλαίσια της σύμπραξης. Ο Ν. 3389/2005 στο άρθρο 9 αποδίδει το περιεχόμενο της αρχής αυτής, ως εξής. Αναφέρει πως η αρχή της προστασίας του περιβάλλοντος και της βιώσιμης και αειφόρου ανάπτυξης αφορά στον προγραμματισμό και την εκτέλεση των συμβάσεων έργου ή υπηρεσιών ή των μεικτών συμβάσεων.

Αν και το άρθρο 9 του νόμου αφορά στη διαδικασία ανάθεσης, από το γράμμα της διάταξης που κάνει λόγο για προγραμματισμό (διαμόρφωση) και εκτέλεση των συμβάσεων, προκύπτει πως εκ του νόμου η αρχή αυτή αφορά και στο περιεχόμενο της σύμβασης σύμπραξης αλλά και στον τρόπο εκτέλεσης των συμβατικών ρυθμίσεων. Ως προς την εφαρμογή της αρχής αυτής αναφέρει η διάταξη του άρθρου 9, πως πρέπει να λαμβάνεται υπόψη ότι το φυσικό και το ανθρωπογενές περιβάλλον συνιστά αγαθό που προστατεύεται αυτοτελώς, προκειμένου να εξασφαλισθεί η οικολογική ισορροπία και να διαφυλαχθούν οι φυσικοί πόροι προς χάρη των επόμενων γενεών. Η εξασφάλιση αυτή κατοχυρώνεται ουσιαστικά, όταν ειδικές περιβαλλοντολογικές μελέτες προηγηθούν της διαδικασίας ανάθεσης αλλά και της κατάρτισης των συμβατικών ρυθμίσεων της σύμβασης σύμπραξης.

Η διενέργεια των μελετών αυτών και η κατάρτιση της σύμβασης σύμπραξης υπό το πρίσμα των αποτελεσμάτων τους έχει ιδιαίτερη σημασία. Ο λόγος είναι ότι από αυτά τα αποτελέσματα των μελετών αυτών καθορίζονται τα ακριβή (επιτρεπτά) όρια

δραστηριοποίησης των μερών αλλά προσδιορίζεται και το κόστος για την εκτέλεση των απαραίτητων ενεργειών υπό το πρίσμα της προστασίας του περιβάλλοντος και της αειφόρου ανάπτυξης. Άλλωστε η τήρηση της αρχής αυτής κατά τη διαδικασία ανάθεσης αλλά και κατά το στάδιο της διαμόρφωσης της σύμβασης σύμπραξης έχει βαρύνοντα ρόλο και στα προβλήματα που παρουσιάζονται κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης σύμβασης σύμπραξης. Η διαμόρφωση της σύμβασης σύμπραξης υπό την καθοδήγηση των μελετών αυτών και υπό το πρίσμα της εφαρμογής της αρχής αυτής εξασφαλίζει την υπέρβαση των προβλημάτων και των κινδύνων που μπορεί να παρουσιασθούν μετά την κατάρτιση της σύμβασης με μεγαλύτερο κόστος για τα συμβαλλόμενα μέρη. Για αυτό και στο άρθρο 17 παρ.2 αναφέρεται, πως στη σύμβαση σύμπραξης εισάγονται ρυθμίσεις που αφορούν στην προστασία του περιβάλλοντος και των αρχαιοτήτων.

Τέλος, πρέπει να σημειωθεί, πως η αρχή αυτή ανάγεται σε σημαντική για τη διενέργεια ιδιωτικοποιήσεων και από τη Σύσταση του συμβουλίου Υπουργών για την ιδιωτικοποίηση δημοσίων επιχειρήσεων και δραστηριοτήτων. Σύμφωνα με τη σύσταση αυτή, η αρχή αυτή πρέπει να γίνεται σεβαστή κατά τις ιδιωτικοποιήσεις, και συνεπώς βρίσκει εφαρμογή και στην περίπτωση των συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Πάντως, η σύσταση επικεντρώνεται περισσότερο στο ζήτημα των αποζημιώσεων που μπορεί να διεκδικηθούν από δραστηριότητες που ήταν δημόσιες και τώρα παραχωρούνται σε ιδιώτες⁹⁷.

5.1.3. Αρχή συνεχούς λειτουργίας

Σύμφωνα με το περιεχόμενο της αρχής της συνεχούς λειτουργίας, η απρόσκοπτη παροχή χρήση ενός δημοσίου έργου ή των δημοσίων υπηρεσιών (με την ουσιαστική έννοια του όρου) πρέπει να είναι εξασφαλισμένη διαρκώς και δεν μπορεί να διακοπεί για κανένα λόγο, προκειμένου να επιτυγχάνεται συνεχώς η εκπλήρωση του δημοσίου σκοπού με τον οποίο είναι επιφορτισμένο το εν λόγω έργο ή οι υπηρεσίες.

Η αρχή της συνεχούς και αδιάλειπτου λειτουργίας των δημοσίων υπηρεσιών αποτελεί θεμελιώδη αρχή του διοικητικού δικαίου, βασικό κριτήριο χαρακτηρισμού μιας υπηρεσίας ως δημόσιας⁹⁸ και βρίσκει έρεισμα και στη νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας

⁹⁷ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ 347- 350

⁹⁸ Τάχος Α., 2000, *Ελληνικό διοικητικό δίκαιο*, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας

(ΣτΕ (Πρ) 33/1998, ΣτΕ (Πρ) 38/1998), όπου γίνεται λόγος για την «...αρχή της συνεχούς λειτουργίας που διέπει την Δημόσια Διοίκηση».

Η αρχή της συνεχούς λειτουργίας αναγνωρίζεται και στο ευρωπαϊκό κοινοτικό δίκαιο. Σύμφωνα καταρχήν με τη νομολογία του ΔΕΚ (ΔΕΚ 26/67), η οργάνωση των κοινοτικών υπηρεσιών κυριαρχείται από την ανάγκη διασφάλισης της διαρκούς λειτουργίας τους. Επίσης, η αρχή της συνεχούς και αδιάλειπτης λειτουργίας συνιστά και θεμελιώδες δομικό στοιχείο της έννοιας της καθολικής υπηρεσίας η οποία θεσμοθετείται από τις κοινοτικές οδηγίες για τους απελευθερωμένους τομείς παροχής υπηρεσιών κοινής ωφέλειας (οδηγία 97/67/ΕΚ σ. 14, «...η καθολική υπηρεσία πρέπει να πληροί τη θεμελιώδη απαίτηση για τη διασφάλιση μιας αδιάλειπτης λειτουργίας...»).

Την αρχή αυτή αναγνωρίζει εμμέσως, πλην σαφώς, και το ισχύον Σύνταγμα, (άρθρου 23 παρ. 2 εδ. β). Η αρχή της συνεχούς λειτουργίας εφαρμόζεται σε όλες τις δημόσιες υπηρεσίες με την ουσιαστική έννοια του όρου, είτε ασκούν αμιγώς διοικητικές δραστηριότητες, είτε ασκούν δραστηριότητες βιομηχανικού ή εμπορικού χαρακτήρα (ΣτΕ (Ολ.) 3818/1997, ΣτΕ 1141/1999). Ως εκ τούτου, η εν λόγω αρχή διέπει και τη λειτουργία των δημοσίων υπηρεσιών που έχουν παραχωρηθεί σε φορείς του ιδιωτικού τομέα. Για παράδειγμα, η υποχρέωση της συνεχούς λειτουργίας της παραχωρηθείσας δημόσιας υπηρεσίας προβλέπεται ρητά στο άρθρο 16.1.6 της από 31 Ιουλίου 1995 σύμβασης παραχώρησης του διεθνούς αεροδρομίου των Σπάτων, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 παρ 1 του Ν.2338/1995, στα άρθρα 43.1.1, 43.1.4 και 45 της από 23 Μαΐου 1996 σύμβασης παραχώρησης της Αττικής Οδού, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Ν.2445/1996, στο άρθρο 16.4 της από 3 Ιανουαρίου 1996 σύμβασης παραχώρησης της γέφυρας της ζεύξης Ρίου - Αντιρρίου, η οποία κυρώθηκε με το άρθρο 1 του Ν.2395/1996.

Στις συμβάσεις κατασκευής και εκμετάλλευσης δημοσίου έργου η υποχρέωση συνεχούς λειτουργίας προβλέπεται ρητά στην παρ. 11 του άρθρου 34 του ΠΔ.609/1985, σύμφωνα με την οποία: «Ο ανάδοχος έχει την υποχρέωση... να προστατεύει τις υπάρχουσες κατασκευές και εκμεταλλεύσεις από κάθε βλάβη ή διακοπή λειτουργίας τους και... να αποκαθιστά ή να συμβάλλει στην αποκατάσταση των τυχόν βλαβών ή διακοπών». Η διάταξη αυτή δεν εφαρμόζεται μόνο στις συμβάσεις εκτέλεσης δημοσίου έργου, αλλά και στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίου έργου, καθώς οι τελευταίες περιλαμβάνονται στο πεδίο εφαρμογής του Ν.1418/1984 (άρθρο 4 παρ. 4, εδ. η´) και του ΠΔ.609/1985 (άρθρο 13). Μάλιστα, μπορεί να γίνει δεκτό, ότι ο όρος «εκμεταλλεύσεις» υπονοεί τις περιπτώσεις παραχώρησης της εκμετάλλευσης του δημοσίου έργου στον κατασκευαστή του, δηλαδή

ότι αναφέρεται στο δεύτερο στάδιο των συμβάσεων παραχώρησης δημοσίου έργου. Συνεπώς, η διάταξη αυτή μπορεί να αποτελέσει το ρητό νομοθετικό έρεισμα για την εφαρμογή της αρχής της συνεχούς λειτουργίας στις συμβάσεις παραχώρησης δημοσίου έργου και, με αναλογική εφαρμογή, στις συμβάσεις παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας.

Η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα έχει ως αντικείμενο συνήθως έργα ή υπηρεσίες που η συνεχής ύπαρξή τους είναι καθοριστική για την ομαλή διαβίωση των διοικούμενων, για την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους και τη συνεχή ανάπτυξη της οικονομίας αλλά και της κοινωνίας. Ως εκ τούτου η ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών και του δημοσίου συμφέροντος που τίθενται προς εξυπηρέτηση μέσω μιας σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα πρέπει να είναι συνεχής και αδιάλειπτη.

Η συνεχής ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών και του δημοσίου συμφέροντος ακόμα και αν παραχωρηθεί σε έναν ιδιώτη, αποτελεί βασική υποχρέωση του δημοσίου εκ της ευθύνης που έχει έναντι των διοικούμενων και για αυτό οφείλει, είτε να συνεργάζεται με τον ιδιώτη για την πραγμάτωσή της, είτε να την πραγματώνει αυτοδυνάμως.

Η αρχή της συνεχούς λειτουργίας ως εφαρμοζόμενη στη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα έχει ιδιαίτερο ρόλο στη διαμόρφωση της σύμβασης σύμπραξης. Ο λόγος είναι, πως οι συμβατικές ρυθμίσεις που διέπουν την παροχή υπηρεσιών στο πλαίσιο μιας ΣΔΙΤ, τη λειτουργία και χρήση ενός έργου και την ικανοποίηση των σχετικών αναγκών πρέπει να διαμορφώνονται υπό το πρίσμα της αρχής αυτής. Ενδεικτικά στη σύμβαση θα πρέπει να ενσωματώνονται και να προβλέπονται οι κάτωθι ρυθμίσεις⁹⁹:

- Η λήψη διοικητικών μέτρων με σκοπό να αποτραπεί η διακοπή της λειτουργίας της παραχωρηθείσας υπηρεσίας.
- Η λήψη μέτρων προκειμένου να διασφαλιστεί η συνέχιση της λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας σε περίπτωση που η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού διακόψει ή αδυνατεί να συνεχίσει τη λειτουργία της.
- Η επιβολή διοικητικών κυρώσεων στην Εταιρεία Ειδικού Σκοπού λόγω διακοπής ή κινδύνου διακοπής της συνεχούς λειτουργίας της δημόσιας υπηρεσίας, οι οποίες προβλέπονται στη σύμβαση παραχώρησης.

⁹⁹ Γκιτσάλης Ι., *Παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας και δημοσίου έργου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2006

- Η παράταση της σύμβασης παραχώρησης για ορισμένο χρονικό διάστημα μετά τη λήξη της, προκειμένου να μη διακοπεί η λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας κατά το χρόνο διεξαγωγής της δημοπρασίας για τη σύναψη νέας σύμβασης.
- Η υποχρέωση της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού να συνεχίσει τη λειτουργία της δημόσιας υπηρεσίας, παρά την - με οποιοδήποτε τρόπο - λύση της σύμβασης, μέχρι να ολοκληρωθούν οι διαδικασίες διαδοχής και αντικατάστασής της με άλλο ανάδοχο ή δημόσιο φορέα.
- Η επίταξη των αναγκαίων υλικών μέσων για τη διασφάλιση της συνεχούς και αδιατάρακτης λειτουργίας της παραχωρηθείσας δημόσιας υπηρεσίας, καθώς η διακοπή μιας δημόσιας υπηρεσίας υπό τη λειτουργική έννοια του όρου συνιστά σοβαρή διατάραξη της οικονομικής και κοινωνικής ζωής της χώρας, δηλαδή εμπίπτει στην έννοια της «άμεσης κοινωνικής ανάγκης που μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη δημόσια τάξη» κατά το άρθρο 18 παρ. 3 του Συντάγματος, και επομένως καθιστά επιτρεπτή την εφαρμογή του μέτρου της επίταξης.

5.1.4 Αρχή καθολικότητας

Συνακόλουθη της παραπάνω αρχής είναι και η αρχή της καθολικότητας της υπηρεσίας ή της χρήσης του έργου, η οποία επίσης βρίσκει εφαρμογή στην παροχή δημοσίων υπηρεσιών. Η δικαιολογητική βάση της αρχής αυτής έχει ως αφετηρία το γεγονός, πως συνήθως η ιδιωτικοποίηση αλλά και η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα έχουν ως αντικείμενο δραστηριότητα που παραχωρείται στον ιδιώτη κατά αποκλειστικό τρόπο.

Η αποκλειστικότητα της παραχώρησης μπορεί να οφείλεται σε δύο λόγους. Είτε συμφωνείται στη σύμβαση μεταξύ ιδιώτη και δημοσίου, πως κανένα άλλο πρόσωπο ιδιωτικό ή δημόσιο δεν θα μπορεί να ασκεί την ίδια ή παρόμοια δραστηριότητα σε όλη την επικράτεια ή στο συγκεκριμένο χώρο που ενδιαφέρει τον ιδιώτη. Είτε η φύση, οι ιδιότητες και η χρησιμότητα του αντικειμένου της παραχώρησης είναι τέτοιες που δεν επιτρέπουν σε άλλο πρόσωπο να αναλάβει την ίδια δραστηριότητα ή καθιστούν την ανάληψη αυτή απαγορευτική.

Η αποκλειστικότητα στη δραστηριότητα που ανατίθεται στην εταιρεία ειδικού σκοπού και στους ιδιωτικούς φορείς μέσω μιας ΣΔΙΤ οδηγεί σε μονοπωλιακή θέση τους στην οικονομία και στον τομέα της παροχής υπηρεσιών προς τους διοικούμενους. Η μονοπωλιακή αυτή θέση επιφέρει όμως και αντίστοιχες υποχρεώσεις για την εταιρεία ειδικού σκοπού και για τους ιδιωτικούς φορείς, οι οποίες πρέπει αντίστοιχα να

περιγραφούν στη σύμβαση σύμπραξης. Συγκεκριμένα, η μονοπωλιακή θέση καθιστά ασυμβίβαστη την άρνηση παροχής υπηρεσιών ή την άρνηση χρήσης του έργου σε συγκεκριμένο διοικούμενο. Η άρνηση αυτή είναι δυνατή και επιτρεπτή μόνο υπό αυστηρές προϋποθέσεις, σε εξαιρετικές περιπτώσεις και μόνο υπό το πρίσμα καθαρά τεχνικών, οικονομικών και κοινωνικών λόγων.

Η αρχή της καθολικότητας που εφαρμόζεται και στις ΣΔΙΤ εμφανίζεται σε κάποιες περιπτώσεις και ως έκφανση της αρχής της ισότητας. Σύμφωνα με αυτήν κάθε πρόσωπο αντιμετωπίζεται με ίσους όρους και δικαιούται ίσης πρόσβασης στη χρήση και απόλαυση του έργου ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Κανείς δεν αποκλείεται εκ των προτέρων από την απόλαυση των δημοσίων υπηρεσιών, όλοι έχουν δικαίωμα πρόσβασης σε αυτές και οι δημόσιες υπηρεσίες παραμένουν ως αγαθό ανοικτό σε όλους. Ακόμα και αν η παροχή αυτών πλέον μέσω της ΣΔΙΤ αφήνεται στους ιδιωτικούς φορείς που λειτουργούν με ιδιωτικοοικονομικά κριτήρια.

Και στη περίπτωση της αρχής της καθολικής και ισότιμης πρόσβασης των διοικουμένων στην χρήση του έργου ή στην απόλαυση της δημόσιας υπηρεσίας το δημόσιο παραμένει εγγυητής και τελικός υπεύθυνος. Δηλαδή το δημόσιο δεν απέχει της ευθύνης του για την εξασφάλιση της ισότιμης και καθολικής πρόσβασης των διοικουμένων, με το επιχείρημα πως έχει παραχωρήσει τη δραστηριότητα για την ικανοποίηση των συγκεκριμένων δημοσίων αναγκών στον ιδιωτικό φορέα. Αυτός παραμένει εγγυητής και θεματοφύλακας της τήρησης της αρχής της καθολικότητας και ισότητας στον τομέα της απόλαυσης των δημοσίων έργων και των δημοσίων υπηρεσιών. Αυτό ισχύει, ακόμα και όταν οι δημόσιες υπηρεσίες και τα δημόσια έργα προέρχονται από ιδιωτική δραστηριότητα και πρωτοβουλία.

Συνεπώς ο δημόσιος φορέας αναλαμβάνει την υποχρέωση να παραχωρήσει την δραστηριότητα αυτή στους ιδιωτικούς φορείς μέσω των ΣΔΙΤ χωρίς να θίγει την τήρηση της αρχής αυτής. Επιπλέον, οι ιδιωτικοί φορείς καλούνται να αναλάβουν άλλη μία υποχρέωση που θα κατοχυρωθεί συμβατικά στη σύμβαση σύμπραξης. Κατα αυτήν την έννοια, η άρνηση της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων να επιτρέψουν τη χρήση του έργου ή των υπηρεσιών από διοικούμενο πρέπει να οριοθετείται στη σύμβαση σύμπραξης. Πρέπει συνεπώς, η σύμβαση σύμπραξης να προβλέπει προϋποθέσεις αυστηρές και για εξαιρετικές περιπτώσεις, κατά τις οποίες οι ιδιωτικοί φορείς της

σύμπραξης θα δικαιούνται να αρνηθούν την καθολική και ισότιμη πρόσβαση κάποιων διοικουμένων.

Ουσιαστικά πρέπει να διαμορφωθεί έτσι η σύμβαση, ώστε τεκμήριο να μην είναι η συμβατική ελευθερία των ιδιωτικών φορέων να επιλέξουν ποιος πολίτης θα απολαύσει το έργο ή την παροχή των υπηρεσιών. Το αυστηρό τεκμήριο αντιστρέφεται και πρέπει να είναι υπέρ της υποχρέωσης σύμβασης με τον κάθε διοικούμενο. Η οριοθέτησή της σε σημαντικό βαθμό οδηγεί σε κάμψη της συμβατικής ελευθερίας της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων. Οδηγεί σε υποχρέωση σύναψης συμβάσεων με τους διοικούμενους που επιθυμούν τη χρήση του έργου ή των υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμπραξης. Οι ιδιωτικοί φορείς αποκτούν συμβατική υποχρέωση της σύναψης συμβάσεων με τους διοικούμενους, κάτι που αποτελεί σε αρκετές περιπτώσεις είδος αναγκαστικής σύμβασης¹⁰⁰.

5.1.5 Αρχή προστασίας δικαιωμάτων διοικουμένων

Οι ΣΔΙΤ εξυπηρετούν το γενικό και όχι το ατομικό συμφέρον. Ωστόσο, δε σημαίνει πως καθιστούν το δημόσιο και γενικό συμφέρον υπέρτερο του ατομικού κατά τέτοιο τρόπο, ώστε το ατομικό συμφέρον να αγνοείται. Τα ατομικά δικαιώματα πρέπει να γίνονται απολύτως σεβαστά και να εκτιμώνται κατά τη διενέργεια ΣΔΙΤ. Αυτό οφείλεται και στο γεγονός πως η σύμβαση σύμπραξης ως δημόσια σύμβαση δεν εξαντλείται στην εξυπηρέτηση μόνο του ατομικού συμφέροντος, όπως κάθε ιδιωτική σύμβαση. Είναι στραμμένη και στην εξυπηρέτηση του δημοσίου συμφέροντος.

Ορθό είναι ήδη από την κατάρτιση της σύμβασης σύμπραξης να ληφθεί υπόψη η ανάγκη προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων των διοικουμένων και κάθε τρίτου που επηρεάζεται από την διενέργεια της σύμπραξης. Στην περίπτωση της αρχής αυτής το δημόσιο αποτελεί εγγυητή της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων ακόμα και μετά την παραχώρηση των δραστηριοτήτων του στους ιδιώτες στα πλαίσια της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Κατα αυτήν την έννοια, έχει την ευθύνη της κατοχύρωσης των δικαιωμάτων και της σχετικής δέσμευσης και των ιδιωτικών φορέων που εμπλέκονται

¹⁰⁰ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ 350-352

στη διαδικασία σύμπραξης, δέσμευση που μπορεί να επιτευχθεί με αντίστοιχες συμβατικές ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης.

Η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων είναι δυνατή έναντι του δημοσίου αλλά είναι δυνατή και έναντι των ιδιωτικών φορέων με βάση το άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος και την αρχή της τριτενέργειας των ατομικών δικαιωμάτων και μεταξύ των διοικουμένων. Συνεπώς, οι συμβατικές ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης δεν πρέπει να οδηγούν σε συνέπειες δυσμενείς για τα ατομικά δικαιώματα των διοικουμένων. Αυτή η αρχή βρίσκει εφαρμογή στη διαμόρφωση αρκετών συμβατικών ρυθμίσεων στη σύμβαση σύμπραξης¹⁰¹.

Η παραχώρηση δημοσίων δραστηριοτήτων σε ιδιώτες πρέπει να γίνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να προστατεύεται ο ανταγωνισμός και να μην δημιουργούνται συνθήκες προνομαχικής μεταχείρισης κάποιων συμμετεχόντων, αρρυθμίας της αγοράς κ.λπ. Η ανάγκη προστασίας του ανταγωνισμού, της συμμετοχής όλων στην οικονομία και το δικαίωμα όλων στην ανάπτυξη της προσωπικότητας ουσιαστικά οδηγεί στην υποχρέωση των ιδιωτών να συμβάλλονται αναγκαστικά με τους τρίτους χρήστες (εξαναγκασμός σε κατάρτιση σύμβασης).

Επίσης η προστασία αυτή αίρει σε κάποιες περιπτώσεις και τη συμβατική ελευθερία των ιδιωτών και ως προς το περιεχόμενο της σύμβασης, που καταρτίζεται με τους τρίτους που επιθυμούν την χρήση του αντικειμένου της σύμπραξης. Σε αυτήν την περίπτωση η αρχή της προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων των τρίτων οδηγεί και σε καθορισμό του ύψους του αντιτίμου που καλείται να καταβάλει ο τρίτος προς τους ιδιώτες για τη χρήση του αντικειμένου της σύμπραξης. Ο καθορισμός του ύψους του αντιτίμου πρέπει να γίνεται με βάση την αρχή αυτή με τρόπο που δεν ακυρώνει έμμεσα το δικαίωμα χρήσης ή το καθιστά ασύμφορο.

Έκφραση της εφαρμογής της αρχής αυτής είναι και η ευθύνη του δημοσίου να υποχρεώσει τους ιδιωτικούς φορείς σε ποιοτική εκτέλεση των υποχρεώσεών τους και σε ποιοτική κατασκευή του έργου ή σε παροχή ποιοτικών υπηρεσιών. Επίσης, η αρχή αυτή εφαρμόζεται, και όταν οι ιδιώτες αναλαμβάνουν την υποχρέωση της ασφάλειας των χρηστών-διοικουμένων, την υποχρέωση της ανανέωσης και τεχνικής βελτίωσης των έργων και των υπηρεσιών, την υποχρέωση ενημέρωσης των χρηστών-διοικουμένων.

¹⁰¹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΑΠΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

Επιπλέον η ανάγκη προστασίας των δικαιωμάτων τρίτων μη συμμετεχόντων στην διαδικασία σύμπραξης, είναι απαραίτητη στη διαμόρφωση της σύμβασης σύμπραξης έτσι, ώστε η προστασία των ατομικών δικαιωμάτων και των διοικούμενων να επιτυγχάνεται επαρκώς. Συνεπώς, η ευθύνη του δημοσίου συνεχίζει να ισχύει έναντι των διοικούμενων παρά την παραχώρηση των αντίστοιχων δημοσίων δραστηριοτήτων στους ιδιώτες, ενώ και οι ιδιώτες αναλαμβάνουν την υποχρέωση σεβασμού των δικαιωμάτων των διοικούμενων.

5.2 Το περιεχόμενο μιας Σύμβασης Σύμπραξης

Η σύμβαση καθορίζει τα πάντα σχετικά με την υλοποίηση του έργου: α) τους ρόλους όλων των εμπλεκόμενων μερών, β) το αντικείμενο και τη διάρκεια της περιόδου της παραχώρησης, γ) τις ημερομηνίες έναρξης και περαίωσης των φάσεων μελέτης, κατασκευής και λειτουργίας και την ημερομηνία μεταφοράς του έργου στην κυβέρνηση της χώρας υποδοχής, δ) τις βασικές απαιτήσεις και προδιαγραφές της κατασκευής και της λειτουργίας του έργου, ε) το χρηματοδοτικό πρόγραμμα και τις εγγυήσεις υλοποίησής του, στ) τους μηχανισμούς ασφάλισης και ελέγχου του έργου, κ.λπ. Δεν υπάρχουν σταθερές φόρμες συμβάσεων παραχώρησης καθώς αυτές διαμορφώνονται στη βάση των ειδικών συνθηκών που ισχύουν για κάθε έργο. Η δομή της σύμβασης ποικίλλει ανά περίπτωση. Ωστόσο, η εμπειρία που έχει συσσωρευθεί διεθνώς γύρω από τις συμβάσεις συμπράξεων έχει συντελέσει ώστε να περιοριστούν οι πολύπλοκες και μακροσκελείς διατάξεις και προβλέψεις και να επιτευχθούν τυποποιημένες και περιεκτικές δομές τουλάχιστον ανά βιομηχανικό κλάδο όπου τα έργα εμφανίζουν συνάφεια προδιαγραφών. Πέρα από τις επιμέρους διαφοροποιήσεις υφίστανται πάντοτε κάποιες απαραίτητες βασικές πρόνοιες που τελικά διαμορφώνουν ένα περιεχόμενο συμβάσεων αρκετά παραπλήσιο ανεξάρτητα του τύπου του έργου, της χώρας υλοποίησης αυτού και των εμπλεκόμενων σε αυτό. Τέτοιες πρόνοιες είναι οι κάτωθι ¹⁰²:

- Η ανάθεση της σύμπραξης και ο ορισμός της χρονικής περιόδου διάρκειάς της.

¹⁰² United Nations Industrial Development Organization (UNIDO)- Investment and Technology Promotion Division (1996). "UNIDO BOT Guidelines". Vienna: UNIDO.
Price, D., 1996 *The Concession Agreement*, In Proceedings of the one-day conference: Build Operate and Transfer Contracts: How to Make BOT a Success, 16 January 1996, Athens, Greece

- Η εξασφάλιση στην παραχωρησιούχο εταιρεία από την κυβέρνηση της χώρας υποδοχής του πεδίου εγκατάστασης του έργου καθώς και των απαραίτητων προσβάσεων σε αυτό.
- Η υποχρέωση της χώρας υποδοχής να προβεί σε όλες εκείνες τις απαραίτητες ενέργειες που θα επιτρέπουν την ομαλή εκτέλεση της σύμβασης. Τέτοιες ενέργειες είναι: α) η επίβλεψη της ορθής τήρησης της σύμβασης παραχώρησης, β) η εκτέλεση των εργασιών και η παροχή όλων των απαραίτητων εγκρίσεων από τον κρατικό μηχανισμό, γ) η συντήρηση όλων των υπάρχουσών εγκαταστάσεων που βοηθούν την εκτέλεση της σύμβασης, δ) η τήρηση των εγγυήσεων που έχουν παραχωρηθεί.
- Η υποχρέωση της παραχωρησιούχου εταιρείας ως εταιρείας ειδικής ευθύνης να χρηματοδοτήσει, να μελετήσει, να κατασκευάσει, να λειτουργήσει και να συντηρήσει το έργο σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές και να το παραδώσει σε καλή κατάσταση στη χώρα υποδοχής με το πέρας της παραχώρησης.
- Η περιγραφή των υπό εκτέλεση βασικών και δευτερευουσών κατασκευαστικών και λειτουργικών εργασιών, τα χρονοδιαγράμματα υλοποίησης και οι δυνατότητες αναθεώρησης αυτών, οι τεχνικές προδιαγραφές μελέτης, κατασκευής και λειτουργίας του έργου καθώς και προβλέψεις για δυνατότητα τροποποιήσεων επί των τεχνικών στοιχείων του έργου είτε κατόπιν μονομερούς αιτήματος, είτε κατόπιν συμφωνίας, είτε εξ αιτίας ειδικών συνθηκών.
- Η περιγραφή του μηχανισμού της παρακολούθησης της εξέλιξης του έργου (έλεγχοι, επιθεωρήσεις, αναφορές, κ.λπ.).
- Η περιγραφή των επιπτώσεων από την αθέτηση των συμβατικών όρων ενός εκ των συμβαλλομένων μερών.
- Τα περιθώρια επανεξέτασης των συμβατικών όρων εξαιτίας ειδικών, μη προβλέψιμων κατά την υπογραφή της σύμβασης, συνθηκών που οφείλονται σε παραμέτρους εξωγενείς του έργου.
- Η συμβατότητα με την ισχύουσα νομοθεσία και οι τρόποι διευθέτησης των διαφωνιών μεταξύ των συμβαλλομένων μερών (π.χ. φιλική διευθέτηση, διαιτησία, κ.λπ.).
- Ο ορισμός της ανωτέρας βίας και οι προϋποθέσεις πρόωρης διακοπής της σύμβασης (π.χ. χρεοκοπία των μερών της παραχωρησιούχου εταιρείας ή σοβαρή αθέτηση των συμβατικών όρων από ένα εκ των συμβαλλομένων μερών).

- Η αναλυτική περιγραφή του χρηματοδοτικού προγράμματος του έργου (το πρόγραμμα εισροών, οι προβλέψεις ζήτησης, οι παράμετροι καθορισμού της τιμολογιακής πολιτικής, το ύψος των ιδίων κεφαλαίων και του δανεισμού, το πρόγραμμα αποπληρωμής, κ.λπ.), οι εγγυήσεις και οι ασφαλίσσεις.
- Ο εντοπισμός και η κατανομή των κινδύνων σε ένα έργο.
- Οι όροι αποδοχής της κατασκευαστικής ολοκλήρωσης του έργου και της ολοκλήρωσης της υλοποίησής του στο πέρας της σύμβασης παραχώρησης.

Η σύμβαση σύμπραξης με το εύρος και το πλήθος των θεμάτων τα οποία καλύπτει αποτελεί την πλατφόρμα ενοποίησης των συμπληρωματικών συμβάσεων οι οποίες αποτελούν το συμβατικό πλέγμα υλοποίησης μιας σύμπραξης. Κατά την έννοια αυτή, υποχρεώνεται άμεσα ή έμμεσα η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού σε κατάρτιση περαιτέρω συμβάσεων (συμπληρωματικών – παρεπόμενων) προς ικανοποίηση των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει εκ της σύμβασης σύμπραξης. Οι συμπληρωματικές αυτές συμβάσεις (μεταξύ των επιμέρους νομικών οντοτήτων που υλοποιούν τελικά το έργο) προδιαγράφουν λεπτομερώς τις προδιαγραφές υλοποίησης ειδικών θεμάτων που συνιστούν τη σύμπραξη καθώς και τις σχέσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών, αποτελώντας έτσι πολύ σημαντικά εργαλεία συνδιαμόρφωσης του συμβατικού πλαισίου υλοποίησης και λειτουργίας της σύμπραξης επί του οποίου κρίνεται και η βιωσιμότητά του.

5.2.1 Η κατασκευή Έργου και η παροχή Υπηρεσιών ως αντικείμενο της Σύμβασης της Σύμπραξης.

5.2.1.1 Μελέτη έργου

Όπως προβλέπεται στο άρθρο του Ν.3389/2005, η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού αναλαμβάνει τη συμβατική υποχρέωση να εκπονήσει μια μελέτη σκοπιμότητας – σχέδιο υλοποίησης με βάση στοιχεία - δεδομένα που θα αναζητήσει η ίδια ή θα λάβει από το δημόσιο και τα οποία αφορούν¹⁰³:

- στο είδος των δημοσίων αναγκών και διευκρινίζουν, αν πρόκειται για συγκεκριμένο έργο ή παροχή υπηρεσιών ή συνδυασμό αυτών
- στις εκτάσεις και τα ακίνητα που διατίθενται για το εγχείρημα της σύμπραξης,

¹⁰³ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

- στο είδος και στο μέγεθος των απαραίτητων εγκαταστάσεων αλλά και του απαραίτητου εξοπλισμού,
- στο είδος και στο μέγεθος της απαιτούμενης χρηματοδότησης καθώς και στις προτεινόμενες πηγές χρηματοδότησης
- στο ανθρώπινο δυναμικό που θα απασχοληθεί καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης.
- στη ζήτηση της αγοράς και των πολιτών για το συγκεκριμένο έργο ή τη συγκεκριμένη παροχή υπηρεσιών στο χρόνο και τον τόπο διενέργειας της σύμπραξης.

Επιπλέον στο κυρίως σώμα της σύμβασης σύμπραξης ή στα προσαρτήματά της θα πρέπει να προβλέπονται και να περιγράφονται:

- οι προδιαγραφές της μελέτης, που την καθιστούν αποδεκτή από το δημόσιο φορέα και συμβατή με τους στόχους της σύμπραξης,
- το δικαίωμα καθώς και η προθεσμία άσκησης του δημοσίου φορέα να εγκρίνει το αποτέλεσμα της μελέτης,
- ο τρόπος υλοποίησης και ικανοποίησης των απαιτήσεων των δημοσίων αναγκών και του δημοσίου συμφέροντος που υπέδειξε ο δημόσιος φορέας.

5.2.1.2 Κατασκευή έργου και κατασκευαστικές εργασίες

Στη σύμβαση σύμπραξης ως προς την κατασκευή προβλέπονται όλες οι τεχνικές προδιαγραφές των απαραίτητων οικοδομημάτων και εγκαταστάσεων που αποτελούν αντικείμενο της σύμπραξης, τα χρονικά όρια παράδοσης των έργων, είτε τμηματικά είτε συνολικά και οι οποίες δεσμεύουν (με τις ανάλογες κυρώσεις) την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού ως προς τα αποτελέσματα που θα παραδώσει (συμφωνημένο ως προς το χρόνο και τις προδιαγραφές είδος έργου και εγκαταστάσεων) καθώς επίσης και τυχόν επεκτάσεις των έργων και των εγκαταστάσεων, αν αυτό προβλέπεται από τις ρυθμίσεις της σύμβασης και κριθεί απαραίτητο. Ενδεικτικά θα πρέπει να προβλέπονται.

Η σύμβαση σύμπραξης ενδεχομένως να περιλαμβάνει και ρυθμίσεις που υποχρεώνουν την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού σε κατάρτιση συμβάσεων πώλησης με τρίτους ιδιωτικούς ή μη φορείς για την προμήθεια των υλικών και του εξοπλισμού, στο πλαίσιο των κατασκευαστικών εργασιών.

Τέλος στη σύμβαση σύμπραξης θα πρέπει να προβλέπεται και η διαδικασία με την οποία θα διαπιστωθεί η καταλληλότητα του παραδοτέου έργου και η συμβατότητα του με τα συμφωνηθέντα. Δηλαδή θα πρέπει να υπάρχει σχετική ρύθμιση που να υποχρεώνει είτε το δημόσιο φορέα να υποδείξει και να εξουσιοδοτήσει κάποιο εποπτικό όργανο, είτε την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού να συμβληθεί με δικά της έξοδα με τρίτο εποπτικό όργανο, το οποίο θα ελέγξει το συμβατό των παραδοτέων εγκαταστάσεων και έργων με τα συμφωνηθέντα αλλά και με τα όσα έχουν διατυπωθεί στις σχετικές μελέτες.

Νομοθετικά ζητήματα που μπορεί να ανακύψουν κατά την κατασκευή του έργου και που αφορούν την έκδοση αδειών, τις απαλλοτριώσεις ή ακόμα και την αντιμετώπιση αρχαιολογικών κωλυμάτων στη διενέργεια των απαραίτητων εργασιών, ρυθμίζονται από τις σχετικές διατάξεις του Νόμου (άρθρα 20 Έκδοση αδειών και άρθρο 21 αρχαιολογικά ευρήματα)¹⁰⁴.

5.2.1.3 Πρόβλεψη σύμβασης υπεργολαβίας

Η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού όπως και κάθε εργολάβος υποχρεούται κατά κανόνα σε αυτοπρόσωπη εκτέλεση της υποχρέωσής της με βάση τις ρυθμίσεις σύμβασης έργου που περιλαμβάνει η σύμβαση σύμπραξης. Εξαιρέση αποτελεί η δυνατότητα υποκατάστασης του εργολάβου με βάση σχετική συμφωνία, όπως προβλέπει το άρθρο 684 ΑΚ¹⁰⁵.

Συνεπώς, κατά κανόνα οι παροχές της μελέτης και των κατασκευών οφείλονται από την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού με αυτοπρόσωπη εκτέλεση και όχι με υποκατάσταση της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού από άλλο πρόσωπο. Ωστόσο, στη διεθνή πρακτική είναι σύνηθες η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού να υποκαθίσταται σχεδόν σε όλες τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει ως ανάδοχος.

5.2.2 Προσδιορισμός και Κατανομή Κινδύνων

Η διαδικασία σύμπραξης περιλαμβάνει αρκετά στάδια, με πολύπλοκες επιμέρους διαδικασίες και κάλυψη υπερογκών εξόδων και δαπανών. Με δεδομένη την πολυπλοκότητα των έργων αυτών, το θέμα της κατανομής κινδύνων μεταξύ των

¹⁰⁴ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

¹⁰⁵ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

εμπλεκόμενων μερών είναι ιδιαίτερα σημαντικό διότι από την ορθή κατανομή, εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό η επιτυχία της σύμβασης. Η υλοποίηση των κινδύνων δημιουργεί είτε μη αναστρέψιμες καταστάσεις είτε επιβάλλει την αντιμετώπιση των προβλημάτων με κεφαλαιακές καλύψεις. Τα μέρη που καλούνται να αναλάβουν τους κινδύνους ή μέρος αυτών, είναι ο *Παραχωρησιούχος*, ο οποίος και υλοποιεί την επένδυση, ο *κατασκευαστής* και οι *μελετητές* για την εκτελεσθείσα ή εκπονηθείσα από αυτούς εργασία, οι *Τράπεζες* που χρηματοδοτούν την επένδυση, ο *Δημόσιος Τομέας*, και τέλος οι *Ασφαλιστικές εταιρείες* που καλούνται να ασφαλίσουν τουλάχιστον τους κινδύνους που εκφεύγουν της σφαίρας ευθύνης οιοδήποτε από τα ανωτέρω μέρη¹⁰⁶.

Οι κίνδυνοι πρέπει να αναλαμβάνονται από τον καταλληλότερο συμβαλλόμενο, ο οποίος θεωρείται αυτός που μπορεί να ελέγχει τις αιτίες του σχετικού κινδύνου αλλά και να είναι σε θέση να τον αντιμετωπίσει και ακόμη έχει το κίνητρο να το πράξει, χαρακτηριστικά που δεν συμπίπτουν πάντα. Επίσης, διατυπώνεται η θέση ότι ο καταμερισμός κινδύνων πρέπει να γίνεται όχι μόνο σύμφωνα με την καταλληλότητα του φορέα για τη διαχείριση του κινδύνου, αλλά βάσει του κόστους της διαχείρισης αυτής, το οποίο πρέπει εκ των προτέρων να συνεκτιμάται¹⁰⁷.

Ειδικότερα αναφερόμενοι στους κινδύνους των έργων ΣΔΙΤ στον τομέα της Υγείας και Πρόνοιας στην Ελλάδα πρέπει να επισημάνουμε ότι δεν υπάρχει προηγούμενη εμπειρία και ως εκ τούτου ο προσδιορισμός τους, τουλάχιστον για τις πρώτες εφαρμογές, είναι δύσκολος, αυξάνοντας έτσι την αβεβαιότητα. Οι συνήθεις κίνδυνοι που παρουσιάζονται σε έργα ΣΔΙΤ στον τομέα της υγείας & πρόνοιας είναι οι ακόλουθοι:

ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ
Υπερβάσεις χρόνου κατασκευαστικής περιόδου.
Υπερβάσεις κόστους κατασκευής.
Οι υποδομές να μην ανταποκρίνονται στις τεχνικές προδιαγραφές.
ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ
Οι παρεχόμενες υπηρεσίες υπολείπονται από τα κριτήρια απόδοσης.
Οι υποδομές δεν είναι διαθέσιμες για χρήση – «Κίνδυνος διαθεσιμότητας».
Ανεπαρκής συντήρηση των υποδομών.
Το κόστος συντήρησης μεγαλύτερο από το προβλεπόμενο.
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

¹⁰⁶ Αστερίου Ε., 2007, *Η συμβολή του Ν.3389/2005 στην κατανομή κινδύνων μεταξύ των μερών στις συμβάσεις παραχώρησης έργων* Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα 2007, σσ 51- 56

¹⁰⁷ ΙΟΚ (2005) *Δελτίο Τύπου ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ*

Είναι συνήθως αποτέλεσμα του πληθωρισμού. Στις συμβάσεις ΣΔΙΤ πρέπει να εξετάζονται τα επιτόκια και ο πληθωρισμός λόγω της μακράς διάρκειας της σύμβασης.
Κίνδυνος Υπολειμματικής Αξίας.
Η αξία των υποδομών στο τέλος της σύμβασης είναι μικρότερη από την αναμενόμενη/επιθυμητή.
ΝΟΜΟΘΕΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ
Η αλλαγή των νόμων και των διατάξεων είναι ένας πολύ σπουδαίος παράγοντας γιατί όλα τα έργα ΡΦΙ αποτελούνται από πολύπλοκες συμβάσεις. Αν η κυβέρνηση αλλάξει κάποιο νόμο που επηρεάζει τον τομέα της Υγείας αυτό μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα να εκτεθεί η ΕΕΣ σε μεγάλο κίνδυνο.
ΚΙΝΔΥΝΟΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΑΞΙΩΣΗΣ
Η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών επηρεάζεται αρνητικά από την τεχνολογική απαξίωση των υποδομών.
Το κόστος για ανανέωση των υποδομών μεγαλύτερο από το υπολογισθέν.

Πίνακας 6: Συνήθεις κίνδυνοι που παρουσιάζονται σε έργα ΣΔΙΤ
(πηγή Αρκουμανέας Π., 2006)

Η παρουσία ή η πιθανότητα εμφάνισης των κινδύνων καθιστά απαραίτητη τη συμβατική ρύθμιση της αντιμετώπισης και κάλυψης αυτών και των συνεπειών τους σε περίπτωση πραγματοποίησής τους.

Σε περίπτωση που η σύμβαση σύμπραξης δεν προβλέπει την κάλυψη και κατανομή των κινδύνων στα συμβαλλόμενα μέρη, είναι βέβαιο πως η εκτέλεση της σύμβασης σύμπραξης θα αντιμετωπίσει προβλήματα και διαφωνίες των μερών. Συνεπώς, καθίσταται απαραίτητο εκ των προτέρων να υπάρξει προληπτική ρύθμιση της ανάληψης και κατανομής των πιθανών κινδύνων, προκειμένου να αποφευχθούν στη συνέχεια οι διαφωνίες και οι επιλύσεις των διαφορών. Η προληπτική ρύθμιση είναι δυνατή μέσω ορισμένων και σαφών συμβατικών ρυθμίσεων στη σύμβαση σύμπραξης που διευκρινίζουν τους πιθανούς κινδύνους και κατανέμουν την αντιμετώπισή τους.

5.2.3 Κόστος σύμπραξης- αποπληρωμή- εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων

Στη σύμβαση σύμπραξης τα συμβαλλόμενα μέρη θα ενσωματώσουν και ρυθμίσεις που θα αφορούν στο κόστος της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα, και το σημαντικότερο, που θα αφορούν στο πρόσωπο ή στα πρόσωπα που επιβαρύνονται με το κόστος αυτό.

Στον ίδιο βαθμό η σύμβαση σύμπραξης ενσωματώνει και ρυθμίσεις που καλύπτουν και την αμοιβή της εταιρείας ειδικού σκοπού και κατ' επέκταση των συμμετεχόντων στην

διαδικασία σύμπραξης. Ακολούθως αναλύεται το κόστος που προκύπτει στη διαδικασία σύμπραξης με βάση το αντικείμενο σύμπραξης καθώς και οι αιτίες που το προκαλούν¹⁰⁸.

5.2.3.1 Κόστος σύμπραξης

Ο Ν.3389/2005 κάνει άμεση αναφορά στο κόστος της σύμπραξης και το ανάγει ουσιαστικά σε προϋπόθεση εφαρμογής του νόμου και υπαγωγής στις ευνοϊκές διατάξεις αυτού. Συγκεκριμένα στο άρθρο 2 παρ.1 περ.(δ) προβλέπεται, πως το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικειμένου της σύμπραξης δεν υπερβαίνει το ποσό των διακοσίων εκατομμυρίων ευρώ χωρίς συνυπολογισμό του αναλογούντος Φόρου Προστιθέμενης Αξίας. Ο νόμος αναφέρει το κόστος της διαδικασίας σύμπραξης με σκοπό μόνο την οριοθέτηση των ΣΔΙΤ που θα υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου και τον περιορισμό της άμεσης υπαγωγής στο νόμο μεγάλων έργων υποδομής και παροχής υπηρεσιών.

Ωστόσο, ο παράγοντας κόστος δεν είναι υποχρεωτικός περιορισμός ως προς την υπαγωγή και άλλων ΣΔΙΤ στις διατάξεις του νόμου, ειδικά αυτών που αφορούν σε μεγάλα έργα και υποδομές και εξυπηρετούν σημαντικές δημόσιες ανάγκες. Στην παρ.2 του άρθρου 2 ορίζεται, πως με ομόφωνη απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής των ΣΔΙΤ του άρθρου 3 είναι δυνατή, σε εξαιρετικές περιπτώσεις, η υπαγωγή συμπράξεων στις διατάξεις του νόμου αυτού χωρίς να συντρέχει μία ή περισσότερες από τις προϋποθέσεις των εδαφίων (β) έως και (δ) της παραγράφου 1.

Ο νόμος παρέχει λοιπόν με τη διάταξη αυτή τη δυνατότητα υπαγωγής και μεγάλων έργων και υποδομών στην εφαρμογή του Ν.3389/2005 με άρση του περιορισμού που αφορά στο κόστος της διαδικασίας σύμπραξης μέχρι των 200 εκ. ευρώ. Πάντως ο περιορισμός αυτός αίρεται σύμφωνα με τη διάταξη μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις, ενώ η τυπική προϋπόθεση της άρσης είναι η ομόφωνη απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ. Το συγκεκριμένο όριο αποτελεί σε κάθε περίπτωση περιορισμό της χρήσης και της καθιέρωσης των ΣΔΙΤ ως μέσου ικανοποίησης του δημόσιου συμφέροντος και ως τρόπου προώθησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας.

¹⁰⁸ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σ. 312

Πάντως ο Ν.3389/2005 δεν εισάγει κάποια άλλη ρύθμιση που να αφορά στο κόστος της διαδικασίας σύμπραξης και στις πηγές αυτού ή την κάλυψη αυτού. Ορθώς ο νόμος αφήνει τα ζητήματα που αφορούν στο κόστος στη συμβατική ελευθερία των συμβαλλομένων καθώς και στους κανόνες της αγοράς και της προσφοράς και ζήτησης.

Ουσιαστικά γίνεται κατάτμηση του κόστους που προκαλείται στα διάφορα στάδια της διαδικασίας σύμπραξης και αναλόγως συμφωνείται και συμβατική κατανομή του κόστους στα εμπλεκόμενα μέρη.

1) Στάδιο μελετών και ερευνών

Στο στάδιο της μελέτης το κόστος προκαλείται από την εκπόνηση των μελετών και των ερευνών και συγκεκριμένα από τις τεχνικές και τεχνολογικές μετρήσεις, τις εκτιμήσεις των πραγματικών δεδομένων και των τεχνικών συνθηκών και κυρίως από τις εργαστηριακές έρευνες και τις επιτόπιες αναλύσεις των ειδικών. Οι ειδικοί που είναι μηχανολόγοι, μηχανικοί, πραγματογνώμονες των θετικών επιστημών, αρχιτέκτονες, οικονομολόγοι αλλά και νομικοί προβαίνουν σε εργαστηριακές και μη έρευνες. Σκοπός αυτών είναι η διαπίστωση, αν τα πραγματικά δεδομένα και οι συνθήκες που προβάλλονται ή προσφέρονται από το δημόσιο παράγοντα είναι κατάλληλα και πρόσφορα να αποτελέσουν τη βάση για την εκτέλεση του εγχειρήματος της σύμπραξης. Ακόμη, σκοπός των μελετών αυτών είναι να ευρεθούν οι κατάλληλες συνθήκες και να διαμορφωθεί το κατάλληλο σχέδιο επιλογών και ενεργειών, προκειμένου η σύμπραξη να οδηγήσει σε πλήρη και ποιοτική ικανοποίηση των απαιτήσεων του δημοσίου φορέα αλλά και σε οικονομικά αποτελέσματα που δεν διαταράσσουν τη σχέση κόστους προς κέρδος για τους ιδιωτικούς φορείς.

Τα μέρη της διαδικασίας κατά το αρχικό αυτό στάδιο και ιδίως ο δημόσιος φορέας, σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική, δεν πρέπει να φείδονται εξόδων. Ο λόγος είναι πως το στάδιο αυτό καθορίζει εν πολλοίς τη μορφή αλλά και την έκβαση όλων των υπόλοιπων σταδίων καθώς και τα γενικότερα αποτελέσματα της σύμπραξης. Το στάδιο αυτό αποτελεί το θεμέλιο και την κατευθυντήρια γραμμή για όλη τη διαδικασία σύμπραξης. Συνεπώς, παρά την αποτυχία των ερευνών στα αρχικά στάδια, πρέπει να οδηγηθούν οι μελέτες σε εύρεση των κατάλληλων τεχνικών, νομικών και οικονομικών παραμέτρων.

Οι εργασιακές και επιτόπιες μετρήσεις και έρευνες, οι σχετικές γνωμοδοτήσεις και εν γένει οι μελέτες συνήθως επιβαρύνουν το πρόσωπο που κινητοποιεί πρώτο το μηχανισμό της εκτίμησης, αν συγκεκριμένος σκοπός μπορεί να ικανοποιηθεί μέσω της σύμπραξης

δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Είναι μάλιστα χαρακτηριστικό, πως οι μελέτες και οι έρευνες αυτές συνήθως εκτελούνται σε προσωρινή μορφή πριν την κατάρτιση της σύμβασης σύμπραξης ή ακόμα και πριν τη διαδικασία ανάθεσης. Αν ο δημόσιος φορέας, στην αρμοδιότητα του οποίου ανήκει η ικανοποίηση του συγκεκριμένου σκοπού, εκδηλώσει το ενδιαφέρον για τη διενέργεια της σύμπραξης είναι επόμενο να επιβαρυνθεί αυτός με το κόστος των ερευνών και των μελετών. Ωστόσο, δεν αποκλείεται στη σύμβαση σύμπραξης να προβλέπεται όρος, βάσει του οποίου ο δημόσιος φορέας θα αποζημιώνεται για τις αρχικές αυτές δαπάνες.

Πάντως δεν είναι σπάνιο το ενδεχόμενο η όλη διαδικασία να αρχίσει με ιδιωτική πρωτοβουλία. Στο άρθρο 4 παρ. 1 προβλέπεται, πως η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ έχει ως αρμοδιότητα τον εντοπισμό των έργων ή υπηρεσιών που μπορούν να εκτελεσθούν ή να παρασχεθούν μέσω συμπράξεων και να υπαχθούν στις διατάξεις του νόμου, και την εν γένει προώθηση της εκτέλεσης έργων ή της παροχής υπηρεσιών μέσω του θεσμού των συμπράξεων. Προς εκτέλεση της αρμοδιότητάς της αυτής έχει σύμφωνα με την ίδια διάταξη το καθήκον να μελετά ολοκληρωμένες προτάσεις που επεξεργάζονται δημόσιοι ή ιδιωτικοί φορείς για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή να καλεί Δημόσιους ή Ιδιωτικούς Φορείς να επεξεργαστούν τέτοιες προτάσεις και να παρέχει σε αυτούς κάθε εύλογη συνδρομή. Συνεπώς, μπορεί και ο ιδιωτικό τομέας να έχει την πρωτοβουλία και την εκκίνηση της διαδικασίας σύμπραξης και των σχετικών απαραίτητων ερευνών.

2) Στάδιο κατασκευών

Στο στάδιο των κατασκευών συνήθως αναλογεί το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών και εξόδων στη διαδικασία σύμπραξης. Στο στάδιο αυτό εκτελούνται οι κάθε είδους οικονομικές εργασίες, που αφορούν στην κατασκευή, επισκευή, τροποποίηση ή ανακαίνιση εγκαταστάσεων, οι οποίες αποτελούν το αντικείμενο της σύμπραξης και το μέσο ικανοποίησης των δημοσίων αναγκών και του δημοσίου συμφέροντος.

Οι δαπάνες που προκαλούνται οφείλονται στην απόκτηση υλικών και εξοπλισμού που χρησιμεύει στις κατασκευές καθώς και στην απόκτηση, χρήση ή εκμίσθωση μηχανημάτων. Τέλος, το προσωπικό που απασχολείται αποτελεί πρόσθετη σημαντική πηγή εξόδων στη διαδικασία σύμπραξης. Στις δαπάνες αυτές πρέπει να συνυπολογιστούν και τα ποσά που διατίθενται για την απόκτηση των δικαιωμάτων επί των εκτάσεων και των ακινήτων, όπου εκτελούνται οι οικοδομικές εργασίες. Αυτό ισχύει ειδικά για τις περιπτώσεις, όπου χρειάζεται η χρήση της διαδικασίας απαλλοτριώσεων για την

εξασφάλιση των απαραίτητων εκτάσεων. Όπως ήδη αναφέρθηκε, συνήθως το πρόσωπο που ωφελείται από την απαλλοτρίωση και συνήθως αποκτά και την κυριότητα επί των απαλλοτριωθέντων συμφωνείται, πως θα επιβαρυνθεί με τις αντίστοιχες δαπάνες. Δεν είναι όμως ασυνήθιστο να συμφωνηθεί η σύμβαση σύμπραξης, πως άμεσα η εταιρεία ειδικού σκοπού και έμμεσα οι ιδιωτικοί φορείς που ως χρηματοδότες συμβάλλονται με αυτήν, αναλαμβάνουν την υποχρέωση κάλυψης των δαπανών απαλλοτρίωσης.

Το ίδιο ισχύει και για τα υλικά και τον εξοπλισμό που χρησιμοποιείται στο πλαίσιο των κατασκευών αλλά και μετέπειτα στο πλαίσιο της διαχείρισης και λειτουργίας του έργου ή της παροχής υπηρεσιών. Είναι πιθανό να συμφωνηθεί στη σύμβαση σύμπραξης πως ο δημόσιος φορέας θα παρέχει τα υλικά και τον εξοπλισμό εν μέρει ή εν όλω. Ουσιαστικά πρόκειται για οικονομική συμμετοχή του δημόσιου φορέα κατά την έννοια του άρθρου 18 παρ. 2 του Ν. 3389/2005. Δηλαδή ο δημόσιος φορέας συμμετέχει οικονομικά στη διαδικασία σύμπραξης και όχι όμως με κεφάλαια αλλά σε είδος. Ωστόσο, συνήθως η υποχρέωση κάλυψης των δαπανών εύρεσης χρηματοδότησης και ρευστότητας επιβαρύνει συνήθως τον ιδιωτικό φορέα.

3) Στάδιο λειτουργίας και εκμετάλλευσης

Στο στάδιο της λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου ή της παροχής υπηρεσιών είναι λογικό να προκαλούνται έξοδα. Αυτά οφείλονται κατά δεύτερο λόγο σε εργασίες κατασκευαστικές ή επισκευαστικές και κατά πρώτο λόγο οφείλονται στις δαπάνες εκ της λειτουργίας. Οι δαπάνες αυτές προκαλούνται από τη συντήρηση των εγκαταστάσεων, τη διατήρηση αυτών στην κατάλληλη κατάσταση, την ασφάλεια χώρων, την αγορά ή αντικατάσταση εξοπλισμού αλλά σε μεγάλο βαθμό και από τη μισθολογική κάλυψη του προσωπικού που στηρίζει τη διαχείριση και λειτουργία των εγκαταστάσεων.

Στη σύμβαση σύμπραξης προβλέπονται ρυθμίσεις που καταλογίζουν τις δαπάνες αυτές στο πρόσωπο που εκμεταλλεύεται τις εγκαταστάσεις και επωφελείται από την εισροή κεφαλαίων που η εκμετάλλευση προκαλεί. Συνήθως συμφωνείται την εκμετάλλευση να την έχει ως δικαίωμα η εταιρεία ειδικού σκοπού και συνεπώς να έχει αυτή και το βάρος δαπανών επιχείρησης και λειτουργίας. Ωστόσο, σχεδόν σε κάθε περίπτωση συμφωνείται συμβατικά η επιβάρυνση της εταιρείας ειδικού σκοπού με τις δαπάνες αυτές. Ο λόγος είναι, πως στις περιπτώσεις που η εταιρεία ειδικού σκοπού δεν έχει το δικαίωμα της εκμετάλλευσης συμφωνείται στη σύμβαση σύμπραξης, πως η εταιρεία ειδικού σκοπού έχει το δικαίωμα και την υποχρέωση συντήρησης των εγκαταστάσεων και όλων των

υπόλοιπων βοηθητικών παροχών. Η εταιρεία ειδικού σκοπού απολαμβάνει σε τακτά χρονικά διαστήματα αμοιβή για τις υπηρεσίες αυτές και συνεπώς κατά τη διάρκεια της διαχείρισης επιβαρύνεται σύμφωνα με τη σύμβαση σύμπραξης και με τις σχετικές δαπάνες.

4) Στάδιο εκκαθάρισης

Στο τελευταίο στάδιο της διαδικασίας σύμπραξης πριν τη λήξη αυτής συνήθως δεν αναλογούν σημαντικά έξοδα, συγκριτικά με τον όγκο των δαπανών κατά τη διάρκεια της σύμπραξης.

Οι δαπάνες αφορούν αμοιβές και έξοδα προς λογιστές, οικονομολόγους, νομικούς αλλά και τεχνικούς που προβαίνουν σε εκτιμήσεις για την κατάσταση των εγκαταστάσεων αλλά και των αμοιβαίων σχέσεων που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια της σύμπραξης. Δαπάνες αποκαλούνται κυρίως, όταν με βάση τη σύμβαση σύμπραξης έχει συμφωνηθεί η αυτόματη μεταβίβαση ή η κατόπιν άσκησης σχετικού δικαιώματος μεταβίβαση των δικαιωμάτων επί των εγκαταστάσεων της σύμπραξης στο αντισυμβαλλόμενο μέρος.

5.2.3.2 Αποπληρωμή

Το κόστος που δημιουργείται στη διαδικασία σύμπραξης πρέπει να καλυφθεί από το πρόσωπο το οποίο επιβαρύνεται με αυτό αλλά παράλληλα πρέπει το πρόσωπο αυτό να αποζημιωθεί για την κάλυψη των δαπανών. Επιπλέον τίθεται ζήτημα κάλυψης και των αμοιβών των ιδιωτικών φορέων που εμπλέκονται στη διαδικασία σύμπραξης. Ακολούθως παρουσιάζεται η σημασία της αποπληρωμής για τη μορφή της σύμβασης σύμπραξης και το μοντέλο σύμπραξης που θα επιλεγεί, οι μορφές αποπληρωμής καθώς και τα κριτήρια διαμόρφωσης του ύψους αποπληρωμής των ιδιωτικών φορέων¹⁰⁹.

1) Σημασία αποπληρωμής για τη μορφή της σύμπραξης

Έχουν ήδη αναλυθεί οι μορφές σύμβασης σύμπραξης και τα μοντέλα σύμπραξης. Από την ανάλυση προέκυψε, πως ο καθορισμός του μοντέλου σύμπραξης και η ένταξη σε κάποια μορφή σύμβασης σύμπραξης εξαρτάται κυρίως από τα δικαιώματα που αποκτά η

¹⁰⁹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 312-317

εταιρεία ειδικού σκοπού ή ο δημόσιος φορέας επί των εγκαταστάσεων και ειδικά από τα δικαιώματα λειτουργίας και χρήσης των εγκαταστάσεων.

Ωστόσο, συνυφασμένο με το δικαίωμα εκμεταλλεύσεως, και γενικά στοιχείο που καθορίζει τη μορφή της σύμβασης σύμπραξης και το μοντέλο σύμπραξης, είναι και το είδος της αποπληρωμής της εταιρείας ειδικού σκοπού για τις παροχές και τις υπηρεσίες της στη διαδικασία σύμπραξης.

Συνεπώς, έχει ιδιαίτερη σημασία για το χαρακτηρισμό της σύμβασης σύμπραξης η επιλογή της αποπληρωμής της εταιρείας ειδικού σκοπού από το δημόσιο φορέα σε τακτά χρονικά διαστήματα ή η αποπληρωμή της εταιρείας ειδικού σκοπού από την ροή κεφαλαίων που η ίδια προκαλεί από την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων, που της έχει αποδοθεί ως δικαίωμα.

Επιπλέον σημασία έχει ο τρόπος αποπληρωμής της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων και για τον χρόνο παράδοσης των εγκαταστάσεων καθώς και για το τελικό και συνολικό κόστος της διαδικασίας σύμπραξης.

Η πρακτική αντιμετώπιση του ζητήματος του κόστους στη διαδικασία σύμπραξης υποδεικνύει, πως πρέπει να επιβαρύνεται ο ιδιωτικός φορέας με το βάρος των δαπανών, ενώ παράλληλα να ανατίθεται σε αυτόν η αποπληρωμή του μέσου της εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων και της κάλυψης των δαπανών του από την εκμετάλλευση αυτή. Με αυτόν τον τρόπο εξασφαλίζεται πως ο ιδιωτικός φορέας δεν θα προβεί σε υπερκοστολογήσεις, και θα αποφύγει την αύξηση των δαπανών στη διαδικασία, ενώ θα αναγκαστεί σε ταχεία έναρξη της λειτουργίας των εγκαταστάσεων. Η ταχεία παράδοση των εγκαταστάσεων κατάλληλων προς εκμετάλλευση οφείλεται στην ανάγκη της ταχείας απόσβεσης των δαπανών του ιδιωτικού φορέα και στην επιδίωξη του επιχειρηματικού του κέρδους μέσω της εκμετάλλευσης των εγκαταστάσεων.

Τέλος πρέπει να σημειωθεί, πως η αποπληρωμή και η κατάληξη των κεφαλαιακών εισροών εκ της σύμπραξης αφορά στην εταιρεία ειδικού σκοπού και στους ιδιωτικούς φορείς και δεν αφορά πολύ στο δημόσιο φορέα. Αυτό συμβαίνει για δύο λόγους. Πρώτον η εταιρεία ειδικού σκοπού είναι αυτή που επωμίζεται το σύνολο ή το μεγαλύτερο μέρος της χρηματοδότησης στη διαδικασία σύμπραξης. Είναι εύλογο η αποπληρωμή να έχει ως προορισμό την εταιρεία ειδικού σκοπού και οι εισροές κεφαλαίων στη διαδικασία να προορίζονται για την αποπληρωμή της εταιρείας ειδικού σκοπού. Άλλωστε ο δημόσιος φορέας αποζημιώνεται για τυχόν χρηματική του συμμετοχή μέσω της παραχώρησης δικαιωμάτων επί των εγκαταστάσεων μετά το τέλος της σύμπραξης ή αποζημιώνεται μέσω

της ικανοποίησης δημοσίων αναγκών και του δημόσιου συμφέροντος εκ της σύμπραξης, κάτι που ανήκει στις αρμοδιότητές του.

Δεύτερον, η αποπληρωμή και οι κεφαλαιακές εισροές δεν αφορούν σε μεγάλο βαθμό στον δημόσιο φορέα, διότι αυτός δεν δικαιούται εκ της φύσεως της λειτουργίας του και του προορισμού του να επιδιώκει επιχειρηματικό όφελος από την ικανοποίηση δημοσίων αναγκών, ακόμα και μέσω της σύμπραξης. Βέβαια, υπάρχει το ενδεχόμενο σε κάποιες περιπτώσεις να δικαιολογείται η επιδίωξη του κέρδους και από το δημόσιο φορέα και μέρος των εισροών κεφαλαίου να αφορά και αυτόν. Όμως αυτό είναι επιτρεπτό μόνο στον βαθμό που η ικανοποίηση των δημοσίων αναγκών και η ικανοποίηση του δημόσιου συμφέροντος δεν διακινδυνεύεται ή δεν αλλοιώνεται. Για αυτό όπως θα αναλυθεί παρακάτω, ο δημόσιος φορέας σε λίγες περιπτώσεις μπορεί να αποκτήσει εκ της σύμβασης σύμπραξης δικαίωμα στο προϊόν της εκμετάλλευσης του δημοσίου έργου ή της παροχής δημοσίων υπηρεσιών που αποτελούν αντικείμενο της σύμπραξης.

2) Είδη και τρόπος αποπληρωμής

Ο Ν.3389/2005 εισάγει συγκεκριμένες διατάξεις που άμεσα ή έμμεσα επιβάλλουν την ρύθμιση του ζητήματος της αποπληρωμής στη σύμβαση σύμπραξης. Συγκεκριμένα, στο άρθρο 17 παρ. 2 περ. α) αναφέρεται, πως προβλέπεται στη σύμβαση σύμπραξης εκτός των άλλων και το καταβλητέο στον ιδιωτικό φορέα συμβατικό αντάλλαγμα και οι διατάξεις, βάσει των οποίων θα επιμερίζονται μεταξύ των συμβαλλόμενων τα ανταλλάγματα που τυχόν καταβάλλονται από τους τελικούς χρήστες για τη χρήση του έργου ή την παροχή υπηρεσίας.

Η αμοιβή και οι δαπάνες των ιδιωτικών φορέων μπορεί να αποδοθεί σε αυτούς με δύο τρόπους. Μπορεί να αποδοθεί κατευθείαν στην εταιρεία ειδικού σκοπού στο όνομά της και για λογαριασμό της. Οι ιδιωτικοί φορείς που κατέχουν μερίδιο στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας ειδικού σκοπού θα λαμβάνουν εν είδει μερίσματος- κερδών τα αντίστοιχα ποσά κάθε έτος. Δυνατή είναι μάλιστα και η καταβολή προμερισμάτων σύμφωνα με το άρθρο 46 του Κ.Ν. 2190/1920. Παράλληλα στο τέλος της σύμπραξης θα λάβουν κάθε περιουσιακό στοιχείο που τους αναλογεί από την εταιρική περιουσία της εταιρείας ειδικού σκοπού μετά τη λύση της.

Ο δεύτερος τρόπος αποπληρωμής των ιδιωτικών φορέων είναι να λαμβάνουν απευθείας από την εταιρεία ειδικού σκοπού τα ποσά που δικαιούνται στα τακτά χρονικά διαστήματα, και αφού η εταιρεία ειδικού σκοπού έχει λάβει τα αντίστοιχα ποσά. Η αποπληρωμή αυτή

βασίζεται στην ενοχική αξίωση που έχουν οι ιδιωτικοί φορείς έναντι της εταιρείας ειδικού σκοπού με βάση τις παρεπόμενες συμβάσεις που έχουν καταρτίσει με αυτήν και με βάση τις οποίες έχουν αναλάβει την εκτέλεση των υποχρεώσεων της εταιρείας ειδικού σκοπού εκ της σύμβασης σύμπραξης. Πιθανός είναι ο συνδυασμός των δύο παραπάνω τρόπων αποπληρωμής.

Η αποπληρωμή της εταιρείας ειδικού σκοπού και μέσω αυτής και των ιδιωτικών φορέων γίνεται σε τακτά χρονικά διαστήματα που είναι συνήθως μηνιαία ή ετήσια. Συνεπώς, η εταιρεία ειδικού σκοπού μπορεί να προβαίνει σε μαζικές εκροές κεφαλαίων προς κάλυψη των δαπανών και προς εκτέλεση των εργασιών που πρέπει να γίνουν, ωστόσο δεν απολαμβάνει εκ των προτέρων την αποζημίωση για τις δαπάνες αυτές. Η αποζημίωση και αμοιβή διανέμεται ισομερώς ή ανισομερώς στις τακτικές καταβολές που γίνονται προς την εταιρεία ειδικού σκοπού καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης. Κατά αυτήν την έννοια, η εταιρεία ειδικού σκοπού παρέχει προς το δημόσιο φορέα μια παράταση στην εξόφληση της αποζημίωσης και της ανταμοιβής.

Η αποπληρωμή της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων στην διαδικασία σύμπραξης σύμφωνα με την διεθνή πρακτική περιλαμβάνει τέσσερις πηγές.

- α) Τις καταβολές εκ του δημόσιου φορέα.
- β) Τις καταβολές εκ των τρίτων χρηστών.
- γ) Τις καταβολές εκ τρίτων χρηματοδοτών.
- δ) Τις καταβολές εκ της ρευστοποίησης της αξίας των εγκαταστάσεων.

Οι πρώτες τρεις πηγές αποπληρωμής αφορούν σε τρέχουσες εισπράξεις και κεφαλαιακές ροές. Η τέταρτη πηγή αποπληρωμής αφορά σε πρόκληση ρευστότητας με στιγμιαία πράξη.

α) Καταβολές εκ του δημοσίου φορέα

Ένα στοιχείο διαφοροποίησης της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα από τις συμβάσεις παραχώρησης είναι, πως στην πρώτη η αποπληρωμή του ιδιωτικού τομέα μπορεί να γίνει και από το δημόσιο φορέα και όχι απαραίτητα από την εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων και τις καταβολές των τρίτων χρηστών. Ακόμα και όταν η αποπληρωμή των ιδιωτικών φορέων γίνεται στη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα από τον δημόσιο φορέα, την διαφοροποιούν άλλα χαρακτηριστικά της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα από τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις, όπου η αποπληρωμή του ιδιωτικού φορέα γίνεται από το δημόσιο.

Είναι σύνηθες να συμφωνείται στη σύμβαση σύμπραξης η καταβολή της αποπληρωμής από το δημόσιο φορέα σε τρεις περιπτώσεις:

- i. Οι εγκαταστάσεις παραχωρούνται στο δημόσιο φορέα για την ίδια χρήση. Σε αυτήν την περίπτωση ο δημόσιος φορέας χρησιμοποιεί το θεσμό της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα με σκοπό να δημιουργήσει υποδομές και εγκαταστάσεις, τις οποίες θα χρειαζόταν να χρηματοδοτήσει, κατασκευάσει και κυρίως συντηρήσει ο ίδιος. Μέσω της σύμπραξης δίνεται η δυνατότητα στο δημόσιο φορέα να αποκτήσει την κυριότητα ή το δικαίωμα χρήσης εγκαταστάσεων για δικούς του δημόσιους σκοπούς. Και αναλαμβάνει ο δημόσιος φορέας εκ της σύμβασης σύμπραξης την υποχρέωση ο ίδιος να αποπληρώσει την εταιρεία ειδικού σκοπού για την παραχώρηση αυτή καθώς και για τυχόν συμπληρωματικές παροχές.
- ii. Οι εγκαταστάσεις παραχωρούνται προς το δημόσιο φορέα και η εταιρεία ειδικού σκοπού αμείβεται, επειδή πληροί την υποχρέωση «διαθεσιμότητας» των εγκαταστάσεων (availability payments). Σε αυτήν την περίπτωση το δημόσιο έχει εκ της σύμβασης σύμπραξης την υποχρέωση να αποπληρώνει την εταιρεία ειδικού σκοπού απευθείας, με σκοπό την ανταμοιβή της για τη διαθεσιμότητα εγκαταστάσεων σε υπηρεσίες κοινωνικού χαρακτήρα, όπως η υγεία, η παιδεία, ο πολιτισμός κ.λπ. Μάλιστα η διαθεσιμότητα των εγκαταστάσεων είναι η παροχή της εταιρείας ειδικού σκοπού. Και για την καταβολή δεν αξιολογείται το αν και κατά πόσο αξιοποιούνται-χρησιμοποιούνται πλήρως οι εγκαταστάσεις, για οποιοδήποτε σκοπό εξυπηρετούν. Κριτήρια για την πληρωμή στην περίπτωση αυτή είναι ο χρόνος διαθεσιμότητας, η σημασία του σκοπού της χρήσης των εγκαταστάσεων και το κόστος αυτών.

Από την χρήση των εγκαταστάσεων στις υπηρεσίες αυτές κοινής ωφέλειας δεν αναμένεται η ροή πληρωμών και εισπράξεων από τους πολίτες, αφού συνήθως τέτοιες δημόσιες υπηρεσίες προσφέρονται δωρεάν στους πολίτες ή δεν προσφέρονται με πλήρη κάλυψη του κόστους τους. Συνεπώς, η εταιρεία ειδικού σκοπού αποζημιώνεται για τις δαπάνες της και αποπληρώνεται για τις υπηρεσίες της από τον ίδιο τον δημόσιο φορέα. Ο ίδιος ο δημόσιος φορέας μέσω της συγκεκριμένης σύμπραξης ικανοποιεί το δημόσιο συμφέρον, ικανοποιεί τις αντίστοιχες υποχρεώσεις του και για αυτό καλείται να αποπληρώσει τους ιδιωτικούς φορείς.

iii. Οι εγκαταστάσεις παραχωρούνται προς χρήση από το κοινό και από τρίτα πρόσωπα. Στην περίπτωση αυτή οι εγκαταστάσεις χρησιμοποιούνται από τους τρίτους, συνήθως διοικουμένους, νομικά ή φυσικά πρόσωπα. Η καταβολή του αντιτίμου γίνεται από τους τρίτους χρήστες και ενδεχομένως το ποσό που υποχρεούνται να καταβάλλουν οι τρίτοι χρήστες δεν επαρκεί για να καλύψει το κόστος της χρήσης και το περιθώριο κέρδους των ιδιωτικών φορέων. Το ύψος του αντιτίμου των τρίτων χρηστών σε αυτήν την περίπτωση πέζεται προς τα κάτω, ειδικά όταν πρόκειται για δημόσια υπηρεσία κοινής ωφέλειας, και το υπόλοιπο του ποσού καταβάλλεται εν είδει επιχορήγησης από το δημόσιο. Δηλαδή συμφωνείται στη σύμβαση σύμπραξης, πως εν μέρει η αποπληρωμή γίνεται από τους τρίτους χρήστες και εν μέρει καλύπτεται το ποσό από το δημόσιο φορέα. Ουσιαστικά στην περίπτωση αυτή το ποσό που καταβάλλει ο τρίτος χρήστης δεν αποτελεί αμοιβή για τη χρήση του έργου ή των υπηρεσιών αλλά είδος τέλους που καταβάλλει προς τους φορείς της σύμπραξης.

Σε κάθε περίπτωση, ο τρόπος αυτός αποπληρωμής πρέπει να διενεργείται με τέτοιο τρόπο και να καλύπτεται με όρους και συμφωνίες που να μην οδηγεί σε σύγκρουση με τους κανόνες περί ελεύθερου ανταγωνισμού ή τους κανόνες περί κρατικών ενισχύσεων.

Σε άλλη περίπτωση, οι χρήστες καταβάλλουν το σύνολο του απαραίτητου αντιτίμου, αλλά δικαιούχος αυτού είναι ο δημόσιος φορέας. Δηλαδή ακόμα και αν η είσπραξη γίνεται από την εταιρεία ειδικού σκοπού, η είσπραξη γίνεται από αυτήν στο όνομα και για λογαριασμό του δημοσίου φορέα. Αυτός στη συνέχεια προωθεί το σύνολο ή τμήμα του αντιτίμου στην εταιρεία ειδικού σκοπού και στους ιδιωτικούς φορείς με καταβολές που κάνει σε τακτά χρονικά διαστήματα. Η περίπτωση αυτή ίσως είναι και η μόνη, όπου η εισροή κεφαλαίων από την εκμετάλλευση του αντικειμένου της σύμπραξης αφορά και τον δημόσιο φορέα και η σχετική ρευστότητα έχει ως προορισμό και το δημόσιο φορέα.

β) Καταβολές εκ των τρίτων χρηστών

Η περίπτωση της αποπληρωμής στις ΣΔΙΤ που ομοιάζει με τις συμβάσεις παραχώρησης είναι αυτή, κατά την οποία η αποπληρωμή της εταιρείας ειδικού σκοπού γίνεται απευθείας από τους τρίτους χρήστες των εγκαταστάσεων.

Οι τρίτοι χρησιμοποιούν το έργο ή τις υπηρεσίες εκ της παροχής υπηρεσιών και υποχρεούνται σε αντίστοιχη καταβολή ενός αντιτίμου. Η εκμετάλλευση των

εγκαταστάσεων ως δικαίωμα έχει παραχωρηθεί στην εταιρεία ειδικού σκοπού εκ της σύμβασης σύμπραξης. Αυτή έχει το δικαίωμα αλλά και το βάρος της πρόκλησης εκ της εκμετάλλευσης αυτής ροής πληρωμών ικανής να καλύψει τις δαπάνες των ιδιωτικών φορέων αλλά και το περιθώριο κέρδους τους. Η εταιρεία ειδικού σκοπού προβαίνει σε αυτήν την περίπτωση σε πλήρη ανάληψη του κινδύνου αγοράς ή ζήτησης και αναλαμβάνει πλήρως τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους της σύμπραξης. Ο λόγος είναι πως εκ της σύμβασης σύμπραξης αναλαμβάνει την ευθύνη, ότι μόνο μέσω των αποτελεσμάτων της εκμετάλλευσής της θα έχει οικονομικά αποτελέσματα και πιθανότητα οικονομικής κάλυψης των δαπανών και των αμοιβών των ιδιωτικών φορέων.

Σχετικά με αυτόν τον τρόπο άντλησης ρευστότητας στη διαδικασία σύμπραξης το άρθρο 19 παρ. 1 προβλέπει, πως όταν το συμβατικό αντάλλαγμα της εταιρείας ειδικού σκοπού εισπράττεται, εν όλω ή εν μέρει, απευθείας από τους τελικούς χρήστες του έργου ή της υπηρεσίας, η διαδικασία είσπραξης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια ρυθμίζονται με απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ. Στην παρ. 2 του ίδιου άρθρου αναφέρεται, πως ο εκάστοτε εμπλεκόμενος δημόσιος φορέας, καθώς και κάθε άλλη δημόσια αρχή παρέχει κάθε συνδρομή που κρίνεται αναγκαία, ώστε η εταιρεία ειδικού σκοπού να δύναται να εισπράττει απρόσκοπτα τα ποσά της προηγούμενης παραγράφου που αποτελούν το συμβατικό της αντάλλαγμα.

Από τη διάταξη αυτή προκύπτει, πως αποδίδεται ιδιαίτερη σημασία σε αυτόν τον τρόπο άντλησης ρευστότητας στη διαδικασία σύμπραξης. Η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ εκδίδει διοικητική πράξη, κανονιστική ή ατομική, η οποία καθορίζει «τη διαδικασία είσπραξης και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια». Κατα αυτήν την έννοια, το δημόσιο επεμβαίνει και ελέγχει τον τρόπο εισροής των ταμιακών εισπράξεων εκ της καταβολής του αντιτίμου από τους τρίτους χρήστες για τη χρήση του έργου ή των δημοσίων υπηρεσιών.

Η Εισηγητική Έκθεση πάντως στο άρθρο 19 αποδίδει την ενσωμάτωση του άρθρου αυτού στα εξής. Καταρχάς, διευκολύνει την είσπραξη του συμβατικού ανταλλάγματος από τους ιδιώτες και διασφαλίζεται έτσι η απρόσκοπτη είσπραξη των ταμιακών ροών από την εταιρεία ειδικού σκοπού. Παράλληλα, η συνδρομή των δημοσίων φορέων και η διαδικασία των διευκολύνσεων που θα προβλέπει η πράξη της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ οδηγεί στην άρση επικαλύψεων αρμοδιοτήτων και δικαιωμάτων μεταξύ συναρμόδιων φορέων για το ίδιο έργο. Με τον τρόπο αυτόν αίρονται σημαντικές γραφειοκρατικές καθυστερήσεις και δημοσιοϋπαλληλικές αγκυλώσεις, που θα απέτρεπαν τη συμμετοχή των ιδιωτών λόγω ανικανότητας άμεσης αποπληρωμής τους.

γ) Καταβολές εκ τρίτων χρηματοδοτών

Όπως ήδη αναφέρθηκε, η εταιρεία ειδικού σκοπού δεν απολαμβάνει άμεσα την αποπληρωμή για τις δαπάνες και τις αμοιβές από το δημόσιο φορέα. Αυτό ισχύει και για την περίπτωση της αποπληρωμής και από τους τρίτους χρήστες, εφόσον αυτοί καταβάλλουν κεφάλαια μετά την έναρξη της λειτουργίας του έργου ή της παροχής υπηρεσιών. Μέχρι εκείνου του σημείου η εταιρεία ειδικού σκοπού δεν απολαμβάνει αμοιβή αλλά ούτε και αποζημίωση για τις κοστοβόρες οικοδομικές εργασίες, για την αγορά υλικών και εξοπλισμού κ.λπ.

Άλλωστε η χρηματοδότηση του έργου και του σταδίου των μελετών και των κατασκευών, όπως αναλύθηκε στα μοντέλα σύμπραξης, αποτελεί υποχρέωση της εταιρείας ειδικού σκοπού. Αυτή αναλαμβάνει με ίδια και ξένα κεφάλαια να χρηματοδοτήσει την εκτέλεση των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει στη διαδικασία σύμπραξης. Συνεπώς, μέχρι τη λειτουργία και εκμετάλλευση του έργου ή της παροχής υπηρεσιών η εταιρεία ειδικού σκοπού δεν λαμβάνει κεφαλαιουχικές εισροές από τους τρίτους χρήστες αλλά συνήθως ούτε και από το δημόσιο φορέα.

Σε αυτήν την περίπτωση η εταιρεία ειδικού σκοπού λαμβάνει κεφάλαια ρευστότητας ή κίνησης από τους χρηματοδότες. Συνηθισμένη λύση αποπληρωμής της εταιρείας ειδικού σκοπού από τους χρηματοδότες αυτούς είναι η σύμβαση πρακτορείας. Οι χρηματοδότες δεν δανείζουν την εταιρεία ειδικού σκοπού. Αντιθέτως, αναλαμβάνουν την προαγορά τμήματος των αξιώσεων που έχει ή θα έχει η εταιρεία ειδικού σκοπού κατά του δημοσίου φορέα ή των τρίτων χρηστών. Ως αντίτιμο της αγοράς αυτής προκαταβάλλουν στην εταιρεία ειδικού σκοπού σε αντίστοιχο ποσό τις εισροές που θα απολάμβανε αυτή από τον δημόσιο φορέα ή τους τρίτους χρήστες.

δ) Καταβολές εκ της ρευστοποίησης της αξίας των εγκαταστάσεων

Η καταβολή εκ της ρευστοποίησης της αξίας των εγκαταστάσεων παρατηρείται πάντα στο τέλος της σύμπραξης, στο στάδιο των εκκαθαρίσεων των σχέσεων.

Τα μοντέλα σύμπραξης, στα οποία δεν προκαλείται κεφαλαιακή ροή εκ της ρευστοποίησης της αξίας των εγκαταστάσεων είναι το μοντέλο κυριότητας του δημοσίου φορέα επί των εγκαταστάσεων και το μοντέλο πώλησης των εγκαταστάσεων στο δημόσιο φορέα με παρακράτηση κυριότητας. Στο δεύτερο μοντέλο σύμπραξης η εταιρεία ειδικού σκοπού σύμφωνα με τις συμβατικές ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης υποχρεούται στο

τέλος της σύμπραξης να μεταβιβάσει αυτομάτως την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων στο δημόσιο φορέα. Μόνη προϋπόθεση για τη μεταβίβαση αυτή συνήθως αποτελεί η πλήρης καταβολή όλων των ποσών που οφείλει το δημόσιο προς την εταιρεία ειδικού σκοπού καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης για τη χρήση των εγκαταστάσεων.

Στις άλλες όμως περιπτώσεις συμπράξεων συμφωνείται το εξής. Εκ της σύμβασης σύμπραξης περιλαμβάνεται όρος συμφώνου προαιρέσεως, σύμφωνα με το οποίο ο δημόσιος φορέας έχει το δικαίωμα και το ασκεί για να αποκτήσει- αγοράσει τις εγκαταστάσεις από την εταιρεία ειδικού σκοπού. Εφόσον ο δημόσιος φορέας ασκήσει το δικαίωμα αυτό, υποχρεούται να καταβάλει αντίτιμο στην εταιρεία ειδικού σκοπού για την απόκτηση των εγκαταστάσεων. Το αντίτιμο αυτό υπολογίζεται στα κεφάλαια αποπληρωμής της εταιρείας ειδικού σκοπού. Η καταβολή γίνεται στο όνομα και για λογαριασμό της εταιρείας ειδικού σκοπού και η προώθηση των κεφαλαίων στους εμπλεκόμενους ιδιωτικούς φορείς γίνεται κατόπιν από την εταιρεία ειδικού σκοπού.

Ωστόσο ενδέχεται να μην περιλαμβάνεται στη σύμβαση σύμπραξης ρύθμιση που να δίνει το δικαίωμα στο δημόσιο φορέα να αγοράσει τις εγκαταστάσεις. Ενδέχεται μετά τη λήξη της σύμπραξης να συμφωνήσει η εταιρεία ειδικού σκοπού και να καταρτίσει σχετική σύμβαση με σκοπό την πώληση των εγκαταστάσεων στο δημόσιο φορέα ή και σε οποιονδήποτε τρίτο. Η πώληση αυτή και η καταβολή του σχετικού αντιτίμου αποτελεί επιπλέον πηγή ρευστότητας στο σύστημα πληρωμών υπέρ των ιδιωτικών φορέων.

Η άντληση ρευστότητας με βάση την αξία του αντικειμένου της σύμπραξης μπορεί να βασιστεί σε συμφωνίες που καταρτίζονται κατά τη διάρκεια της σύμπραξης αλλά επιφέρουν τις νομικές και πραγματικές τους συνέπειες μετά τη λήξη της σύμπραξης. Οι συμφωνίες αυτές είναι συμφωνίες πώλησης και μεταβίβασης των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των πραγμάτων με αντιφώνηση της νομής ή με έκταξη της νομής. Με τον τρόπο αυτόν συμφωνείται μεταξύ του προσώπου που έχει την κυριότητα επί των ακινήτων κατά τη διάρκεια της σύμπραξης και ενός τρίτου προσώπου πως τα πράγματα της διαδικασίας σύμπραξης μεταβιβάζονται στο νέο αποκτώντα, αλλά η κατοχή των πραγμάτων παραμένει στο πρόσωπο που κατά τη διάρκεια της σύμπραξης έχει αναλάβει τη διαχείριση και εκμετάλλευση του αντικειμένου της σύμπραξης.

3) Ύψος ποσού

Η αποπληρωμή της εταιρείας ειδικού σκοπού περιλαμβάνει κάθε δαπάνη που έχει αυτή διενεργήσει κατά τη διάρκεια της σύμπραξης σε οποιοδήποτε στάδιο αυτής, περιλαμβάνει

ακόμα τη χρηματοδότηση που έχει εξασφαλίσει από ίδια και ξένα κεφάλαια καθώς και την αμοιβή και τις δαπάνες των ιδιωτικών φορέων που εμπλέκονται στη σύμπραξη.

Η αμοιβή της εταιρείας ειδικού σκοπού και κατ' επέκταση των ιδιωτικών φορέων αφορά στις παροχές και υπηρεσίες εκ μέρους τους. Το ακριβές περιεχόμενο της σύμβασης σύμπραξης και το εύρος και το είδος των υπηρεσιών τους στα πλαίσια της σύμπραξης καθορίζουν και το ύψος της αμοιβής αυτών.

Το ύψος του ποσού των αποπληρωμών περιγράφεται με ακρίβεια στη σύμβαση σύμπραξης. Συγκεκριμένα στο άρθρο 17 παρ. 2 προβλέπεται η υποχρεωτική ενσωμάτωση στη σύμβαση σύμπραξης συγκεκριμένων συμβατικών ρυθμίσεων για το ύψος της αποπληρωμής. Αναφέρεται σε αυτήν τη διάταξη:

- i) στην περ. α) πως η σύμβαση σύμπραξης θα ρυθμίζει το καταβλητέο στον ιδιωτικό φορέα συμβατικό αντάλλαγμα και τις διατάξεις, βάσει των οποίων θα επιμερίζονται μεταξύ των συμβαλλομένων τα ανταλλάγματα που τυχόν καταβάλλονται από τους τελικούς χρήστες και τη χρήση του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.
- ii) στην περ. ιγ) πως θα προβλέπεται επιπλέον το ύψος των ανταλλαγμάτων που καταβάλλονται για τη χρήση του έργου ή τις υπηρεσίες από τους χρήστες, ο τρόπος είσπραξής τους, καθώς και οι λόγοι και τρόποι αναπροσαρμογής τους.
- iii) στην περ. ιδ) πως η σύμβαση σύμπραξης θα αναφέρει τον τρόπο επιμερισμού, μεταξύ του δημόσιου και του ιδιωτικού φορέα, των ωφελειών που θα προκύψουν, είτε από την τυχόν αναχρηματοδότηση των δανείων του Ιδιωτικού Φορέα είτε μετά την επίτευξη ενός συγκεκριμένου ποσοστού απόδοσης των ιδίων κεφαλαίων του.

Η συμβατική ρύθμιση στη σύμβαση σύμπραξης της περιγραφής και του τρόπου υπολογισμού και προσδιορισμού του τελικού ύψους των καταβολών προς την Εταιρεία Ειδικού Σκοπού από το δημόσιο φορέα, είναι ιδιαίζουσας σημασίας, διότι με αυτό τον τρόπο δύναται να ελεγχθεί και να ελαχιστοποιηθεί ο κίνδυνος διασπάθισης της δημόσιας περιουσίας. Ειδικότερα εάν ληφθεί υπόψη το γεγονός πως δύναται να συμμετέχει ο δημόσιος φορέας στη χρηματοδότηση με κεφάλαια ή σε είδος (άρθρο 18 παρ.2 του Ν.3389/2005), τότε, η χρηματοδότηση εκ του δημοσίου φορέα και κάθε δικαίωμα αποπληρωμής-ανταμοιβής των ιδιωτικών φορέων στη διαδικασία σύμπραξης δεν πρέπει να οδηγεί σε πλουτισμό των ιδιωτικών φορέων και σε ζημία του δημοσίου.

Ιδιαίτερη βαρύτητα έχει η συμβατική ρύθμιση στη σύμβαση σύμπραξης των κριτηρίων και των παραμέτρων καθορισμού του ύψους και της αναπροσαρμογής του ποσού που δικαιούται η Εταιρεία Ειδικού Σκοπού στην περίπτωση της καταβολής αντιτίμου από τους τρίτους χρήστες. Ο σκοπός του δημοσίου είναι η κάλυψη των αναγκών των πολιτών και όχι το κέρδος, συνεπώς οφείλει να προστατεύει τον πολίτη που είναι χρήστης του έργου ή των υπηρεσιών εκ της σύμπραξης, καθιστώντας το ύψος αντιτίμου σε λογικά και ανεκτά επίπεδα και όχι δυσχερή για αυτόν. Ως εκ τούτου στη σύμβαση σύμπραξης θα πρέπει να προβλέπεται ο τρόπος προσδιορισμού του ύψους, η ανάγκη και η διαδικασία έγκρισης του ύψους από το δημόσιο φορέα ή από τρίτο πρόσωπο και ο γενικότερος έλεγχος της τιμολογιακής πολιτικής που ακολουθείται στη σύμπραξη, διότι με αυτό τον τρόπο προστατεύεται ο πολίτης – τρίτος χρήστης.

Ουσιαστικά, για τον υπολογισμό του τελικού ύψους του αντιτίμου οφείλεται να τηρείται η αρχή της αναλογικότητας και η αρχή προστασίας των δικαιούμενων και να σταθμίζεται τόσο ο δημόσιος και κοινωνικός χαρακτήρας της χρήσης του έργου ή των υπηρεσιών, όσο και η ανάγκη επιδίωξης επιχειρηματικού κέρδους από τους εμπλεκόμενους φορείς.

Τέλος θα πρέπει να αναφερθεί πως το ύψος της αποπληρωμής δεν πρέπει να είναι σταθερό, αμετάβλητο και εκ των προτέρων καθορισμένο για όλη τη διάρκεια της σύμπραξης, αλλά να εξαρτάται από τον βαθμό χρήσης του έργου ή των υπηρεσιών, το βαθμό αποδοχής από τους πολίτες, την ποιότητα του έργου και των υπηρεσιών. Οι συμβατικές ρυθμίσεις στη σύμβαση σύμπραξης που θέτουν τέτοιες παραμέτρους για το ύψος της αποπληρωμής οδηγούν σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική σε ασφαλέστερα αποτελέσματα εκ της σύμπραξης (π.χ. οι ιδιωτικοί φορείς αποκτούν κίνητρο βελτιστοποίησης της αποδοτικότητας και της ικανοποίησης των στόχων της σύμπραξης).

Τυχόν τροποποίηση του ύψους της αποπληρωμής της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού και των ιδιωτικών φορέων κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της σύμβασης σύμπραξης, θα πρέπει να προβλεφθεί στη σύμβαση σύμπραξης μέσω των αντίστοιχων ρητρών αναπροσαρμογής.

5.2.3.3 Εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων

Στο Ν.3389/2005 ορίζεται πως στη σύμβαση σύμπραξης ενσωματώνεται και συμβατική ρύθμιση που ορίζει τον τρόπο, με τον οποίο θα παραχωρείται στον ιδιωτικό φορέα η χρήση ή η εκμετάλλευση των παγίων στοιχείων που είναι απαραίτητα για την εκτέλεση και λειτουργία του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας και τα τυχόν προβλεπόμενα

ανταλλάγματα (άρθρο 17 παρ. 2 εδ. ε). Επίσης στο εδ. ιβ) του άρθρου 17 παρ. 2 αναφέρεται, πως στη σύμβαση σύμπραξης εισάγεται ρύθμιση που αφορά στον τρόπο λειτουργίας, συντήρησης και εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης. Στο εδ. κβ) του άρθρου 17 παρ. 2 αναφέρεται, πως η σύμβαση σύμπραξης περιέχει ρύθμιση που αφορά στην εξειδίκευση των ελάχιστων απαιτήσεων λειτουργίας και συντήρησης που περιλαμβάνεται στα τεύχη δημοπράτησης. Τέλος στο εδ. κδ) του άρθρου 17 παρ. 2 αναφέρεται, πως η σύμβαση σύμπραξης μπορεί να ενσωματώνει ρύθμιση που αφορά στην ασφάλεια και στην υγιεινή των χρηστών του έργου και της υπηρεσίας. Όλες οι ρυθμίσεις αυτές αφορούν άμεσα ή έμμεσα στα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις εκ της εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης.

Το δικαίωμα της εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης καθορίζεται και από τον τρόπο που θα αποπληρωθούν οι ιδιωτικοί φορείς για τα κεφάλαια που έχουν διαθέσει στην ικανοποίηση των στόχων της σύμπραξης, και για την αμοιβή τους. Εάν η αποπληρωμή των ιδιωτικών φορέων γίνεται από το δημόσιο φορέα, τότε αυτός έχει και το δικαίωμα εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης. Αν αντιθέτως, η αποπληρωμή τους γίνεται από τους τελικούς χρήστες ή ακόμα και από τρίτους ιδιώτες (π.χ. τράπεζες), η εκμετάλλευση ως δικαίωμα αποδίδεται εκ της σύμβασης σύμπραξης στην Εταιρεία Ειδικού Σκοπού. Η ανάληψη πάντως στη διαδικασία σύμπραξης των κινδύνων, ιδιαίτερος των οικονομικών, από τους ιδιωτικούς φορείς σημαίνει πως η αποπληρωμή κυρίως θα προέρχεται από την εκμετάλλευση του αντικειμένου της σύμπραξης από τους ιδιωτικούς φορείς.

Το δικαίωμα της εκμετάλλευσης παραχωρείται σε κάποιον από τους συμβαλλόμενους εκ της σύμβασης σύμπραξης με δικαίωμα κατοχής και αξιοποίησης του αντικειμένου της σύμπραξης. Ωστόσο, μπορεί να παραχωρείται και με εμπράγματα δικαιώματα, όπως η επικαρπία.

5.2.4 Ρήτρες ορθής εκτέλεσης συμβατικών υποχρεώσεων

Είναι σύνηθες η συνομολόγηση ρήτρας, στο πλαίσιο και κατά την κατάρτιση κύριας σύμβασης, με σκοπό την εξασφάλιση της ορθής και πλήρους ικανοποίησης των συμβατικών υποχρεώσεων των συμβαλλόμενων μερών.

Ο πιο απλός τρόπος εξασφάλισης της ορθής και πλήρους ικανοποίησης των συμβατικών υποχρεώσεων των μερών είναι η εφαρμογή των αντίστοιχων διατάξεων που ο ΑΚ

προβλέπει (άρθρα 404-409) και ο Ν.3389/2005 το υιοθετεί και το ορίζει. Σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 1, στις συμπράξεις που έχουν υπαχθεί στο καθεστώς Ν.3389/2005, εφαρμόζονται οι όροι της σύμβασης σύμπραξης και συμπληρωματικά ο Αστικός Κώδικας. Οι διατάξεις του αστικού δικαίου συχνά είτε προβλέπουν μη επαρκή κα μη κατάλληλη αντιμετώπιση της πλημμελούς ικανοποίησης των συμβατικών υποχρεώσεων είτε δεν προβλέπουν καμία ρύθμιση για συγκεκριμένη υποχρέωση.

Είναι λοιπόν σύνηθες τα συμβαλλόμενα μέρη να προτιμούν σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική να εισάγουν και να εφαρμόζουν παράλληλα με τις διατάξεις του ΑΚ, επιπλέον συμβατικές ρήτρες σχετικές με την ορθή και πλήρη ικανοποίηση των συμβατικών υποχρεώσεων που η σύμβαση σύμπραξης προβλέπει. Μέσω των ρητρών αυτών τα συμβαλλόμενα μέρη αφενός εξαναγκάζονται περισσότερο και πιο αυστηρά στην συμφωνημένη ικανοποίηση των συμβατικών υποχρεώσεων. Και αφετέρου μέσω των συμβατικών αυτών ρυθμίσεων προβλέπονται συγκεκριμένοι μηχανισμοί που οδηγούν στην ορθή ικανοποίηση των υποχρεώσεων αυτών και στην αποτελεσματική εποπτεία της ικανοποίησης αυτής.

Επίσης στη σύμβαση σύμπραξης πρέπει να προβλεφθεί συμβατικά και ο μηχανισμός ελέγχου και εποπτείας του τρόπου καθώς και της ορθής και πλήρους εκτέλεσης των συμφωνηθέντων συμβατικών υποχρεώσεων και των αποτελεσμάτων.

Ρυθμίσεις που επιβάλλουν την πρόβλεψη μηχανισμού εποπτείας (το πώς, σε ποιους χρόνους, με ποιο ρυθμό και τί ποιοτικά και οικονομικά θα παραδίδεται από το ένα συμβαλλόμενο μέρος στο άλλο) ως προς την εκτέλεση των υποχρεώσεων και των σκοπών εκ της σύμπραξης, εισάγονται στο εδ. β του άρθρου 17 παρ. 2 του Ν.3389/2005 («..στη σύμβαση σύμπραξης προβλέπεται ο τρόπος άσκησης της εποπτείας της εκτέλεσης και λειτουργίας του έργου ή της παροχής της υπηρεσίας είτε μέσω ανεξάρτητων εταιρειών που ο δημόσιος και ο ιδιωτικός φορέας προσλαμβάνουν από κοινού για το σκοπό αυτόν είτε μέσω των αρμόδιων υπηρεσιών του Δημοσίου»).

Ο Ν.3389/2005 αναγνωρίζει στο πρόσωπο της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ το όργανο εποπτείας της διαδικασίας σύμπραξης. Σύμφωνα με το άρθρο 4 παρ. 1, η Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ έχει ως αρμοδιότητα την παρακολούθηση της υλοποίησης των συμβάσεων σύμπραξης και των παρεπόμενων συμφώνων, την τακτική ενημέρωση της Διυπουργικής Επιτροπής ΣΔΙΤ, την επεξεργασία και υποβολή εισηγήσεων για την αντιμετώπιση τυχόν προβλημάτων, τη σύνταξη ετήσιας έκθεσης και την παρουσίασή της στην αρμόδια Επιτροπή της Βουλής.

Ο προσδιορισμός της Ειδικής Γραμματείας ΣΔΙΤ ως το όργανο για την εποπτεία και τον έλεγχο της εκτέλεσης των συμφωνηθέντων (άρθρο 4 παρ. 2) είναι δικαιολογημένος, διότι το δημόσιο μέσω των συμπράξεων μπορεί να παραχωρεί δημοσίου συμφέροντος δραστηριότητες στους ιδιώτες, αλλά παραμένει εγγυητής και τελικός υπεύθυνος για τις δραστηριότητες αυτές έναντι των πολιτών και οφείλει να ενεργεί προς κάλυψη της ευθύνης αυτής.

Σύμφωνα με τη νομολογία του Συμβουλίου Επικρατείας, ο παραχωρησιούχος υπόκειται πάντοτε σε κρατικό έλεγχο και εποπτεία που σκοπεύει στη διασφάλιση της συνεχούς παροχής καλής ποιότητας αγαθών και υπηρεσιών προς το κοινωνικό σύνολο (ΣτΕ (Πρ) 158/1992, ΣτΕ (Πρ) 159/1992, ΣτΕ (Πρ) 33/1998, ΣτΕ (Πρ) 38/1998). Μάλιστα, σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, η κρατική εποπτεία επί των δημοσίων υπηρεσιών που διαχειρίζεται και εκμεταλλεύεται ο παραχωρησιούχος απορρέει από τις συνταγματικές διατάξεις των άρθρων 23 παρ. 2, 29 παρ 3 και 106 παρ 3. Επομένως, αποτελεί βασική υποχρέωση, όχι μόνο του νομοθέτη, αλλά και της δημόσιας Διοίκησης, η οποία οφείλει να λαμβάνει όλα τα κατάλληλα για το σκοπό αυτό μέτρα, ακόμη και χωρίς σχετική νομοθετική πρόβλεψη.

Το γεγονός πως ο Ν.3389/2005 ήδη προβλέπει τον έλεγχο και την εποπτεία της ΕΓΣΔΙΤ δε σημαίνει πως τα συμβαλλόμενα μέρη με τις αντίστοιχες συμφωνίες και ρήτρες στη σύμβαση σύμπραξης δεν μπορούν να εισάγουν συμβατικές ρυθμίσεις στη σύμβαση σύμπραξης που να προβλέπουν την διαδικασία εκτέλεσης των παραπάνω εποπτικών καθηκόντων της Ειδικής Γραμματείας, ή τη διαδικασία παράλληλης εποπτείας και ελέγχου από το δημόσιο φορέα ως αναθέτουσα αρχή ή από κάποιο άλλο δημόσιο όργανο.

5.2.4.1 Ποινικές ρήτρες

Δεν είναι άγνωστο για τις μεγάλες ιδιωτικές και δημόσιες συμβάσεις η πρόβλεψη ποινικών ρητρών, βάσει των οποίων κάποιο εκ των συμβαλλομένων μερών εξαναγκάζεται με πιο αυστηρό τρόπο να ικανοποιήσει τις συμβατικές υποχρεώσεις που έχει αναλάβει. Η πρακτική των ποινικών ρητρών συναντάται σε πολλές περιπτώσεις συμβάσεων σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική. Η σημασία τους μάλιστα είναι τέτοια για την εκτέλεση συμβάσεων όπως η σύμβαση σύμπραξης, που αυτές δεν θεωρούνται μόνο μέσο εξασφάλισης της ικανοποιητικής συμβατικής εκπλήρωσης, αλλά θεωρούνται και μέσο προστασίας του ανταγωνισμού.

Σύμφωνα με το αστικό δίκαιο υπάρχουν δύο είδη τέτοιων συμβατικών ρυθμίσεων, οι οποίες συχνά, όχι ορθώς, ονομάζονται στις συμβάσεις συλλήβδην με το γενικό όρο της ποινικής ρήτρας. Η πρώτη είναι η εν στενή εννοία ποινική ρήτρα, η οποία υποχρεώνει τον οφειλέτη στην καταβολή συγκεκριμένου επιπλέον ποσού σε περίπτωση που δεν εκπληρώσει καθόλου ή δεν εκπληρώσει προσηκόντως την παροχή του. Σύμφωνα με τις διατάξεις του ΑΚ ο οφειλέτης πρέπει να καταβάλει το ποσό αυτό, αν προκύψει υπαιτιότητά του, όμως τα συμβαλλόμενα μέρη μπορεί να συμφωνήσουν την κατάπτωση της ποινικής ρήτρας και χωρίς την προϋπόθεση της υπαιτιότητας. Το σημαντικότερο όμως είναι, πως έναντι των κλασικών διατάξεων περί αντισυμβατικής συμπεριφοράς, ο αντισυμβαλλόμενος δεν πρέπει να αποδείξει και ζημία για να ζητήσει την κατάπτωση του ποσού. Συνεπώς, στη σύμβαση σύμπραξης η πρόβλεψη της συγκεκριμένης ρήτρας αποκτά ιδιαίτερη σημασία για την έγκαιρη και επιμελή εκπλήρωση των συμβατικών υποχρεώσεων της εταιρείας ειδικού σκοπού αλλά και του δημοσίου φορέα με αποσύνδεση της καταβολής του ποσού από την απόδειξη ζημίας του αντισυμβαλλομένου μέρους.

Στην πρακτική των συμπράξεων δεν είναι σπάνιο να συμφωνείται με τη μορφή της ποινικής ρήτρας, πως ο δημόσιος φορέας με την τέλεση συγκεκριμένου γεγονότος ή με την μη επέλευση συγκεκριμένου αποτελέσματος θα μειώνει το ποσό των καταβολών προς την εταιρεία ειδικού σκοπού. Έτσι θα μειώνεται το μέσο αποπληρωμής της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων.

Το δεύτερο είδος συμβατικής ρύθμισης που αναγκάζει το συμβαλλόμενο μέρος σε επιμελή εκπλήρωση των υποχρεώσεων του είναι ο αρραβώνας, που συχνά στις συμβάσεις ονομάζεται λανθασμένα ποινική ρήτρα. Σύμφωνα με αυτήν τη συμβατική πρόβλεψη, ο οφειλέτης δίνει στον αντισυμβαλλομένο του συγκεκριμένο περιουσιακό αντικείμενο, συνήθως χρήματα, με σκοπό να το κρατήσει το αντισυμβαλλόμενο μέρος, αν ο οφειλέτης δεν εκπληρώσει έγκαιρα και επιμελώς τη συμβατική του υποχρέωση. Παράλληλα συμφωνείται συνήθως, πως αν το αντισυμβαλλόμενο μέρος δεν εκπληρώσει τη δική του συμβατική υποχρέωση επιστρέφει το αντικείμενο στη διπλάσια αξία. Το σημαντικότερο και σε αυτή την περίπτωση συμβατικής ρύθμισης για την εκτέλεση των υποχρεώσεων, είναι πως δεν χρειάζεται απόδειξη της ζημίας που υφίσταται το συμβαλλόμενο μέρος που επικαλείται την κατάπτωση του αρραβώνα¹¹⁰.

¹¹⁰ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 341-344

5.2.4.2 Ρήτρες επιβράβευσης

Συνοφασμένες ρήτρες με τις παραπάνω είναι και οι ρήτρες επιβράβευσης. Αν και οι ρήτρες αυτές έχουν αντίθετες προβλέψεις έναντι των ποινικών ρητρών, έχουν το ίδιο σκοπό. Δηλαδή να παρακινήσουν το συμβαλλόμενο μέρος να εκτελέσει έγκαιρα και επιμελώς την συμβατική του υποχρέωση και να επιφέρει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα.

Σύμφωνα με τις ρήτρες αυτές συμφωνείται, πως το συμβαλλόμενο μέρος που ικανοποιεί επαρκώς την υποχρέωσή του αλλά υπερβαίνει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα δικαιούται επιβράβευσης, που συνήθως είναι οικονομική. Με αυτό το σκεπτικό, το συμβαλλόμενο μέρος παρακινείται να εκτελέσει σε τέτοιο χρόνο και με τέτοιο τρόπο τη συμβατική του υποχρέωση, ώστε τα αποτελέσματα εκ της εκτέλεσης να αξιολογηθούν με ποιοτικές και οικονομικές παραμέτρους ως υπερβάλλοντα.

Η υπέρβαση κρίνεται σε σύγκριση με τους στόχους που τέθηκαν στη σύμβαση σύμπραξης ως ελάχιστο αναμενόμενο αποτέλεσμα της εκτέλεσης. Κριτήριο για το δημόσιο φορέα, προκειμένου να επιβραβευθούν η εταιρεία ειδικού σκοπού και οι ιδιωτικοί φορείς είναι η συντομότερη παράδοση και λειτουργία των εγκαταστάσεων, η μείωση του κόστους κατασκευής και λειτουργίας αλλά και η ποιοτική επαύξηση και ενίσχυση του έργου ή των παρεχομένων υπηρεσιών¹¹¹.

5.2.4.3 Άλλες ρήτρες εκτέλεσης

Η σύμβαση σύμπραξης μπορεί να περιλαμβάνει και άλλες ρήτρες που θα ευνοούν την ορθή και πλήρη εκτέλεση των συμβατικών υποχρεώσεων των μερών, εφόσον η πρόβλεψη τέτοιων ρητρών βασίζεται στη συμβατική ελευθερία των μερών. Σε αυτό το πλαίσιο το άρθρο 17 παρ. 2 περ. γ) αναφέρει πως στη σύμβαση σύμπραξης μπορεί να ενσωματωθούν οι μέθοδοι διασφάλισης της ποιότητας κατά την εκτέλεση και λειτουργία του έργου ή την παροχή της υπηρεσίας.

Η ποιότητα των παρεχομένων υπηρεσιών υγείας - πρόνοιας, μπορεί να επιτευχθεί μόνο με βελτιώσεις στα βασικά στοιχεία του συστήματος, τα οποία ταξινομούνται σε τρεις κατηγορίες.

¹¹¹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 344-345

- στη δομή του συστήματος, που αφορά τις κτιριακές εγκαταστάσεις, τον εξοπλισμό, τους οικονομικούς και ανθρώπινους πόρους, αλλά και τον τρόπο οργάνωσης και λειτουργίας του,
- στις διαδικασίες που εφαρμόζονται στην παροχή υγειονομικής φροντίδας και αφορούν τη λήψη του ιστορικού, την τήρηση φακέλου ασθενούς, τις εξετάσεις, τη διάγνωση, τη θεραπεία, την αποκατάσταση, την επανεξέταση και κάθε άλλη διαδικασία παροχής άμεσης φροντίδας στον ασθενή,
- το τελικό αποτέλεσμα, που συγκροτείται από τα αποτελέσματα των επί μέρους φροντίδων.

Άλλοι δείκτες ποιότητας που αφορούν όμως και τις υπόλοιπες παραμέτρους αξιολόγησης του συστήματος είναι: η γρήγορη και αποτελεσματική αντιμετώπιση των υγειονομικών προβλημάτων, η μείωση των δεικτών θνησιμότητας και νοσηρότητας, η μείωση των χαμένων ημερών εργασίας, ο περιορισμός του χρόνου αναμονής (Μέγιστος χρόνος αναμονής για εξέταση στα εξωτερικά ιατρεία, Μέγιστος χρόνος αναμονής για επιλεγμένες χειρουργικές επεμβάσεις, Μέγιστος χρόνος αναμονής για διενέργεια ιατρικής εξέτασης, Μέγιστος χρόνος αναμονής στο Τμήμα Επειγόντων Περιστατικών, Αναβληθείσες επεμβάσεις από μη ιατρογενή αίτια), η αύξηση της παραγωγικότητας, ο περιορισμός των δαπανών για αποκατάσταση της υγείας αλλά και των επιδομάτων ασθενείας, η ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής και του αισθήματος ασφάλειας, η βελτίωση της εικόνας του κράτους και της κοινωνίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο.

Με βάση τα προαναφερόμενα, η εισαγωγή τέτοιων συμβατικών ρυθμίσεων ουσιαστικά αποτελεί ρήτρα διασφάλισης της ποιότητας του αντικειμένου της σύμπραξης σύμφωνα με την οποία, οι αποκλίσεις των αποτελεσμάτων από τα συμφωνημένα και τις συμβατικές υποχρεώσεις, δίνει το δικαίωμα καταγγελίας της σύμβασης σύμπραξης ενός εκ των συμβαλλομένων και την πρόωρη λήξη της σύμπραξης.

5.2.5 Ρήτρες αναπροσαρμογής

Στο πολυετές χρονικό διάστημα που συντελείται η σύμπραξη είναι πολύ πιθανό να συντελεστούν μεταβολές ως προς τις δημόσιες απαιτήσεις και τις ανάγκες που εξυπηρετεί το συγκεκριμένο έργο, την τιμολογιακή πολιτική, το κόστος της κατασκευής και λειτουργίας του αντικειμένου της σύμπραξης, την ανάγκη νέων κατασκευών ή τροποποιήσεων λόγω καταστροφών, κ.λπ. Οι μεταβολές αυτές μπορεί να επιδράσουν στην ποιότητα και διαθεσιμότητα του έργου, στην εκμετάλλευση του αντικειμένου της

σύμπραξης και στα οικονομικά αποτελέσματα αυτής, στο κόστος και στο περιθώριο κέρδους για τους ιδιωτικούς φορείς, στις προθεσμίες και στα χρονοδιαγράμματα της σύμπραξης κ.λπ.

Θεωρείται λοιπόν απαραίτητο τα συμβαλλόμενα μέρη να εντάξουν στο περιεχόμενο της σύμβασης σύμπραξης συμβατικές ρυθμίσεις που θα ενσωματώνουν αφενός μεν τους μηχανισμούς και αφετέρου τους τρόπους αντιμετώπισης των μεταβολών όπως α) αυτόματη αναπροσαρμογή των συμφωνημένων αντισυμβαλλόμενου μέρους ή μερική αναθεώρηση των συμφωνηθέντων, β) από κοινού εκτίμηση της νέας κατάστασης και προσδιορισμό της αναγκαίας λύσης, γ) επίκληση της κρίσης τρίτου μέρους, δ) παράβλεψη της μεταβολής και των συνεπειών¹¹² και ενσωμάτωσης των μεταβολών αυτών στη διαδικασία σύμπραξης.

Μεγάλη προσοχή θα πρέπει να δοθεί στο γεγονός ότι η αναπροσαρμογή των συμβατικών ρυθμίσεων θα πρέπει να γίνει κατά τρόπο που δεν θα αλλοιώνει τους σκοπούς της σύμπραξης, δεν θα μεταβάλλει και το όφελος που η κάθε πλευρά αναμένει εκ της συγκεκριμένης σύμπραξης, δεν θα αντίκειται στην αρχή της τήρησης του ελεύθερου ανταγωνισμού, στην αρχή της διαφάνειας και δεν θα ακυρώνει τα αποτελέσματα της διαδικασίας ανάθεσης (βλέπε άρθρο 31 παρ. 4 Οδηγία 2004/18/EK περίπτωση της αναπροσαρμογής των συμφωνηθέντων στην περίπτωση των δημόσιων συμβάσεων έργων και υπηρεσιών).

5.2.6 Ρήτρες υποκατάστασης

Η δυνατότητα υποκατάστασης εμπλεκόμενου μέρους στη σύμβαση σύμπραξης ρυθμίζεται με συγκεκριμένη διάταξη (άρθρο 17 παρ. 2 εδ. ιστ).

Σύμφωνα με τη νομοθεσία των δημοσίων έργων (άρθρο 5 παρ. 6 του Ν.1418/1984 και άρθρο 51 του ΠΔ.609/1985), για να εξασφαλιστεί η εξυπηρέτηση συγκεκριμένων σκοπών της σύμπραξης μέσω της υποκατάστασης, χωρίς όμως αυτό να γίνει κατά τρόπο που προσβάλλει την προστασία του ανταγωνισμού, τις αρχές της διαδικασίας ανάθεσης και τα αποτελέσματα της θα πρέπει α) η υποκατάσταση να γίνεται κατά τρόπο που εξασφαλίζει την έγκριση της αναθέτουσας αρχής, β) το νέο πρόσωπο να αναλάβει πλήρως τις ευθύνες του προσώπου που υποκαθιστά, γ) το νέο πρόσωπο που υποκαθιστά πρέπει να διαθέτει τα

¹¹² Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

ίδια προσόντα και τις ικανότητες που απαιτήθηκαν για την ανάληψη των δραστηριοτήτων από το πρόσωπο που υποκαθίσταται..

Η περίπτωση της υποκατάστασης της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού από το δημόσιο φορέα σε περίπτωση επέλευσης συγκεκριμένων γεγονότων, δεν είναι παράνομη, ούτε αντίθετη με το πνεύμα της σύμπραξης αλλά σύμφωνη με την τήρηση της αρχής της συνεχούς λειτουργίας και της καθολικότητας εάν διακυβεύεται η ικανοποίηση του δημοσίου συμφέροντος και των δημοσίων αναγκών μέσω της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Η περίπτωση της υποκατάστασης της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού από άλλη Εταιρεία Ειδικού Σκοπού (με τα ίδια χαρακτηριστικά, αρμοδιότητες, περιουσιακά στοιχεία και ίδια κεφάλαια αλλά και με την ίδια δέσμευση στις προβλέψεις της σύμβασης σύμπραξης και των παρεπόμενων συμβάσεων), θεωρείται περιπλοκότερη και με την προϋπόθεση ότι υπάρχει η σχετική συμβατική πρόβλεψη, επιτρέπεται μόνο σε συγκεκριμένες σοβαρές περιπτώσεις (πτώχευση της εταιρείας, τεχνικά προβλήματα κ.ά.) και ύστερα από την συναίνεση, έγκριση και απόφαση της αναθέτουσας αρχής.

Επίσης στη σύμβαση σύμπραξης ή στις παρεπόμενες συμβάσεις ή σε απευθείας συμβάσεις μεταξύ των εμπλεκόμενων μερών μπορεί να προβλεφθεί η συμβατική ρύθμιση που επιτρέπει στο δημόσιο φορέα ή συνήθως και στον χρηματοδότη, να ζητήσει την υποκατάσταση ή αντικατάσταση κάποιου εκ των ιδιωτικών φορέων. Πρέπει επιπλέον να τονιστεί, πως είναι λογικό η υποκατάσταση ενός ιδιωτικού φορέα να συνοδεύεται με αποζημίωσή του, ειδικά όταν η υποκατάστασή του δεν οφείλεται σε λόγο που προκάλεσε ο ίδιος ή για τον οποίο έχει την ευθύνη.

5.2.6.1 Μεταβολές στη μετοχική σύνθεση της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού

Οι ιδιώτες που λαμβάνουν μέρος στη διαδικασία σύμπραξης κατά τεκμήριο θα έχουν και μετοχική συμμετοχή και στην εταιρεία ειδικού σκοπού. Η μεταβολή της μετοχικής σύνθεσης στην εταιρεία ειδικού σκοπού ενδεχομένως να επηρεάζει και τη σύνθεση των εμπλεκόμενων προσώπων στη διαδικασία σύμπραξης. Σε κάθε περίπτωση η μεταβολή της μετοχικής σύνθεσης στην εταιρεία ειδικού σκοπού έχει σημασία και για την εκτέλεση των καθηκόντων και των υποχρεώσεων που η εταιρεία ειδικού σκοπού έχει αναλάβει εκ της σύμβασης σύμπραξης. Αυτό διότι ενδεχομένως η μεταβολή στη μετοχική σύνθεση να

σημαίνει αφενός μεταβολές και στην οικονομική κατάσταση στην εταιρεία ειδικού σκοπού και αφετέρου να επιφέρει και μεταβολές στο διοικητικό συμβούλιο αυτής.

Η μετοχική σύνθεση της εταιρείας ειδικού σκοπού και η δυνατότητα μεταβολών στη σύνθεση αυτή περιγράφεται στο άρθρο 28 του Ν.3389/2005. Ήδη έχει αναφερθεί η δικαιοπολιτική βάση της διάταξης αυτής. Ο νομοθέτης αποδίδει ιδιαίτερη βαρύτητα στις μεταβολές αυτές. Για αυτό προκαταλαμβάνει σχετικές συμβατικές ρυθμίσεις μεταξύ των μετόχων ή προκαταλαμβάνει σχετικές ρυθμίσεις στο καταστατικό της εταιρείας ειδικού σκοπού. Σε κάθε περίπτωση η σύμβαση σύμπραξης και οι συμβάσεις μεταξύ των εταιρών πρέπει να συμβαδίζουν με τα όσα το άρθρο 28 ορίζει. Άλλωστε και η διάταξη αυτή προβλέπει, πως οι ειδικότεροι όροι και προϋποθέσεις για τις μεταβολές αυτές καθορίζονται από τη σύμβαση σύμπραξης.

Ως πιθανά ήδη μεταβολών στην διάταξη του άρθρου 28 περιγράφονται:

(α) η εξωχρηματιστηριακή μεταβίβαση μετοχών της εταιρείας ειδικού σκοπού ή άλλη πράξη με την οποία μεταβιβάζονται τα δικαιώματα ψήφου επί μετοχών του, εφόσον αυτές λαμβάνουν χώρα πριν από την έναρξη λειτουργίας του έργου ή την έναρξη της παροχής των υπηρεσιών,

(β) η αύξηση μετοχικού κεφαλαίου ή τροποποιήσεις του καταστατικού της εταιρείας ειδικού σκοπού εκτός από αυτές που είναι υποχρεωτικές από τη σύμβαση σύμπραξης, τα παρεπόμενα σύμφωνα ή το νόμο,

(γ) η έκδοση ομολογιακού δανείου. Η περίπτωση αυτή αφορά μεταβολή στη μετοχική σύνθεση της εταιρείας ειδικού σκοπού, ειδικά όταν πρόκειται για μετατρέψιμο ομολογιακό δάνειο ή για ομολογιακό δάνειο ανταλλάξιμο με μετοχές.

(δ) η οποιασδήποτε μορφής συγχώνευση, διάσπαση, απορρόφηση, ή άλλος εταιρικός μετασχηματισμός της εταιρείας ειδικού σκοπού.

(ε) η εισαγωγή των μετοχών της εταιρείας ειδικού σκοπού σε ελληνική ή αλλοδαπή οργανωμένη αγορά κινητών αξιών και η έκδοση ανταλλάξιμου ομολογιακού δανείου ή ομολογιακού δανείου μετατρέψιμου σε μετοχές, που επιτρέπονται μόνο μετά προηγούμενη εγκριτική απόφαση του Υπουργού Οικονομίας και Οικονομικών και των κατά περίπτωση συναρμόδιων Υπουργών¹¹³.

¹¹³ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 377-379

5.2.6.2 Υποκατάσταση του δημοσίου φορέα

Προβληματική είναι η δυνατότητα υποκατάστασης του δημοσίου φορέα. Στο Ν. 3389/2005 προβλέπεται υποκατάσταση του δημοσίου φορέα στο άρθρο 16 αλλά μόνο για το στάδιο της διαδικασίας ανάθεσης.

Συγκεκριμένα στο άρθρο 16 του Ν. 3389/2005 προβλέπεται, πως σε εξαιρετικές περιπτώσεις και κατά παρέκκλιση των διαδικασιών ανάθεσης των άρθρων 9 έως 15, η Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ με ειδικά αιτιολογημένη απόφασή της και με τήρηση των γενικών αρχών του άρθρου 9, δύναται να ενεργήσει ως αναθέτουσα αρχή με ανάλογη εφαρμογή των διατάξεων των άρθρων 5, 6 και 7 του Ν. 3049/2002. στην περίπτωση αυτή, κάθε αναφορά στη Διυπουργική Επιτροπή Αποκρατικοποιήσεων (Δ.Ε.Α.) νοείται ως αναφορά στη Διυπουργική Επιτροπή ΣΔΙΤ και κάθε αναφορά στην Ειδική Γραμματεία Αποκρατικοποιήσεων (Ε.Γ.Α.) νοείται ως αναφορά στην Ειδική Γραμματεία ΣΔΙΤ.

Η υποκατάσταση αυτή δεν είναι δυνατή κατά το στάδιο της εκτέλεσης της σύμβασης σύμπραξης. Από την ανάθεση και μετά δεν επιτρέπεται και δε συνάδει με τις βασικές αρχές ανάθεσης να υπάρχει αντικατάσταση στο πρόσωπο του δημοσίου φορέα. Διότι δεν είναι σύννομο να αναθέτει ένας δημόσιος φορέας στον ιδιωτικό φορέα το αντικείμενο της σύμπραξης και άλλος δημόσιος φορέας να εμφανίζεται ως αντισυμβαλλόμενος του ιδιωτικού φορέα κατά την εκτέλεση της σύμβασης σύμπραξης και καθ' όλη την υπόλοιπη διάρκεια της σύμπραξης. Άλλωστε έμμεσα ούτε και ο Ν. 3389/2005 επιτρέπει την υποκατάσταση. Δεν την επιτρέπει, διότι στο άρθρο 1 παρ. 2 προβλέπεται, πως οι δημόσιοι φορείς συνάπτουν συμβάσεις σύμπραξης μόνο στους τομείς αρμοδιότητάς τους. Στο άρθρο 2 παρ. 1 ορίζεται, πως η αρμοδιότητα των δημοσίων φορέων προκύπτει από διάταξη νόμου ή σύμβαση ή το καταστατικό τους. Στο συγκεκριμένο αντικείμενο σύμπραξης αρμόδιος μπορεί να είναι μόνο ο δημόσιος φορέας που αναθέτει και που έπειτα είναι συμβαλλόμενος στη σύμβαση σύμπραξης. Η μεταγενέστερη υποκατάσταση του αρμοδίου δημοσίου φορέα από άλλον σημαίνει την υποκατάσταση από αναρμόδιο δημόσιο φορέα. Συνεπώς, η υποκατάσταση αυτή δεν είναι επιτρεπτή¹¹⁴.

¹¹⁴ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 379-380

5.2.7 Ζητήματα εργαζομένων

Στη σύμβαση σύμπραξης πρέπει να ρυθμίζονται και ζητήματα που αφορούν στο προσωπικό της εταιρείας ειδικού σκοπού αλλά και γενικά στο προσωπικό που εμπλέκεται στη συγκεκριμένη σύμπραξη.

Τα ζητήματα που άπτονται του εργατικού και του υπαλληλικού προσωπικού είναι τέσσερα και αφορούν¹¹⁵:

α) Στο πρόσωπο που επιβαρύνεται με την αμοιβή του εργατικού και του υπαλληλικού προσωπικού που εμπλέκεται στη σύμπραξη.

β) Στη νομική αντιμετώπιση του εργατικού και του υπαλληλικού προσωπικού κατά την διάρκεια της σύμπραξης, ειδικά όταν το αντικείμενο της σύμπραξης επιβάλλει την εμπλοκή προσωπικού που ήδη απασχολείται σε δραστηριότητα του δημοσίου φορέα ή ενός εκ των ιδιωτικών φορέων.

γ) Στα ζητήματα υγιεινής και ασφάλειας των εργαζομένων στο αντικείμενο της σύμπραξης αλλά και της κοινωνικής τους ασφάλισης.

δ) Στη νομική τύχη του εργατικού και υπαλληλικού προσωπικού που εμπλέκεται στη σύμπραξη μετά τη λήξη της σύμπραξης.

5.2.8 Υποχρεώσεις του δημοσίου φορέα

Η σύμβαση σύμπραξης στο μεγαλύτερο βαθμό αφορά στην ενσωμάτωση συμβατικών ρυθμίσεων με αντικείμενο τις υποχρεώσεις και τις παροχές της εταιρείας ειδικού σκοπού αλλά και των υπόλοιπων ιδιωτικών φορέων. Το γεγονός αυτό οφείλεται στο ότι κυρίως η εταιρεία ειδικού σκοπού και οι ιδιωτικοί φορείς είναι αυτοί που αναλαμβάνουν το μεγαλύτερο τμήμα δραστηριότητας και ευθυνών στα πλαίσια της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα.

Ωστόσο, η σύμβαση σύμπραξης πρέπει να περιλαμβάνει και περιγραφή των συμβατικών υποχρεώσεων του δημοσίου φορέα, ως προς τις αρμοδιότητες που αυτός έχει. Πρωταρχική υποχρέωση του δημοσίου φορέα είναι η περιγραφή των παροχών που πρέπει να εκπληρώσει η εταιρεία ειδικού σκοπού. Συγκεκριμένα, ο δημόσιος φορέας πρέπει να προβεί σε ακριβή παράθεση των στοιχείων που συντελούν το δημόσιο συμφέρον και το

¹¹⁵ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σ.380

δημόσιο σκοπό που μέσω της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα θα ικανοποιηθούν. Επιπλέον, ο δημόσιος φορέας πρέπει να συμπράττει στις πράξεις του ιδιωτικού φορέα, στις οποίες χρειάζεται και η δική του συνδρομή και εν γένει να ενεργεί με βάση τη δημόσια εξουσία του εκεί που η ιδιωτική πρωτοβουλία δεν μπορεί ή δεν έχει την ισχύ να επέμβει. Η σύμβαση σύμπραξης πρέπει ουσιαστικά να περιλαμβάνει συμβατικές ρυθμίσεις, με τις οποίες θα υποχρεώνει το δημόσιο φορέα στις ακόλουθες παροχές¹¹⁶:

α) Να περιγράφει σαφώς και λεπτομερώς τις δημόσιες ανάγκες που η σύμπραξη καλύπτει και να παρέχει πληροφόρηση στην εταιρεία ειδικού σκοπού και στους ιδιωτικούς φορείς για τις μεταβολές και τις αναπροσαρμογές στο είδος και στον χαρακτήρα της δημόσιας ανάγκης.

β) Να παρέχει συνεχή ροή πληροφοριών και δεδομένων, απαραίτητων για την ορθή και έγκαιρη εκπλήρωση των υποχρεώσεων των ιδιωτικών φορέων και να παραδίδει τα απαραίτητα έγγραφα στην εταιρεία ειδικού σκοπού.

γ) Να ενεργεί με βάση τη δημόσια εξουσία που διαθέτει προς την κατεύθυνση των ενεργειών και των πράξεων που ο ιδιωτικός τομέας δεν μπορεί ή δεν έχει την εξουσία να πράξει. Με βάση την υποχρέωση αυτή εννοείται η σύμπραξη του δημοσίου φορέα στην διαδικασία μέσω της έκδοσης διοικητικών αδειών, μέσω της παραχώρησης συγκεκριμένων εγκρίσεων ή ακόμα και μέσω της θέσπισης συγκεκριμένων νομοθετικών ρυθμίσεων ή μέσω ακόμα και της λήψης συγκεκριμένων πολιτικών αποφάσεων, αν αυτό βρίσκεται στα όρια της αρμοδιότητας του συγκεκριμένου συμβαλλόμενου δημοσίου φορέα. Σε αυτήν την υποχρέωση εμπίπτει και η έγκαιρη αποδοχή των παροχών που η εταιρεία ειδικού σκοπού και οι ιδιωτικοί φορείς παρέχουν, προκειμένου να μην καθυστερεί η λειτουργία και η εκμετάλλευση του έργου ή της παροχής υπηρεσιών.

δ) Να εποπτεύει και να ελέγχει την όλη διαδικασία σύμπραξης καθώς και την επίτευξη των στόχων εκ του όλου εγχειρήματος. Ο δημόσιος φορέας μπορεί να είναι ένας εκ των δύο συμβαλλόμενων στη σύμβαση σύμπραξης ωστόσο δεν απαλλάσσεται εκ της γενικότερης ευθύνης του για την δραστηριοποίηση μέσω της σύμπραξης σε τομείς δημοσίου συμφέροντος και σε τομείς που κανονικά ανήκουν στη δική του σφαίρα ευθύνης.

¹¹⁶ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 385-387

ε) να εκπληρώνει υποχρεώσεις που είναι συμπληρωματικές ή επικαλυπτικές έναντι των υποχρεώσεων των ιδιωτικών φορέων, δηλαδή να παραχωρεί εκτάσεις που περιγράφει η σύμβαση σύμπραξης, να παρέχει ρευστότητα ή χρηματοδότηση με τον τρόπο που το άρθρο 18 παρ. 2 του Ν. 3389/2005 περιγράφει, να επιχορηγεί το αντίτιμο που καταβάλλει ο τρίτος χρήστης του έργου ή των υπηρεσιών.

5.2.9 Διάρκεια- λήξη- παράταση σύμπραξης

Η ορθή εκτέλεση της σύμβασης σύμπραξης και η ικανοποίηση των σκοπών που τίθενται μέσω της ΣΔΙΤ επιβάλλει στη σύμβαση σύμπραξης να προβλέπεται και η διάρκεια της σύμπραξης, ο τρόπος λήξης της σύμπραξης καθώς και η εκκαθάριση των σχέσεων που δημιουργούνται μέσω της σύμπραξης. Με βάση αυτά πρέπει η σύμβαση σύμπραξης να περιλαμβάνει σχετικές συμβατικές ρυθμίσεις ως προς την λήξη της σύμπραξης αλλά και ρήτρες αλλαγής της τελικής διάρκειας της σύμπραξης για περιπτώσεις που αυτό αποδειχθεί απαραίτητο¹¹⁷.

I. Διάρκεια

Η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα διακρίνεται από την πολύχρονη διάρκειά της. Πρόκειται για μια διαρκή έννομη σχέση και συνεργασία, η οποία όμως λόγω της φύσης και των σκοπών που επιδιώκει υπερβαίνει σημαντικά τη διάρκεια των κλασικών δημοσίων συμβάσεων που αφορούν στην εκτέλεση έργων ή στην παροχή υπηρεσιών από ιδιώτες προς το δημόσιο.

Ο λόγος της μεγάλης χρονικής διάρκειας οφείλεται στο γεγονός, πως η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα σε αντίθεση με τις κλασικές δημόσιες συμβάσεις δεν περιλαμβάνει μόνο το κατασκευαστικό στάδιο. Περιλαμβάνει και το στάδιο λειτουργίας και εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης. Μάλιστα η λειτουργία και εκμετάλλευση του έργου ή της παροχής υπηρεσιών είναι πολλαπλάσιας συνήθως χρονικής διάρκειας σε σύγκριση με το χρονικό διάστημα που διαρκούν οι κατασκευές.

Η διάρκεια της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα κυμαίνεται συνήθως από 15 έως 30 ή και 50 χρόνια, ενδεχομένως και περισσότερο, αν αυτό κριθεί απαραίτητο. Χαρακτηριστικό κριτήριο για την τελική διάρκεια της σύμπραξης αποτελεί το κόστος της

¹¹⁷ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 387- 391

όλης διαδικασίας σύμπραξης και του εγχειρήματος που αναλαμβάνεται και η απαραίτητη χρονική διάρκεια απόσβεσης του κόστους και επίτευξης του περιθωρίου κέρδους εκ μέρους των ιδιωτών. Αυτό οφείλεται στο γεγονός, πως συνήθως συμφωνείται να γίνεται η κάλυψη των δαπανών και των αμοιβών, που οφείλονται στη σύμπραξη, από την εκμετάλλευση του έργου ή της παροχής υπηρεσιών. Αυτό σε αντίθεση με τα κλασικά δημόσια έργα και παροχές δημοσίων υπηρεσιών, όπου η κάλυψη των δαπανών και των αμοιβών γίνεται από το δημόσιο.

Όσο μεγαλύτερο είναι το κόστος της κατασκευής αλλά και της λειτουργίας και ολοκλήρης της διαδικασίας και όσο υψηλότερες είναι οι συμφωνημένες αμοιβές, τόσο μεγαλύτερη είναι συνήθως και η διάρκεια της σύμπραξης. Βέβαια, ο δεύτερος σημαντικός συντελεστής στον καθορισμό της διάρκειας είναι η παράμετρος της αποδοτικότητας εκ της εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης. Αν η απόδοση της εκμετάλλευσης είναι υψηλή, είναι λογικό να μειώνεται αναλογικά και η συμφωνημένη διάρκεια της σύμπραξης.

II. Συμφωνημένη λήξη

Η προστασία της διαφάνειας, του ελεύθερου ανταγωνισμού αλλά και του δημοσίου συμφέροντος επιβάλλει την ορισμένη διάρκεια της κάθε σύμπραξης. Και παράλληλα απαγορεύει την αόριστη και στο διηνεκές διάρκεια της παραχώρησης των δημοσίων δραστηριοτήτων σε συγκεκριμένους ιδιωτικούς φορείς. Για αυτό η σύμβαση σύμπραξης θα προβλέπει την ορισμένη διάρκεια της συγκεκριμένης σύμπραξης με τους συγκεκριμένους ιδιώτες. Συνηθέστερη περίπτωση είναι η σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα να λήγει σύμφωνα με τα όσα έχουν προβλέψει τα συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση σύμπραξης. Δηλαδή τα συμβαλλόμενα μέρη θέτουν συγκεκριμένη ημερομηνία ως δήλη ημέρα, στην οποία λήγει η σύμπραξη και οι έννομες σχέσεις των μερών. Με άλλη μορφή μπορεί να συμφωνηθεί, πως η σύμπραξη έχει συγκεκριμένη χρονική διάρκεια που λήγει με το πέρας αυτής. Από τη λήξη της σύμπραξης άρχεται και η εκκαθάριση των συμβατικών σχέσεων των μερών.

Πάντως, σημαντική παράμετρος που καθορίζει την οριστική λήξη της σύμπραξης δημοσίου και ιδιωτικού τομέα είναι η παράμετρος της αποδοτικότητας του αντικειμένου της σύμπραξης και της εκμετάλλευσής του. Δεν είναι σπάνιο, προς όφελος των ιδιωτικών φορέων και προς αντιμετώπιση της υποαπόδοσης της εκμετάλλευσης του αντικειμένου της σύμπραξης, να συμφωνείται το ακόλουθο. Το δημόσιο δέχεται σύμφωνα με σχετική συμβατική ρύθμιση συγκεκριμένη διάρκεια της σύμπραξης με αρκετά συντηρητικούς

υπολογισμούς ως προς την αναμενόμενη αποδοτικότητα του έργου ή της παροχής υπηρεσιών. Ωστόσο, συνδέει μέσω σχετικής συμβατικής ρύθμισης την τελική διάρκεια της σύμβασης με την πραγματική απόδοση της εκμετάλλευσης του έργου ή την παροχή υπηρεσιών που είναι υψηλότερη του αναμενόμενου, και δεν αποκλείει να μειωθεί αντίστοιχα η διάρκεια της συγκεκριμένης σύμβασης.

Μπορεί βέβαια να συμφωνηθεί και το αντίθετο. Δηλαδή μπορεί να προβλεφθεί στη σύμβαση σύμβασης ορισμένη αναμενόμενη λήξη της σύμβασης αλλά να συνδεθεί με ρήτρα που θα αυξάνει την τελική διάρκεια της σύμβασης σε περίπτωση που η απόδοση του αντικειμένου της σύμβασης μέχρι την οριστικώς αναμενόμενη διάρκεια δεν κάλυψε το κόστος της σύμβασης και το αναμενόμενο επιχειρηματικό κέρδος για τους ιδιωτικούς φορείς.

III. Ανανέωση- παράταση

Η σύμβαση δεν είναι απαραίτητο να λήξει, ακόμα και αν έχει συμφωνηθεί πως θα λήξει. Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να παρατείνουν τη διάρκεια της σύμβασης, και για αυτό δεν είναι σπάνια η περίπτωση της ανανέωσης η παράτασης ισχύος της σύμβασης σύμβασης.

Σύμφωνα με την διεθνή πρακτική τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν να ενσωματώσουν στη σύμβαση σύμβασης ρυθμίσεις, με βάση τις οποίες θα προβλέπουν το προαιρετικό δικαίωμα (option) της ανανέωσης της σύμβασης σύμβασης και των σχέσεων που δημιουργούνται στη διαδικασία σύμβασης. Στις ρυθμίσεις αυτές συμφωνείται ο χρόνος, ο τρόπος και οι περιπτώσεις που δικαιολογούν την άσκηση του δικαιώματος ανανέωσης-παράτασης της σύμβασης σύμβασης.

Συνήθως συμφωνείται η δυνατότητα παράτασης της σύμβασης σύμβασης και των σχέσεων που δημιουργούνται, όταν στο τέλος της σύμβασης προκύπτει, πως η εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων και η εισροή κεφαλαίων από τη διαχείριση αυτών δεν αρκεί για να καλύψει τις δαπάνες και τις αμοιβές των ιδιωτικών φορέων. Δηλαδή, η πραγματοποίηση του κινδύνου της αγοράς, πολιτικών ή νομικών κινδύνων, ή η πραγματοποίηση γεγονότων ανωτέρας βίας, γεγονότων που δεν προέρχονται από την σφαίρα ευθύνης της εταιρείας ειδικού σκοπού και γενικά διάφορα περιστατικά που επηρεάζουν την εκμετάλλευση του αντικειμένου της σύμβασης μπορούν να ενσωματωθούν στη σύμβαση σύμβασης. Και να αποτελέσουν σοβαρούς λόγους που δίνουν το δικαίωμα στην εταιρεία ειδικού σκοπού να ασκήσει το δικαίωμα της παράτασης

ή να ζητήσει από το δημόσιο φορέα τη διαπραγμάτευση για παράταση της σύμβασης σύμπραξης. Ουσιαστικά η ανανέωση- παράταση που βασίζεται στην πραγματοποίηση αυτών των κινδύνων αποτελεί είδος αναπροσαρμογής των συμφωνηθέντων.

Η ανανέωση ή παράταση της διάρκειας των έννομων σχέσεων εκ της διαδικασίας σύμπραξης ενδέχεται να προκαλέσει ζητήματα προσβολής της αρχής της διαφάνειας και της προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού. Προς αυτήν την κατεύθυνση είναι λοιπόν σκόπιμο η ανανέωση ή παράταση των έννομων σχέσεων αφενός να έχει προβλεφθεί ήδη ως δυνατότητα στην προκήρυξη και στη διαδικασία ανάθεσης. Και αφετέρου είναι σκόπιμο να μην εφαρμοστεί ως συμβατική πρόβλεψη κατά τρόπο που θα εγείρει ζητήματα προστασίας του ελεύθερου ανταγωνισμού αλλά και αλλοίωσης των αποτελεσμάτων της διαδικασίας ανάθεσης.

Για τους λόγους αυτούς ορθότερο είναι η παράταση η ανανέωση της διάρκειας σύμπραξης να μην φτάνει σε καμία περίπτωση τη χρονική διάρκεια της αρχικής συμφωνίας. Και επιπλέον πρέπει η χρονική διάρκεια της παράτασης- ανανέωσης να είναι ανάλογη της σοβαρότητας των λόγων δημοσίου συμφέροντος που την επιβάλλουν.

5.2.10 Καταγγελία σύμβασης

Για την ερμηνεία, εκτέλεση και ισχύ της σύμβασης σύμπραξης εφαρμόζεται το ιδιωτικό δίκαιο, δηλαδή εφαρμόζεται ο ΑΚ και κυρίως οι ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης. Σε αυτά τα πλαίσια καθορίζονται και οι όροι άσκησης του δικαιώματος καταγγελίας¹¹⁸.

Η έκτακτη καταγγελία είναι δυνατή, όταν ορισμένος σπουδαίος λόγος επιτρέπει την πρόωγη αποδέσμευση ενός συμβαλλομένου από την έννομη σχέση του. Η ύπαρξη σπουδαίου λόγου δεν προϋποθέτει ζημία του καταγγέλλοντος ούτε και πταίσμα αυτού. Όπως σε κάθε καταγγελία με βάση σπουδαίο λόγο, η πρόωγη λύση της έννομης σχέσεως βασίζεται στο γεγονός, πως η συνέχιση της σχέσεως και η δέσμευση σε αυτήν έχει γίνει για ένα εκ των συμβαλλομένων μερών μη ανεκτή ή και δυσανάλογα ανώφελη.

Ως προς τους λόγους της καταγγελίας, αυτοί σε μεγάλο βαθμό συνήθως βασίζονται στην καλή πίστη και στις γενικές ρήτρες των άρθρων 281 και 288 του ΑΚ. Πλέον εκ της θεωρίας και της νομολογίας γίνεται δεκτό, πως σε κάθε διαρκή σύμβαση με βάση την

¹¹⁸ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 393-396

καλή πίστη και αναλογική εφαρμογή κάποιων διατάξεων του ΑΚ επιτρέπεται το δικαίωμα καταγγελίας, όταν σπουδαίος λόγος προκύψει. Με βάση τις γενικές αυτές αρχές του αστικού δικαίου περί καταγγελίας μπορεί να θεωρηθεί επιτρεπτό και εύλογο για κάποιον εκ των συμβαλλομένων να καταγγείλει έκτακτα τη σύμβαση σύμπραξης.

Ωστόσο, δεν είναι προς όφελος των συμβαλλομένων και της εκπλήρωσης των σκοπών της σύμπραξης να αφήνει η σύμβαση σύμπραξης κενό στο ζήτημα των λόγων καταγγελίας. Είναι πιο πρακτική και αποτρέπει τις διαφωνίες των μερών η πρόβλεψη στη σύμβαση σύμπραξης των λόγων, που δίνουν το δικαίωμα σε συμβαλλόμενο μέρος να καταγγείλει τη σύμβαση σύμπραξης και πρόωρα να αποδεσμευτεί από τις υποχρεώσεις της σύμπραξης.

Ως προς το δικαίωμα του δημοσίου φορέα να καταγγείλει τη σύμβαση σύμπραξης συνήθως σπουδαίο λόγο μπορεί να αποτελέσει η νομική ή οικονομική ανικανότητα της εταιρείας ειδικού σκοπού να εκπληρώσει τις συμβατικές τις υποχρεώσεις, το οικονομικά ασύμφορο της συνέχισης της σύμπραξης, η διακινδύνευση της τήρησης των αρχών συνέχειας και καθολικότητας της παροχής δημοσίων υπηρεσιών, η πραγματοποίηση αναπόφευκτων πολιτικών ή νομικών κινδύνων, η αδυναμία της εταιρείας ειδικού σκοπού να προσφέρει προς χρήση στους διοικούμενους το έργο ή τις υπηρεσίες.

Ως προς το δικαίωμα της εταιρείας ειδικού σκοπού να καταγγείλει τη σύμβαση σύμπραξης συνήθως προβλέπεται ως σπουδαίος λόγος η σοβαρή καθυστέρηση αποπληρωμής προς την εταιρεία ειδικού σκοπού, γεγονότα ανωτέρας βίας ή η πραγματοποίηση κινδύνων που συμβατικά έχουν αναληφθεί από το δημόσιο φορέα. Τέλος μπορεί και για τα δύο μέρη σπουδαίο λόγο καταγγελίας να αποτελεί και η μη συμμόρφωση του αντισυμβαλλομένου στις δεσμευτικές προτάσεις επίλυσης των διαφορών των συμβαλλομένων από τρίτο πρόσωπο που εκ της σύμβασης σύμπραξης έχει οριστεί.

5.2.11 Εκκαθάριση σχέσεων και νομική τύχη των εγκαταστάσεων

Υπάρχουν αρκετά ζητήματα που πρέπει να λυθούν κατά τη λήξη της σύμπραξης και που αφορούν στη γενικότερη εκκαθάριση των έννομων σχέσεων που έχουν δημιουργηθεί μεταξύ των συμβαλλομένων¹¹⁹. Σε αυτό το πλαίσιο εκ του άρθρου 17 παρ. 2 περ. κγ)

¹¹⁹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 396-399

προκύπτει, πως έχει σημασία η ενσωμάτωση στη σύμβαση σύμπραξης ρύθμισης που θα αφορά στον καθορισμό των διαδικασιών παράδοσης του έργου στο δημόσιο μετά τη λήξη της περιόδου εκμετάλλευσης, στις τυχόν υποχρεώσεις εκπαίδευσης και μεταφοράς τεχνογνωσίας του ιδιωτικού φορέα, στις προδιαγραφές του αντικειμένου κατά την παράδοση και στις εγγυήσεις καθώς και στο χρόνο αυτών μετά την ανάληψη του έργου ή της υπηρεσίας από το δημόσιο φορέα.

Η διάταξη αυτή προδίδει συγκεκριμένα ζητήματα που προκαλούν προβληματισμό στα μέρη ως προς την ομαλή λύση της συνεργασίας τους. Από τις παραπάνω ρυθμίσεις που θα ενσωματωθούν στη σύμβαση σύμπραξης προκύπτει η σημασία της εφαρμογής της αρχής της συνεχούς λειτουργίας, όσον αφορά σε δημόσια έργα και δημόσιες υπηρεσίες. Δηλαδή πρέπει να υπάρχει μέριμνα στις συμβατικές ρυθμίσεις, ώστε και μετά τη λήξη της σύμπραξης να υπάρχει ομαλή μετάβαση στο δημόσιο φορέα του αντικειμένου της σύμπραξης καθώς και ομαλή υπεισέλευση του δημοσίου στις αρμοδιότητες που είχε παραχωρήσει στον ιδιωτικό τομέα.

Στο στάδιο της εκκαθάρισης καθοριστικό είναι το ζήτημα της λογοδοσίας, της παροχής πληροφοριών προς το διάδοχο της εταιρείας ειδικού σκοπού, της παράδοσης εγγράφων και δεδομένων προς το δημόσιο φορέα και το διάδοχο της εταιρείας ειδικού σκοπού, της μεταβίβασης δικαιωμάτων βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας που ενδεχομένως έχουν συσταθεί κατά τη διάρκεια της σύμπραξης, της αντιμετώπισης της νομικής τύχης του προσωπικού που έχει προσληφθεί για τους σκοπούς της σύμπραξης κ.λπ. Αυτά τα ζητήματα και η επίλυσή τους μπορεί να προκαθοριστούν με βάση συμβατικές ρυθμίσεις στη σύμβαση σύμπραξης. Τα συμβαλλόμενα μέρη μπορούν λοιπόν στο κείμενο της σύμβασης σύμπραξης να προβλέψουν τη συναινετική επίλυση των ζητημάτων αυτών, προκειμένου να αποφευχθούν προστριβές ακόμα και στο στάδιο της λήξης της σύμπραξης.

Ωστόσο, το σημαντικότερο ζήτημα που απασχολεί τα συμβαλλόμενα μέρη είναι η νομική τύχη των εγκαταστάσεων μετά τη λήξη της σύμβασης. Για αυτό και ενσωματώνουν σχετικές ρυθμίσεις στη σύμβαση σύμπραξης. Ειδικά ως προς τη νομική τύχη των εγκαταστάσεων έχουν ήδη αναφερθεί στην παράθεση των επτά βασικών μοντέλων της σύμβασης σύμπραξης και μορφών σύμπραξης οι πιθανές λύσεις που θα ακολουθηθούν στο τελικό στάδιο της σύμπραξης. Ως πιθανότερες εκδοχές ανάλογα με τη μορφή της σύμπραξης και το μοντέλο της σύμβασης εμφανίζονται:

α) Η αυτόματη μεταβίβαση των εμπραγμάτων δικαιωμάτων επί των εγκαταστάσεων από το συμβαλλόμενο που έχει την κυριότητα στον αντισυμβαλλόμενο που την αποκτά μετά τη

λήξη της σύμβασης. Σε αυτήν την περίπτωση η μεταβίβαση διενεργείται αυτομάτως και αποτελεί συμβατική υποχρέωση του συμβαλλομένου χωρίς ο αντισυμβαλλόμενος να καταβάλει και αντίτιμο για την απόκτηση της κυριότητας επί των εγκαταστάσεων.

β) η πρόβλεψη στη σύμβαση σύμβασης δικαιώματος αγοράς των εγκαταστάσεων και η άσκησή του (δικαίωμα προαιρετικής αγοράς). Το συμβαλλόμενο μέρος που δεν έχει το δικαίωμα κυριότητας επί των εγκαταστάσεων ασκεί το προβλεπόμενο δικαίωμά του εκ της σύμβασης σύμβασης και αποκτά τις εγκαταστάσεις της σύμβασης. Η απόκτηση αυτή επιτυγχάνεται με την καταβολή αντίστοιχου αντιτίμου στον αντισυμβαλλόμενο, ενώ το αντίτιμο αυτό υπολογίζεται ως προς το ύψος του με βάση παραμέτρους που η σύμβαση σύμβασης αναφέρει. Σημασία στην περίπτωση αυτή για τον υπολογισμό του αντιτίμου έχει ποιος συνεισέφερε τις εκτάσεις, ποιος κατασκεύασε τις εγκαταστάσεις ή τις προσέφερε στη σύμβαση καθώς και ποιος είχε την εκμετάλλευση και τη διαχείριση των εγκαταστάσεων αυτών κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Πάντως στην περίπτωση αυτή η κυριότητα επί των εγκαταστάσεων παραμένει σε κάποιον εκ των συμβαλλομένων στη διαδικασία σύμβασης.

γ) Η δυνατότητα αγοράς των εγκαταστάσεων από τον αντισυμβαλλόμενο αυτού που έχει την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων κατά τη διάρκεια της σύμβασης χωρίς όμως να προβλέπεται τέτοιο δικαίωμα στη σύμβαση σύμβασης. Σε αυτή την περίπτωση ο αντισυμβαλλόμενος μπορεί να αποκτήσει με αντίστοιχο αντίτιμο την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων με συμφωνία που επιτυγχάνεται μετά τη λήξη της σύμβασης σύμβασης. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί, πως ενδέχεται ο δημόσιος φορέας να έχει την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων. Σε περίπτωση που δεν προβλέπεται σχετικό δικαίωμα προαιρετικής αγοράς των εγκαταστάσεων από ιδιώτη που εμπλέκεται στη διαδικασία ανάθεσης και εν γένει στη διαδικασία σύμβασης, η διαδικασία είναι πιο πολύπλοκη. Μπορεί να κριθεί απαραίτητο σύμφωνα με το κοινοτικό δίκαιο και τις ελληνικές αντίστοιχες διατάξεις περί διαφάνειας και ελεύθερου ανταγωνισμού, πως πρέπει να ακολουθηθεί διαδικασία προσφορών και συμμετοχής ιδιωτών με αντίστοιχο διαγωνισμό και προκήρυξη και όχι απευθείας πώληση των εγκαταστάσεων σε ιδιωτικό φορέα που συμμετείχε στη σύμβαση.

δ) Η μετάβαση των δικαιωμάτων επί των εγκαταστάσεων σε τρίτο πρόσωπο. Η δυνατότητα αυτή μπορεί να προβλεφθεί στην προκήρυξη και στη σύμβαση σύμβασης αλλά το πιθανότερο είναι, πως θα αφηθεί ως πιθανή δυνατότητα που δεν ρυθμίστηκε στη σύμβαση σύμβασης. Και σε αυτή την περίπτωση ο τρίτος θα καταβάλει σχετικό αντίτιμο για την απόκτηση των εγκαταστάσεων αυτών. Αν οι εγκαταστάσεις ανήκουν καθ' όλη την

διάρκεια στο δημόσιο φορέα, είναι πολύ πιθανό να χρειαστεί να ακολουθηθεί ανοικτή πλειοδοτική διαδικασία για την πώληση και μεταβίβαση των δικαιωμάτων. Αν αντιθέτως ανήκουν στην εταιρεία ειδικού σκοπού, τότε δεν είναι απαραίτητη μια τέτοια διαδικασία.

ε) Η διατήρηση των δικαιωμάτων επί των εγκαταστάσεων από το πρόσωπο που καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης εμφανιζόταν ως κύριος των εγκαταστάσεων. Σε αυτήν την περίπτωση το πρόσωπο που είχε την κυριότητα επί των εγκαταστάσεων συνεχίζει να την έχει. Αναθέτει τη διαχείριση των εγκαταστάσεων σε τρίτον ή την αναλαμβάνει ο ίδιος και εκμεταλλεύεται τις εγκαταστάσεις ή κάνει ιδιόχρηση σε περίπτωση που κύριος είναι ο δημόσιος φορέας.

στ) Η διατήρηση των δικαιωμάτων επί των εγκαταστάσεων από το πρόσωπο που καθ' όλη τη διάρκεια της σύμβασης εμφανιζόταν ως κύριος των εγκαταστάσεων, αλλά κατόπιν καταβολής αντιτίμου. Η περίπτωση αυτή αφορά στην πιθανότητα να προβλεφθεί στη σύμβαση σύμβασης πως τα υπόλοιπα πρόσωπα που συμμετείχαν στη διαδικασία σύμβασης δεν αποπληρώθηκαν πλήρως για τη συμμετοχή τους. Σε αυτή την περίπτωση το πρόσωπο που διατηρεί στην κυριότητα τις εγκαταστάσεις δεν έχει αποπληρώσει την αξία τους μέχρι το τέλος της σύμβασης. Για να ισοσκελισθεί η οικονομική κατάσταση των μερών, συμφωνείται ήδη από τη σύμβαση σύμβασης, πως το πρόσωπο που διατηρεί τα εμπράγματα δικαιώματα επί των εγκαταστάσεων αποζημιώνει τα υπόλοιπα εμπλεκόμενα μέρη. Καταβάλλει για αυτό ένα επιπλέον ποσό στα εμπλεκόμενα μέρη, του οποίου το ύψος σε συνδυασμό με τους άλλους τρόπους αποπληρωμής καλύπτει την αξίωση αποπληρωμής των υπολοίπων εμπλεκόμενων προσώπων.

5.2.12 Πραγματική κατάσταση των εγκαταστάσεων κατά τη λήξη

Ζήτημα προς ρύθμιση εκ της σύμβασης σύμβασης είναι και η πραγματική κατάσταση που πρέπει να έχουν οι εγκαταστάσεις μετά τη λήξη της σύμβασης, κατά το στάδιο των εκκαθαρίσεων των έννομων σχέσεων των συμβαλλομένων. Με σκοπό την οριοθέτηση της πραγματικής κατάστασης των εγκαταστάσεων κατά τη λήξη εισάγεται ρύθμιση στη σύμβαση σύμβασης σύμφωνα με το άρθρο 17 παρ. 2 περ. κγ) που αφορά στον καθορισμό των διαδικασιών παράδοσης του έργου στο δημόσιο μετά τη λήξη της περιόδου εκμετάλλευσης, στις προδιαγραφές του αντικειμένου κατά την παράδοση καθώς και στις εγγυήσεις του ιδιωτικού φορέα ως προς την πραγματική αυτή κατάσταση.

Ως προς την πραγματική κατάσταση των εγκαταστάσεων ενδέχεται στη σύμβαση σύμπραξης να έχει συμφωνηθεί με ποια χαρακτηριστικά θα παραδοθούν οι εγκαταστάσεις στο αντισυμβαλλόμενο μέρος από αυτόν που τις εκμεταλλευόταν ή τις είχε στην κατοχή του. Συνήθως η γενικότερη κατάσταση των εγκαταστάσεων κατά τη διάρκεια της σύμπραξης είναι ζήτημα που βαρύνει την εταιρεία ειδικού σκοπού. Δηλαδή η συντήρηση, η ασφάλεια, η παροχή εξοπλισμού και οι βοηθητικές υπηρεσίες σχετικά με την κατάσταση των εγκαταστάσεων αποτελεί συμφωνημένη υποχρέωση της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων που αναλαμβάνουν την εκτέλεση των καθηκόντων της εταιρείας ειδικού σκοπού. Συνεπώς, αν συμφωνηθεί με κάποιον τρόπο, πως η εταιρεία ειδικού σκοπού ή κάποιος ιδιωτικός φορέας στο τέλος της σύμπραξης αναλαμβάνει την κυριότητα ή την κατοχή των εγκαταστάσεων το πιθανότερο είναι, πως δεν θα προβλέπεται υποχρέωση του δημοσίου να παραδώσει τις εγκαταστάσεις σε συγκεκριμένη κατάσταση. Η εταιρεία ειδικού σκοπού θα παραλάβει τις εγκαταστάσεις στην κατάσταση που η ίδια έχει εξασφαλίσει για τις εγκαταστάσεις εκ της ικανοποίησης των υποχρεώσεών της για συντήρηση, ασφάλεια κ.λπ.

Αν όμως η εκμετάλλευση των εγκαταστάσεων ανήκει καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης στην εταιρεία ειδικού σκοπού και οι εγκαταστάσεις μετά τη λήξη της σύμπραξης παραδίδονται στο δημόσιο, τότε είναι σύνηθες να συμφωνηθεί, πως η εταιρεία ειδικού σκοπού θα φροντίσει να παραδώσει τις εγκαταστάσεις σε συγκεκριμένη κατάσταση και με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά. Αυτό προκειμένου η εκμετάλλευση και η χρήση των εγκαταστάσεων να συνεχισθεί κανονικά και μετά τη λήξη της σύμπραξης από το δημόσιο φορέα ή από οποιοδήποτε πρόσωπο, στο οποίο αυτή αναθέσει την λειτουργία και διαχείριση των εγκαταστάσεων. Συνεπώς, στη σύμβαση σύμπραξης θα προβλεφθεί θετικά η κατάσταση που πρέπει να έχουν οι εγκαταστάσεις κατά το χρόνο της παράδοσής τους ή αρνητικά ποια κατάσταση δεν είναι αποδεκτή για το πρόσωπο που θα παραλάβει την κατοχή και τη διαχείριση των εγκαταστάσεων.

Πρέπει να σημειωθεί, πως η πραγματική κατάσταση των εγκαταστάσεων που θα παραδοθούν μετά τη λήξη της σύμπραξης έχει ιδιαίτερη σημασία για το δημόσιο φορέα με βάση τις συνταγματικές αρχές και καθορίζουν και τη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Κατα αυτήν την έννοια, η σύμπραξη αφορά στην εκτέλεση δημοσίου έργου και στην παροχή υπηρεσιών, ως προς την χρήση των οποίων το δημόσιο έχει ευθύνη και είναι εγγυητής με βάση την αρχή της συνεχούς λειτουργίας. Ακόμα, το δημόσιο έχει ευθύνη για την κατάσταση της περιουσίας του δημοσίου και κατ' επέκταση του λαού. Συνεπώς,

πρέπει να εξασφαλίσει σε σχετικές ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης πως η λήξη της σύμπραξης δεν θα επηρεάσει την πραγματική κατάσταση των εγκαταστάσεων, για την αξία τους προκειμένου να μην επηρεαστεί και η λειτουργική χρησιμότητα και αξιοποίηση των εγκαταστάσεων αυτών.

Η σύμβαση σύμπραξης είναι πιθανό να περιλαμβάνει ρύθμιση της διαδικασίας, δηλαδή του τρόπου και του χρόνου παράδοσης των εγκαταστάσεων. Επίσης είναι πιθανό να ρυθμίζει τον ορισμό τρίτου προσώπου που θα ελέγξει κατά πόσο η πραγματική κατάσταση των εγκαταστάσεων αντιστοιχεί κατά την παράδοση στη συμφωνημένη πραγματική κατάσταση¹²⁰.

5.2.13 Εφαρμοστέο δίκαιο και επίλυση διαφορών των συμβαλλομένων

Στο Ν.3389/2005 ορίζεται με το άρθρο 17 παρ. 2 εδ. ιθ), πως το εφαρμοστέο δίκαιο οριοθετείται από τις συμβατικές ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης αλλά και των παρεπόμενων συμβάσεων. Δηλαδή οι συμβάσεις σύμπραξης, καθώς και τα παρεπόμενα σύμφωνα περιλαμβάνουν τους όρους και τις ρυθμίσεις που καθορίστηκαν από το δημόσιο φορέα με τη σχετική προκήρυξη κατά τη διαδικασία ανάθεσης και συνιστούν το μόνο συμβατικό πλαίσιο που δεσμεύει τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Επιπρόσθετα στο άρθρο 17 παρ. 1 ορίζεται, πως στις συμπράξεις που έχουν υπαχθεί καθεστώς του Ν.3389/2005, εφαρμοστέες πρωταρχικώς είναι οι ρυθμίσεις της σύμβασης σύμπραξης και συμπληρωματικά εφαρμόζεται ο Αστικός Κώδικας. Η εφαρμογή του ΑΚ θα γίνεται όπου υπάρχει κενό ρυθμιστικό στη σύμβαση σύμπραξης. Ωστόσο, η εφαρμογή του ΑΚ θα υπερισχύει των ρυθμιστικών διατάξεων της σύμβασης σύμπραξης όπου η προστασία του δημοσίου συμφέροντος ή του ατομικού συμφέροντος τρίτου ή συμβαλλομένου επιβάλλει την εφαρμογή διατάξεων αναγκαστικού δικαίου του ΑΚ.

Για την επίλυση διαφοράς που αναφέρεται στην ερμηνεία ή στην εφαρμογή ή το κύρος της Σύμβασης Σύμπραξης εφαρμόζεται το Ελληνικό Δίκαιο.

Στο Ν.3389/2005 προβλέπεται ότι κάθε διαφορά που προκύπτει σχετικά με την εφαρμογή, την ερμηνεία ή το κύρος Συμβάσεων Σύμπραξης ή των Παρεπόμενων Συμφώνων επιλύεται με διαιτησία. Ωστόσο, τα συμβαλλόμενα μέρη στη σύμβαση

¹²⁰ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 399-401

σύμπραξης μπορούν σύμφωνα και με τη διεθνή πρακτική να προβλέψουν και τρόπους επίλυσης των διαφωνιών τους, που αποτελούν προστάδια της διαιτησίας με λιγότερο αυστηρές και αποτελεσματικές λύσεις αλλά πιο ήπιες μεθόδους. Σε αυτό το πλαίσιο, στο άρθρο 17 παρ. 2 εδ. (κ) αναφέρεται, πως στη σύμβαση σύμπραξης ενσωματώνονται ρυθμίσεις, που αναφέρουν τη διαδικασία επίλυσης των διαφορών. Στην ίδια παρ. στην εδ. κε) αναφέρεται, πως η σύμβαση σύμπραξης μπορεί να εμπεριέχει ρύθμιση που αφορά στη διαδικασία επίλυσης των διαφορών από Επιτροπή Εμπειρογνομόνων που ορίζουν τα συμβαλλόμενα μέρη από κοινού.

Σύμφωνα με τη διεθνή πρακτική οι συμβαλλόμενοι στη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα δύναται να επιλύσουν τις διαφορές τους επιλέγοντας¹²¹: α) τη συναινετική επίλυση, β) τον ορισμό τρίτων πραγματογνομόνων, γ) τη διαδικασία διαμεσολάβησης στη διαφωνία και δ) τη διαιτητική επίλυση.

Η μόνη διαδικασία που προβλέπεται ρητώς από το Ν.3389/2005 είναι αυτή της διαιτησίας. Οι υπόλοιπες μορφές επίλυσης των διαφωνιών αφήνονται στη συμβατική ελευθερία των μερών, ως προς την επιλογή τους και ως προς την ρύθμιση τους στη σύμβαση σύμπραξης.

Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση, επιβάλλεται η προσφυγή στη διαιτησία λόγω των σημαντικών καθυστερήσεων που προκύπτουν στις περιπτώσεις προσφυγής στα τακτικά πολιτικά ή διοικητικά δικαστήρια. Επιπλέον λόγος είναι και η πολυπλοκότητα του αντικειμένου της σύμπραξης καθώς και ο υψηλός συντελεστής δυσκολίας στα τεχνικά ζητήματα της σύμπραξης. Ουσιαστικά η διάταξη για τη διαιτησία προωθεί τη συμμετοχή και ξένων ιδιωτικών φορέων που διακρίνονται από άγνοια ή δυσπιστία για τις καθυστερήσεις στο ελληνικό δικαστικό σύστημα.

Ως προς τους κανόνες με βάση τους οποίους θα δοθεί η διαιτητική επίλυση της διαφοράς το ίδιο άρθρο ορίζει, πως κατά παρέκκλιση από τις διατάξεις που ισχύουν για τις διαιτησίες του Δημοσίου, με τη σύμβαση σύμπραξης ή τα παρεπόμενα σύμφωνα καθορίζονται κανόνες που διέπουν τον ορισμό των διαιτητών, οι εφαρμοστέοι κανόνες διαιτησίας, η έδρα του διαιτητικού δικαστηρίου (ή οργάνου), οι αμοιβές των διαιτητών (εφόσον δεν ορίζονται από τους εφαρμοστέους κανόνες διαιτησίας) και η γλώσσα στην οποία θα διεξαχθεί η διαιτησία. Η διαιτητική απόφαση είναι οριστική και αμετάκλητη και

¹²¹ Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη

δεν υπόκειται σε κανένα τακτικό ή έκτακτο ένδικο μέσο, αποτελεί δε τίτλο εκτελεστό χωρίς να χρειάζεται να κηρυχθεί αυτό από τα τακτικά δικαστήρια, και τα αντίδικα μέρη δεσμεύονται να συμμορφωθούν αμέσως με τους όρους της.

5.2.14 Κατάρτιση παρεπόμενων συμβάσεων

Στη σύμβαση σύμπραξης ενσωματώνονται οι ρυθμίσεις που καθορίζουν το είδος και το εύρος των αρμοδιοτήτων και των υποχρεώσεων της εταιρείας ειδικού σκοπού που καταλαμβάνουν όλη τη διαδικασία σύμπραξης¹²².

Ωστόσο, η σύμβαση σύμπραξης είναι όπως έχει ήδη αναφερθεί σύμβαση πλαίσιο. Αποτελεί σύμβαση πλαίσιο κατά την έννοια, πως υποχρεώνεται άμεσα ή έμμεσα η εταιρεία ειδικού σκοπού σε κατάρτιση περαιτέρω συμβάσεων προς ικανοποίηση των υποχρεώσεων που έχει αναλάβει εκ της σύμβασης σύμπραξης. Η κατάρτιση των συμβάσεων αυτών γίνεται μεταξύ της εταιρείας ειδικού σκοπού και του δημοσίου φορέα. Σύμφωνα με την Εισηγητική Έκθεση η εκτέλεση των έργων ή η παροχή υπηρεσιών μέσω σύμβασης απαρέγκλιτα απαιτεί τη σύναψη σωρείας συμβάσεων, όπως οι δανειακές συμβάσεις, οι συμβάσεις παροχής εμπράγματης ασφάλειας, οι συμβάσεις επίλυσης διαφορών κ.λπ. Συνεπώς πέραν της σύμβασης σύμπραξης θα καταρτισθούν και επιπλέον συμβάσεις, οι παρεπόμενες, μεταξύ της εταιρείας ειδικού σκοπού και του δημοσίου φορέα. Αυτό βέβαια δεν είναι απαραίτητο να συμβεί, αφού η σύμβαση σύμπραξης μπορεί να περιλαμβάνει το σύνολο των συμβατικών ρυθμίσεων της εταιρείας ειδικού σκοπού και του δημοσίου φορέα καθιστώντας περιττή τη σύναψη μεταξύ τους άλλων συμβάσεων.

Οι παρεπόμενες αυτές συμβάσεις αφορούν ζητήματα που αναφέρει και η Εισηγητική Έκθεση στο άρθρο 1. Συνεπώς, αφορούν στη χρηματοδότηση, στη διαχείριση και εκμετάλλευση του έργου, στις εξασφαλίσεις, στην επίλυση των διαφορών και άλλα ζητήματα. Μεταξύ λοιπόν του δημόσιου φορέα και της εταιρείας ειδικού σκοπού καταρτίζονται η σύμβαση σύμπραξης και ενδεχομένως και κάποιες παρεπόμενες συμβάσεις. Κατά αυτήν την έννοια, το σύνολο των υποχρεώσεων της εταιρείας ειδικού σκοπού έναντι του δημόσιου φορέα εμπεριέχονται στη σύμβαση σύμπραξης μόνο ή στη

¹²² Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη, σσ. 416-417

σύμβαση σύμπραξης και στις παρεπόμενες συμβάσεις. Είναι όμως απαραίτητο να διευκρινιστεί πως οι παρεπόμενες αυτές συμβάσεις δεν πρέπει να συγγέονται με τις παρεπόμενες (εκτελεστικές) συμβάσεις, που καταρτίζονται μεταξύ της εταιρείας ειδικού σκοπού και των ιδιωτικών φορέων, και με τις οποίες η εταιρεία ειδικού σκοπού μεταθέτει στους ιδιωτικούς φορείς την εκτέλεση των υποχρεώσεων που έναντι του δημόσιου φορέα έχει αναλάβει. Αυτές οι συμβάσεις είναι διαφορετικές αλλά με καθοριστική σημασία. Αποτελούν το μέσο ένταξης των ιδιωτών στη διαδικασία σύμπραξης και το μέσο ανάθεσης σε αυτούς συγκεκριμένων δραστηριοτήτων. Όμως δεν πρέπει να συγγέονται με την ύπαρξη ενδεχομένως άλλων συμβάσεων (παρεπόμενων) μεταξύ του δημόσιου φορέα και της εταιρείας ειδικού σκοπού που καταρτίζονται μεταξύ τους πέραν των πλαισίων της σύμβασης σύμπραξης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ: Το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης ως μελέτη περίπτωσης

6.1 Ιστορικό

Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., στο πλαίσιο του καταστατικού του σκοπού της και των διατάξεων του Ν. 3389/2005, προώθησε την υπαγωγή στις διατάξεις του Ν.3389/2005 του Έργου της υλοποίησης του νέου Παιδιατρικού Νοσοκομείου στη Θεσσαλονίκη μέσω ΣΔΙΤ. Με την από 01/03/2007 απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα, η υλοποίηση του Παιδιατρικού και του Ογκολογικού Νοσοκομείου της Θεσσαλονίκης υπήχθη στις διατάξεις του Ν. 3389/2005.

Ουσιαστικά το "πράσινο φως" για την κατασκευή τόσο του Παιδιατρικού όσο και του Ογκολογικού Νοσοκομείου στη Θεσσαλονίκη δόθηκε στις 23 Ιουλίου 2007, με την υπογραφή του περίφημου μνημονίου συνεργασίας μεταξύ του πρώην υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης Δημήτρη Αβραμόπουλου και του δημάρχου Μίκρας Θεόδωρου Γκουστίλη, που αφορούσε την παραχώρηση έκτασης 127 στρεμμάτων από το Δήμο Μίκρας στο υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την κατασκευή και ανέγερση των δύο υπερσύγχρονων νοσοκομείων.

«Πρόκειται για ένα έργο με μεγάλη κοινωνική σημασία, καθώς η λειτουργία του θα συμβάλει ουσιαστικά στην αντιμετώπιση των προβλημάτων στο χώρο της υγείας στη Βόρεια Ελλάδα», δήλωνε ο δήμαρχος Μίκρας. Στη συνέντευξη Τύπου που δόθηκε, ο υπουργός Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης διαβεβαίωσε ότι, *«στα δύο νέα νοσοκομεία, για την παροχή του συνόλου των ιατρικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών, αποκλειστικά αρμόδιο και υπεύθυνο είναι το Δημόσιο»*. Επιπλέον επισήμανε ότι, πέρα από τα άμεσα οφέλη που συνεπάγεται η δημιουργία περί των 3.500 νέων θέσεων εργασίας στα δύο νέα νοσοκομεία, καθώς επίσης και οι νέες θέσεις εργασίας που θα δημιουργηθούν υποχρεωτικά στο περίεξ των νοσοκομείων σύμπλεγμα, προβλέπεται και η δημιουργία μιας σειράς ευεργετικών υποδομών και για την κοινωνία και για την οικονομία, με τη δημιουργία κέντρων υγείας και βρεφονηπιακών σταθμών¹²³.

Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. στο πλαίσιο σχεδιασμού της σχετικής διαγωνιστικής διαδικασίας για την υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου, διενήργησε δημόσια διαβούλευση -

¹²³ Εφημερίδα Μακεδονία, Στην τελική ευθεία ογκολογικό, παιδιατρικό

προδιαγνωστική έρευνα προκειμένου να δώσει τη δυνατότητα σε ενδιαφερομένους ιδιωτικούς φορείς να διατυπώσουν τις θέσεις και απόψεις τους σε θέματα που αφορούσαν στον εν λόγω έργο όπως την ελκυστικότητα, τις βασικές παραμέτρους της σύμβασης σύμπραξης / κατανομή κινδύνων, τα τεχνικά θέματα, την τεχνική διαχείριση, την οικονομική αποδοτικότητα, τις διαγωνιστικές διαδικασίες και τη χρηματοδότηση του έργου.

Εν συνεχεία η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., σύμφωνα με την υπ' αριθμ.1912/194/27-08-2008 απόφαση του Διοικητικού Συμβουλίου της, προκήρυξε δημόσιο διεθνή διαγωνισμό με κλειστή διαδικασία με σκοπό την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το εν λόγω έργο καλώντας κάθε ενδιαφερόμενο να υποβάλει φάκελο εκδήλωσης ενδιαφέροντος κατά την Α' Φάση της Κλειστής Διαδικασίας (Προεπιλογή) με καταληκτική ημερομηνία την 21 Νοεμβρίου 2008 (Δελτίο Τύπου Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. 05/09/2008).

Με νεότερη απόφαση του Δ.Σ. της Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. (υπ' αριθμ. 2012/203/05-11-2008), αποφασίστηκε η παράταση διενέργειας του διαγωνισμού, για την 19/12/2008 (Δελτίο Τύπου Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. 7/11/2008), όπου οκτώ (8) υποψήφιοι υπέβαλαν φακέλους εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Μετά την εκδήλωση ενδιαφέροντος των (8) υποψηφίων, ακολουθεί διαδικασία προεπιλογής πέντε (5) υποψηφίων που θα κληθούν να υποβάλουν δεσμευτικές προσφορές.

6.2 Το νοσοκομείο

Η ανέγερση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης αποσκοπεί στην παροχή σύγχρονης νοσοκομειακής περίθαλψης σε παιδιά ηλικίας μέχρι 14 ετών και εντάσσεται στο στρατηγικό σχεδιασμό του Υπουργείου Υγείας, δεδομένης της έλλειψης εξειδικευμένου νοσοκομείου παιδών στη Βόρεια Ελλάδα. Η υλοποίησή του θα συμβάλει αποφασιστικά στην εξάλειψη του φαινομένου της διακομιδής των επειγόντων περιστατικών στην Αθήνα, γεγονός το οποίο, πέρα από το οικονομικό κόστος και τη συμφόρηση των νοσοκομείων της πρωτεύουσας, ενέχει κινδύνους για την υγεία των ασθενών. Επιπλέον, η λειτουργία του νέου Παιδιατρικού Νοσοκομείου αναμένεται να αποσυμφορήσει τα Γενικά Νοσοκομεία της Θεσσαλονίκης που διαθέτουν παιδιατρικές κλινικές.

Το Παιδιατρικό Νοσοκομείο θα καταλαμβάνει δομημένη επιφάνεια περίπου 47.000,00 τ.μ. και θα έχει δυναμικότητα 400 κλινών οι οποίες θα κατανέμονται στις παρακάτω βασικές νοσηλευτικές μονάδες:

- Παιδιατρικές νοσηλευτικές μονάδες δυναμικότητας 192 κλινών.
- Χειρουργικές μονάδες δυναμικότητας 96 κλινών.
- Ειδικές μονάδες θεραπείας δυναμικότητας 24 κλινών.
- Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και Αυξημένης Φροντίδας δυναμικότητας 63 κλινών.
- Μονάδα βραχείας Νοσηλείας δυναμικότητας 25 κλινών.

6.3 Η μορφή της σύμπραξης

Το μοντέλο εφαρμογής των ΣΔΙΤ που μέχρι στιγμής φαίνεται να προωθείται στο ΕΣΥ από την ηγεσία του υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης έχει ως πρότυπό του το βρετανικό μοντέλο των έργων PFI στο NHS, με κύρια χαρακτηριστικά: τη διαφοροποίηση των κλινικών - ιατρικών υπηρεσιών (που παραμένουν στο δημόσιο φορέα) από τις υποστηρικτικές υπηρεσίες (την παραγωγή και εκμετάλλευση των οποίων μπορεί να αναλάβει ο ιδιώτης εταίρος), τη δημιουργία Εταιρείας Ειδικού Σκοπού για την κατασκευή και λειτουργία των έργων, την ιδιωτική χρηματοδότηση και την αμοιβή μέσω «πληρωμών διαθεσιμότητας».

Η υλοποίηση λοιπόν του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης θα γίνει δια της μεθόδου: «Σχεδιασμός, Κατασκευή, Χρηματοδότηση, Λειτουργία» (Design, Built, Finance, Operate – D.B.F.O.) με συγκεκριμένους περιορισμούς όσον αφορά το σκέλος της λειτουργίας και το βαθμό ανάμειξης του ιδιώτη. Ειδικότερα το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης που θα κατασκευαστεί και θα λειτουργήσει με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, θα είναι ενταγμένο στο ΕΣΥ και θα αποτελεί αναπόσπαστο τμήμα αυτού. Ο ιδιώτης θα αναλάβει όλες τις άλλες λειτουργίες εκτός από τον Ιατρικό και Νοσηλευτικό τομέα, που προβλέπεται ότι θα παραμείνει υπό τον αποκλειστικό έλεγχο του Δημοσίου όπως και η διοίκηση του νοσοκομείου. Στο εν λόγω νοσοκομείο θα υπάρχει ισότιμη και ελεύθερη πρόσβαση όλων των πολιτών με κάλυψη από τα ασφαλιστικά ταμεία.

Πρόκειται για ένα μη ανταποδοτικό έργο και τα έσοδα του Ιδιωτικού Τομέα θα συμπληρώνονται με ετήσιες πληρωμές διαθεσιμότητας από το Δημόσιο, στη βάση προδιαγραφών παραγόμενου αποτελέσματος, ώστε αφενός να μην καταβάλλονται

πρόσθετες αμοιβές από τους χρήστες των υπηρεσιών, αφετέρου να διασφαλίζονται προδιαγραφές ποιότητας.

6.4 Οι Συμβαλλόμενοι της σύμβασης

6.4.1 Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε ως δημόσιος φορέας και αναθέτουσα αρχή

Όπως ορίζει το νομοθετικό πλαίσιο του Ν.3389/2009 (άρθρο 1) δημόσιοι φορείς όπως το Δημόσιο, Ο.Τ.Α., Ν.Π.Δ.Δ. ή ανώνυμες εταιρείες οι οποίες εντάσσονται στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, μπορούν, σε τομείς της αρμοδιότητάς τους, να συνάπτουν συμβάσεις συνεργασίας με ιδιωτικούς φορείς για την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών.

Στην περίπτωση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης η Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων (Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.) νοείται ως δημόσιος φορέας και λειτουργεί και ως αναθέτουσα αρχή για τη δημοπράτηση του εν λόγω έργου.

Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. λειτουργεί (άρθρο 1 παρ 3 του ΠΔ.312/1999) χάριν του δημοσίου συμφέροντος και για την κοινή ωφέλεια κατά τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας, τελεί υπό την εποπτεία του Κράτους (Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης) και το σύνολο του μετοχικού κεφαλαίου της ανήκει στο κράτος (άρθρο 3 του ΠΔ.312/1999). Επιπρόσθετα, δύναται να λειτουργήσει ως Αναθέτουσα Αρχή, διότι έχει το δικαίωμα της ελευθερίας των συμβάσεων (άρθρο 2 εδ δ' του ΠΔ.312/1999), δηλαδή της ανάθεσης με διαγωνισμό της μελέτης/κατασκευής/συντήρησης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης καθώς και της επίβλεψης/παρακολούθησης της εκτέλεσης των σχετικών συμβάσεων και του ελέγχου των σχετικών μελετών του εν λόγω έργου.

Αξίζει επίσης να επισημανθεί ότι η Βουλή των Ελλήνων θεσμοθέτησε, λίγο πριν την εκπονή του έτους 2007, ένα νέο νομοθετικό κείμενο (Ν. 3580/2007, «Προμήθειες Φορέων εποπτευόμενων από το Υ.Υ.Κ.Α. και άλλες διατάξεις»), στοχεύοντας σε μια ριζική αναμόρφωση του συστήματος προμηθειών του Ε.Σ.Υ. και στην εδραίωση αυστηρών διαδικασιών ελέγχου των προμηθειών όλων των φορέων που εποπτεύονται από το Υ.Υ.Κ.Α και λειτουργούν είτε με τη μορφή Ν.Π.Δ.Δ. είτε Ν.Π.Ι.Δ.. Ο Ν. 3580/2007 ορίζει (άρθρο 6 παρ. 1 έως 6) τρεις ανώνυμες εταιρείες που ήδη λειτουργούσαν υπό την εποπτεία του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, δηλαδή την ανώνυμη εταιρεία «Ινστιτούτο Φαρμακευτικής Έρευνας & Τεχνολογίας Α.Ε.» (Ι.Φ.Ε.Τ. Α.Ε.), τη

Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. και την ανώνυμη εταιρεία «Ερευνητικό Κέντρο Βιολογικών Υλικών» (Ε.ΚΕ.Β.ΥΛ. Α.Ε.), ως αρμόδιους φορείς για την προκήρυξη των διαγωνισμών προμήθειας ή υπηρεσιών, καθώς και για την κατάρτιση και τήρηση των Μητρώων Προμηθευτών, Προϊόντων και Προμηθειών. Προβλέπεται η αναδιοργάνωση των εταιρειών αυτών, έτσι ώστε να μπορούν να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις των νέων αρμοδιοτήτων τους (άρθρα 7 και 8). Η επιλογή των υφιστάμενων ανωνύμων αυτών εταιρειών προτιμήθηκε αντί της δημιουργίας νέων φορέων, όπως αρχικά είχε προταθεί από το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, για οικονομία χρόνου και πόρων, αλλά και για την άμεση αξιοποίηση της υφιστάμενης τεχνογνωσίας των εταιρειών αυτών και των στελεχών τους στο νέο τους αυτό αντικείμενο. Οι εταιρείες αυτές θα λειτουργούν υπό την άμεση εποπτεία και τον έλεγχο της Επιτροπής Προμηθειών Υγείας (Ε.Π.Υ.), με σκοπό την εξασφάλιση της ποιότητας των προμηθειών μέσω της σύνταξης προδιαγραφών ανά προϊόν και υπηρεσία, καθώς και μέσα από την άμεση συνεργασία με την Ε.Π.Υ. σε όλα τα στάδια της διαδικασίας υλοποίησης του Προγράμματος Προμηθειών και Υπηρεσιών Υγείας.

Σύμφωνα επίσης με τις διατάξεις του Ν. 3580/2007 στην ανώνυμη εταιρεία Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., ανατίθεται (άρθρο 6 παρ. 1) η διενέργεια των διαδικασιών δημοπράτησης για τις συμβάσεις προϊόντων των κατηγοριών (άρθρο 10 παρ. 2) όπως ηλεκτρομηχανικά και ιατροτεχνολογικά προϊόντα, εξοπλισμός εγκαταστάσεων, επαναχρησιμοποιούμενα εργαλεία, τεχνικά βοηθήματα για άτομα με ειδικές ανάγκες, προϊόντα διαγνωστικής και θεραπευτικής ακτινοβολίας, μεταφορικά μέσα, πληροφοριακά συστήματα, ηλεκτρολογικός και ηλεκτρονικός εξοπλισμός, μηχανολογικός εξοπλισμός, καθώς και των υπηρεσιών (άρθρο 10 παρ. 4) όπως εστίασης, καθαριότητας, ασφάλειας – φύλαξης, συντήρησης, μίσθωσης ακινήτων, αξιοποίησης ακινήτων, και πληροφορικής. Συμπερασματικά, ο ορισμός της Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. ως φορέα υλοποίησης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου είναι καθόλα σύμφωνος και σύννομος με τα οριζόμενα του άρθρου 1 του Ν.3389/2005, διότι ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο φορέα, το αντικείμενο του έργου εμπίπτει στις αρμοδιότητές της, και δύναται να λειτουργεί ως αναθέτουσα αρχή, αναλαμβάνοντας την ευθύνη της δημοπράτησης του έργου και τη σύναψη έγγραφης σύμβασης.

6.4.2 Ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης

Αναφορικά με την νομική μορφή που πρέπει να έχει ο ιδιωτικός φορέας στον οποίο θα ανατεθεί η σύμβαση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου, σύμφωνα με τις διατάξεις της διακήρυξης, απαιτείται η σύσταση (σύνταξη συμβολαιογραφικού εγγράφου) ανώνυμης εταιρείας ειδικού σκοπού αποκλειστικά για τους σκοπούς της Σύμπραξης στην οποία θα μετέχουν τα μέλη του υποψηφίου όπως αυτά θα δηλωθούν κατά τη διαδικασία της δημοπράτησης. Η εν λόγω ανώνυμη εταιρεία ειδικού σκοπού θα πρέπει να εδρεύει στην Ελλάδα και λειτουργεί σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 2190/1920. Συνεπώς ο ιδιωτικός φορέας της σύμπραξης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου είναι αυτός που περιγράφεται στις διατάξεις του Ν.3389/2005 (άρθρο 1 παρ. 4).

6.5 Το αντικείμενο της σύμβασης

Σύμφωνα με τα αναγραφόμενα στην περίληψη της διακήρυξης (βλέπε Παράρτημα 2), το αντικείμενο της Σύμβασης για την υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης αφορά: (α) τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, τεχνική διαχείριση και παροχή των λοιπών υπηρεσιών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης και (β) τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και συντήρηση τεσσάρων κτηρίων, εκ των οποίων τα τρία θα έχουν επιφάνεια 600 τ.μ. έκαστο και θα λειτουργήσουν από το Δήμο Μίκρας ως πολιτιστικοί ή εμπορικοί χώροι, ενώ το τέταρτο θα έχει επιφάνεια 700 τ.μ. και θα λειτουργήσει από το Δήμο Μίκρας ως παιδικός σταθμός.

Ειδικότερα ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης, που τελικά θα επιλεγεί, θα αναλάβει:

- τη σύνταξη του συνόλου των μελετών που απαιτούνται κατά την εκτέλεση της Σύμβασης Σύμπραξης, καθώς και την υλοποίηση του συνόλου των ενεργειών, που απαιτούνται προκειμένου να διασφαλισθεί η έγκαιρη έκδοση του συνόλου των αδειοδοτήσεων και εγκρίσεων που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την υλοποίηση του Έργου.
- το σύνολο των εργασιών κατασκευής των κτιριακών υποδομών και των εγκαταστάσεων και συστημάτων αυτών, της διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου αυτού και της σύνδεσης του Έργου με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας και εν γένει την ολοκλήρωση του συνόλου του τεχνικού αντικειμένου του Έργου, προκειμένου οι υποδομές και χώροι του Έργου να είναι πλήρως διαθέσιμοι προς χρήση για το σκοπό που προορίζονται.

- την, καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης, διαθεσιμότητα, που συνίσταται:
 - στην εγκατάσταση, αντικατάσταση, συντήρηση, διαχείριση και εποπτεία της λειτουργίας (μη συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού αυτού) ιατρικού εξοπλισμού του Παιδιατρικού Νοσοκομείου,
 - στην εγκατάσταση, αντικατάσταση, συντήρηση και διαχείριση ξενοδοχειακού εξοπλισμού του Παιδιατρικού Νοσοκομείου,
 - στην εγκατάσταση, αντικατάσταση, συντήρηση, διαχείριση μηχανογραφικού εξοπλισμού, ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, περιλαμβανομένων του απαραίτητου λογισμικού και εφαρμογών καθώς και συστημάτων τηλεπικοινωνίας του Παιδιατρικού Νοσοκομείου,
- την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης τεχνική διαχείριση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, η οποία συνίσταται, ιδίως, στην επιθεώρηση, την συνήθη, την προληπτική και τη διορθωτική συντήρηση, τη βαριά συντήρηση, τη καθημερινή τεχνική λειτουργία και επιστασία για την ετοιμότητα και ικανότητα για λειτουργία των εγκαταστάσεων και συστημάτων των κτιριακών υποδομών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σε υπηρεσίες καθαριότητας και απολύμανσης, διαθεσιμότητα ιματισμού και κλινοσκεπασμάτων, στη διαχείριση απορριμμάτων και νοσοκομειακών αποβλήτων, στη διαχείριση των υπηρεσιών Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, τη διαχείριση των χώρων στάθμευσης και της εσωτερικής κυκλοφορίας των οχημάτων εντός του οικοπέδου, ούτως ώστε το Παιδιατρικό Νοσοκομείο να είναι απολύτως κατάλληλο και διαθέσιμο προς χρήση, σύμφωνα με τις προδιαγραφές οι οποίες θα καθορίζονται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού,
- την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης καθημερινή σίτιση, η οποία θα περιλαμβάνει την παρασκευή εντός των εγκαταστάσεων του νοσοκομείου και διανομή όλων των γευμάτων του προσωπικού και των ασθενών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου,
- την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης διαχείριση της αποθήκης υλικών (μη συμπεριλαμβανομένου του φαρμακείου του νοσοκομείου),
- την παροχή υπηρεσιών λογιστικής υποστήριξης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου,
- την εμπορική εκμετάλλευση περιορισμένων χώρων (ενδεικτικά αναφερομένων εσωτερικού κυλικείου, ανθοπωλείου, κ.λπ.) του Παιδιατρικού Νοσοκομείου,

- την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης φύλαξη και ασφάλεια των χώρων των κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, συστημάτων των υποδομών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης,
- την ασφάλιση των κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, συστημάτων των υποδομών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου, τόσο κατά τη φάση μελέτης και κατασκευής του, όσο και κατά τη φάση λειτουργίας του,
- τη συντήρηση των τεσσάρων κτηρίων, ως άνω, για περιορισμένο χρονικό διάστημα που θα προσδιορίζεται στη Β' Φάση του Διαγωνισμού,
- τη χρηματοδότηση του Έργου με ίδια ή / και δανειακά κεφάλαια.

Η αναθέτουσα αρχή θα καταβάλλει, μετά την έναρξη λειτουργίας του Έργου και μέχρι τη λήξη της Σύμπραξης, περιοδικές πληρωμές διαθεσιμότητας στην Ανώνυμη Εταιρεία Ειδικού Σκοπού που θα συστήσει, σύμφωνα με το Ν. 3389/2005, ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης που θα επιλεγεί.

Συμπερασματικά, το αντικείμενο της σύμβασης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης περιλαμβάνει τη μελέτη, την κατασκευή των κτιριακών υποδομών, την εγκατάσταση των απαιτούμενων υποδομών, συστημάτων και εξοπλισμού, τη συντήρηση τη διαθεσιμότητα και την παροχή μη κλινικών υπηρεσιών όπως χρηματοοικονομικό management, σίτιση, φύλαξη-ασφάλεια, καθαριότητα, λειτουργία και εκμετάλλευση υποστηρικτικών υποδομών όπως χώρων στάθμευσης, εστιατορίων. Το αντικείμενο λοιπόν της εν λόγω σύμπραξης είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του Ν.3389/2005, διότι έχει το χαρακτήρα της μεικτής σύμπραξης, δηλαδή της ενιαίας σύμβασης που παρουσιάζει μία σύνθεση στοιχείων, τα οποία εμφανίζονται στις συμβάσεις εκτέλεσης δημοσίου έργου και στις συμβάσεις παραχώρησης δημόσιας υπηρεσίας.

6.6 Ο προϋπολογισμός του έργου

Ο συνολικός προϋπολογισμός του έργου έχει ενδεικτικά εκτιμηθεί σε καθαρή παρούσα αξία στο ποσό των 389.000.000 Ευρώ, πλέον Φ.Π.Α.. Θα πρέπει να επισημανθεί ότι το ανωτέρω ποσό συμπεριλαμβάνει και το κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης των υποδομών. Συνεπώς η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. θα καταβάλλει, μετά την έναρξη λειτουργίας του εν λόγω Νοσοκομείου και μέχρι τη λήξη της σύμβασης σύμπραξης, περιοδικές πληρωμές διαθεσιμότητας στον ιδιώτη φορέα – ανάδοχο του έργου προϋπολογισμού 389.000.000 Ευρώ, πλέον Φ.Π.Α..

Οφείλουμε να παρατηρήσουμε ότι στο εν λόγω έργο δεν συντρέχουν σωρευτικά όλες οι τιθέμενες προϋποθέσεις (άρθρο 1 παρ. 4, άρθρο 2. παρ. 1. εδ. α έως δ και άρθρο 17 παρ.2) για την υπαγωγή στο πεδίο εφαρμογής του ελληνικού νόμου για τις ΣΔΙΤ, διότι το συνολικό συμβατικό προϋπολογιζόμενο κόστος της υλοποίησης του αντικειμένου της Σύμπραξης υπερβαίνει το ποσό των 200 εκ € προ ΦΠΑ. Το έργο της κατασκευής νοσοκομείου είναι αρκετά περίπλοκο και ιδιαίτερης τεχνικής αλλά και χρηματοοικονομικής / νομικής φύσεως και ο προϋπολογισμός του αυξάνεται σημαντικά όχι μόνο εξαιτίας της κατασκευής και της λειτουργικής διαχείρισης, αλλά κυρίως εξαιτίας της προμήθειας εξειδικευμένου εξοπλισμού (π.χ. ιατρικός εξοπλισμός). Στην περίπτωση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου, ο προϋπολογισμός του έργου περιλαμβάνει μεταξύ άλλων (π.χ. κόστος κατασκευής, τεχνικής και λειτουργικής διαχείρισης κ.λπ.), το κόστος προμήθειας εξειδικευμένου ιατρικού εξοπλισμού, της βαριάς συντήρησης των υποδομών, και της ασφάλισης των κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, συστημάτων των υποδομών του νοσοκομείου και ως εκ τούτου υπερβαίνει σημαντικά το όριο των 200 εκ. €. Παρόλα αυτά, ορθώς έχει υπαχθεί στις διατάξεις του Ν.3389/2005 με απόφαση της Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. ως εξαιρετική περίπτωση σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 2 παρ.2, διότι αποδεδειγμένα και τεκμηριωμένα εξυπηρετεί άμεσες ανάγκες του δημοσίου συμφέροντος.

6.7 Η κλειστή διαδικασία ως μέθοδος δημοπράτησης

Ο διαγωνισμός για την επιλογή αναδόχου διεξήχθη με τη μέθοδο της κλειστής διαδικασίας. Κατά την Α' Φάση του διαγωνισμού (διαδικασία Προεπιλογής) οκτώ (8) Υποψήφιοι υπέβαλαν Φακέλους Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, εκ των οποίων πέντε (5), θα προεπιλεγούν προκειμένου να κληθούν να υποβάλουν Δεσμευτική Προσφορά.¹²⁴ Οι Υποψήφιοι που υπέβαλαν Φακέλους Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος είναι οι παρακάτω Εταιρείες ή Ενώσεις Εταιρειών:

1. J & P – ΑΒΑΞ Α.Ε.
2. Ένωση Νομικών Προσώπων: Euromedica Α.Ε – ΒΙΟΤΕΡ. Α.Ε
3. Ένωση Νομικών Προσώπων: Intracom Holdings – Intrakat – Remexpro Α.Ε – ΕΛΤΕΡ ΑΤΕ – VSG

¹²⁴ Δελτίο Τύπου Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. 19/12/2008

4. Ένωση Προσώπων: ΓΕΚ Α.Ε Συμμετοχών, Ακινήτων, Κατασκευών – Ιατρικό Αθηνών Εμπορική Ανώνυμος Εταιρεία – Hochtief PPP Solutions GmbH
5. Ένωση Προσώπων: Ume PFI Investments Holdings Limited – Έδραση Χ.Ψαλλίδας ΑΤΕ – Εκτέρ Α.Ε. – ΕΡΕΤΒΟ Α.Ε – Κλέαρχος Γ.Ρούτσης Α.Ε. – Νόστος Α.Ε
6. Ένωση Προσώπων: Alpine Bau GmbH – Lamda Development S.A – Δομοτεχνική Α.Ε.
7. Ακτωρ Παραχωρήσεις Ανώνυμη Εταιρεία
8. Inso Sistemi per le infrastrutture sociali S.P.A – Consorzio Etruria Scarl

Η προεπιλογή των Υποψηφίων θα γίνει με βάση τα κριτήρια και τη βαθμολογία που περιγράφονται στο τεύχος της περίληψης της διακήρυξης, και φαίνονται στον πίνακα 7. Η τελική βαθμολογία του κάθε Υποψηφίου ισούται με το άθροισμα των βαθμών που λαμβάνει σε κάθε επιμέρους υποκριτήριο.

A/A	Κριτήρια Αξιολόγησης	Μέγιστη Βαθμολογία (βαθμοί)
1	ΟΜΑΔΑ Α – Οικονομική και Χρηματοοικονομική Ευρωστία	40
1.1	Ίδια Κεφάλαια του Υποψηφίου κατά την τελευταία τριετία.	10
1.2	Εμπειρία του Υποψηφίου στην εξασφάλιση δανειακών κεφαλαίων κατά την τελευταία τριετία.	15
1.3	Κύκλος εργασιών κατά τις τρεις τελευταίες χρήσεις των εργοληπτικών εταιρειών που θα αναλάβουν την κατασκευή του Έργου.	7,5
1.4	Κύκλος εργασιών στον τομέα της τεχνικής διαχείρισης έργων των εταιρειών που θα αναλάβουν την τεχνική διαχείριση του Έργου κατά την τελευταία τριετία.	7,5
2	ΟΜΑΔΑ Β - Τεχνική και Επαγγελματική Ικανότητα	60
2.1	Εμπειρία του Υποψηφίου στην ανάληψη συμβάσεων κατά την τελευταία τριετία.	15
2.2	Εμπειρία των εργοληπτικών εταιρειών που θα αναλάβουν την κατασκευή του Έργου κατά την τελευταία πενταετία στην κατασκευή κτιριακών έργων (πλην αποθηκών και βιομηχανικών κτηρίων).	7,5
2.3	Εμπειρία των εργοληπτικών εταιρειών που θα αναλάβουν την κατασκευή του Έργου σε κατασκευή Νοσοκομείου Αναφοράς κατά την τελευταία πενταετία.	7,5
2.4	Εμπειρία των εταιρειών διαχείρισης που θα αναλάβουν την τεχνική διαχείριση του Έργου κατά την τελευταία τριετία στην ανάληψη σύμβασης τεχνικής διαχείρισης και συντήρησης έργου.	10
2.5	Εμπειρία των εταιρειών διαχείρισης που θα αναλάβουν την τεχνική διαχείριση του Έργου κατά την τελευταία τριετία σε μία σύμβαση στον τομέα τεχνικής διαχείρισης σε κτιριακό έργο.	10
2.6	Εμπειρία των μελετητών που θα αναλάβουν τη σύνταξη των αρχιτεκτονικών	5

	μελετών του Έργου κατά την τελευταία τριετία σε μελέτες που αφορούν στην υλοποίηση νοσοκομείου.	
2.7	Εμπειρία των μελετητών που θα αναλάβουν τη σύνταξη των Η/Μ μελετών του Έργου κατά την τελευταία τριετία σε μελέτες που αφορούν στην υλοποίηση νοσοκομείου.	5
ΣΥΝΟΛΟ		100

Πίνακας 7: Κριτήρια Αξιολόγησης της Α Φάσης (προεπιλογή 5 υποψηφίων) επιλογής Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

Η Β' φάση του Διαγωνισμού θα ξεκινήσει με την πρόσκληση των πέντε (5) υποψηφίων που θα προεπιλεγούν προκειμένου να υποβάλουν Δεσμευτική Προσφορά. Σύμφωνα με τους όρους του Διαγωνισμού, οι προσφορές θα αξιολογηθούν σε δύο στάδια (αξιολόγηση τεχνικών και οικονομικών προσφορών).

Με την ολοκλήρωση του διαγωνισμού, θα εξασφαλιστεί:

- i. Κόστος κατασκευής έργου εγγυημένο και σταθερό χωρίς κανένα κίνδυνο για το Δημόσιο από τυχόν υπερβάσεις.
- ii. Χρονοδιάγραμμα αυστηρά δεσμευτικό για τμήματα και το σύνολο του έργου, συνδυαζόμενο με επιβολή ποινικών ρητρών λόγω μη τήρησής του.

Είναι γεγονός ότι ένα από τα σημαντικότερα προβλήματα που καλείται να επιλύσει μία αναθέτουσα αρχή κατά τη σύνταξη των τευχών δημοπράτησης, σχετίζεται με την επιλογή των κριτηρίων τόσο για τη συμμετοχή των οικονομικών φορέων στο διαγωνισμό, όσο και για την ίδια την ανάθεση της σύμβασης. Τα κριτήρια αυτά πρέπει καταρχήν να είναι νόμιμα, δηλαδή να συμβαδίζουν με τις επιταγές της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, πρέπει αφετέρου να εξυπηρετούν τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης δημοπρατούμενης σύμβασης και τέλος, να διαφοροποιούνται μεταξύ τους, ώστε να επιτρέπουν τη διάκριση του σταδίου ποιοτικής επιλογής από το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης. Το στάδιο της ποιοτικής επιλογής αποσκοπεί να φιλτράρει, να αφήσει να συμμετάσχουν στο διαγωνισμό μόνο οι εν δυνάμει ικανοί να εκτελέσουν τη δημοπρατούμενη σύμβαση, ενώ το δεύτερο στάδιο αποσκοπεί να αναθέσει πλέον τη σύμβαση σε αυτόν που θα δώσει την καλύτερη, την πλέον συμφέρουσα προσφορά.

Με βάση τα προαναφερόμενα η Δ.Ε.Π.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. ως αναθέτουσα αρχή όρισε εκ των προτέρων, στην προκήρυξη του διαγωνισμού, τα αμερόληπτα μεν και αντικειμενικά, κατά την απόλυτη ωστόσο κρίση της, κριτήρια ποιοτικής επιλογής τα οποία αφορούν και πρέπει να αφορούν μόνο το πρόσωπο, την εικόνα, το προφίλ των υποψηφίων, που προτίθεται να χρησιμοποιήσει προκειμένου η σύμβαση να ανατεθεί τελικά στον καλύτερο, τον πιο έμπειρο,

υπό την προϋπόθεση βέβαια ότι έχει υποβάλει και την καλύτερη προσφορά για τη συγκεκριμένη σύμβαση. Μάλιστα όπως θα δούμε και παρακάτω η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. έχει προβεί και στην «ποσοτικοποίηση» των κριτηρίων επιλογής, δηλαδή στον καθορισμό ελάχιστων επιπέδων χρηματοοικονομικών και τεχνικών ικανοτήτων τα οποία πρέπει να πληρούν οι υποψήφιοι προκειμένου να γίνουν δεκτοί σε έναν διαγωνισμό. Πράγματι, σύμφωνα με το άρθρο 44, παρ. 2 της οδηγίας 2004/18/ΕΚ, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να απαιτούν τα ελάχιστα επίπεδα ικανοτήτων που πρέπει να καλύπτουν οι υποψήφιοι και οι προσφέροντες. Το ελάχιστο επίπεδο ικανοτήτων που απαιτείται για μία δεδομένη σύμβαση πρέπει να συνδέεται με τα λοιπά κριτήρια ποιοτικής επιλογής, να είναι ανάλογο προς το δημοπρατούμενο αντικείμενο και να αναφέρεται ήδη στην προκήρυξη του διαγωνισμού. Σύμφωνα δε με το άρθρο 54, παρ. 3 της οδηγίας 2004/17/ΕΚ, στην κλειστή και με διαπραγμάτευση διαδικασία τα κριτήρια ποιοτικής επιλογής είναι δυνατόν να βασίζονται στην αντικειμενική ανάγκη του αναθέτοντος φορέα να μειώσει τον αριθμό των υποψηφίων στο επίπεδο που επιβάλλει η εξισορρόπηση μεταξύ των ειδικών χαρακτηριστικών της διαδικασίας σύναψης σύμβασης και των μέσων που απαιτούνται για τη διεξαγωγή της.

Σε κάθε περίπτωση τόσο ο καθορισμός κριτηρίων ειδικής πείρας, όσο και η ποσοτικοποίηση των κριτηρίων ποιοτικής επιλογής θα πρέπει να σέβονται τις γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου, ιδίως δε την αρχή της αναλογικότητας και την αρχή του ελεύθερου ανταγωνισμού που επιχειρεί να εγκαθιδρύσει σε ενδοκοινοτικό επίπεδο η Ευρωπαϊκή Ένωση. Διαφορετικά μπορεί πολύ εύκολα να εκφυλιστούν σε φωτογραφικές διατάξεις, καθιστώντας έτσι παράνομη την όλη διαδικασία δημοπράτησης.

6.8 Τα κριτήρια αξιολόγησης κατά τη διαδικασία προεπιλογής

6.8.1 Η χρηματοοικονομική επάρκεια και πιστοληπτική ικανότητα των υποψηφίων

Οι οκτώ (8) Υποψήφιοι που υπέβαλαν Φακέλους Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος κατά την Φάση προεπιλογής του διαγωνισμού, θα ελεγχθούν από την Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. ως προς τη χρηματοοικονομική επάρκεια και πιστοληπτική ικανότητα με βάση τα κριτήρια που παρουσιάζονται στον παρακάτω πίνακα

Κριτήρια Χρηματοοικονομικής Αξιολόγησης	Αποτέλεσμα
μέσος όρος των Αποτελεσμάτων Προ Φόρων των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων	>0
μέσος όρος των Δανειακών Κεφαλαίων προς το μέσο όρο των Ιδίων Κεφαλαίων των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων	<2
μέσος όρος των Ιδίων Κεφαλαίων των τριών τελευταίων οικονομικών χρήσεων	> 25.000.000 €
Δανειοληπτική ικανότητα για την υλοποίηση του Έργου	Επιστολή Χρηματοδοτικής Υποστήριξης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος με πιστοληπτική διαβάθμιση - Baa3 της κλίμακας Moodys - BBB- της κλίμακας Standard & Poor's - αντίστοιχο της εταιρείας Fitch

Πίνακας 8: Κριτήρια Χρηματοοικονομικής Αξιολόγησης της Α Φάσης (προεπιλογή 5 υποψηφίων) επιλογής Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης

Επισημαίνεται ότι κάθε υποψήφιος και σε περίπτωση Ένωσης Προσώπων κάθε Μέλος του, προκειμένου να αποδείξουν την χρηματοοικονομική και πιστοληπτική ικανότητα οφείλουν να έχουν υποβάλει μεταξύ άλλων τα κάτωθι δικαιολογητικά:

- Οικονομικές Καταστάσεις Τριών Τελευταίων Χρήσεων.
- Επιστολή Χρηματοδοτικής Υποστήριξης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος με πιστοληπτική διαβάθμιση τουλάχιστον Baa3 της κλίμακας Moodys ή BBB- της κλίμακας Standard & Poor's ή αντίστοιχο της εταιρείας Fitch.
- Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, με την οποία να δηλώνεται κατ' ελάχιστο ότι το χρηματοπιστωτικό ίδρυμα γνωρίζει τις χρηματοδοτικές ανάγκες του Έργου, ότι ενδιαφέρεται να εξετάσει αίτημα χρηματοδότησης του Έργου είτε μόνο του, είτε σε συνεργασία με άλλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, σε περίπτωση που ο υπέρ του Υποψήφιος επιλεγεί ως Ανάδοχος.
- Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος, που θα υπογράφεται από τον Εκπρόσωπο Υποψηφίου, με την οποία θα βεβαιώνει ότι δύναται να χρηματοδοτήσει το Έργο, αποκλειστικά με δανειακά ή και ίδια κεφάλαια, το ύψος των οποίων θα καλύπτει το σύνολο των απαιτήσεων του Έργου.

6.8.2 Οι τεχνικές και επαγγελματικές ικανότητες των υποψηφίων

Οι οκτώ (8) Υποψήφιοι που υπέβαλαν Φακέλους Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος κατά τη φάση προεπιλογής του διαγωνισμού, θα ελεγχθούν από τη Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. ως προς τα

τεχνικά, επαγγελματικά προσόντα και ικανότητες που διαθέτουν, βάσει των απαιτούμενων κριτηρίων της διακήρυξης.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι αν και το θεσμικό πλαίσιο του Ν.3389/2005 δεν αναφέρει ρητά την υποχρέωση κατοχής εργοληπτικού και μελετητικού πτυχίου, στην εν λόγω διακήρυξη απαιτείται οι υποψήφιοι να διαθέτουν μελετητικά πτυχία συγκεκριμένης τάξης και να είναι εγγεγραμμένοι στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων που τηρεί το ΥΠΕΧΩΔΕ. Ειδικότερα στη διακήρυξη ορίζεται ρητά, ότι για την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών απαιτείται η κατοχή μελετητικών πτυχίων (Ε τάξης για τις «Αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων», τις «Στατικές μελέτες» και τις «Η/Μ μελέτες»), ενώ για την κατασκευή του έργου απαιτείται ο υποψήφιος να είναι μόνο εγγεγραμμένος στο ΜΕΕΠ, χωρίς την απαίτηση συγκεκριμένης τάξης πτυχίου. Στα θετικά της διακήρυξης είναι επίσης και η απαίτηση πιστοποιητικών εξασφάλισης ποιότητας και συγκεκριμένα το πιστοποιητικό HACCP για την παροχή υπηρεσιών σίτισης.

6.9 Το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης, προσφοράς

Η ανάθεση μιας σύμβασης πραγματοποιείται στη βάση κριτηρίων, τα οποία συνδέονται και πρέπει να συνδέονται αποκλειστικά με το δημοπρατούμενο αντικείμενο. Κριτήρια ανάθεσης είναι δύο κατ' αποκλειστικότητα: είτε η χαμηλότερη τιμή, είτε η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά.

Στην περίπτωση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου ως κριτήριο ανάθεσης είναι η πλέον οικονομικά συμφέρουσα προσφορά η οποία συγκροτείται από επιμέρους -ενδεικτικά αναφερόμενα στις οδηγίες- κριτήρια που συνολικά αξιολογούμενα οδηγούν στην προσφορότερη για τη Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. λύση.

Το κριτήριο της πλέον συμφέρουσας από οικονομικής άποψης προσφοράς, αποτελεί ένα πληρέστερο εργαλείο αξιολόγησης, σε σχέση με το κριτήριο της χαμηλότερης τιμής, δεδομένου ότι λαμβάνει υπ' όψη του μια σειρά παραμέτρων (τεχνικών, λειτουργικών, χρονικών κ.ά.), οι οποίοι δεν αξιολογούνται όταν κριτήριο της ανάθεσης είναι η χαμηλότερη τιμή.

6.10 Προθεσμίες, περίοδοι κατασκευής, λειτουργίας και εκμετάλλευσης του έργου

Σύμφωνα με τα οριζόμενα της διακήρυξης, η συμβατική διάρκεια της σύμβασης ή της προθεσμίας εκτέλεσης της σύμβασης, ορίζεται σε τριάντα (30) χρόνια από την ημερομηνία ανάθεσης της σύμβασης.

Όλες οι Μελέτες και Κατασκευές του Έργου θα ολοκληρωθούν πλήρως και:

- Το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης θα είναι διαθέσιμο για τους ασθενείς, και
- Τα Τοπικά έργα (4 κτήρια) θα αποδοθούν στο Δήμο Μίκρας που είναι υπεύθυνος για τη λειτουργία και τη συντήρησή τους μέσα στην προθεσμία που θα ορίσουν στην προσφορά τους οι διαγωνιζόμενοι. Σημειώνεται ότι για περιορισμένο χρονικό διάστημα που θα προσδιορίζεται στη Β' Φάση του Διαγωνισμού, τη συντήρηση των εν λόγω κτηρίων θα αναλάβει ο ανάδοχος. Η προθεσμία αυτή για την περάτωση όλων των Μελετών- Κατασκευών του Έργου δεν μπορεί να υπερβαίνει τους σαράντα οκτώ (48) μήνες από την ημερομηνία ανάθεσης του έργου.

Κατά συνέπεια, η διάρκεια της Περιόδου Μελετών-Κατασκευών, θα οριστεί στη Σύμβαση Σύμπραξης σύμφωνα με το χρόνο κατασκευής που προσέφερε ο Διαγωνιζόμενος που ανακηρύχθηκε Ανάδοχος.

Η Περίοδος Λειτουργίας, κατά τη διάρκεια της οποίας ο Ανάδοχος θα αμείβεται με πληρωμές διαθεσιμότητας και θα έχει και την εμπορική εκμετάλλευση περιορισμένων χώρων (κυλικείο, ανθοπωλείο κ.λπ.) του Παιδιατρικού Νοσοκομείου θα αρχίσει από την ημερομηνία έκδοσης της Περιόδου Μελετών-Κατασκευών και θα λήξει, με την επιφύλαξη των περιπτώσεων καταγγελίας της Σύμβασης Σύμπραξης με την εκπνοή της Περιόδου Σύμπραξης.

Ο χρόνος υποχρεωτικής συντήρησης των Κατασκευών του Έργου ορίζεται:

- Για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης καθ' όλη τη διάρκεια της σύμπραξης ήτοι 30 έτη
- Για τα Τοπικά Έργα του Δήμου Μίκρας θα προσδιορίζεται στη Β' Φάση του Διαγωνισμού.

6.11 Η χρηματοδότηση και η αποπληρωμή του έργου

Η χρηματοδότηση της υλοποίησης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου βαρύνει τον Ανάδοχο. Ειδικότερα ο ανάδοχος θα αναλάβει την υποχρέωση της χρηματοδότησης του Έργου, ήτοι:

- Την υποχρέωση εξασφάλισης του συνόλου των απαιτούμενων κεφαλαίων τα οποία, θα πρέπει να επαρκούν για την κάλυψη των χρηματοδοτικών αναγκών του Έργου μέχρι το πέρας της Περιόδου Μελετών- Κατασκευών, και
- Σε συνδυασμό με τα έσοδα από τη λειτουργία και την εμπορική εκμετάλλευση περιορισμένων χώρων του Νοσοκομείου και τις πληρωμές διαθεσιμότητας, την υποχρέωση κάλυψης όλων των δαπανών της Περιόδου Λειτουργίας, περιλαμβανομένης της εξυπηρέτησης της αντληθείσας χρηματοδότησης και της εξασφάλισης τυχόν πρόσθετων κεφαλαίων για τις ανάγκες της Περιόδου Λειτουργίας (όπως λ.χ. κεφάλαιο κίνησης, χρηματοδότηση αντικατάστασης / ανανέωσης εξοπλισμού κ.λπ.). Στο πλαίσιο των ανωτέρων υποχρεώσεων και με την επιφύλαξη των διατάξεων της Σύμβασης Σύμπραξης, ο ανάδοχος θα αναλάβει κάθε κίνδυνο που ενδέχεται να προκύψει από μεταβολές των επιτοκίων, πληθωρισμού, συναλλαγματικών ισοτιμιών και κάθε άλλου στοιχείου το οποίο δύναται να επηρεάσει τη χρηματοοικονομική του κατάσταση σε όλη τη διάρκεια ισχύος της Σύμβασης Σύμπραξης.

Σύμφωνα με τα ανωτέρω, η υποχρέωση της Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. περιορίζεται αποκλειστικά στην αποπληρωμή του έργου με την καταβολή περιοδικών πληρωμών διαθεσιμότητας (μηνιαίες ή ετήσιες) στον ανάδοχο ως «αντάλλαγμα» για την παροχή και διαθεσιμότητα των κτιριακών υποδομών και του βασικού ιατρικού και ξενοδοχειακού εξοπλισμού. Οι εν λόγω πληρωμές θα ξεκινήσουν μετά την έναρξη λειτουργίας του Έργου και μέχρι τη λήξη της Σύμπραξης, και θα είναι άμεσα συνδεδεμένες τόσο από την τήρηση των προδιαγραφών συντήρησης όσο και της διαθεσιμότητας των κτιριακών υποδομών και του εξοπλισμού (π.χ. λειτουργία ιατρικού εξοπλισμού κ.λπ.).

6.12 Το περιεχόμενο της σύμβασης

Η σύμβαση σύμπραξης θα περιέχει τους όρους και τις ρυθμίσεις που καθορίστηκαν από τη Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. με τη σχετική προκήρυξη κατά τη διαδικασία ανάθεσης και θα συνιστά το μοναδικό νομικό πλαίσιο, το οποίο θα δεσμεύει τους εμπλεκόμενους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς.

Ως προς τη δομή της επισημαίνεται ότι, η σύμβαση σύμπραξης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου θα πρέπει να αποτελείται από το κυρίως σώμα της σύμβασης και τα προσαρτήματά της, τα οποία κατά ρητή της πρόβλεψη αποτελούν ενιαίο σύνολο ερμηνευμένο σύμφωνα με τις αρχές της καλής πίστης και των συναλλακτικών ηθών, της ικανοποίησης του δημόσιου συμφέροντος και των αρχών της αποδοτικότητας. Ενδεικτικά τα προσαρτήματα αυτά θεωρητικά θα πρέπει να είναι τα εξής:

- Η Ειδική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Ε.Σ.Υ.).
- Ο Κανονισμός Μελετών και Ερευνών (Κ.Μ.Ε.).
- Η Τεχνική Συγγραφή Υποχρεώσεων (Τ.Σ.Υ.).
- Τα Πρότυπα Κατασκευής Έργων (Π.Κ.Ε.).
- Οι Μελέτες του έργου.
- Τα Χρονοδιαγράμματα του Έργου (Προσφοράς) και των εκτιμηθέντων από τον Ανάδοχο εισροών - εκροών.
- Το Χρηματοδοτικό Σχέδιο (funding scheme) του Έργου, που περιλαμβάνει συγκεφαλαίωση των όρων χρηματοδότησης του Έργου από τον Ανάδοχο.
- Η Προσφορά του Αναδόχου.
- Η Σύμβαση(εις) Δανείου(ων) που θα συνάψει η Α.Ε. με τους Δανειστές της.
- Η Συμβάσεις Εγγυήσεως μεταξύ των Εγγυητών των Δανείων του Αναδόχου κατά την Περίοδο Μελετών - Κατασκευών και των Δανειστών.
- Το συμβόλαιο Ασφαλίσεως του έργου.
- Το Καταστατικό της Εταιρείας Ειδικού Σκοπού.
- Το Κοινοπρακτικό της Κοινοπραξίας Κατασκευής.
- Ο κατάλογος των Μελετητών που θα χρησιμοποιηθούν στο Έργο.
- Οι νομιμοποιήσεις/ βεβαιώσεις των Συμβαλλομένων Μερών.

6.13 Νομική Προστασία

Σύμφωνα με τα οριζόμενα της διακήρυξης «ο διαγωνισμός θα διεξαχθεί και η σύμβαση θα ανατεθεί και θα εκτελεστεί, σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις διατάξεις του Ν.3389/2005, της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, του ΠΔ.60/2007, της Οδηγίας 89/665/ΕΚ, του Ν.2522/1997 (Ασφαλιστικά Μέτρα), του ΠΔ.774/1980, όπως ισχύει και του Ν.3310/2005».

Αν και στο πεδίο των συμβάσεων ΣΔΙΤ δεν υπάρχει ειδική πρόβλεψη ή απαγόρευση εφαρμογής του δικαίου των διοικητικών συμβάσεων και της δικαστικής προστασίας κατά

το προσυμβατικό στάδιο, συμπεραίνουμε ότι, κατά το προσυμβατικό στάδιο της Σύμπραξης για το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, βρίσκει εφαρμογή το δίκαιο των κλασικών διοικητικών συμβάσεων. Άλλωστε προς αυτή την κατεύθυνση τείνουν και οι σχετικές αποφάσεις της επιτροπής Αναστολών του ΣτΕ (77/2005 και 1367/2008).

6.14 Σχολιασμός της διαδικασίας σύμπραξης του έργου

Βασικό χαρακτηριστικό της νοσοκομειακής περιθαλψης της χώρας μας, είναι η άνιση περιφερειακή κατανομή των νοσοκομειακών πόρων, οι οποίες οδηγούν τόσο σε ανισότητες πρόσβασης και χρησιμοποίησης των υπηρεσιών, όσο και σε διαπεριφερειακές ροές των ασθενών. Με την ανέγερση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης καθώς και των υπολοίπων εξαγγελθέντων νοσοκομειακών μονάδων με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, παρέχεται στην υγειονομική ή κοινωνική διοίκηση η δυνατότητα να παρέχει καλύτερη και ποιοτικότερη εξυπηρέτηση του πολίτη, μέσω της προσφοράς περισσότερων και καλύτερων υποδομών υγείας και υποστηρικτικών υπηρεσιών από πρόσθετους ιδιωτικούς πόρους.

Σύμφωνα με τις διαβεβαιώσεις του πρώην υπουργού Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, στο παιδιατρικό νοσοκομείο Θεσσαλονίκης για την παροχή του συνόλου των ιατρικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών, αποκλειστικά αρμόδιο και υπεύθυνο είναι το Δημόσιο. Γίνεται έτσι σαφές ότι και στο εν λόγω νοσοκομείο, όπως και σε κάθε έργο που υλοποιείται ή θα υλοποιηθεί στον χώρο της Υγείας με τη μέθοδο των συμπράξεων *δεν αναιρείται, ούτε αμφισβητείται ο δημόσιος χαρακτήρας της παροχής υπηρεσιών υγείας*. Είναι άλλωστε ρητή η επιλογή για τη μη καταβολή πληρωμής από πλευράς των χρηστών των υγειονομικών υπηρεσιών και των υποδομών. Συνεπώς, η εφαρμογή των ΣΔΙΤ στον τομέα της Υγείας στην παρούσα φάση, φαίνεται να οριοθετείται στην κατασκευή και συντήρηση των κτιριακών υποδομών, του εξοπλισμού, των ξενοδοχειακών υπηρεσιών κ.λπ. και όχι στην σκέλος της παροχής ιατρικών και νοσηλευτικών υπηρεσιών.

Είναι γεγονός ότι με την κατασκευή του Παιδιατρικού Νοσοκομείου του οποίου το αντικείμενο της σύμπραξης είναι σύμφωνο με τις διατάξεις του θεσμικού πλαισίου του Ν.3389/2005, προσδοκάται η επίτευξη ποικίλων και σημαντικών ωφελειών για τον τομέα της δημόσιας υγείας, και συγκεκριμένα:

- Η έγκαιρη και επιτυχής ολοκλήρωση και απόδοση του έργου σε κοινή χρήση και η συγκράτηση του κόστους.

- Η αποτελεσματικότερη εποπτεία της εκτέλεσης των έργων και της παροχής των υποστηρικτικών υπηρεσιών λόγω της εμπλοκής των ιδιωτικών φορέων που έχουν δικαιολογημένο κίνητρο και συμφέρον στην έγκαιρη διάγνωση τυχόν προβλημάτων.
- Η αποφυγή της επιβάρυνσης του δημόσιου χρέους, με τη μετάθεση της υποχρέωσης καταβολής του συμβατικού ανταλλάγματος σε μεταγενέστερο χρόνο, η τμηματική καταβολή του και ως εκ τούτου η δυνατότητα ταυτόχρονης εκτέλεσης περισσότερων έργων.
- Η μετάθεση στους ιδιωτικούς φορείς ενός μεγάλου μέρους των κινδύνων (κατασκευαστικού, χρηματοδοτικού, κ.λπ.) που συνδέονται με την υλοποίηση του αντικείμενου της Σύμπραξης.
- Η απόκτηση από το Δημόσιο της εμπειρίας και της τεχνογνωσίας των ιδιωτικών φορέων καθώς και η αξιοποίηση των ανθρώπινων και οικονομικών πόρων των δημοσίων φορέων.

Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. επιλέχθηκε ορθά ως φορέας υλοποίησης του μεγάλου αυτού έργου, διότι αφενός ανήκει στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και λειτουργεί με βάση τους κανόνες της ιδιωτικής οικονομίας χάριν του δημοσίου συμφέροντος τελώντας υπό την εποπτεία του κράτους και αφετέρου, είναι η καθόλα αρμόδια για τη σύναψη σύμβασης συνεργασίας, διότι το αντικείμενο της σύμπραξης εμπίπτει στις αρμοδιότητες σύμφωνα με το καταστατικό της. Άλλωστε, οι διαδικασίες ΣΔΙΤ προϋποθέτουν υψηλό επίπεδο προετοιμασίας και φορείς υλοποίησης με εξειδικευμένο προσωπικό προετοιμασίας και διαχείρισης των έργων όπως είναι η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε..

Όλες οι θεσπισμένες διαδικασίες για την υλοποίηση της σύμβασης εκτέλεσης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου σε όλα τα στάδια του σχεδιασμού, της ωρίμανσης, της ανάθεσης και της εκτέλεσης, ειδικότερα, στην α' φάση, δηλαδή στην ετοιμασία του «φακέλου» για υποβολή πρότασης σύμπραξης στην Ε.Γ.Σ.Δ.Ι.Τ. και με κριτήριο την επιτυχία του εγχειρήματος, η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. θα πρέπει, μεταξύ των άλλων, να ακολουθήσει τις παρακάτω διαδικασίες - ενέργειες:

- μεθοδολογία αξιολόγησης και αξιοποίησης περιουσιακών στοιχείων (ακινήτων) επένδυσης για την επιχειρηματική τους εκμετάλλευση,
- μεθοδολογία - διαδικασίες προσδιορισμού χωροθετήσεων, περιβαλλοντικών εγκρίσεων και λοιπών προαπαιτούμενων διαδικασιών - παρακολούθηση ολοκλήρωσης.

- διερεύνηση κοινωνικής αποδοχής έργου και έλεγχος διαδικασιών που έχουν ακολουθηθεί (αποφάσεις αρμοδίων οργάνων, εποπτευόντων φορέων κ.λπ.) - προσδιορισμός και κατανομή κινδύνων,
- προσδιορισμός χρηματοοικονομικού μοντέλου έργου - αρχική ένδειξη εσόδων εκμετάλλευσης - δημιουργία εργαλείων αξιολόγησης των προσφορών,
- κατάρτιση ενδεικτικής μελέτης βιωσιμότητας (business plan), για τη δυνατότητα ουσιαστικής εκτίμησης των αρχικών ενδείξεων χρηματοδότησης και απόδοσης της σύμπραξης.

Κατά τη β' φάση αντίστοιχα η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. θα προβεί στις παρακάτω διαδικασίες - ενέργειες:

- διαδικασίες ανάθεσης / επιλογή κατάλληλης διαγωνιστικής διαδικασίας (κλειστή διαδικασία),
- κατάρτιση τευχών διαγωνισμού /καθορισμός συνθηκών διαγωνισμού,
- μεθοδολογία τεχνικής - οικονομικής αξιολόγησης προσφορών,
- μεθοδολογία και εργαλεία κατάρτισης συμβάσεων και ελέγχου νομιμότητας,
- οικονομικής φύσης ζητήματα της σύμπραξης και κίνητρα.

Στο ερώτημα πώς αντιμετωπίστηκε η - θεμιτή σε κάθε περίπτωση - απαίτηση της Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. να αναθέσει την δημοπρατούμενη σύμβαση στον καλύτερο, τον πιο φερέγγυο, τον πιο έμπειρο, ιδίως μάλιστα όταν το εν λόγω δημοπρατούμενο αντικείμενο είναι σύνθετο ή ιδιαίτερα εξειδικευμένο, η απάντηση που δόθηκε στην πράξη είναι με την επιλογή της κλειστής διαδικασίας ανάθεσης.

Εκ πρώτης όψεως, η εν λόγω επιλογή δύναται να δικαιολογηθεί. Στο πλαίσιο της κλειστής διαδικασίας ή αναθέτουσα αρχή έχει τη δυνατότητα να αξιολογήσει συγκριτικά το προφίλ των υποψηφίων, να τους κατατάξει και να προεπιλέξει τους καλύτερους, ώστε μόνο αυτοί να προσκληθούν στη δεύτερη φάση του διαγωνισμού να καταθέσουν προσφορές. Η Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε. έχει ολοκληρώσει και παραδώσει σε χρήση νοσοκομειακές μονάδες και κέντρα υγείας σε ολόκληρη την ελληνική επικράτεια καθώς επίσης και έχει εκσυγχρονίσει μεγάλο αριθμό υφιστάμενων νοσοκομείων. Ενδεικτικά αναφέρεται ότι το συνολικό προγραμματισμό του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης κατά τη χρονική περίοδο 2000-2006 (ποσού 340 δισ. δρχ.) το 70% ανατέθηκε στη Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.. Άρα στην περίπτωση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου ήταν σε θέση να ορίσει με ακρίβεια και αντικειμενικότητα, τα μέσα που θα μπορούσαν να ικανοποιήσουν τις ανάγκες ή να εκτιμήσει (με βάση την προδιαγνωστική

έρευνα) τι μπορεί να προσφέρει η αγορά από την άποψη τεχνικών λύσεων ή και χρηματοδοτικών ή και νομικών λύσεων.

Πράγματι, τα κριτήρια τόσο για τη συμμετοχή των οικονομικών φορέων στο διαγωνισμό, όσο και για την ίδια την ανάθεση της σύμβασης διατυπώνονται λεπτομερώς στα τεύχη δημοπράτησης, είναι νόμιμα, δηλαδή συμβαδίζουν με τις επιταγές της κοινοτικής και εθνικής νομοθεσίας περί δημοσίων συμβάσεων, αφετέρου εξυπηρετούν τις ιδιαιτερότητες της συγκεκριμένης δημοπρατούμενης σύμβασης και τέλος, διαφοροποιούνται μεταξύ τους, ώστε να επιτρέπουν τη διάκριση του σταδίου ποιοτικής επιλογής από το στάδιο ανάθεσης της σύμβασης.

Ωστόσο, εκτιμάται ότι η υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου θα μπορούσε να δικαιολογήσει την επιλογή της διαδικασίας του ανταγωνιστικού διαλόγου, δεδομένης της νομικής ή χρηματοοικονομικής πολυπλοκότητας που εμπεριέχει το εν λόγω έργο. Άλλωστε για τη σύναψη συμβάσεων στον τομέα των ΣΔΙΤ είναι καταρχήν προτιμητέα η διαδικασία του ανταγωνιστικού διαλόγου, διότι συνθέτει χαρακτηριστικά της κλειστής διαδικασίας και της διαδικασίας με διαπραγμάτευση και προσπαθεί να συνδυάσει τις αντίρροπες απαιτήσεις που εμφανίζει μια διαδικασία σύστασης ΣΔΙΤ, δηλαδή αφ' ενός την παροχή ευελιξίας στις αναθέτουσες αρχές και τη δυνατότητα συνεργασίας με τους υποψηφίους κατά τη φάση της επιλογής του ιδιώτη-εταίρου και αφ' αφετέρου, τη διατήρηση ενός ικανοποιητικού επιπέδου ανταγωνισμού και τη διασφάλιση της διαφάνειας του διαγωνισμού αλλά και της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων. Παρουσιάζει βέβαια τα μειονεκτήματα της πολυπλοκότητας και του κόστους για όλους τους συμμετέχοντες, τα οποία όμως αντισταθμίζονται από τη μεγαλύτερη διαφάνεια σε σύγκριση με τη διαδικασία με διαπραγμάτευση. Ως εκ τούτου, περιορίζεται ο κίνδυνος συμπεριφορών που δεν συνάδουν στον ανταγωνισμό.

Είναι γεγονός πως το Παιδιατρικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης είναι το μεγαλύτερο μέχρι σήμερα από άποψη προϋπολογισμού έργο ΣΔΙΤ για το οποίο έχει προκηρυχθεί διαγωνισμός, γεγονός που δικαιολογείται εν μέρει, διότι περιλαμβάνει μεταξύ άλλων και το κόστος βαριάς συντήρησης των υποδομών καθώς και το κόστος ασφάλισης του έργου. Στο ερώτημα, εάν το εν λόγω κόστος είναι συγκριτικά υψηλότερο σε σχέση με το συμβατικό τρόπο χρηματοδότησης μέσω του προγράμματος δημοσίων επενδύσεων δεν μπορεί να δοθεί ασφαλής απάντηση, διότι δεν υπάρχει τεκμηριωμένη οικονομική αξιολόγηση. Ωστόσο με βάση τα εμπειρικά δεδομένα του NHS στη Βρετανία που αναλύθηκαν σε προηγούμενο κεφάλαιο, αλλά και άλλων έργων που υλοποιήθηκαν με τη

μέθοδο της παραχώρησης (Αττική Οδός, αεροδρόμιο «Ελ. Βενιζέλος» κ.λπ.), πιθανότατα κάποιος να ισχυριστεί ότι από τη σύμπραξη του Παιδιατρικού Νοσοκομείου μπορεί τελικά να προκύπτουν μεγαλύτερα κόστη και μεγαλύτεροι κίνδυνοι για το δημόσιο που απλώς μεταφέρονται με δυσμενέστερους όρους στο μέλλον.

Συνοψίζοντας, ο νοσοκομειακός τομέας της χώρας μας αντιμετωπίζει σημαντικά προβλήματα όπως η άνιση περιφερειακή κατανομή των νοσοκομειακών πόρων, η ανεπάρκεια ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού στα περισσότερα δημόσια νοσοκομεία της χώρας, κεντρικά και περιφερειακά, οι αδυναμίες σε σχέση με τη διαμόρφωση δομών και την εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών διοίκησης στο χώρο διοίκησης και οργάνωσης των νοσοκομείων, η σοβαρή ανεπάρκεια σε κτιριακή και τεχνολογική υποδομή καθώς και η μη ορθολογική οργάνωση και οικονομική διαχείριση (τεράστια ελλείμματα των νοσοκομείων).

Ασφαλώς η μέθοδος ΣΔΙΤ είναι ένα χρήσιμο χρηματοδοτικό εργαλείο για την κατασκευή ιδίως μη ανταποδοτικών έργων, που τα όρια του κρατικού προϋπολογισμού δεν θα επέτρεπαν να κατασκευαστούν άμεσα από το κράτος. Ωστόσο, η κατασκευή ενός δημόσιου νοσοκομείου, όπως είναι το Παιδιατρικό Νοσοκομείο εντασσόμενου στο Ε.Σ.Υ. μέσω ΣΔΙΤ, δεν θα πρέπει να στοχεύει πρακτικά μόνο στην κατασκευή του έργου με ιδιωτικές επενδύσεις, στη βάση της λογικής της περιστολής των δημοσιονομικών ελλειμμάτων. Η διασφάλιση της βιώσιμης λειτουργίας του νοσοκομείου και της υψηλού επιπέδου παροχής υπηρεσιών υγείας προϋποθέτει και την απαραίτητη κινητοποίηση της κεντρικής διοίκησης του Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης για την έγκαιρη πρόσληψη ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού, καθώς και ικανών διευθυντικών στελεχών με γνώση σύγχρονων τεχνικών διοίκησης – διαχείρισης και οργάνωσης νοσοκομειακών μονάδων.

Συμπεράσματα

Το ελληνικό υγειονομικό σύστημα βρίσκεται ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια σε μια συνεχή διαδικασία δομικών και οργανωτικών αλλαγών. Παρά τις νομοθετικές και λειτουργικές παρεμβάσεις, ο υγειονομικός τομέας εμφανίζει μεγάλα προβλήματα στην οργάνωση και τη λειτουργία του, στη χρηματοδότηση και την αποτελεσματικότητα, με μεγάλες ανισότητες στην πρόσβαση και την παραγωγή υπηρεσιών, με ανύπαρκτη δημόσια υγεία, με μεγάλες ελλείψεις σε υγειονομικό προσωπικό, με αδύναμη ανάπτυξη της Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας και με στοιχεία ασαφώς καθορισμένου ή ανεπαρκούς οργανωτικού και χρηματοδοτικού πλαισίου για τα νοσοκομεία. Επίσης, είναι γεγονός ότι η δυσφορία των πολιτών από τις υπηρεσίες υγείας στην Ελλάδα είναι κατά πολύ μεγαλύτερη από τις περισσότερες χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Ακολουθώντας τις Συνταγματικές επιταγές, το σύστημα υγείας οφείλει να χρησιμοποιεί κάθε διαθέσιμο μέσο προκειμένου να αναπτύξει την πρόληψη των ασθενειών, να εξασφαλίζει την ισότιμη πρόσβαση όλων στις υπηρεσίες υγείας ανάλογα με τις ανάγκες και την κατάσταση της υγείας καθενός, να διασφαλίζει με κάθε τρόπο τη συνέχεια της παροχής υγειονομικής φροντίδας και μάλιστα σε ένα περιβάλλον μέγιστης δυνατής υγειονομικής ασφάλειας.

Η υλοποίηση των ΣΔΙΤ στους τομείς της δημόσιας υγείας, και της κοινωνικής πρόνοιας, βρίσκεται συνταγματικό έρεισμα σε ένα ευρύτερο πλέγμα διατάξεων του ισχύοντος Συντάγματος. Η αδυναμία του Κράτους, με την ευρεία του έννοια, να επιτελέσει τον συνταγματικά προβλεπόμενο ρόλο του, καθιστά επιτακτική τη συνέργεια και σύμπραξη με ιδιωτικούς φορείς για την υλοποίηση σχετικών έργων και υπηρεσιών, εφόσον οι τελευταίοι μπορούν να εγγυηθούν την επίτευξη των συνταγματικών επιταγών της υγείας και πρόνοιας. Ωστόσο η τάση γενικευμένης εφαρμογής των ΣΔΙΤ σε τομείς όπου τις δραστηριότητες και υπηρεσίες μέχρι χθες ασκούσε το δημόσιο δεν είναι απαραίτητα σωστή. Όχι μόνο γιατί συνήθως αυτές αφορούν τομείς κοινωνικούς και εθνικής στρατηγικής ανάπτυξης αλλά και γιατί η μέχρι σήμερα εμπειρία από τέτοιες παραχωρήσεις μας δείχνουν πως γίνονται τελικά σε βάρος του πολίτη, ενίοτε δε σε βάρος και του εθνικού σχεδιασμού.

Εν όψει όλων των ανωτέρω ζητημάτων, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης προώθησε την υπαγωγή στις διατάξεις του Ν.3389/2005 της υλοποίησης

μιας σειράς μονάδων Υγείας & Πρόνοιας (Παιδιατρικό & Ογκολογικό Νοσοκομείο Θεσσαλονίκης, Κέντρο Αποκατάστασης Βορείου Ελλάδας κ.λπ.), μέσω ΣΔΙΤ. Το μοντέλο εφαρμογής των ΣΔΙΤ που υιοθέτησε το Υ.Υ.Κ.Α. έχει ως πρότυπό του και προσομοιάζει με το μοντέλο των έργων ΡΦΙ στο NHS της Μ. Βρετανίας, με κύρια χαρακτηριστικά: τη διαφοροποίηση των κλινικών - ιατρικών υπηρεσιών και του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού (που παραμένουν στο δημόσιο φορέα) από τις υποστηρικτικές υπηρεσίες (την παραγωγή και εκμετάλλευση των οποίων μπορεί να αναλάβει ο ιδιώτης εταίρος), τη δημιουργία Εταιρείας Ειδικού Σκοπού για την κατασκευή και λειτουργία των έργων, την ιδιωτική χρηματοδότηση (που στο τέλος καταλήγει να πληρώνει το έργο το κράτος), την αμοιβή μέσω «πληρωμών διαθεσιμότητας» στη βάση προδιαγραφών παραγόμενου αποτελέσματος ώστε αφενός να μην καταβάλλονται πρόσθετες αμοιβές από τους χρήστες των υπηρεσιών, αφετέρου να διασφαλίζονται προδιαγραφές ποιότητας.

Οι ΣΔΙΤ αποτελούν νέο θεσμό για την ελληνική πραγματικότητα, που απαιτεί εύλογη περίοδο ωρίμανσης, υψηλό βαθμό πολυπλοκότητας και λειτουργική συναντίληψη των εμπλεκόμενων κοινωνικών εταίρων. Ιδιαίτερα στον «ευαίσθητο» τομέα της Υγείας, η σύμπραξη δημιουργεί μία ιδιαίτερα πολύπλοκη και σύνθετη νομική κατάσταση, στην οποία συνυπάρχουν περισσότερα, και συνήθως αντικρουόμενα συμφέροντα. Καταρχήν, η δημόσια Διοίκηση επιζητεί την ιδιωτική συνδρομή και χρηματοδότηση, προσπαθώντας όμως παράλληλα να διασφαλίσει στο μέγιστο βαθμό τη δημόσια υγεία και πρόνοια (αναβάθμιση υποδομών και υπηρεσιών, καθολική και συνεχή παροχή ποιοτικών υπηρεσιών). Οι πολίτες επιθυμούν την ανάπτυξη κατάλληλων υπηρεσιών, που θα προσφέρουν τις πλέον εξελιγμένες τεχνικές και θεραπείες σύμφωνα με τα νεότερα δεδομένα της επιστήμης, καθώς και την απόλαυση όσο το δυνατόν καλύτερων δημοσίων υπηρεσιών με το ελάχιστο δυνατό οικονομικό κόστος. Τέλος, ο ιδιωτικός φορέας (εταιρεία ειδικού σκοπού), αναλαμβάνοντας την κατασκευή ενός δημοσίου έργου (νοσοκομείο – κέντρο φύλαξης περίθαλψης ηλικιωμένων κ.λπ.) και κατ' επέκταση τη διαχείριση μιας δημόσιας υπηρεσίας (υγεία, κοινωνική πρόνοια), μετέχει στον πυρήνα άσκησης της διοικητικής λειτουργίας, γεγονός που επιβάλλει την αναζήτηση της «χρυσής τομής» ανάμεσα στην επιδίωξη του ιδιωτικού - κερδοσκοπικού του συμφέροντος και την ικανοποίηση του γενικού συμφέροντος. Η αρμονική συνύπαρξη και η ισόρροπη εκπλήρωση όλων των παραπάνω συμφερόντων επιβάλλει την ανάγκη ολοκληρωμένης προετοιμασίας του συμβατικού πλαισίου σύμπραξης, σαφώς προσανατολισμένου ως προς τους σκοπούς και τις επιθυμητές λύσεις και παράλληλα τη διασφάλιση του ιδιαίτερου

εποπτικού, ελεγκτικού και επεμβατικού ρόλου της δημόσιας Διοίκησης κατά την εκτέλεση της σύμβασης σύμπραξης.

Η υλοποίηση ενός έργου ΣΔΙΤ στον τομέα της Υγείας, όπως για παράδειγμα η ανάθεση τόσο της κατασκευής όσο και της λειτουργίας του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης σε έναν ιδιωτικό φορέα προϋποθέτει διαφανείς διαγωνιστικές διαδικασίες ως προς τον τρόπο ανάθεσης και τα κριτήρια επιλογής του προσωρινού αναδόχου, σαφή και ακριβή περιγραφή του συμβατικού αντικειμένου (προδιαγραφές λειτουργίας της υποδομής και ποιότητας των υπηρεσιών), αποτύπωση σαφών διαδικασιών και μεθόδων μέτρησης της απόδοσης, πλήρη και αντικειμενική αξιολόγηση καθώς και δίκαιη κατανομή των κινδύνων του έργου, ελαχιστοποίηση του κόστους συναλλαγών και του κόστους χρηματοδότησης, προκειμένου να διασφαλιστεί η επίτευξη της βέλτιστης σχέσης κόστους- ποιότητας του έργου, και η μέγιστη δυνατή κοινωνική ωφέλεια.

Αν και η δεκαετής εφαρμογή των ΣΔΙΤ στο νοσοκομειακό τομέα της Μεγάλης Βρετανίας θέτει υπό αμφισβήτηση την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα των εν λόγω συμπράξεων (πολύ υψηλό κόστος κατασκευής, μειωμένη κλινική δυναμικότητα, περιορισμένο προσωπικό, κακής ποιότητας και σχεδιασμού κτιριακές υποδομές, παροχή χαμηλής ποιότητα υπηρεσιών κ.ά.), με τα μέχρι τώρα δεδομένα της ελληνικής εμπειρίας δεν είναι δυνατό να εξάγουμε ασφαλή συμπεράσματα, σχετικά με το εάν οι συμπράξεις ως μέθοδος ανάπτυξης και παραγωγής δημοσίων αγαθών και υπηρεσιών στη χώρα μας επιτυγχάνουν πραγματική προστιθέμενη αξία σε σύγκριση με την κλασσική μέθοδο των δημοσίων διαγωνισμών. Ωστόσο χαρακτηριστικές είναι οι διαπιστώσεις που συγκλίνουν στα κάτωθι :

- ✓ Η υιοθέτηση των συμπράξεων έγινε με γνώμονα τη βελτίωση της εικόνας της δημοσιονομικής κατάστασης της χώρας, δεδομένου ότι οι δαπάνες εκτέλεσης των έργων δεν συμπεριλαμβάνονται στον προϋπολογισμό και οι απαιτήσεις των ιδιωτών από το δημόσιο για την εκτέλεση των έργων δεν εμφανίζονται στο δημόσιο χρέος.
- ✓ Η επιλογή υλοποίησης των έργων δεν έγινε με βάση την αναγκαιότητα ιεράρχησης, βάσει αποδοτικότητας, χρησιμότητας και λειτουργικότητας.
- ✓ Η εμπλοκή ενός περιορισμένου αριθμού ιδιωτικών φορέων (κλειστή διαδικασία) στη διαδικασία των συμπράξεων και η επικύρωσή τους από συγκεκριμένα μέλη επιτροπών που ενεργούν για λογαριασμό του δημοσίου, σε συνδυασμό με τα τεράστια ποσά δημοσίου χρήματος που διακινούνται δύνανται να δημιουργήσουν το ιδανικό περιβάλλον για την

εμφάνιση κρουσμάτων διαφθοράς, και να αυξήσουν περαιτέρω το κόστος κατασκευής των έργων και τη μετέπειτα επιβάρυνση του κοινωνικού συνόλου.

Η ανάπτυξη του θεσμού των ΣΔΙΤ στην Ελλάδα αποτελεί μία συνειδητή πολιτική απόφαση που εντάσσεται στο πλαίσιο της οικονομικής ανάπτυξης της χώρας, καθώς θα δημιουργήσει τη δυνατότητα χρηματοδότησης και αποτελεσματικής διαχείρισης σημαντικών έργων -ιδιαίτερα στην περιφέρεια- με επωφελείς επιπτώσεις για τις υποδομές και την ποιότητα ζωής. Ειδικότερα η προτίμηση της ιδιωτικής έναντι της δημόσιας χρηματοδότησης στην κατασκευή και λειτουργία νέων νοσοκομείων, δεν φαίνεται να αποτελεί μια εμπειρικά βασιζόμενη επιλογή στη χάραξη πολιτικών υγείας, αλλά μια εκ των πολλών ρυθμίσεων προκειμένου να αντιμετωπιστεί η επείγουσα ανάγκη εκσυγχρονισμού και επέκτασης της υγείας των δημόσιων νοσοκομείων και στη χώρα μας.

Στο πλαίσιο της ευρύτερης ανασύνταξης και αναδιάρθρωσης του κράτους -πρόνοιας και του επαναπροσδιορισμού του ρόλου του κράτους στην παραγωγή και διανομή δημόσιων και κοινωνικών αγαθών που έχουν ως στόχο τη διασφάλιση και προστασία της δημόσιας υγείας και της κοινωνικής ευημερίας, είναι αναγκαία η διερεύνηση των όρων και των προϋποθέσεων για την ανάπτυξη συμπράξεων και σε άλλες κατευθύνσεις. Η πρόληψη και η θεραπεία της ασθένειας αποτελούν τους θεμελιώδεις στόχους που θα πρέπει να εξυπηρετεί ένα σύστημα υγείας. Μέσα όμως από την αποστολή του δημόσιου νοσοκομειακού συστήματος προστίθενται και οι στόχοι της έρευνας και της ανάπτυξης της επιστήμης. Υπό την έννοια αυτή, το υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης θα πρέπει να αναλάβει πρωτοβουλίες για υλοποίηση συμπράξεων, για παράδειγμα στο χώρο της βιο-ιατρικής έρευνας, στις οποίες οι Ιατρικές Εταιρείες μπορούν και θέλουν να συμβάλλουν πάντοτε σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο, αλλά και με τον παραγωγικό τομέα της Υγείας (Φαρμακοβιομηχανία, Βιο-ιατρική τεχνολογία). Η ανάπτυξη της βιοϊατρικής δύναται να αποτελέσει κινητήρια δύναμη της οικονομικής ανάπτυξης, ενισχύοντας αφενός την επιστημονική βάση και αφετέρου την προσέλκυση περαιτέρω ιδιωτικών επενδύσεων στους τομείς της έρευνας και της ανάπτυξης. Τούτο μπορεί να έχει σημαντική απήχηση τόσο στην ποιότητα ζωής, όσο και στην πρωτογενή οικονομική ανάπτυξη. Άλλωστε, έχουν καταγραφεί επιτυχημένες διεθνείς περιπτώσεις ΣΔΙΤ, οι οποίες ενταγμένες στην υπηρεσία ενός ανώτερου ανθρωπιστικού σκοπού πέτυχαν να αποτελέσουν το σημείο αναφοράς για τη διαμόρφωση ολοκληρωμένων παρεμβάσεων στη Δημόσια Υγεία.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΝΟΜΟΙ – ΠΡΟΕΔΡΙΚΑ ΔΙΑΤΑΓΜΑΤΑ (πηγή: Εθνικό Τυπογραφείο www.et.gr)

- **ΠΔ 774/1980** (ΦΕΚ Α 189/22.08.1980): «Περί Κωδικοποίησης Εις Ενιαίον Κείμενον Των Περί Ελεγκτικού Συνεδρίου Ισχυουσών Διατάξεων Υπό Τον Τίτλων 'Όργανισμός Ελεγκτικού Συνεδρίου»
- **Νόμος 1397/1983** (ΦΕΚ Α 143/07.10.1983): «Εθνικό Σύστημα Υγείας».
- **Νόμος 1418/1984** (ΦΕΚ Α 23/29.02.1984): «Δημόσια Έργα και Ρυθμίσεις Συναφών Θεμάτων»
- **Νόμος 1579/1985** (ΦΕΚ Α 217/23.12.1985): «Ρυθμίσεις για την Εφαρμογή και Ανάπτυξη Του Εθνικού Συστήματος Υγείας και Άλλες Διατάξεις»
- **ΠΔ 609/1985** (ΦΕΚ Α 223/31.12.1985): «Κατασκευή Δημοσίων Έργων»
- **Νόμος 1759/1988** (ΦΕΚ Α 50/18.03.1988): «Ασφαλιστική Κάλυψη Ανασφάλιστων Ομάδων, Βελτίωση Της Κοινωνικοασφαλιστικής Προστασίας Και Άλλες Διατάξεις»
- **Νόμος 2071/1992** (ΦΕΚ Α 123/15.07.1992): «Εκσυγχρονισμός και Οργάνωση Συστήματος Υγείας»
- **Νόμος 2082/1992** (ΦΕΚ Α 158/21.09.1992): «Αναδιοργάνωση Της Κοινωνικής Πρόνοιας και Καθιέρωση Νέων Θεσμών Κοινωνικής Προστασίας»
- **Νόμος 2194/1994** (ΦΕΚ Α 34/16.03.1994): «Αποκατάσταση Του Εθνικού Συστήματος Υγείας και Άλλες Διατάξεις (ΕΣΥ)»
- **Νόμος 2338/1995** (ΦΕΚ Α 202/14.09.1995): «Σύμβαση Ανάπτυξης του νέου Διεθνούς Αεροδρομίου της Αθήνας στα Σπάτα, Ίδρυση Εταιρείας Διεθνής Αερολιμένας Αθηνών Α.Ε.»
- **Νόμος 2345/1995** (ΦΕΚ Α 213/12.10.1995): «Οργανωμένες Υπηρεσίες Παροχής Προστασίας Από Φορείς Κοινωνικής Πρόνοιας και Άλλες Διατάξεις»
- **Νόμος 2395/1996** (ΦΕΚ Α 71/24.04.1996): «Κύρωση Σύμβασης Παραχώρησης και Τριμερούς Συμφωνίας του έργου της Μελέτης- Κατασκευής- Χρηματοδότησης και Εκμετάλλευσης της γέφυρας Ρίου- Αντιρρίου, Καθορισμός Περιβαλλοντικών Όρων και Ρύθμιση Συναφών Θεμάτων»
- **Νόμος 2445/1996** (ΦΕΚ Α 274/16.12.1996): «Κύρωση Σύμβασης Παραχώρησης της Μελέτης, Κατασκευής, Αυτοχρηματοδότησης και Εκμετάλλευσης της ελεύθερης λεωφόρου Ελευσίνας- Σταυρού- Αεροδρομίου Σπάτων και Δυτικής Περιφερειακής Λεωφόρου Υμηττού, Ρύθμιση Συναφών Θεμάτων και Άλλες Διατάξεις»

- **Νόμος 2519/1997** (ΦΕΚ Α 165/21.08.1997): «*Ανάπτυξη και Εκσυγχρονισμός Του Εθνικού Συστήματος Υγείας, Οργάνωση Των Υγειονομικών Υπηρεσιών, Ρυθμίσεις για το Φάρμακο και Άλλες Διατάξεις*»
- **Νόμος 2522/1997** (ΦΕΚ Α 178/08.09.1997): «*Δικαστική Προστασία Κατά Το Στάδιο Που Προηγείται Της Σύναψης Συμβάσεως Δημοσίων Έργων Κρατικών Προμηθειών & Υπηρεσιών Σύμφωνα Με Την Οδηγία 89/665 ΕΟΚ*»
- **Π.Δ. 346/1998** (ΦΕΚ Α 230/12.10.1998): «*Προσαρμογή Της Ελληνικής Νομοθεσίας Για Τις Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών Προς Τις Διατάξεις Της Οδηγίας 92/50/Εοκ Του Συμβούλιου Της 18ης Ιουλίου 1992*»
- **Νόμος 2646/1998** (ΦΕΚ Α 236/20.10.1998): «*Ανάπτυξη Του Εθνικού Συστήματος Κοινωνικής Φροντίδας και Άλλες Διατάξεις*»
- **ΠΔ 312/1999** (ΦΕΚ Α 289/24.12.1999): «*Μετατροπή της Δημόσιας Επιχείρησης Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων σε ΑΕ και έγκριση του καταστατικού της*»
- **ΠΔ 18/2000** (ΦΕΚ Α 15/03.02.2000): «*Τροποποίηση Του Π.Δ. 346/98 (Α' 230) "Προσαρμογή Της Ελληνικής Νομοθεσίας Για Τις Δημόσιες Συμβάσεις Υπηρεσιών Προς Τις Διατάξεις Της Οδηγίας 92/50/Εοκ Της 18ης Ιουλίου 1992", Σε Συμμόρφωση Προς Τις Διατάξεις Της Οδηγίας 97/52/Εκ Της 13ης Οκτωβρίου 1997*»
- **ΠΔ 334/2000** (ΦΕΚ Α 279/21.12.2000): «*Προσαρμογή Της Ελληνικής Νομοθεσίας Για Τα Δημόσια Έργα Προς Τις Διατάξεις Της Οδηγίας 93/37/ΕΟΚ Όπως Τροποποιήθηκε Και Συμπληρώθηκε*»
- **Νόμος 2889/2001** (ΦΕΚ Α 37/02.03.2001): «*Βελτίωση και Εκσυγχρονισμός Του Εθνικού Συστήματος Υγείας Ε.Σ.Υ. και Άλλες Διατάξεις*»
- **Νόμος 2920/2001** (ΦΕΚ Α 131/27.06.2001): «*Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας (Σ.Ε.Υ.Υ.Π.) και άλλες διατάξεις*»
- **Νόμος 2955/2001** (ΦΕΚ Α 256/02.11.2001): «*Προμήθειες Νοσοκομείων και Λοιπών Μονάδων Των Πε.Σ.Υ. και Άλλες Διατάξεις*»
- **Νόμος 3049/2002** (ΦΕΚ Α 212/10.09.2002): «*Αποκρατικοποίηση Επιχειρήσεων του Δημοσίου και άλλες διατάξεις*»
- **Νόμος 3106/2003** (ΦΕΚ Α 30/10.02.2003): «*Αναδιοργάνωση του εθνικού συστήματος κοινωνικής φροντίδας και άλλες διατάξεις*»
- **Νόμος 3172/2003** (ΦΕΚ Α 197/06.08.2003): «*Οργάνωση και εκσυγχρονισμός των υπηρεσιών δημόσιας υγείας και άλλες διατάξεις*»

- **Νόμος 3204/2003** (ΦΕΚ Α 296/23.12.2003): «Τροποποίηση και Συμπλήρωση Της Νομοθεσίας για το Εθνικό Σύστημα Υγείας και Ρυθμίσεις Άλλων Θεμάτων Αρμοδιότητας Του Υπουργείου Υγείας και Πρόνοιας»
- **Νόμος 3235/2004** (ΦΕΚ Α 53/18.02.2004): «Πρωτοβάθμια Φροντίδα Υγείας»
- **Νόμος 3293/2004** (ΦΕΚ Α 231/26.11.2004): «Πολυκλινική Ολυμπιακού Χωριού, Συνήγορος Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και λοιπές διατάξεις»
- **Νόμος 3304/2005** (ΦΕΚ Α 16/27.01.2005): «Εφαρμογή Της Αρχής Της Ισης Μεταχείρισης Ανεξαρτήτως Φυλετικής ή Εθνοτικής Καταγωγής, Θρησκευτικών ή Άλλων Πεποιθήσεων, Αναπηρίας, Ηλικίας Μη Γενετησίου Προσανατολισμού»
- **Νόμος 3329/2005** (ΦΕΚ Α 81/04.04.2005): «Εθνικό Σύστημα Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Λοιπές Διατάξεις»
- **Νόμος 3389/2005** (ΦΕΚ Α 232/22.09.2005): «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα»
- **ΠΔ 63/2005** (ΦΕΚ Α 98/22.04.2005): «Κωδικοποίηση Της Νομοθεσίας Για Την Κυβέρνηση Και Τα Κυβερνητικά Όργανα»
- **Νόμος 3370/2005** (ΦΕΚ Α 176/11.07.2005): «Οργάνωση και λειτουργία των υπηρεσιών δημόσιας υγείας και λοιπές διατάξεις»
- **ΠΔ 23/2006** (ΦΕΚ Α 19/07.02.2006): «Καταστατικό της Ανώνυμης Εταιρείας «Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας» («Α.Ε.Μ.Υ.Α.Ε.»).
- **ΠΔ 60/2007** (ΦΕΚ Α 64/16.03.2007): «Προσαρμογή Της Ελληνικής Νομοθεσίας Στις Διατάξεις Της Οδηγίας 2004/18/Εκ «Περί Συντονισμού Των Διαδικασιών Σύναψης Δημοσίων Συμβάσεων Έργων, Προμηθειών Και Υπηρεσιών», Όπως Τροποποιήθηκε Με Την Οδηγία 2005/51/ΕΚ Της Επιτροπής Και Την Οδηγία 2005/75/ΕΚ Του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Και Του Συμβουλίου Της 16ης Νοεμβρίου 2005»
- **Νόμος 3527/2007** (ΦΕΚ Α 25/09.02.2007): Κύρωση συμβάσεων υπέρ νομικών προσώπων εποπτευόμενων από το υπουργείο υγείας και κοινωνικής αλληλεγγύης και λοιπές διατάξεις»

ΟΔΗΓΙΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (πηγή: Η πρόσβαση στο δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης <http://eur-lex.europa.eu/el/index.htm>)

- **Οδηγία 1997/67/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15^{ης} Δεκεμβρίου 1997 σχετικά με τους κοινούς κανόνες για την ανάπτυξη της εσωτερικής αγοράς κοινοτικών ταχυδρομικών υπηρεσιών και τη βελτίωση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών

- **Οδηγία 2000/52/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26^{ης} Ιουλίου 2000 για τη *Διαφάνεια των οικονομικών σχέσεων μεταξύ των κρατών μελών και των δημόσιων επιχειρήσεων*
- **Οδηγία 2004/18/ΕΚ** του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 31^{ης} Μαρτίου 2004, *περί συντονισμού των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων έργων, προμηθειών και υπηρεσιών*

NOMΟΛΟΓΙΑ (πηγή: Τράπεζα Νομικών Πληροφοριών Δικηγορικού Συλλόγου Αθηνών www.dsanet.gr)

- **ΣτΕ 400/1986:** *Συνταγματικό δικαίωμα στην υγεία-Συνταγματικότητα ένταξης στο Ε.Σ.Υ των νοσοκομείων που ανήκουν σε ιδρύματα προστατευόμενα από το άρθρο 109 παρ.1 του Συντάγματος*
- **ΣτΕ 3292/1988:** *Συνταγματική υποχρέωση της πολιτείας για οργάνωση αποκεντρωμένου και δημοσίου Εθνικού Συστήματος Υγείας*
- **ΣτΕ 1374/1997:** *Η παροχή υπηρεσιών υγείας οργανώνεται αποκλειστικά από το Κράτος*
- **ΣτΕ Ολ 3818/1997:** *Συγκοινωνίες- Δημόσιες υπηρεσίες- Αρχή οικονομικής ελευθερίας και ιδιωτικής οικονομικής πρωτοβουλίας- Αναγκαστική εξαγορά επιχείρησης*
- **ΣτΕ 1141/1999:** *Αστική ευθύνη Δημοσίου- Νόμος- Σύνταγμα- Σύμβαση της Ρώμης*
- **ΣτΕ 2317/1999:** *Χωροταξία - Πολεοδομία*
- **ΣτΕ 867/2002:** *Δημόσιες επιχειρήσεις - Μετατροπή από ΝΠΔΔ σε ΝΠΙΔ - Οργανισμός Διαχείρισεως Δημοσίου Υλικού - Μετατροπή σε Ο.Α.Δ.Υ. Α.Ε. - Συνταγματικότητα ρύθμισης*
- **ΣτΕ 2166/2002:** *Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ) - Μετατροπή σε ΝΠΙΔ*
- **Διοικ. Εφ. Πειρ. 1048/1994:** *Συνταγματική υποχρέωση της πολιτεία για προστασία: της υγείας των πολιτών. Αξίωση αποζημίωσης*

ΠΡΑΚΤΙΚΑ ΒΟΥΛΗΣ:

- Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση Α
- Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΛΑ
- Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΗ σ.1028
- Πρακτικά Βουλής 2005, Συνεδρίαση ΚΘ σ.1105

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2

Περίληψη Προκήρυξης Διαγωνισμού για την υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Τεχνική Διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες

ΠΡΟΚΗΡΥΞΗ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΚΛΕΙΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ
Α' ΦΑΣΗ - ΠΡΟΣΚΛΗΣΗ ΕΚΔΗΛΩΣΗΣ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
«ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΑΙΔΙΑΤΡΙΚΟΥ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΑΥΤΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΕΙΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΜΕ ΣΔΙΤ»

ΤΜΗΜΑ Ι: ΑΝΑΘΕΤΟΥΣΑ ΑΡΧΗ

1. **Επωνυμία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεμοιαιότητας, ηλεκτρονική διεύθυνση Αναθέτουσας Αρχής:**

ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ (ΔΕΠΑΝΟΜ) Α.Ε., οδός Τσόχα 5 11521 Αθήνα, Τηλ.: +30 210 8701600, Fax: +30 210 8701601, email: xristithe@depanom.gr, Διεύθυνση Διαδικτύου: www.depanom.gr.

ΤΜΗΜΑ ΙΙ: ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ

2. **Ονομασία, που δόθηκε στη σύμβαση από την αναθέτουσα αρχή.**

«Υλοποίηση Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Τεχνική Διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες με ΣΔΙΤ»

3. **Σύντομη περιγραφή της σύμβασης.**

Το αντικείμενο της σύμβασης σύμπραξης αφορά: (α) στη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, τεχνική διαχείριση και παροχή των λοιπών υπηρεσιών που περιγράφονται στην παράγραφο 1.9 της παρούσας, του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης και (β) στη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και συντήρηση τεσσάρων κτιρίων, εκ των οποίων τα τρία θα έχουν επιφάνεια 600 τ.μ. έκαστο και θα λειτουργήσουν από το Δήμο Μίκρας ως πολιτιστικοί ή εμπορικοί χώροι, ενώ το τέταρτο θα έχει επιφάνεια 700 τ.μ. και θα λειτουργήσει από το Δήμο Μίκρας ως παιδικός σταθμός, με Σύμπραξη Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (εφεξής «Σύμπραξη» ή «Έργο»).

Η Σύμπραξη εντάσσεται στο πλαίσιο του προγράμματος της ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗΣ ΑΝΕΓΕΡΣΗΣ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΑΚΩΝ ΜΟΝΑΔΩΝ Α.Ε. για τη δημιουργία σύγχρονων νοσοκομειακών μονάδων μέσω συμπράξεων δημοσίου και ιδιωτικού τομέα

Το Παιδιατρικό Νοσοκομείο θα καταλαμβάνει δομημένη επιφάνεια περίπου 47.000,00 τ.μ. και θα έχει δυναμικότητα 400 κλινών οι οποίες θα κατανέμονται στις παρακάτω βασικές νοσηλευτικές μονάδες:

- Παιδιατρικές νοσηλευτικές μονάδες δυναμικότητας 192 κλινών
- Χειρουργικές μονάδες δυναμικότητας 96 κλινών
- Ειδικές μονάδες θεραπείας δυναμικότητας 24 κλινών
- Μονάδες Εντατικής Θεραπείας και Αυξημένης Φροντίδας δυναμικότητας 63 κλινών
- Μονάδα βραχείας Νοσηλείας δυναμικότητας 25 κλινών

Λεπτομερέστερη περιγραφή του Έργου επισυνάπτεται στην Προκήρυξη Κλειστής Διαδικασίας - Α' Φάση - Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος. Το Έργο υπήχθη, σύμφωνα με την από 1.3.2007 απόφαση της Διυπουργικής Επιτροπής Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα στις διατάξεις του Ν. 3389/2005.

Ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης θα αναλάβει:

- τη σύνταξη του συνόλου των μελετών που απαιτούνται κατά την εκτέλεση της Σύμβασης Σύμπραξης, καθώς και την υλοποίηση του συνόλου των ενεργειών που απαιτούνται προκειμένου να διασφαλισθεί η έγκαιρη έκδοση του συνόλου των αδειοδοτήσεων και εγκρίσεων που προβλέπονται από τις κείμενες διατάξεις για την υλοποίηση του Έργου.
- το σύνολο των εργασιών κατασκευής των κτιριακών υποδομών και των εγκαταστάσεων και συστημάτων αυτών, της διαμόρφωσης του περιβάλλοντος χώρου αυτού και της σύνδεσης του Έργου με τα δίκτυα κοινής ωφέλειας και εν γένει την ολοκλήρωση του συνόλου του τεχνικού αντικειμένου του Έργου, όπως θα αναφερθούν αναλυτικά στη Β' Φάση του Διαγωνισμού, προκειμένου οι υποδομές και χώροι του Έργου να είναι πλήρως διαθέσιμοι προς χρήση για το σκοπό που προορίζονται.
- την, καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης, διαθεσιμότητα, που συνίσταται στην εγκατάσταση, αντικατάσταση, συντήρηση, διαχείριση και εποπτεία της λειτουργίας (μη συμπεριλαμβανομένου του χειρισμού αυτού) ιατρικού εξοπλισμού του Παιδιατρικού Νοσοκομείου, όπως θα περιγράφεται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού.
- την, καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης, διαθεσιμότητα,

που συνίσταται στην εγκατάσταση, αντικατάσταση, συντήρηση και διαχείριση ξενοδοχειακού εξοπλισμού του Παιδιατρικού Νοσοκομείου, όπως θα περιγράφεται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού. - την, καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης, διαθεσιμότητα, που συνίσταται στην εγκατάσταση, αντικατάσταση, συντήρηση, διαχείριση μηχανογραφικού εξοπλισμού, ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, περιλαμβανομένων του απαραίτητου λογισμικού και εφαρμογών καθώς και συστημάτων τηλεπικοινωνίας του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, όπως θα περιγράφονται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού. - την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης τεχνική διαχείριση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, η οποία συνίσταται, ιδίως, στην επιθεώρηση, την συνήθη, την προληπτική και τη διορθωτική συντήρηση, τη βαριά συντήρηση, τη καθημερινή τεχνική λειτουργία και επιστάσια για την ετοιμότητα και ικανότητα για λειτουργία των εγκαταστάσεων και συστημάτων των κτιριακών υποδομών και του περιβάλλοντος χώρου αυτών, σε υπηρεσίες καθαριότητας και απολύμανσης, διαθεσιμότητα ιματισμού και κλινοσκελεσμάτων, στη διαχείριση απορριμμάτων και νοσοκομειακών αποβλήτων, στη διαχείριση των υπηρεσιών Οργανισμών Κοινής Ωφέλειας, τη διαχείριση των χώρων στάθμευσης και της εσωτερικής κυκλοφορίας των οχημάτων εντός του οικοπέδου, ούτως ώστε το Παιδιατρικό Νοσοκομείο να είναι απολύτως κατάλληλο και διαθέσιμο προς χρήση, σύμφωνα με τις προδιαγραφές οι οποίες θα καθορίζονται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού. - την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης καθημερινή σίτιση, η οποία θα περιλαμβάνει την παρασκευή εντός των εγκαταστάσεων του νοσοκομείου και διανομή όλων των γευμάτων του προσωπικού και των ασθενών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, όπως θα καθορίζεται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού. - τη καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης διαχείριση της αποθήκης υλικών (μη συμπεριλαμβανομένου του φαρμακείου του νοσοκομείου). - την παροχή υπηρεσιών λογιστικής υποστήριξης του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με όσα θα οριστούν στη Β' Φάση του Διαγωνισμού. - την εμπορική εκμετάλλευση περιορισμένων χώρων (ενδεικτικά αναφερομένων εσωτερικού κυλικείου, ανθοπωλείου, κλπ) του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, σύμφωνα με τα οριζόμενα στη Β' Φάση του Διαγωνισμού. - την καθ' όλη τη διάρκεια της Σύμβασης Σύμπραξης φύλαξη και ασφάλεια των χώρων των κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, συστημάτων των υποδομών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, όπως αυτή θα προσδιορίζεται στη Β' Φάση του Διαγωνισμού. - την ασφάλιση των κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων, συστημάτων των υποδομών του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης, τόσο κατά τη φάση μελέτης και κατασκευής του, όσο και κατά τη φάση λειτουργίας του, όπως αυτή θα προσδιορίζεται στη Β' Φάση του Διαγωνισμού. - τη συντήρηση των τεσσάρων κτιρίων, ως άνω, για περιορισμένο χρονικό διάστημα που θα προσδιορίζεται στη Β' Φάση του Διαγωνισμού. - τη χρηματοδότηση του Έργου με ίδια ή / και δανειακά κεφάλαια.

Η ΔΕΠΙΑΝΟΜ ΑΕ θα καταβάλλει, μετά την έναρξη λειτουργίας του Παιδιατρικού Νοσοκομείου και μέχρι τη λήξη της Σύμπραξης, περιοδικές πληρωμές διαθεσιμότητας στην Ανώνυμη Εταιρεία Ειδικού Σκοπού που υποχρεούται κατά τον Ν. 3389/2005 να συστήσει ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης που θα επιλεγεί με βάση την παρούσα διαδικασία.

4. Αποδοχή ή απαγόρευση υποβολής εναλλακτικών προσφορών.

Απαγόρευση υποβολής εναλλακτικών προσφορών.

5. Συνολική ποσότητα ή έκταση.

Ο συνολικός προϋπολογισμός των πληρωμών διαθεσιμότητας του έργου, που θα καταβληθούν στον Ιδιωτικό Φορέα Σύμπραξης ενδεικτικά εκτιμάται στο ποσό των 389.000.000 Ευρώ, πλέον Φ.Π.Α..]

6. Διάρκεια της σύμβασης.

Τριάντα (30) έτη από τη θέση σε ισχύ της Σύμβασης Σύμπραξης.

ΤΜΗΜΑ ΙΙΙ: ΝΟΜΙΚΕΣ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ, ΔΗΜΟΣΙΟΝΟΜΙΚΕΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ.

7. Παροχή ασφάλειας και απαιτούμενες εγγυήσεις.

Δεν απαιτείται στην Φάση Α' η παροχή εγγυήσεων για την κατάθεση φακέλων εκδήλωσης ενδιαφέροντος. Η εγγύηση συμμετοχής στη Β' Φάση του διαγωνισμού, καθώς και οι λοιπές εγγυήσεις θα καθοριστούν στην Προκήρυξη Κλειστής Διαδικασίας - Β' Φάση.

8. Κύριοι όροι χρηματοδότησης και πληρωμής ή/και αναφορά στις εφαρμοζόμενες συναφείς διατάξεις.

Το Έργο θα εκτελεστεί σύμφωνα με τον Ν. 3389/2005 και τους όρους της σχετικής Σύμβασης Σύμπραξης που θα υπογραφεί. Η χρηματοδότηση της κατασκευής του έργου θα γίνει με ίδια και δανειακά κεφάλαια του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης. Θα προβλέπεται η καταβολή πληρωμών διαθεσιμότητας, οι

οποίες θα είναι συνδεδεμένες με την τήρηση των κριτηρίων διαθεσιμότητας και των προδιαγραφών που θα καθορίζονται στα τεύχη της Β' Φάσης του Διαγωνισμού.

9. Νομική μορφή που πρέπει να έχει ο όμιλος οικονομικών φορέων, στον οποίο θα ανατεθεί η σύμβαση.

Ανώνυμη Εταιρία Ειδικού Σκοπού, σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ 4 του Ν. 3389/2005. Ιδρυτές - αρχικοί μέτοχοι της ΑΕΕΣ θα είναι αποκλειστικά ο Ιδιωτικός Φορέας Σύμπραξης ή , σε περίπτωση ένωσης προσώπων, τα μέλη αυτού κατά το ποσοστό συμμετοχής τους στο σχήμα του Υποψηφίου.

10. Πρόσθετες πληροφορίες.

Ο διαγωνισμός θα διεξαχθεί και η σύμβαση θα ανατεθεί και θα εκτελεστεί σύμφωνα, μεταξύ άλλων, με τις διατάξεις του Ν. 3389/2005, της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, του Π.Δ. 60/2007, της Οδηγίας 89/665/ΕΚ, του Ν. 2522/1997, του Π.Δ. 774/1980, όπως ισχύει και του Ν. 3310/2005.

11. Δικαιούμενοι συμμετοχής.

Στο Διαγωνισμό δικαιούνται να συμμετάσχουν φυσικά ή νομικά πρόσωπα, αυτοτελώς ή σε ένωση προσώπων, οι οποίες δεν υποχρεούνται να έχουν ορισμένη νομική μορφή εφόσον:

- (α) τα ίδια ή τα Μέλη τους προέρχονται από χώρες - μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (Ε.Ο.Χ) ή από Κράτη, που έχουν υπογράψει διμερείς συμφωνίες ή συμφωνίες σύνδεσης με την Ε.Ε. ή έχουν κυρώσει τη Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (Σ.Δ.Σ.) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.) και
- (β) διαθέτουν τα ελάχιστα προσόντα χρηματοοικονομικής επάρκειας, πιστοληπτικής ικανότητας και τεχνικής ικανότητας που τίθενται στην Προκήρυξη Κλειστής Διαδικασίας - Α' Φάση - Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.

Για τη σύναψη της Σύμβασης Σύμπραξης, απαιτείται η σύσταση, από τον Ιδιωτικό Φορέα Σύμπραξης που θα επιλεγεί, Ανώνυμης Εταιρείας Ειδικού Σκοπού ("ΑΕΕΣ"), η οποία θα συμβληθεί με την Αναθέτουσα Αρχή, με αποκλειστικό σκοπό την υλοποίηση του αντικείμενου της Σύμβασης Σύμπραξης:- για την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών, με τους μελετητές που θα δηλωθούν ότι θα εκπονήσουν τις μελέτες αυτές, ανεξάρτητα εάν αυτοί θα συμμετέχουν ή όχι στον Υποψήφιο / Διαγωνιζόμενο και, κατά συνέπεια, στην ΑΕΕΣ.- για την κατασκευή του Έργου, με τις εργοληπτικές επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα αναλάβουν το κατασκευαστικό αντικείμενο του Έργου, και κατά τα δηλωθέντα ποσοστά, ανεξάρτητα εάν αυτές θα συμμετέχουν ή όχι στον Υποψήφιο / Διαγωνιζόμενο και, κατά συνέπεια, στην ΑΕΕΣ. Οι ανωτέρω εργοληπτικές επιχειρήσεις δεν μπορούν, επί ποινή αποκλεισμού του Υποψηφίου / Διαγωνιζόμενου, να υπερβαίνουν τις τέσσερις (4).- για την τεχνική διαχείριση των κτιριακών και λοιπών υποδομών του Έργου που αποτελούν αντικείμενο της Σύμπραξης, με τις επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές, και κατά τα δηλωθέντα ποσοστά, ανεξάρτητα εάν αυτές θα συμμετέχουν ή όχι στον Υποψήφιο / Διαγωνιζόμενο και, κατά συνέπεια, στην ΑΕΕΣ. - για τις υπηρεσίες σίτισης με τις επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές, και κατά τα δηλωθέντα ποσοστά, ανεξάρτητα εάν αυτές συμμετέχουν στον Υποψήφιο / Διαγωνιζόμενο και, κατά συνέπεια, στην ΑΕΕΣ.- για τις υπηρεσίες πληροφορικής και μηχανοργάνωσης με τις επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα παράσχουν τις υπηρεσίες αυτές, και κατά τα δηλωθέντα ποσοστά, ανεξάρτητα εάν αυτές συμμετέχουν στον Υποψήφιο / Διαγωνιζόμενο και, κατά συνέπεια, στην ΑΕΕΣ.- Ακόμα, οι Υποψήφιοι θα πρέπει να αποδεικνύουν ότι έχουν εξασφαλίσει συνεργασία με ειδικούς συμβούλους για: (α) τη μελέτη ιατρικού εξοπλισμού, (β) την επιλογή ιατρικού εξοπλισμού και (γ) ενεργειακού σχεδιασμού.

Ελάχιστα προσόντα συμμετοχής Υποψηφίου

(1) Χρηματοοικονομική Επάρκεια και Πιστοληπτική ικανότητα Υποψηφίου

Ο Υποψήφιος θα πρέπει να διαθέτει σωρευτικά τα ελάχιστα προσόντα χρηματοοικονομικής επάρκειας και πιστοληπτικής ικανότητας ως ακολούθως:

(α) Ο μέσος όρος των Αποτελεσμάτων Προ Φόρων κατά τις τρεις τελευταίες χρήσεις/ενα είναι θετικός, όπως θα αποδεικνύεται από τις Οικονομικές Καταστάσεις των Τριών Τελευταίων Χρήσεων. Σε περίπτωση Ένωσης Προσώπων, θα λαμβάνεται υπόψη ο σταθμισμένος μέσος όρος των Αποτελεσμάτων Προ Φόρων εκάστου Μέλους του Υποψηφίου με βάση το ποσοστό συμμετοχής του κάθε Μέλους στην Ένωση Προσώπων.

(β) Ο μέσος όρος των Δανειακών Κεφαλαίων προς το μέσο όρο των Ιδίων Κεφαλαίων των Τριών Τελευταίων Χρήσεων να είναι μικρότερος από δύο (2), όπως θα αποδεικνύεται από τις Οικονομικές Καταστάσεις των Τριών Τελευταίων Χρήσεων. Σε περίπτωση Ένωσης Προσώπων, θα λαμβάνεται υπόψη ο σταθμισμένος μέσος όρος των δανειακών κεφαλαίων προς το σταθμισμένο μέσο όρο των ιδίων κεφαλαίων των Μελών του Υποψηφίου, με βάση το ποσοστό συμμετοχής του κάθε Μέλους στην Ένωση Προσώπων.

(γ) Κάθε Υποψήφιος θα πρέπει κατά τις τρεις τελευταίες χρήσεις να διαθέτει μέσο όρο Ιδίων Κεφαλαίων άνω των είκοσι πέντε εκατομμυρίων Ευρώ (25.000.000), όπως θα αποδεικνύεται από τις Οικονομικές Καταστάσεις των Τριών Τελευταίων Χρήσεων. Σε περίπτωση Ένωσης Προσώπων θα ληφθεί υπόψη ο σταθμισμένος μέσος όρος των Ιδίων Κεφαλαίων των Μελών του Υποψηφίου, με βάση το ποσοστό συμμετοχής κάθε Μέλους στην Ένωση Προσώπων.

(δ) Δανειοληπτική ικανότητα για την υλοποίηση του Έργου, αποδεικνυόμενη με την υποβολή Επιστολής Χρηματοδοτικής Υποστήριξης χρηματοπιστωτικού ιδρύματος με πιστοληπτική διαβάθμιση τουλάχιστον Βaa3 της κλίμακας Moodys ή BBB- της κλίμακας Standard & Poor's ή αντίστοιχο της εταιρείας Fitch.

(2) Τεχνική Ικανότητα Υποψηφίου

(α) Για την εκπόνηση των απαραίτητων μελετών:

Εφ' όσον πρόκειται περί Ελλήνων μελετητών, θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένοι στα Ελληνικά Μητρώα Μελετητών ή Γραφείων / Εταιρειών Μελετών, που αναφέρονται στο Παράρτημα ΙΧ Γ της οδηγίας 2004/18/ΕΚ και να διαθέτουν τα κατωτέρω μελετητικά πτυχία:

(i) Ε τάξης στην κατηγορία 6 «Αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων»

(ii) Ε τάξης στην κατηγορία 8 «Στατικές μελέτες» και

(iii) Ε τάξης στην κατηγορία 9 «Η/Μ μελέτες».

Εφ' όσον πρόκειται για μελετητές που προέρχονται από χώρες - μέλη της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. ή κράτη που έχουν κυρώσει τη Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (Σ.Δ.Σ) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε), που τηρούν αντίστοιχα μητρώα με τα ανωτέρω, να είναι εγγεγραμμένα σε τάξεις και κατηγορίες μελετών αντίστοιχες με τις ανωτέρω.

Εφ' όσον πρόκειται για μελετητές που προέρχονται από χώρες - μέλη της Ε.Ε. ή του Ε.Ο.Χ. ή κράτη που έχουν κυρώσει τη Συμφωνία για τις Δημόσιες Συμβάσεις (Σ.Δ.Σ.) του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (Π.Ο.Ε.), που δεν τηρούν μητρώα των προηγούμενων παραγράφων και είναι εγγεγραμμένα σε επαγγελματικά / εμπορικά μητρώα του κράτους εγκατάστασής τους, να διαθέτουν γενική εμπειρία αντίστοιχη αυτής που απορρέει από την εγγραφή στο Μητρώο Μελετητών-Εταιρειών / Γραφείων Μελετών, δηλαδή στελεχιακό δυναμικό με εμπειρία σε αντίστοιχες κατηγορίες μελετών, ως εξής :

(i) για την κατηγορία 6 «Αρχιτεκτονικές μελέτες κτιριακών έργων», δυναμικό τουλάχιστον 12 μονάδων, εφόσον αυτό περιλαμβάνει δυο μελετητές 12ετούς εμπειρίας και έναν μελετητή δετούς εμπειρίας τουλάχιστον

(ii) για την κατηγορία 8 «Στατικές μελέτες» δυναμικό τουλάχιστον 12 μονάδων, εφόσον αυτό περιλαμβάνει δυο μελετητές 12ετούς εμπειρίας και έναν μελετητή δετούς εμπειρίας τουλάχιστον, και

(iii) για την κατηγορία 9 «Η/Μ μελέτες» δυναμικό τουλάχιστον 12 μονάδων, εφόσον αυτό περιλαμβάνει δυο μελετητές 12ετούς εμπειρίας και έναν μελετητή δετούς εμπειρίας τουλάχιστον.

(β) Για την κατασκευή του έργου :

(i) Εφόσον πρόκειται περί Ελληνικής εργοληπτικής επιχείρησης θα πρέπει να είναι εγγεγραμμένη στο Μητρώο Εργοληπτικών Επιχειρήσεων, που τηρείται στη Γεν. Γραμματεία Δημοσίων Έργων του Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. και αναφέρεται στο Παράρτημα ΙΧ Α της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ.

Εφόσον πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης προερχόμενης από Κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ. ή από Κράτος που έχει υπογράψει τη Σ.Δ.Σ. του Π.Ο.Ε., όπου τηρούνται επίσημοι κατάλογοι αναγνωρισμένων εργοληπτών, σύμφωνα με το Παράρτημα ΙΧ Α της Οδηγίας 2004/18/ΕΚ, να είναι εγγεγραμμένη στους καταλόγους αυτούς.

Εφόσον πρόκειται περί εργοληπτικής επιχείρησης προερχόμενης από Κράτος - μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης ή του Ε.Ο.Χ. ή από Κράτος που έχει υπογράψει τη Σ.Δ.Σ. του Π.Ο.Ε., όπου δεν τηρούνται επίσημοι κατάλογοι αναγνωρισμένων εργοληπτών, απαιτείται βεβαίωση εγγραφής σε επαγγελματικό / εμπορικό μητρώο του Κράτους εγκατάστασής της, ή, εφ' όσον δεν εκδίδεται τέτοια, ένορκη βεβαίωση ενώπιον δικαστικής ή διοικητικής αρχής ή συμβολαιογράφου που να βεβαιώνει την αδυναμία έκδοσης της βεβαίωσης και την εγγραφή της στο μητρώο και, εάν στο συγκεκριμένο αυτό Κράτος δεν προβλέπεται η έκδοση ένορκης βεβαίωσης, υπεύθυνη δήλωση.

(ii) Μέσο όρο κύκλου εργασιών για τις τρεις τελευταίες χρήσεις, εξήντα εκατομμύρια Ευρώ (60.000.000), εκ των οποίων, τουλάχιστον, τα είκοσιπέντε εκατομμύρια Ευρώ (25.000.000) σε οικοδομικές εργασίες και τα δέκα πέντε εκατομμύρια Ευρώ (15.000.000) σε ηλεκτρομηχανολογικές (Η/Μ) εργασίες. Σε περίπτωση συμμετοχής περισσότερων εργοληπτικών επιχειρήσεων τα ανωτέρω ελάχιστα επίπεδα του μέσου όρου κύκλου εργασιών πρέπει να συντρέχει αθροιστικά στις δηλούμενες εργοληπτικές επιχειρήσεις που θα αναλάβουν την κατασκευή του Έργου.

(iii) Να έχει κατασκευάσει και περαιώσει κτιριακά έργα (πλην αποθηκών και βιομηχανικών κτιρίων), συνολικής κατασκευαστικής αξίας τουλάχιστον τριάντα εκατομμυρίων Ευρώ (30.000.000), εκ των οποίων, τουλάχιστον δέκα πέντε εκατομμύρια Ευρώ (15.000.000) θα αφορούν σε οικοδομικές εργασίες και πέντε εκατομμύρια Ευρώ (5.000.000) θα αφορά σε ηλεκτρομηχανολογικές (Η/Μ) εργασίες. Γίνεται δεκτό και

αξιολογείται κάθε επικαλούμενο έργο, εφόσον η κατασκευαστική του αξία, ανέρχεται σε τουλάχιστον δέκα εκατομμύρια Ευρώ (10.000.000). Σε περίπτωση που το έργο αυτό έχει κατασκευαστεί από σύμπραξη ή κοινοπραξία, θα υπολογίζεται η προκύπτουσα αξία του λαμβανομένου υπόψη του ποσοστού συμμετοχής της επικαλούμενης αυτό εργοληπτικής επιχείρησης στη σύμπραξη ή κοινοπραξία.

Η ημερομηνία περαίωσης των ανωτέρω έργων πρέπει να έχει λάβει χώρα εντός της τελευταίας πενταετίας πριν την υποβολή των Φακέλων Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος στον παρόντα Διαγωνισμό, ανεξαρτήτως της ημερομηνίας έναρξης κατασκευής των έργων.

(γ) Για την Τεχνική Διαχείριση των εγκαταστάσεων του έργου:

(i) οι επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα αναλάβουν την τεχνική διαχείριση του Έργου, θα πρέπει να έχουν ως καταστατικό σκοπό και αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών συντήρησης, τεχνικής λειτουργίας και διαχείρισης έργων και εγκαταστάσεων και,

(ii) θα πρέπει τουλάχιστον ένα από τα πρόσωπα αυτά, κατά την τελευταία τριετία πριν από την υποβολή του φακέλου εκδήλωσης ενδιαφέροντος στον παρόντα Διαγωνισμό, να έχει υπογράψει και να υλοποιεί ή να έχει περαιώσει μία σύμβαση ή ανανεούμενες συμβάσεις, με αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών τεχνικής διαχείρισης και συντήρησης κτιρίων (εκτός αποθηκών και βιομηχανικών κτιρίων), με διάρκεια τουλάχιστον ενός έτους. Στις επικαλούμενες αυτές συμβάσεις το αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες τεχνικής διαχείρισης θα πρέπει να ανέρχεται σε, τουλάχιστον, πεντακόσιες χιλιάδες Ευρώ (500.000) ετησίως, μη συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ, ή εναλλακτικά να αφορούν σε κτιριακό έργο συνολικής επιφάνειας τουλάχιστον 10.000 τ.μ..

(δ) Για την παροχή υπηρεσιών σίτισης:

(i) οι επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα αναλάβουν τη σίτιση, θα πρέπει να έχουν ως καταστατικό σκοπό και αντικείμενο την παροχή υπηρεσιών σίτισης,

(ii) να διαθέτει πιστοποιητικό HACCP.

(iii) θα πρέπει, τουλάχιστον ένα από τα πρόσωπα αυτά, κατά την τελευταία τριετία πριν από την υποβολή του φακέλου εκδήλωσης ενδιαφέροντος στον παρόντα Διαγωνισμό, να έχει υπογράψει και να υλοποιεί ή να έχει περαιώσει μία σύμβαση ή ανανεούμενες συμβάσεις, αξίας τουλάχιστον 300.000 Ευρώ ετησίως με αντικείμενο τη συστηματική και επί καθημερινής (ή και με την εξαίρεση των εορτών, αργιών και Σαββατοκύριακων) βάσεως παροχή πλήρους σίτισης 300 τουλάχιστον ατόμων για συνεχές διάστημα τουλάχιστον 8 μηνών.

(ε) Για την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής και μηχανοργάνωσης:

(i) οι επιχειρήσεις που θα δηλωθούν ότι θα αναλάβουν την παροχή υπηρεσιών πληροφορικής και μηχανοργάνωσης θα πρέπει να έχουν ως καταστατικό σκοπό και αντικείμενο την παροχή άνω υπηρεσιών.

(ii) θα πρέπει, τουλάχιστον ένα από τα πρόσωπα αυτά, κατά την τελευταία τριετία πριν από την υποβολή του φακέλου εκδήλωσης ενδιαφέροντος στον παρόντα Διαγωνισμό, να έχει υπογράψει και να υλοποιεί ή να έχει περαιώσει μία τουλάχιστον σύμβαση ή ανανεούμενες συμβάσεις με αντικείμενο την εγκατάσταση ενός τουλάχιστον ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, αξίας τουλάχιστον 2.000.000 Ευρώ.

ΤΜΗΜΑ IV : ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

12. Είδος διαδικασίας.

Κλειστή διαδικασία.

13. Περιορισμοί ως προς τον αριθμό των φορέων, που θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση.

Α) Προβλεπόμενος αριθμός φορέων.

Πέντε (5), υπό την επιφύλαξη ύπαρξης κατάλληλου αριθμού ικανών Υποψηφίων.

Β) Αντικειμενικά κριτήρια για την επιλογή του περιορισμένου αριθμού υποψηφίων.

Σύμφωνα με το άρθρο 19 της Προκήρυξης Κλειστής Διαδικασίας - Α' Φάση - Πρόσκληση Εκδήλωση Ενδιαφέροντος.

14. Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης.

Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, σύμφωνα με το άρθρο 10 παρ. 1 του Ν. 3389/2005, το άρθρο 53 της Οδηγίας 2004/18/EK και το άρθρο 51 παρ. 1α του Π.Δ. 60/2007. Τα ειδικότερα κριτήρια θα αναφέρονται στη Προκήρυξη Κλειστής Διαδικασίας - Β' Φάση - Πρόσκληση Υποβολής Προσφορών. Ιδιαίτερη, πάντως, βαρύτητα θα έχει το κριτήριο της τιμής.

15. Προθεσμία για την παραλαβή αιτήσεων για έγγραφα ή για την πρόσβαση σε έγγραφα.

Παραλαβή της Πρόσκληση Εκδήλωση Ενδιαφέροντος μέχρι την 3 Νοεμβρίου 2008 και ώρα 14:00.

16. Ονομασία, διεύθυνση, αριθμός τηλεφώνου και τηλεομοιοτυπίας, ηλεκτρονική διεύθυνση της υπηρεσίας από την οποία μπορεί να ζητείται η Προκήρυξη Κλειστής Διαδικασίας - Α' Φάση - Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και περαιτέρω πληροφορίες.

ΔΕΠΑΝΟΜ Α.Ε., οδός Τσόχα 5 11521 Αθήνα, Τηλ.: +30 210 8701600, Fax: +30 210 8701601, email: kristithe@depanom.gr, Διεύθυνση Διαδικτύου: www.depanom.gr, Πληροφορίες: κα Χριστίνα Θεολογίτη.

17. Κόστος για τη χορήγηση των εν λόγω εγγράφων.

Πεντακόσια ευρώ (500) για την Προκήρυξη Κλειστής Διαδικασίας - Α' Φάση - Πρόσκληση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πεντακόσια ευρώ (500) για την μετάφραση αυτής στην Αγγλική γλώσσα.

18. Προθεσμία για την υποβολή των αιτήσεων συμμετοχής.

21 Νοεμβρίου 2008 και ώρα 12:00 μ.μ.

19. Γλώσσα που μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο φάκελο εκδήλωσης ενδιαφέροντος.

Ελληνική.

20. Ημερομηνία αποστολής της προκήρυξης στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

5 Σεπτεμβρίου 2008

Για την ΔΕΠΑΝΟΜ Α.Ε.

Ο Διευθύνων Σύμβουλος

Χρήστος Στάντζιος

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3

Απόφαση έγκρισης έργων ΣΔΙΤ από το Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Α: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΤΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ.
ΓΡΗΜΑΤΑΡΧΗΣ : ΑΘ. ΜΗΣΧΟΣ ΤΗΛ. 210-3332958
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ : Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΕΤΡΕΑ ΤΗΛ. 210-3332933

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ, ΑΘΗΝΑ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ 2007
ΦΟΡΕΑΣ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ : ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ : Σ.Δ.Ι.Τ.
ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ : Ε6205 ΤΡΟΠ.0
ΗΜΕΡ/ΝΙΑ ΕΚΔΟΣΕΩΣ : 14/05/2007
ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ : ΟΠΩΣ Ο ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ

Α Π Ο Φ Α Σ Η

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΕΧΟΝΤΑΣ ΥΠΟΨΗ ΤΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΚΑΙ ΤΙΣ ΣΧΕΤΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α
Α Π Ο Φ Α Σ Ι Ζ Ο Υ Μ Ε

- ΕΓΚΡΙΝΟΥΜΕ ΤΗΝ ΕΝΤΑΣΗ ΣΤΟ ΠΔΕ 2007 ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΟΥΣ ΣΥΝΗΜΜΕΝΟΥΣ ΠΙΝΑΚΕΣ ΜΕ ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΤΟΥΣ ΣΤΟΙΧΕΙΑ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΓΕΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΥΤΗ
- ΚΑΘΟΡΙΖΟΥΜΕ ΤΑ ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΗΣ ΣΑ Ε6205 ΤΡΟΠ.0 ΟΠΩΣ ΑΝΑΓΡΑΦΟΝΤΑΙ ΠΑΡΑΚΑΤΩ:

ΠΟΣΑ ΣΕ ΕΥΡΩ

ΣΥΝΟΛΙΚΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	
ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	2,400,000.00 €
ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ	1,500,000.00 €
ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ	500,000.00 €

ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΩΝ 2

Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΛΟΓΟΣΚΟΥΦΗΣ

Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΧΡΗΣΤΟΣ ΦΩΛΙΑΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΑ Ε6205
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
 ΤΜΗΜΑ Α: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΤΗΣ. ΠΡΟΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ.
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΕΤΡΕΑ
 ** ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ **
 ** Π Ι Ν Α Κ Α Σ (Σ) **

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ 0 ΤΗΣ 14/05/2007
 ΦΟΡΕΑΣ : ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
 ΤΟΜΕΑΣ : ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
 ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ Σ.Δ.Ι.Τ

ΣΕΛΙΣ 2
 ΣΕΛΙΣ ΠΙΝΑΚΟΣ 1

σε ΕΥΡΩ

ΟΝΟΜΑΣΙΑ	ΠΛΗΘΟΣ ΕΡΓΩΝ	ΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 31/12/2006	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 31/12/2006	Π Ι Σ Τ Ω Σ Ε Ι Σ 2007			ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ
					ΚΡΑΤΙΚΕΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ	
2 ΔΙΑΦΟΡΑ	2	2,400,000.00	.00	2,400,000.00	1,500,000.00	.00	1,500,000.00	.00
ΣΥΝΟΛΟ ΣΑ	2	2,400,000.00	.00	2,400,000.00	1,500,000.00	.00	1,500,000.00	500,000.00

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΒΛΑΣΗΣ ΣΑΓΡΕΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
 ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΑ Ε6205
 ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
 ΤΜΗΜΑ Α: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΤΗΣ. ΠΡΟΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ.
 ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΕΤΡΕΑ
 ** ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΣ **
 ** ΠΙΝΑΚΑΣ (Β) **

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ 0 ΤΗΣ 14/05/2007
 ΦΟΡΕΑΣ: ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ
 ΤΟΜΕΑΣ ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΙΟΙΚΗΣΗ
 ΥΠΟΤΟΜΕΑΣ : Σ.Δ.Ι.Τ

ΣΕΛΙΣ 3
 ΣΕΛΙΣ ΠΙΝΑΚΟΣ 1

σε ΕΥΡΩ

ΚΩΔΙΚΟΣ ΕΡΓΟΥ	ΟΝΟΜΑΣΙΑ ΕΡΓΟΥ	ΠΕΡΙΦ. ΝΟΜΟΣ ΔΗΜΟΣ	ΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΥΠΟΛ/ΣΜΟΣ	ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΜΕΧΡΙ 31/12/2006	ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΜΕΤΑ ΤΗΝ 31/12/2006	ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ 2007		
						ΚΡΑΤΙΚΕΣ	ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ	ΣΥΝΟΛΟ
2	ΔΙΑΦΟΡΑ							
2006ΣΕ62050000	ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΔΙΤ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΤΡΙΩΝ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑΤΩΝ ΚΡΑΤΗΣΗΣ (ΑΤΤΙΚΗ ΙΙ, ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ Ι ΚΑΙ ΘΕΣΣΑΛΙΑ ΙΙ)	00 30 00	1,500,000.00	.00	1,500,000.00	1,000,000.00	.00	1,000,000.00
2006ΣΕ62050001	ΠΡΟΣΛΗΨΗ ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΤΕΧΝΙΚΩΝ, ΚΑΙ ΝΟΜΙΚΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ ΣΔΙΤ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΚΑΙ ΣΥΝΤΗΡΗΣΗ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΠΑΤΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΑΣΤΙΚΟΥ ΜΕΓΑΡΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ ΚΡΗΤΗΣ	00 30 00	900,000.00	.00	900,000.00	500,000.00	.00	500,000.00
ΣΥΝΟΛΟ	ΥΠΟ-ΥΠΟΤΟΜΕΑ		2,400,000.00	.00	2,400,000.00	1,500,000.00	.00	1,500,000.00
						ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΥΠΟ-ΥΠΟΤΟΜΕΑ: .00		
ΣΥΝΟΛΟ ΣΑ			2,400,000.00	.00	2,400,000.00	1,500,000.00	.00	1,500,000.00
						ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΣΑ: 500,000.00		

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΒΛΑΣΗΣ ΣΑΓΡΕΔΟΣ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ε6205

- 1 - Η ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΗ ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟ, ΚΑΙ Η ΚΑΤΑΤΑΞΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ ΚΑΤΑ ΜΟΝΑΔΑ ΚΩΔΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ, ΘΑ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΤΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.
- 2 - Η ΔΙΑΘΕΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ, ΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ (Σ.Α.Ε. ΚΑΙ Σ.Α.Μ.), ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΦΡΟΝΤΙΔΑ ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ 4, 5 ΚΑΙ 18 ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ Χ.Δ.9035/30.7.73.
- 3 - ΤΟ ΥΨΟΣ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΚΑΘΕ ΕΡΓΟΥ Η ΜΕΛΕΤΗΣ, ΠΟΥ ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΤΑΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ, ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΦΘΑΣΕΙ ΜΕΧΡΙ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ ΠΟΥ ΑΝΑΓΡΑΦΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΟΙΚΕΙΑ ΣΤΗΛΗ ΤΩΝ ΣΥΝΗΜΜΕΝΩΝ ΣΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΠΙΝΑΚΩΝ ΕΡΓΩΝ Η ΜΕΛΕΤΩΝ, ΚΑΙ ΜΕ ΑΝΩΤΑΤΟ ΟΡΙΟ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΣΥΝΟΛΟ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ Η ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ, ΤΟ ΣΥΝΟΛΙΚΟ Η ΜΕΡΙΚΟ, ΚΑΤΑ ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ, ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΝΕΤΑΙ ΓΙ' ΑΥΤΗ ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ, ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΧΡΟΝΟ ΠΟΥ ΙΣΧΥΕΙ Η ΣΥΛΛΟΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ, Η ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗ ΑΠΟ ΤΟ ΚΑΘΟΡΙΣΜΕΝΟ ΟΡΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ ΑΥΤΗΣ ΚΑΙ ΑΠΟ ΤΟ ΥΨΟΣ ΤΗΣ ΣΥΝΟΛΙΚΗΣ ΠΙΣΤΩΣΗΣ ΚΑΘΕ ΕΡΓΟΥ Η ΜΕΛΕΤΗΣ.
- 4 - ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΜΕΤΑΒΟΛΗ ΣΤΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ Η ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΘΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΟΝΟ ΜΕ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ, ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΑΡΜΟΔΙΟΥ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.
- 5 - ΓΙΑ ΤΙΣ ΠΛΗΡΩΜΕΣ ΠΟΥ ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ Η ΜΕΛΕΤΩΝ ΚΑΘΕ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ, ΕΧΟΥΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΩΝ ΠΑΡΑΓΡΑΦΩΝ 31,32,33 ΚΑΙ 34 ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ Χ.Δ.9035/30.7.73, ΜΕ ΤΗ ΔΙΕΥΚΡΙΝΣΗ, ΟΤΙ ΔΕΝ ΑΠΑΛΛΑΣΣΟΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΔΑΣΙΜΟΥΣ ΤΑ ΚΑΥΣΙΜΑ ΚΑΙ ΤΑ ΛΙΠΑΝΤΙΚΑ, ΠΟΥ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΙΔΙΩΤΕΣ ΕΡΓΟΛΑΒΟΥΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΕΡΓΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 14 ΤΟΥ Ν.2366/53 ΣΕ ΣΥΝΔΙΑΣΜΟ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1 ΤΟΥ Ν.893/79.
- 6 - ΣΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ ΜΕΣΩ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΩΝ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΩΝ Η ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, ΑΠΑΙΤΕΙΤΑΙ ΠΡΟΗΓΟΥΜΕΝΗ ΕΓΚΡΙΣΗ ΑΠΟ ΤΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΠΟΥ ΔΙΝΕΤΑΙ ΜΕΤΑ ΑΠΟ ΑΙΤΙΟΛΟΓΗΜΕΝΗ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ. ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ Η ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Η ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΕΚΤΕΛΕΣΘΟΥΝ ΑΠ' ΑΥΤΑ. Η ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΗ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ, ΑΠΟ ΤΑ ΑΡΜΟΔΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ ΠΡΟΣ ΤΙΣ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ Η ΜΕΣΩ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΕΡΓΩΝ Η ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΓΙΝΕΤΑΙ ΜΕ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΥ ΙΣΧΥΕΙ, ΑΦΟΥ ΤΗΡΗΘΟΥΝ ΚΑΙ ΟΙ ΛΟΙΠΕΣ ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΠΟΥ ΙΣΧΥΟΥΝ Η ΠΡΟΚΕΙΤΑΙ ΝΑ ΙΣΧΥΣΟΥΝ. ΟΙ ΜΕΤΑΒΙΒΑΣΕΙΣ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΘΑ ΓΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΕΥΘΥΝΗ ΤΟΥ ΦΟΡΕΑ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ Η ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΜΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΑΝΑΛΟΓΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΡΟΟΔΟ ΕΚΤΕΛΕΣΗΣ ΤΟΥ ΚΑΘΕ ΕΡΓΟΥ Η ΜΕΛΕΤΗΣ.
- 7 - ΑΠΟΚΛΕΙΕΤΑΙ Η ΕΝΕΡΓΕΙΑ ΔΑΠΑΝΩΝ ΣΕ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΜΕΣΩ ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ. ΣΕ ΟΠΟΙΑΔΗΠΟΤΕ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΟΙ ΔΑΠΑΝΕΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΡΕΠΕΙ ΥΠΟΧΡΕΩΤΙΚΑ ΝΑ ΠΡΑΓΜΑΤΟΠΟΙΟΥΝΤΑΙ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΗΝ ΚΑΝΟΝΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ, ΜΕΣΩ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ.
- 8 - ΔΕΝ ΕΠΙΤΡΕΠΕΤΑΙ Η ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΟΠΟΙΟΥΔΗΠΟΤΕ ΠΟΣΟΥ ΓΙΑ ΠΛΗΡΩΜΗ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ ΑΠΟ ΕΚΠΟΝΗΣΗ ΜΕΛΕΤΩΝ ΣΕ ΒΑΡΟΣ ΤΩΝ ΠΙΣΤΩΣΕΩΝ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΕΡΓΩΝ. ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΙΣ ΑΥΤΟΥ ΤΟΥ ΕΙΔΟΥΣ ΘΑ ΚΑΤΑΒΑΛΛΟΝΤΑΙ ΜΟΝΟ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΣΧΕΤΙΚΗΣ ΣΥΛΛΟΓΙΚΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΠΟΥ ΕΧΕΙ ΕΝΤΑΧΘΕΙ Η ΜΕΛΕΤΗ.
- 9 - ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΘΕΣΗ ΕΚΠΟΝΗΣΗΣ ΕΓΚΕΚΡΙΜΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ, ΕΦΑΡΜΟΖΟΝΤΑΙ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν. 716/1977 ΠΕΡΙ ΜΗΤΡΩΟΥ ΜΕΛΕΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΑΝΑΘΕΣΕΩΣ ΚΑΙ ΕΚΠΟΝΗΣΕΩΣ ΜΕΛΕΤΩΝ. ΟΠΩΣ ΑΥΤΕΣ ΕΧΟΥΝ ΠΡΟΣΑΡΜΟΣΤΕΙ ΣΤΟ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΑ Π.Δ. 346/1996 ΚΑΙ 18/2000.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΑ Ε6205
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ
ΤΜΗΜΑ Α: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΤΗΣ. ΠΡΟΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ.
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΕΤΡΑ

ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ 0 ΤΗΣ 14/05/2007

ΣΕΛΙΣ 5

ΓΕΝΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ε6205

10 - ΚΑΤΑ ΤΑ ΛΟΙΠΑ ΙΣΧΥΟΥΝ ΟΙ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΗΣ ΑΠΟΦΑΣΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ Χ.Δ. 9035/30.7.73.

11 - Η ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΥΤΗ ΙΣΧΥΕΙ ΑΠΟ ΤΗΝ 1Η ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2007 ΜΕΧΡΙ ΤΗΝ 31Η ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 2007.

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΣΗΣ

ΒΛΑΣΗΣ ΣΑΓΡΕΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΑ Ε6205
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ 0
ΤΜΗΜΑ Α: ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΤΗΣ. ΠΡΟΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΤΗΣ 14/05/2007
ΠΑΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΕΤΡΕΑ

ΣΕΛΙΣ 6

ΕΙΔΙΚΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ Ε6205

1. - ΟΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΠΟΥ ΕΓΚΡΙΝΟΝΤΑΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΥΤΗ, ΒΑΡΥΝΟΥΝ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΟΥ ΚΩΔΙΚΟΥ ΑΡΙΘΜΟΥ:(ΚΑ) 17-960-8200.

2 - ΕΓΚΡΙΝΟΥΜΕ ΟΠΩΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜΟ 2004ΣΜ01930015 ΠΟΣΟ 57.994,20 € ΔΙΑΤΕΘΕΙ ΓΙΑ ΤΗΝ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ "ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΩΝ ΤΩΝ ΤΑΜΙΩΝ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΟΥ ΕΥΡΩ" . ΑΠΟ ΤΟ ΠΟΣΟ ΑΥΤΟ ΕΓΚΡΙΝΟΥΜΕ ΝΑ ΔΙΑΤΕΘΟΥΝ 25.815,00 € ΩΣ ΕΠΙΧΟΡΗΓΗΣΗ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΔΟΞΟ ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΚΡΗΤΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΤΗΣ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΣΕΜΙΝΑΡΙΟΥ, ΤΕΛΟΣ ΕΓΚΡΙΝΟΥΜΕ ΟΠΩΣ ΟΙ ΠΙΣΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΛΕΤΗΣ ΥΨΟΥΣ 100.000,00 € ΘΑ ΕΚΤΑΜΙΕΥΟΝΤΑΙ ΣΤΑΔΙΑΚΑ ΠΑΝΤΟΤΕ ΥΣΤΕΡΑ ΑΠΟ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΗΣ ΑΡΜΟΔΙΑΣ Δ/ΝΣΗΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΝΣΗΣ

ΒΛΑΣΗΣ ΣΑΓΡΕΔΟΣ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α Ε6205

Α.- ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΠΟΥ ΔΙΕΠΕΙ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙ ΕΙΔΙΚΟΤΕΡΑ ΤΙΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν.2212/52 (Α266) , ΤΩΝ ΝΔ. 2957/54, & 4355/64 ΚΑΙ ΤΩΝ Β.Δ. 120/60 (Α30) ΚΑΙ 498/60 (Α109).

Β.- ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ ΤΟΥ Ν 2362/95 "ΠΕΡΙ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΛΟΓΙΣΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ ΤΩΝ ΔΑΠΑΝΩΝ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΔΙΑΤΑΞΕΙΣ".

Γ.- ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 29Α ΤΟΥ Ν.1558/85 (Α137) ΠΟΥ ΠΡΟΣΤΕΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 27 ΤΟΥ Ν.2081/92 (Α154) ΚΑΙ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΘΗΚΕ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 1, ΠΑΡ.2, ΤΟΥ Ν.2469/97 (Α38).

Δ.- ΤΟΥ Π.Δ. 437/85 (Α15) " ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΚΑΤΑΝΟΜΗ ΤΩΝ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΥΠΟΥΡΓΕΙΩΝ".

Ε.- ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ (Π.Δ.Ε.) 2007.

ΣΤ.- ΑΠΟΦΑΣΗ ΑΡΙΘΜ. ΧΔ 9035/30.7.73 ΠΕΡΙ ΓΕΝΙΚΩΝ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΠΟΥ ΑΝΑΦΕΡΟΝΤΑΙ ΣΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ, ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΠ. ΕΡΓΩΝ ΚΑΙ ΜΕΛΕΤΩΝ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ.

Ζ.- ΤΗΝ ΚΟΙΝΗ ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΘΥΠΟΥΡΓΟΥ ΚΑΙ ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΜΕ ΑΡ. 1065956/863/Α0006/15-7-03 "ΚΑΘΟΡΙΣΜΟΣ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ (ΦΕΚ 985Β/16-7-03)

Η.- ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 101676/13.6.2003

Θ.- ΤΗΝ ΠΡΟΤΑΣΗ ΤΟΥ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ ΜΕ ΑΡΙΘΜ. ΠΡΩΤ. 34000/27.3.07.

Ο ΠΡΟΙΣΤΑΜΕΝΟΣ ΤΗΣ Δ/ΣΗΣ

ΒΛΑΣΗΣ ΣΑΓΡΕΔΟΣ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΣΑ Ε6205
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΗ 0
ΤΜΗΜΑ Α- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΕΤΗΣ. ΠΡΟΓΡΑΜ. ΔΗΜ. ΕΠΕΝΔ. ΤΗΣ 14/05/2007
ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ Χ. ΓΕΩΡΓΟΠΕΤΡΕΑ

ΣΕΛΙΣ 8

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ Ε6205

A.- ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ :	
1.- ΓΕΝΙΚΟ ΛΟΓΙΣΤΗΡΙΟ	1
Δ/ΝΣΗ Δ20 ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ - ΤΜΗΜΑ Γ	
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ 37, 101 65 ΑΘΗΝΑ	
B.- ΑΡΜΟΔΙΟΣ ΦΟΡΕΑΣ	
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ	
1.- ΓΕΝ.Δ/ΝΣΗ Γ Δ/ΝΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ-ΤΜ.ΠΡΟΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	1
ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 96 11527 ΑΘΗΝΑ	
2.- ΠΑΡΕΔΡΟΣ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟΥ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ	1
ΜΕΣΟΓΕΙΩΝ 96 11527 ΑΘΗΝΑ	
Γ.- ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΠΟΥΡΓΟΥ	
ΓΡΑΦΕΙΟ ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΥ Κ.Χ.ΦΩΛΙΑ	1
Δ/ΝΣΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ	
- ΤΜΗΜΑ Α'	3
- ΤΜΗΜΑ Β'	1
ΣΥΝΟΛΟ	9

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 4

Κατάλογος Προκηρύξεων Έργων ΣΔΙΤ

Αναθέτουσα Αρχή	Τίτλος	Προθεσμία Υποβολής	συνολικός προϋπολογισμός (πληρωμές διαθεσιμότητας) άνευ ΦΠΑ	Διάρκεια σύμβασης	Είδος διαδικασίας	Περιορισμοί ως προς τον αριθμό των φορέων, που θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση	Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης.
Νομαρχιακό Διαμέρισμα Έβρου	Προκήρυξη Διαγωνισμού για τη Μελέτη, Χρηματοδότηση, Κατασκευή και Τεχνική Διαχείριση Κτιριακού Συγκροτήματος Διοικητικού Πάρκου Αλεξανδρούπολης με Σ.Δ.Ι.Τ.	28/5/2009	26.400.000	26	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Περιφέρεια Ηπείρου	Προκήρυξη Διαγωνισμού για τη Μελέτη, Χρηματοδότηση, Ενίσχυση - Αποκατάσταση Φέροντος Οργανισμού, Ολοκλήρωση Κατασκευής και Τεχνική Διαχείριση του Κτιριακού Συγκροτήματος «Δόμιολη» Ιωαννίνων με Σ.Δ.Ι.Τ.	2/4/2009	19.200.000	26	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε.	Προκήρυξη Διαγωνισμού για την υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Τεχνική Διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες.	21/11/2008	389.000.000	30	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά

Αναθέτουσα Αρχή	Τίτλος	Προθεσμία Υποβολής	συνολικός προϋπολογισμός (πληρωμές διαθεσιμότητας) άνευ ΦΠΑ	Διάρκεια σύμβασης	Είδος διαδικασίας	Περιορισμοί ως προς τον αριθμό των φορέων, που θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση	Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης.
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση 16 Σχολικών Μονάδων στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας με ΣΔΙΤ	10/11/2008	80.500.00	27	Κλειστή διαδικασία.	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση 10 Σχολικών Μονάδων στην Περιφέρεια Αττικής με ΣΔΙΤ	30/10/2008	58.100.000	27	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή, τεχνική διαχείριση και εκμετάλλευση περιορισμένων εμπορικών χώρων δυο (2) νέων Δικαστικών Μεγάρων	11/9/2008	120.000.000	27	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση των κτιριακών εγκαταστάσεων 13 Διευθύνσεων, Τμημάτων, Σταθμών και άλλων Περιφερειακών υπηρεσιών της Ελληνικής Αστυνομίας με ΣΔΙΤ	10/7/2008	89.000.000	27	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Φθιώτιδας και	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση των κτιρίων Διοικητηρίων των	30/6/2008	33.600.000	26	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη

Αναθέτουσα Αρχή	Τίτλος	Προθεσμία Υποβολής	συνολικός προϋπολογισμός (πληρωμές διαθεσιμότητας) άνευ ΦΠΑ	Διάρκεια σύμβασης	Είδος διαδικασίας	Περιορισμοί ως προς τον αριθμό των φορέων, που θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση	Κριτήριο ανάθεσης της σύμβασης.
Αχαΐας	Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Φθιώτιδας και Αχαΐας		36.000.000				προσφορά
Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση 14 Σχολικών Μονάδων στην Περιφέρεια Αττικής με ΣΔΙΤ	18/6/2008	86.000.000	27	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Τρικάλων και Κορινθίας	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση των κτιρίων Διοικητηρίων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων Τρικάλων και Κορινθίας	4/4/2008	22.800.000 25.200.000	26	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή τεχνική διαχείριση και συντήρηση τριών (3) καταστημάτων κράτησης	15/5/2008	198.000.000	27	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική διαχείριση κτιρίων διοίκησης και σχολών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με ΣΔΙΤ	8/4/2008	74.000.000	28	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
Κτηματική Εταιρεία του	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, χρηματοδότηση, κατασκευή και τεχνική	2/4/2008	62.000.000	27	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από

Αναθέτουσα Αρχή	Τίτλος	Προθεσμία Υποβολής	συνολικός προϋπολογισμός (πληρωμές διαθεσιμότητας) άνευ ΦΠΑ	Διάρκεια σύμβασης	Είδος διαδικασίας	Περιορισμοί ως προς τον αριθμό των φορέων, που θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση	Κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης.
Δημοσίου Α.Ε.	διαχείριση των κτιριακών εγκαταστάσεων της Αστυνομικής Διεύθυνσης Πειραιά με ΣΔΙΤ						οικονομική άποψη προσφορά
Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	Προκήρυξη Διαγωνισμού για τη χρηματοδότηση, μελέτη, μετασκευή, ανακατασκευή και τεχνική διαχείριση Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου και του περιβάλλοντος χώρου αυτού επί των υφισταμένων εγκαταστάσεων Κλειστού Γυμναστηρίου Φαλήρου	25/10/2007	54.000.000 (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης	26 ½	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά
ΚΕΔ Α.Ε.	Προκήρυξη διαγωνισμού για τη μελέτη, κατασκευή, χρηματοδότηση και τεχνική διαχείριση κτιριακών και λοιπών εγκαταστάσεων για τη στέγαση έξι (6) υπηρεσιών και ενός (1) σταθμού του Πυροσβεστικού Σώματος	7/6/2007	31.500.000	25	Κλειστή διαδικασία	5	Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 5

Κατάλογος Εγκεκριμένων από την Δ.Ε.Σ.Δ.Ι.Τ. προτάσεων για την υλοποίηση ΣΔΙΤ μέσω του Ν.3389/2005

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
- Δήμος Μίκρας Θεσσαλονίκης	Αξιοποίηση Δημοτικής Περιουσίας με την Υλοποίηση Προτύπου Κέντρου Φροντίδας Ηλικιωμένων Δήμου Μίκρας - Δήμος Μίκρας Θεσσαλονίκης	126 εκ. Ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
- Δήμος Χίου	Ανάπλαση της Παλαιάς Λαχαναγοράς και την υλοποίηση υπόγειου πολυωρόφου χώρου στάθμευσης - Δήμος Χίου	6,5 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης
Υπουργείο Μεταφορών - Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) Α.Ε	Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Συστήματος Τηλεματικής για την πληροφόρηση επιβατών της ΕΘΕΛ και του ΗΛΠΑΠ και τη διαχείριση του στόλου τους - Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) Α.Ε	52 εκ. Ευρώ *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Μεταφορών - Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) Α.Ε	Υλοποίηση αυτόματου συστήματος συλλογής κομίστρου και υπηρεσίες διαχείρισης κομίστρου ομίλου ΟΑΣΑ - Οργανισμός Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών (ΟΑΣΑ) Α.Ε	82 εκ. ευρώ *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Πολιτισμού - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	Υλοποίηση πέντε (5) γυμναστηρίων και τριών (3) κολυμβητηρίων - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	50 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
Υπουργείο Πολιτισμού - Γενική Γραμματεία Αθλητισμού	Υλοποίηση έντεκα (11) κλειστών γυμναστηρίων και δέκα τριών (13) κολυμβητηρίων - Γενική Γραμματεία Αθλητισμού	118 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης)	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
		*	
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	Υλοποίηση σχολικών κτιρίων στις Περιφέρειες Πελοποννήσου, Βορείου και Νοτίου Αιγαίου και Κρήτης - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	94 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	Υλοποίηση σχολικών κτιρίων στις Περιφέρειες Θεσσαλίας, Δυτικής Ελλάδας και Στερεάς Ελλάδας - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	69 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος στη Νέα Μηχανιώνα Θεσσαλονίκης - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	213 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
- Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Διοικητηρίου της Νομαρχίας Χαλκιδικής - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	49 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
- Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Διοικητηρίου της Περιφέρειας Πελοποννήσου - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	36 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων πέντε (5) Αστυνομικών Διευθύνσεων και δύο (2) Αστυνομικών Τμημάτων της Ελληνικής Αστυνομίας - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	54 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Αρχηγείου της Ελληνικής Αστυνομίας - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	94 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Μετασκευή εγκαταστάσεων του Ολυμπιακού Σκοπευτηρίου Μαρκοπούλου για τη στέγαση Διευθύνσεων της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	55 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων και την τεχνική διαχείριση υφισταμένων κτιριακών εγκαταστάσεων της Ακαδημίας της Ελληνικής Αστυνομίας στην Αμυγδαλέζα - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	91 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων του Αρχηγείου του Πυροσβεστικού Σώματος και του Α' Πυροσβεστικού Σταθμού - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	36 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	Υλοποίηση των κτιριακών εγκαταστάσεων τεσσάρων (4) Μονάδων Αποκατάστασης Καταστροφών (ΕΜΑΚ) και τριών (3) Πυροσβεστικών Υπηρεσιών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε	64 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εσωτερικών - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε.	Υλοποίηση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων του Εκπαιδευτικού Κέντρου και του Κέντρου Πυρομηχανικών και Πυροσβεστικών Δοκιμών και Πιστοποίησης του Πυροσβεστικού Σώματος - Κτηματική Εταιρεία του Δημοσίου Α.Ε.	155 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας	Υλοποίηση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Ημαθίας	24 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών συμβούλου
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	Υλοποίηση Φοιτητικών Εστών του Δημοκρίτειου Πανεπιστημίου Θράκης - Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης	74,5 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Υλοποίηση Φοιτητικών Εστίων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	61 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.
Υπουργείο Πολιτισμού - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	Υλοποίηση 5 Κλειστών Γυμναστηρίων και 2 Κολυμβητηρίων - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης	55,5 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	Αναμένεται η υπογραφή της Σύμβασης Σύμπραξης με τον Σύμβουλο.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Σύνδεσμος Ο.Τ.Α. Μείζονος Θεσσαλονίκης (ΣΟΤΑΜΘ)	Υλοποίηση Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων (ΟΣΔΑ) Νόμου Θεσσαλονίκης - Σύνδεσμος Ο.Τ.Α. Μείζονος Θεσσαλονίκης (ΣΟΤΑΜΘ)	242 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Υλοποίηση νέων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων του Κέντρου Λουτροθεραπείας Αναπήρων Πολέμου (ΚΛΑΠ) Μεθάνων - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	100% ανταποδοτικό έργο *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Τεχνική διαχείριση της Στρατιωτικής Σχολής Ευελπίδων - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	46,5 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Δημιουργία πρότυπου Κέντρου Εξομοιωτών Πτήσεως - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	65 εκ. ευρώ *	Ο Διαγωνισμός για την επιλογή Συμβούλου βρίσκεται σε εξέλιξη. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 30/06/2009
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Εγκατάσταση συστημάτων ασφαλείας σε 23 θέσεις Αποθήκευσης Πυρομαχικών - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	30 εκ. ευρώ *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη.

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
- Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	Υλοποίηση Οικημάτων Στέγασης, Βρεφονηπιακών Σταθμών και Πολυχώρων Άθλησης σε μονάδες του Στρατού Ξηράς και της Πολεμικής Αεροπορίας - Υπουργείο Εθνικής Άμυνας	130 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακό Διαμέρισμα Έβρου	Υλοποίηση του κτιριακού συγκροτήματος Διοικητικού Πάρκου Αλεξανδρούπολης - Νομαρχιακό Διαμέρισμα Έβρου	22 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την Επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Έντεκα (11) σχήματα υπέβαλαν Φάκελο Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Δήμος Ραφήνας	Υλοποίηση δικτύων αποχέτευσης και μονάδας επεξεργασίας λυμάτων στο Δήμο Ραφήνας - Δήμος Ραφήνας	40 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. (ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε.)	Υλοποίηση υποδομών του Ολοκληρωμένου Συστήματος Διαχείρισης Απορριμμάτων της Περιφέρειας Δυτικής Μακεδονίας - Ανώνυμη Εταιρεία Διαχείρισης Απορριμμάτων Δυτικής Μακεδονίας Α.Ε. (ΔΙΑΔΥΜΑ Α.Ε.)	97 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Διαδικασία αξιολόγησης προσφορών για την ανάθεση υπηρεσιών Συμβούλου σε εξέλιξη
Υπουργείο Υγείας & Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας Α.Ε.	Υλοποίηση του Κέντρου Αποκατάστασης και Αποθεραπείας Βορείου Ελλάδας - Ανώνυμη Εταιρεία Μονάδων Υγείας Α.Ε.	103 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Οικονομίας και Οικονομικών - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε.	Υλοποίηση νέων κτιριακών εγκαταστάσεων για τη στέγαση του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών, τη στέγαση υπηρεσιών του Δήμου Χαλανδρίου, καθώς και αθλητικών εγκαταστάσεων και πάρκου αναψυχής του Δήμου Χαλανδρίου - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε.	212 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ) - Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ)	Εγκατάσταση και λειτουργία συστημάτων ασφαλείας σε 12 λιμένες για την κάλυψη των διεθνών και ευρωπαϊκών κανονισμών ασφάλειας - Υπουργείο Εμπορικής Ναυτιλίας (ΥΕΝ)	342 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε. (ΟΣΚ)	Υλοποίηση 23 νέων σχολικών κτιρίων στις Περιφέρειες Ανατολικής Μακεδονίας και Θράκης, Δυτικής Μακεδονίας, Ηπείρου και Ιονίων Νήσων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων Α.Ε. (ΟΣΚ)	63 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Περιφέρεια Ηπείρου	Ανακατασκευή του κτιριακού συγκροτήματος "Δόμπολη" για τη στέγαση των υπηρεσιών της Περιφέρειας Ηπείρου - Περιφέρεια Ηπείρου	16 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την Επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Οκτώ (8) σχήματα υπέβαλαν Φάκελο Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορίνθου	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορίνθου - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κορίνθου	21 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα πέντε (5) σχήματα που προεπιλέχθηκαν έχουν παραλάβει τα τεύχη της Β φάσης του Δημόσιου Κλειστού Διαγωνισμού και θα υποβάλλουν προσφορές, Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 20/03/2009
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Τρικάλων	19 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα πέντε (5) σχήματα που προεπιλέχθηκαν έχουν παραλάβει τα τεύχη της Β φάσης του Δημόσιου Κλειστού Διαγωνισμού και θα υποβάλλουν προσφορές, Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 20/03/2009

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Αχαΐας	30 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την Επιλογή Ιδιωτικού Φορέας Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα επτά (7) σχήματα που προεπιλέχθηκαν έχουν παραλάβει τα τεύχη της Β' Φάσης του Δημόσιου Κλειστού Διαγωνισμού και θα υποβάλουν προσφορές. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 31/07/2009
Υπουργείο Εσωτερικών Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας	Ανέγερση κτιρίου Διοικητηρίου για τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας - Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Φθιώτιδας	28 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την Επιλογή Ιδιωτικού Φορέας Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα επτά (7) σχήματα που προεπιλέχθηκαν έχουν παραλάβει τα τεύχη της Β' Φάσης του Δημόσιου Κλειστού Διαγωνισμού και θα υποβάλουν προσφορές. Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών :31/07/2009
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - Ελληνική Αστυνομία - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε. (ΚΕΔ)	Υλοποίηση 14 νέων κτιριακών εγκαταστάσεων της Ελληνικής Αστυνομίας (ΕΛ.ΑΣ.) - Κτηματική Εταιρία του Δημοσίου Α.Ε. (ΚΕΔ)	151 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση της Αστυνομικής Διεύθυνσης Πειραιά βρίσκεται σε εξέλιξη. Τα έξι (6) σχήματα που προεπιλέχθηκαν έχουν παραλάβει τα τεύχη της Β' φάσης του Δημόσιου Κλειστού Διαγωνισμού και θα υποβάλλουν προσφορές, Καταληκτική ημερομηνία υποβολής προσφορών: 27/03/2009
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε.	Υλοποίηση του Παιδιατρικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ.)	324 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης των υποδομών) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση των 13 νέων υποδομών της ΕΛ.ΑΣ. βρίσκεται σε εξέλιξη. Επτά (7) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) έχουν προεπιλεγεί να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού.

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
(Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ.)			ενδιαφέροντος πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β Φάση του εν λόγω διαγωνισμού.
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ.)	Υλοποίηση του νέου Ογκολογικού Νοσοκομείου Θεσσαλονίκης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ.)	330 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης των υποδομών) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με τους Συμβούλους της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ.)	Υλοποίηση του νέου Γενικού Νοσοκομείου Πρέβεζας - Δημόσια Επιχείρηση Ανέγερσης Νοσηλευτικών Μονάδων Α.Ε. (Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ.)	109 εκ. ευρώ (+20% κόστος βαριάς συντήρησης και ασφάλισης) *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή του Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	Κατασκευή και συντήρηση 31 νέων σχολικών υποδομών στην Κεντρική Μακεδονία - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	116 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση 16 Σχολικών υποδομών βρίσκεται σε εξέλιξη. Από τα εννέα (9) σχήματα που υπέβαλαν αιτήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση του εν λόγω διαγωνισμού.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	Κατασκευή και συντήρηση νέων Τμημάτων του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου - Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου	74 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Επτά (7) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) θα προσκληθούν να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού
Υπουργείο Δικαιοσύνης - Θέμις	Κατασκευή και συντήρηση δύο (2) νέων Δικαστικών Μεγάρων - Θέμις	100 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο	Προϋπολογισμός	Status Έργου
Κατασκευαστική Α.Ε.	Κατασκευαστική Α.Ε.	ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Από τα επτά (7) σχήματα που υπέβαλαν αιτήσεις εκδήλωσης ενδιαφέροντος πέντε (5) προεπιλέχθηκαν να συμμετάσχουν στη Β' Φάση του εν λόγω διαγωνισμού.
Υπουργείο Δικαιοσύνης - Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	Κατασκευή και συντήρηση τριών (3) νέων καταστημάτων κράτησης - Θέμις Κατασκευαστική Α.Ε.	198 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης και βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Έξι (6) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) έχουν προεπιλεγεί να συμμετάσχουν στη Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού.
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - Ελληνική Αστυνομία - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	Τεχνική διαχείριση δύο (2) κτιριακών εγκαταστάσεων της Ελληνικής Αστυνομίας - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	25 εκ. ευρώ *	Η Αναθέτουσα Αρχή του έργου σε συνεργασία με το Σύμβουλό της προετοιμάζει τα τεύχη του διαγωνισμού για την επιλογή των Ιδιωτικών Φορέων Σύμπραξης.
Υπουργείο Δημόσιας Τάξης - Πυροσβεστικό Σώμα - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)	Κατασκευή και συντήρηση επτά (7) νέων Πυροσβεστικών Σταθμών - Κτηματική Εταιρία Του Δημόσιου (ΚΕΔ)		
Υπουργείο Πολιτισμού - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης (Γ.Γ.Ο.Α.)	Δημιουργία Διεθνούς Συνεδριακού Κέντρου στο Κλειστό Γυμναστήριο Π. Φαλήρου (Γήπεδο Tae Kwon Do) - Γενική Γραμματεία Ολυμπιακής Αξιοποίησης (Γ.Γ.Ο.Α.)	54 εκ. ευρώ (+20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης βρίσκεται σε εξέλιξη. Πέντε σχήματα έχουν προεπιλεγεί να συμμετάσχουν στη Β' Φάση του Διαγωνισμού.
Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	Κατασκευή, αναπαλαίωση και συντήρηση 27 σχολικών υποδομών στην Περιφέρεια Αττικής - Οργανισμός Σχολικών Κτιρίων (ΟΣΚ)	150 εκ. ευρώ (+ 20% κόστος ασφάλισης & βαριάς συντήρησης) *	Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμπραξης για την υλοποίηση 14 Σχολικών υποδομών βρίσκεται σε εξέλιξη. Επτά (7) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος και πέντε (5) έχουν προεπιλεγεί να συμμετάσχουν στη

Αναθέτουσα Αρχή	Έργο
-----------------	------

Προϋπολογισμός	Status Έργου
	<p data-bbox="543 243 987 271">Β' φάση του δημόσιου κλειστού διαγωνισμού</p> <p data-bbox="511 301 1015 412">Ο διαγωνισμός για την επιλογή Ιδιωτικού Φορέα Σύμβασης για την υλοποίηση 10 Σχολικών υποδομών βρίσκεται σε εξέλιξη. Οκτώ (8) σχήματα υπέβαλαν Αίτηση Εκδήλωσης Ενδιαφέροντος.</p>

Ελληνική Βιβλιογραφία

- Αμίτσης Γ., 2001, *Αρχές οργάνωσης και λειτουργίας του συστήματος κοινωνικής πρόνοιας. Τα ελληνικό μοντέλο των κοινωνικών υπηρεσιών και η ευρωπαϊκή εμπειρία*, Εκδ. Παπαζήσης
- Αρκουμανέας Π., 2006, *Οι Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Τομέα στο χώρο της Υγείας*
- Αστερίου Ε., 2007, *Η συμβολή του Ν.3389/2005 στην κατανομή κινδύνων μεταξύ των μερών στις συμβάσεις παραχώρησης έργων* Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα 2007, σσ 51- 56
- Βασιλακάκης Ε., 2005, *Η διαιτητική επίλυση διαφορών σχετικών με τις ΣΔΙΤ*, *Συνήγορος* Τεύχος 55/2005, σελ. 51
- Βλαχόπουλος Σ., *Η Ιδιωτικοποίηση των αρμοδιοτήτων του πυρήνα της κρατικής εξουσίας.*, Δ.τ.Α., Τεύχος 22/2004, σελ. 474
- Βενιέρης Ι., 2007, *ΣΔΙΤ-Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα-Το Συμβατικό Πλαίσιο*, Εκδ. Νομική Βιβλιοθήκη
- Γεωργακόπουλος Δ., 2007, *Ν. 3389/2005: Ένας κριτικός σχολιασμός* Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 17-31
- Γκιτσάλης Ι., *Παραχώρηση δημόσιας υπηρεσίας και δημοσίου έργου*, Εκδόσεις Σάκκουλα, 2006
- Δημητρόπουλος Α., 2008, *Συνταγματικά δικαιώματα, Γενικό μέρος - Ειδικό μέρος. Σύστημα συνταγματικού δικαίου - Τόμος Γ - Τεύχη Ι – ΙΙΙ*, Σάκκουλας Εκδόσεις Α.Ε.
- Θεοδώρου Μ., 1999, *Διεθνής εμπειρία και ελληνική πραγματικότητα*, στο Αγραφιώτης Δ. (επιμ.), *Δομή και Λειτουργία του Ελληνικού Συστήματος Υγείας* (Διοικητικές και Νομικές Διαστάσεις), Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Καϊδατζής Α., 2006, *Το πεδίο εφαρμογής των ΣΔΙΤ : Συνταγματική θεώρηση ενόψει της Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 65- 76

- Καράβη Ε., Μποκολίνη Α., 2005, *Συμβάσεις Συμπράξεως Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα
- Κονδύλης Η., Αντωνοπούλου Α., Μπένος Α., 2008, *Συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα στα νοσοκομεία - Ιδεολογική προτίμηση ή εμπειρικά βασιζόμενη επιλογή στην πολιτική υγείας*; Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(4):496-508 (www.mednet.gr/archives)
- Κορρές Λ., 2007, *Χαιρετισμός ημερίδας*, Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία* Εκδ. Αντ. Σάκκουλα 2007, σσ 6- 13
- Κρεμαλής, 1987 *Το δικαίωμα για προστασία της υγείας, Από τις κοινωνικές ασφαλίσσεις ασθένειας στο ενιαίο σύστημα υπηρεσιών υγείας*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα
- Κρεμαλής Κ., 1991, *Το δικαίωμα του ατόμου για κοινωνική πρόνοια*, Εκδ. Αντ Σάκκουλα
- Κωνσταντίνου Χ., Μπακάλη Ν., και Αυγουλέα Α., 2005, *Κρίσιμοι Παράγοντες Επιτυχίας των Συμπράξεων Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ)*, Deloitte Touche Tohmatsu, ([http://www.deloitte.com/mt/dtt/cda/doc/content/Public%20Private%20Partnerships%20\(PPP%27s\)%20-%20Critical%20Success%20Factors.pdf](http://www.deloitte.com/mt/dtt/cda/doc/content/Public%20Private%20Partnerships%20(PPP%27s)%20-%20Critical%20Success%20Factors.pdf))
- Λαμπαδάριος Κ., 2005, *Ο νέος Νόμος 3389/2005 για τις ΣΔΙΤ*, Συνήγορος 51/2005 (http://www.lambadarioslaw.gr/downloads/3389_05.pdf)
- Λιαρόπουλος Α., 2006 *Δημόσιος και Ιδιωτικός Τομέας: Επαναπροσδιορισμός των Ρόλων στην Υγεία μέσα από τις ΣΔΙΤ (PFI)*, 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο για τη «Διοίκηση, Οικονομικά και τις Πολιτικές Υγείας», www.healthcongress.gr, Αθήνα
- Μακρυδημήτρης, Αν., 2008, *Δημόσιο, ιδιωτικοποίηση και κοινωνία πολιτών: προς μια νέα σύνθεση*, Τάσεις και Προβλήματα της Οικονομίας, ALLMEDIA (http://www.economics.gr/AllMedia/_gr/publication/article/article.asp?articleId=9793)
- Μανιάτης Α., *Δίκαιο Μονάδων Υγείας και Πρόνοιας*, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα-Κομοτηνή 2009
- Μανιάτης Α., *Νομοθεσία και Ασφάλεια Τεχνικών Έργων- Νομοθεσία Μελετών και Εκτέλεσης Δημοσίων Τεχνικών Έργων*, Τόμος Α', Μέρος Β', Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Ματσαγγάνης, Μ., 2002, *Η δημόσια παρέμβαση στον τομέα της υγείας*, στο Νιάκας Δ. (επιμ.), *Θέματα οικονομικής και χρηματοδοτικής διαχείρισης υπηρεσιών υγείας*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο, Πάτρα.

- Μητκίδης Χ., 2007, *Όργανα και Διαδικασίες για την Υλοποίηση των Συμπράξεων Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα* (σε συλλογικό έργο) Ελληνική Εταιρία Μελέτης Δικαίου Τεχνολογίας & Κατασκευών, *Συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα-Ο νέος νόμος 3389/2005 για τις συμπράξεις και η διεθνής εμπειρία*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 41-50
- Μπένος Α. Κονδύλης Η. 2006 από Αποτυχημένα μοντέλα ιδιωτικοποίησης της υγείας (http://www.eina.gr/failed_models.doc)
- Παναγόπουλος Σ., 2006, *Το νέο θεσμικό πλαίσιο των ΣΔΙΤ, μετά τον Ν.3389/2005* (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 43-64.
- Σακελλαρόπουλος Θ., 2003, *Παγκοσμιοποίηση, Κοινωνική Πολιτική, Ελλάδα: Εννέα θέσεις* στο: Σακελλαρόπουλος Θ. *Ζητήματα Κοινωνικής Πολιτικής*, Τόμος Α', Διόνικος, Αθήνα
- Σιγάλας Ι., 1999, *Οργανισμοί και υπηρεσίες υγείας*, στο Αγραφιώτης Δ. (επιμ.), *Βασικές αρχές διοίκησης διαχείρισης (management) υπηρεσιών υγείας*, Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
- Σαριδάκη Ε., *Αντιλήψεις και προοπτικές του προσωπικού και των ασθενών για το Σώμα Επιθεωρητών Υπηρεσιών Υγείας και Πρόνοιας στο Νοσοκομείο Σωτηρία*, Καλαμάτα Φεβρουάριος 2008 (Πτυχιακή Εργασία ΤΕΙ Καλαμάτας, Επιβλέπων Καθηγητής: Α. Μανιάτης)
- Σίσκου Ο., Καϊτελίδου Δ., Θεοδώρου Μ., Λιαρόπουλος Λ., 2008, *Η δαπάνη υγείας στην Ελλάδα - Το ελληνικό παράδοξο*, Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 25(5):663-672
- Σπηλιωτόπουλος Ε., *Εγχειρίδιο Διοικητικού Δικαίου*, τ. Ι, δωδέκατη έκδοση, Εκδ. Αντ. Ν. Σάκκουλα, 2007
- Τάχος Α., 2000, *Ελληνικό διοικητικό δίκαιο*, 6η έκδ., Εκδόσεις Σάκκουλας
- Τούντας Γ., και Οικονόμου Ν.Α., 2007, *Αξιολόγηση υπηρεσιών και συστημάτων υγείας*. Αρχεία Ελληνικής Ιατρικής, 24(1):7-21
- Τσαντίλης Π., *Ευρωπαϊκό και Εθνικό Δίκαιο της Υγείας*, Κέντρο Ευρωπαϊκού Συνταγματικού Δικαίου, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, 2008
- Φορτσάκης Θ., *Συνταγματικοί και υπερνομοθετικοί περιορισμοί των ιδιωτικοποιήσεων*, Δ.τ.Α., Τεύχος 22/2004, σελ. 453

- Χατζηπουλίδης Γ., Καλφακάκου Γλ., 2008, *Συμπράξεις Δημοσίου & Ιδιωτικού Τομέα: Η εφαρμογή τους στον τομέα της Υγείας*, Τεχνικά Χρονικά Διμηνιαία Έκδοση Τεύχος 3 (Μάιος- Ιούνιος 2008) ΤΕΕ
- Χατζητόλιος Α., 2006, *Οι συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) στο χώρο της υγείας*, (σε συλλογικό έργο) Κέντρο Διεθνούς και Ευρωπαϊκού Δικαίου, *Ο Νόμος 3389/2005 για τις Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα*, Εκδ. Αντ. Σάκκουλα, σσ 97-105
- Χατζητόλιος Απ., Ζαμπτίτης Π., Σανιδάς Αθ., Ζαφειρόπουλος Αθ., Ασλανίδης Ι., 2007, *Οι Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) στο χώρο της Υγείας*, Ιατρικό Βήμα, Φεβρουάριος – Μάρτιος 2007, σσ. 54-63
- Edwards P., Shaoul J., Stafford A., Arblaster L., 2004, *Evaluating the operation of PFI in roads and hospitals*. Research Report No.84, Manchester Business School, University of Manchester, 123-176, C.A.E.T.
- Gafney D, Pollock A, Price D, Shao ul J., 1999, *NHS capital expenditure and the private finance initiative – expansion or contraction?* Br Med J Vol. 319 σσ. 48–51
- Jones J., 2000, *The private finance initiative: Spinning out the defence.*, Br Med J, Vol. 320 σσ. 1460–1461
- Lister J. 2005, *Health policy reform. Driving the wrong way?*, Middlesex University Press, www.mupress.co.uk
- Price, D., 1996 *The Concession Agreement*”, In Proceedings of the one-day conference: Build Operate and Transfer Contracts: How to Make BOT a Success. 16 January 1996, Athens, Greece
- Tim G. Evans and Lincoln C. Chen, 2000, *Public- Private Partnerships in Global Health*, The Rockefeller Foundation
- United Nations Industrial Development Organization (UNIDO) - Investment and Technology Promotion Division (1996). “UNIDO BOT Guidelines”. Vienna: UNIDO. T(http://www.unido.org/fileadmin/ext_media/Publications/download/bot_1.pdf)
- Κάτοικος Μίκρας Blogspot, *N.3389/2005: Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα - Το Colpo Grosso της Νεοφιλελεύθερης Πολιτικής*
<http://katoikosmikras.blogspot.com/2008/02/n33892005-colpo-grosso.html>
- Ιος της Ελευθεροτυπίας, 2007, *Στην Ελλάδα ο άγγλος ασθενής Ελευθεροτυπία*, 16/12/2007

(<http://www.iospress.gr/ios2007/ios20071216.htm>)

- *Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Συμπράξεις Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα», Βουλή των Ελλήνων*
<http://www.parliament.gr/ergasies/nomosxedia/EisigisiEpitropon/s-dimosio-eis.pdf>
- *Α' Διεύθυνση Επιστημονικών Μελετών, Τμήμα Νομοτεχνικής Επεξεργασίας Σχεδίων και προτάσεων Νόμων, 2005, Έκθεση επί νομοσχεδίου του Υπουργείου Οικονομίας και Οικονομικών «Συμπράξεις Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα», Βουλή των Ελλήνων*
<http://www.parliament.gr/ergasies/nomosxedia/EkthesiEpistimonikis/SYMPRAXEISDHMOΣIOU.pdf>
- *Ανακοίνωση (Communication) της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και στην Επιτροπή των Περιφερειών σχετικά με τις συμπράξεις δημοσίου και ιδιωτικού τομέα και το κοινοτικό δίκαιο των δημοσίων συμβάσεων και των συμβάσεων παραχώρησης της 15.11.2005*
(http://www.sdit.mnec.gr/export/sites/sdit/el/infopoint/law/com2005_0569_el_Green_Paper_PPP.pdf)
- Δελτίο Τύπου Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., 19/09/2008, *Προδιαγνωστική Έρευνα Αγοράς: Υλοποίηση παιδιατρικού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης- Τεχνική διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες με ΣΔΙΤ*
- Δελτίο Τύπου Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., 19/09/2008, *Περίληψη Διακήρυξης: Υλοποίηση παιδιατρικού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης- Τεχνική διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες με ΣΔΙΤ.*
- Δελτίο Τύπου Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., 10/11/2008, *Παράταση Διαγωνισμού: Υλοποίηση παιδιατρικού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης- Τεχνική διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες με ΣΔΙΤ.*
- Δελτίο Τύπου Δ.ΕΠ.Α.ΝΟ.Μ. Α.Ε., 10/11/2008, *Υλοποίηση παιδιατρικού νοσοκομείου Θεσσαλονίκης- Τεχνική διαχείριση αυτού και συναφείς υπηρεσίες με ΣΔΙΤ.*
- Δικτυακός Τόπος Γενικής Γραμματείας ΣΔΙΤ (<http://www.sdit.mnec.gr/el/>)
- Εφημερίδα Μακεδονία, 2007, *Στην τελική ευθεία ογκολογικό, παιδιατρικό.*
(<http://www.makthes.gr/index.php?name=News&file=article&sid=4176>.)
- *ΙΟΚ (2005) Δελτίο Τύπου ΣΥΜΠΡΑΞΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΚΑΙ ΔΙΩΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ*
www.iok.gr

- Περιβαλλοντική Πληροφόρηση Echothesis, 2008,
(http://www.ecothesis.gr/index.php?option=com_content&task=view&Itemid=50)
- *Πράσινη Βίβλος σχετικά με τις ΣΔΠΤ και το Κοινωνικό Δίκαιο των Δημοσίων Συμβάσεων και των Συμβάσεων Παραχώρησης, COM(2004)327*